

Miroslava Hadžihusejnović Valašek

**TRADICIJSKE CRKVENE PUČKE PJESME
NA PODRUČJU POŽEŠKE BISKUPIJE**

Miroslava Hadžihusejnović Valašek
TRADICIJSKE CRKVENE PUČKE PJESME
NA PODRUČJU POŽEŠKE BISKUPIJE

BIBLIOTHECA ARS SACRA DIOECESIS POSEGANAE

Nakladnik
Požeška biskupija

Za nakladnika
Ivica Žuljević

Urednici
Ivica Žuljević
Mario Večerić

Recenzenti
dr. sc. Mirela Hrovatin
mo. Ivo Andrić

Snimke, transkripcija napjeva i unos teksta
mr. sc. Miroslava Hadžihusejnović Valašek

Prijepis i uređenje nota
Mario Večerić
Tomislav Koščak

Lektura
Marina Čubrić

Prijevod sažetka na engleski
Damir Latin

Grafička priprema
Tomislav Koščak

Tisak
PRINTERA, Sv. Nedelja

**CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001060915.**

ISMN 979-0-9013699-0-0

Miroslava Hadžihusejnović Valašek

**TRADICIJSKE
CRKVENE PUČKE PJESME
NA PODRUČJU
POŽEŠKE BISKUPIJE**

Požega, 2020.

Proslov

Prikupljanje tradicijskih pučkih crkvenih pjesama sastavni je dio šireg projekta Požeške biskupije kojim ona nastoji sačuvati od propadanja povijesno-kulturnu baštinu vezanu za život Crkve na prostorima zapadne i srednje Slavonije. Najveći dio crkvenog srednjovjekovlja u Slavoniji nestao je tijekom 150-godišnje vladavine Osmanlija u 16. i 17. stoljeću. Ono što je nakon tog vremena obnovljeno i izgrađeno ponovno je bilo izloženo razaranjima u teškim povijesnim zbivanjima sve do Domovinskog rata. Požeška biskupija od samih svojih početaka pristupila je obnovi nepokretne sakralne baštine u kojoj je imala posebno mjesto i značenje rekonstrukcija kasnogotičke crkve Gospina svetišta u Voćinu. Istovremeno Biskupija je pokrenula prikupljanje onoga što je sačuvano od pokretne sakralne baštine, kako bi je smjestila na sigurno mjesto i čuvala od daljnjeg propadanja. Organiziran je ponajprije povrat slika, kipova, metalnih, tekstilnih i drugih predmeta liturgijske uporabe ili crkvene opreme, vlasništvo ustanova Požeške biskupije, pohranjenih u Dijecezanskom muzeju Zagrebačke nadbiskupije najvećim dijelom neposredno prije Drugog svjetskog rata.

Pored toga započelo je prikupljanje sakralne baštine izvan liturgijske uporabe iz župnih kuća i drugih crkvenih prostora, izložene opasnosti propadanja ili nezakonitog otuđenja. Godine 2016. otvorena je zgrada Dijecezanskog muzeja u Požegi u kojoj je prezentiran veliki izbor prikupljene građe. Projekt još uvijek nije završen te se potraga za predmetima pokretne sakralne baštine nastavlja. Oni su, naime, dragocjeni svjedoci trajanja Crkve na našim prostorima. Po njima su se uzdizali Bogu i duhovno izgrađivali brojni ljudi tijekom više stoljeća na prostorima zapadne i srednje Slavonije te su oni duboko povezani s našim identitetom, imaju najprije veliko pastoralno značenje, a potom i nemalu povijesno-kulturnu vrijednost.

Slično je s povijesnom arhivskom građom, čije je prikupljanje provedeno u župama Požeške biskupije i koja je smještena u prikladno uređene prostore Povijesnog arhiva u Biskupskom domu u Požegi. U tijeku je prikupljanje rariteta i povijesno vrijednih knjiga, koje se još uvijek mogu pronaći u župnim kućama Požeške biskupije i koje će biti smještene u Povijesnu knjižnicu također u Biskupskom domu u Požegi.

U okviru navedenih nastojanja rado smo prihvatili prijedlog etnomuzikologinje mr. sc. Miroslave Hadžihusejnović Valašek da prikuplja tradicijske pučke crkvene pjesme na prostoru Požeške biskupije i da ih tiskamo. Njihovim terenskim snimanjem Hadžihusejnović Valašek prihvatila se vrlo složenog posla, koji je između ostalog tražio notnu transkripciju i stručnu obradu građe da bi se ona mogla prezentirati u knjizi »Tradicijske pučke crkvene pjesme na prostoru Požeške biskupije«. U njoj je sabrana nematerijalna duhovna baština od nemale vrijednosti. Najveći dio tekstova i pjesama nema autora nego su oni iskaz kreativnosti vjerničkog duha jednostavnih ljudi, provreo iz njihove duboke ukorijenjenosti u zajedništvo Katoličke Crkve, očitujući nastojanje oko što snažnije duhovnosti u svakodnevnom životu. Prikupljena i tiskana svjedočanstva sačuvat će ih za buduće naraštaje, ugrađene u povijesno-kulturni mozaik slavonskih prostora kao važnu sastavnicu duhovnog identiteta iz kojeg je Požeška biskupija započela svoje evanđeosko poslanje.

Iz raznorodne građe tiskane u knjizi moguće je pravilno shvatiti i njezin naslov: »Tradicijske crkvene pučke pjesme na području Požeške biskupije«. U etnomuzikologiji izraz *tradicija* i *tradicijski* nije utemeljen u njegovu snažnom teološkom značenju, nego se upotrebljava za pjesme nastale u starini povezano s običajima u različitim životnim prigodama, kojima se redovito ne zna autora, a prenose se od naraštaja na naraštaj i uglavnom imaju folklornu ulogu. U tom smislu izraz *tradicijski* primjenjuje se i na crkvene pjesme, pri čemu valja imati na umu posebnosti koje ga razlikuju od tradicijskih građanskih pjesama. Kod pjesama prikupljenih audiosnimanjem i tiskanima u ovoj knjizi nije pravljena razlika između onih u liturgijskoj uporabi, kojima je nerijetko poznato ime autora pa su u tom smislu *crkvene* i prenose se privatnim pisanim pjesmaricama, službeno tiskanima ili slavljenjem svetih otajstava, za razliku od onih koje su *crkvene* zbog njihove povezanosti s nekom crkvenom prigodom kao što su hodočašća ili privatne pučke pobožnosti. Osim toga, pod naslov tradicijskih crkvenih pučkih pjesama u knjizi su svrstane i one koje je i tekstualno i glazbeno spjevao nepoznati pojedinac iz naroda, koje su nastale i upotrebljavane za različite običaje prigodom određenih blagdana crkvene godine ili događaje iz vjerničkog života, kao što je

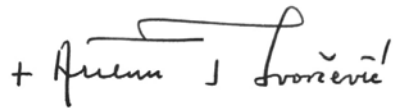
krštenje, vjenčanje i sprovod te imaju vjerski sadržaj. Navedena slojevitost građe u ovoj knjizi jedan je od njezinih izazova, koji će zacijelo potaknuti glazbene, teološke, književne i druge znalce da je svestranije istraže i dadnu joj značenje koje ona ima u okviru cjelokupne povijesno-kulturne baštine Požeške biskupije.

Vjerujem kako će ova knjiga dodatno pokrenuti vjernike u župama naše mjesne Crkve, napose mlade naraštaje da oduševljenim pjevanjem pučkih liturgijskih pjesama, na što nas potiče Drugi vatikanski sabor (SC 118), sudjeluju u crkvi na svetim slavljinama i da različite životne prigode poprate tradicijskim crkvenim pjesmama te im one pomognu da i na taj način posvjedoče i izgrađuju svoj vjernički katolički identitet.

Od srca zahvaljujem svima koji su uložili puno dragocjenog vremena i strpljiva rada da ovo djelo ugleda svjetlo dana: prvenstveno autorici mr. sc. Miroslavi Hadžihusjenović Valašek, uredniku Ivici Žuljeviću, notnom prepisivaču Mariju Večeriću, grafičkom uredniku Tomislavu Koščaku, lektorici Marini Čubrić te recenzentima Mireli Hrovatin i Ivi Andriću.

Svima kojima će doći u ruke ovo djelo želim Božje svjetlo za nova nadahnuća i snagu za djelovanje na koje ih ono pokreće.

Požega, 1. svibnja 2020.

A handwritten signature in black ink, reading "Antun Škvorčević". The signature is written in a cursive style with a small cross at the beginning.

Msgr. dr. Antun Škvorčević
požeški biskup

Crkvene pučke pjesme u Slavoniji

U Rimokatoličkoj Crkvi usporedno žive četiri osnovna glazbena izričaja: gregorijanski koral, zborna polifonija, tradicijska crkvena pučka pjesma i suvremena duhovna glazba. »Crkvena pučka pjesma je najhumaniji oblik glazbe, kojom se svaki pojedinac, prema osobnom nahođenju (religijskom osjećaju, glazbenom nasljeđu i sposobnostima), obraća Bogu, moli ga i slavi. Pjesma omogućava pojedinim sudionicima religijskog čina da budu aktivni: osobno se obraćati Bogu bez obzira na mogućnosti i sposobnosti koje se utapaju u mnoštvu i snaže ih osjećajem zajedništva. Takav položaj sudionika u glazbenim događanjima u crkvi je jedinstven: sam je u sučeljavanju s Bogom, a potpomognut je zajedništvom koje mu daje dodatnu snagu. Za razliku od pjevanja u zboru, ovdje svatko pjeva kad hoće, koliko hoće i kako može, a pokretač tog pjevanja nije sposobnost i obaveza, nego osobno vjersko nadahnuće.« (Hadžihusejnović Valašek 2013: 430).

U svakom slavonskom mjestu postoji crkva ili kapela u koju su dolazili ili oko koje su se skupljali katolički vjernici na molitvu i/ili pjevanje pobožnih pjesama. Narod kaže da se pjevaju »svete pjesme«, one koje pripadaju određenom razdoblju u crkvenoj godini i koje se pjevaju »od davnina«. Ako u crkvi postoje orgulje ili harmonij, i ako ima svirača, pjesme se na svečanim misama izvode uz pratnju glazbala, ali najčešće se pjevaju *a capella*, i to spontano, onako kako su stanovnici u svome kraju naučili pjevati i slagati glasove u okviru svoje usmene tradicije. Višeglasno zorno pjevanje njegovali su u nekim seoskim župama župnici, časne sestre i učitelji. U Slavoniji na misama, večernjicama i zornicama, korizmenim obredima i procesijama, najčešće pjevaju žene. Pjevaju onako kako se pjevaju i svjetovne pjesme: započinje počimalja, koja dugogodišnjom praksom nepogrešivo odredi svima odgovarajuću intonaciju i vodi pjevanje kroz cijelu pjesmu. Njoj

se (često postupno) pridružuju i drugi pjevači (pjevačice) u jednom, a ponekad i u dva prateća glasa. Pjevačice se uglavnom služe tekstovnim pjesmaricama i svojim zapisima, ali sve napjeve znaju napamet. Zadivljuje pamćenje tih počimalja koje, već prema samom naslovu, poznaju i uspješno izvode od sto do dvjesto pjesama. Osobito su bile cijenjene počimalje u crkvi. Postojala su stroga pravila kod obnašanja takve uloge, a o svemu vezanome uz to odlučivali su svećenici, mjesni župnici: o njihovoj opremi, stajaćem mjestu u crkvi, njihovim dužnostima, zamjenicama, nasljednicima. Većina tih počimalja i pjevačica danas su starije žene koje još uvijek njeguju lijepe, stare crkvene pjesme, porijeklo kojih seže i unatrag nekoliko stoljeća.

Pjesma s napjevom ili popijevka sinkretička je cjelina teksta i napjeva. Pod nazivom *crkvena pučka pjesma* najčešće se podrazumijeva popijevka, dakle pjesma s napjevom. Prema melodijskoj, harmonijskoj i ritmičkoj strukturi te se pjesme razlikuju od svjetovnih seoskih pjesama, posebno u Slavonskoj Posavini. Srodne su starogradskim pjesmama, čiji su temelji u srednjoeuropskoj melodici i kakvih je više u slavonskom dijelu Podravine: napjev je razvijen, najčešće u durskom tonskom rodu s rasponom do oktave, prateći je glas za tercu niži od vodećega, česta je trodijelna mjera i početak s predtaktom. Ima primjera da se u crkvenim pučkim pjesmama javljaju osobine starih tonaliteta s unisonim završetkom na tonici (I. stupanj ljestvice) i tzv. pjevanja na bas s kvintnim završetcima.

Podrijetlo crkvenih pučkih pjesama vrlo je različito. Najčešće su to autorske skladbe koje su, tijekom vremena, kroz praksu izgubile ili promijenile svoj izvorni oblik, zatim ima i unesenih stranih napjeva s prevedenim tekstovima, pjesama utemeljenih na koralu i crkvenim himnima, ali i onih koje su proizašle iz lokalne svjetovne prakse. Neke pjesme, koje se još izvode, vrlo su stare, poneke i više od dvjesto godina.

Zapisivanje, odnosno bilježenje napjeva i općenito zvuka, u prošlosti je, sve do akustičnih pomagala, bio problem koji se teško i sporo rješavao. Nakon različitih načina bilježenja suvremeno notno pismo ostalo je osnovni način pismenog znaka za zvuk. Kako je notna pismenost bila povlastica obrazovanih krugova, pučki glazbeni sadržaji sačuvali su se i prenosili usmenom predajom. Teško je danas pretpostaviti na koje su se načine prenosile popijevke na nove generacije jer je usmena predaja zahtijevala osobne kontakte, odgovarajuću sposobnost izvođenja, zainteresiranost primatelja, ovisila je o zemljopisnoj udaljenosti, o pripadnosti društvenoj grupi ili staležu, o mogućnostima korištenja podsjetnika (tekstovnih pjesmarica) uglavnom nepismenog stanovništva. Ipak, čini se da je praksa bila živa, a da je na svećenicima bila glavna zadaća u njegovanju pučke pobožnosti

koja je uključivala (i danas uključuje) pjevanje crkvenih pučkih pjesama na ovim prostorima.

Osim živih kazivača, u životu crkvenih pučkih pjesama važnu ulogu ima tiskana građa – crkvene pjesmarice. Naziv *pjesmarica* koristi se i za tekstovne zbirke crkvenih pučkih pjesama koje su bile nezamjenjive u njihovu rasprostiranju. Praktične zbog malog formata (za ruku ili torbu), cijene su im bile popularne ili su dijeljene besplatno, lako ih se nabavljalo u crkvama, na sajmovima, hodočašćima. Svaka je kršćanska kuća imala, i još ima, bar jedan takav molitvenik/pjesmaricu uz koji su tiskani tekstovi najpopularnijih pjesama. Za razliku od tekstovnih, notne su pjesmarice bile dostupne samo malom broju glazbeno pismenih ljudi. U crkvama gdje je bilo glazbalo (orgulje ili klasični harmonij, danas električni), učitelji, časne sestre i poneki svećenici pratili su pjevanje puka jednostavnim harmonijama. Glazbalo se koristilo kao ispomoć u usvajanju nove građe (pjesama) nakon čega su se pjesme širile usmenom predajom, poput narodne pjesme. Rijetko je bilo troglasja ili četveroglasja, premda se i danas u Slavonskoj Posavini javlja treći glas u ulozi burdona i premda mnogi crkveni pjevači kao svoje velike uspjehe u prošlosti spominju četveroglasno pjevanje *Muke*. Većina notnih zbirki tiskanih krajem 19. i početkom 20. stoljeća bila je prilagođena višeglasnom (četveroglasnom) zbornom pjevanju, s pratnjom ili bez nje. Orguljaši u seoskim crkvama posezali su za notnim zbirkama jer notnih pjesmarica s jednoglasnim zapisom napjeva gotovo nije ni bilo: izdvojili su vodeći glas, a ostale uključili u harmonijsku pratnju. Svirači su se često morali sami snalaziti: prepisivali su iz notnih tiskanih ili tuđih rukopisnih pjesmarica najčešće one pjesme koje puk rado pjeva. Još i danas se takve rukopisne pjesmarice mogu naći kod starih pjevača, u župnim uredima ili na korovima/pjevalištima seoskih crkava.

Nakon reforme zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca krajem 18. stoljeća temelji slavonske crkvene pučke glazbe postavljeni su u prvoj polovici 19. stoljeća u djelima franjevca Brođanina Marijana Jaića (1795.–1858.) koji u Budimu 1827. godine tiska tekstovnu pjesmaricu *Vinac bogoljubnih cerkvenih pisamah*.

Osim Jaićeva *Vinca*, koji je do 1913. doživio 26 izdanja s ukupno više od 120.000 primjeraka, u Slavoniji su se rado koristile i druge pjesmarice u kojima ima tekstova i danas rado pjevanih pjesama. To su molitvenik i pjesmarica (*Novi Vijenac molitava i bogoljubnih pjesama za hrvatski katolički puk biskupija Bosanske i Srijemske* (Đakovo, 1883.–1925.), *Hrvatski crkveni kantual* (Zagreb, 1934.) te *Kruh nebeski* (Zagreb, 1962.). Budući da višeglasne harmonizacije crkvenih pučkih pjesama nisu bile prilagođene pučkom načinu pjevanja, tiskale su se pjesmarice s jednoglasnim i dvoglasnim napjevom i cjelovitim tekstovima u formatu nešto

većeg molitvenika. Među prvima bio je *Virgini matri* (Zagreb, 1921.), *Magnifikat* (Zagreb, 1931.); novije: *Nova crkvena pjesmarica* (Zagreb, 1973.), *Slavimo Boga* (Frankfurt na Majni, 1982.) i Hrvatska liturgijska pjesmarica *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (Zagreb, 1983., 2005. i 2011.).

Slavonski katolički puk rado se koristio i svojim osobnim rukopisnim tekstovnim pjesmaricama, kao i pjesmaricama koje izdaju lokalne crkvene zajednice ili društva. Vrlo je bila omiljena *Pjesmarica župske zajednice*, prvo tiskana 1967. godine u Osijeku, a od 1980. u Đakovu, a pjesmarica *Hvalimo Gospodina* (Virje, 1984.) često se koristi u slavonskoj Podravini.

NOTNA ZBIRKA CRKVENIH PUČKIH POPIJEVAKA POŽEŠKE BISKUPIJE

Misne	•	14
Adventske	•	28
Božićne	•	34
Korizmene	•	76
Uskrsne	•	101
Duhu Svetom	•	115
Srcu Isusovu	•	117
Kristu Kralju	•	121
Marijanske	•	122
Svecima	•	197
Prigodne	•	207
Pokojničke	•	223

Došle su ti duše vjerne

Kajdanka, rukopis

Podravska Moslavina, 1995.

1 **Umjereno**

Do-šle su ti du - še vjer - ne, Bo-že, da te poš - tu -
 Žr - tvu cije - ne ne - iz - mjer - ne te - bi da pri - ka - zu -

ju. Ah, ne od - bij si - ro - te. O iz -
 ju.

1. vo - re do - bro - te,
 2. ah, ne - te.

Došle su ti duše vjerne,
 Bože, da te poštuju.
 Žrtvu cijene neizmjerne
 tebi da prikazuju.
 Ah, ne odbij sirote,
 O izvore sve dobrote.

Složnim glasom zapjevajte,
 dusi raja slavnoga,
 složnim glasom otpjevajte,
 ljudi srca čistoga:
 »Bogu čast na visini,
 ljud'ma mir na nizini.«

O Isuse Spasitelju,
 koj' nam temelj ostavi
 u svom svetom evanđelju
 vjere, nade, ljubavi.
 Daj da svaki djeluje,
 što mu vjera kazuje.

Tebe Boga Trojedinog
 kršćanstvo sve poštuje,
 u te Gospodina svoga
 tvrdom vjerom vjeruje,
 jer si ga ti stvorio,
 spasio, posvetio.

Napjev i tekst zapisani su prema rukopisnoj partituri. Inačica napjeva s tekstom objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 353, a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 23.

Evo opet vele sreće meni

Mješovita skupina

Nova Bukovica, 28. travnja 1996.

Umjereno

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature. The tempo marking 'Umjereno' is placed above the first staff. The lyrics are written below the notes. A large number '2' is positioned to the right of the first staff. The second and third staves continue the melody and lyrics.

E-vo o-pet ve-le sre-će me - ni, po-ho-di me I-sus pre-mi-le - ni.

U mom sr - cu na - đe stan, gdje će os - tat

noć i dan, gdje će o - stat` noć i dan.

Evo opet, vele sreće meni,
pohodi me Isus premileni.
U mom srcu nađe stan,
gdje će ostat' noć i dan.

Ispuni se nada željkovana,
duša mi je krunom ovjenčana.
Hrana mi je Isus moj,
zalog slavi nebeskoj.

Isuse premili

Ženska skupina

Kaptol, 14. studenoga 2014.

3 **Poletno**

I - su - se pre - mi - li, u - di u mo - je sr - daš - ce,
 želj - no već će - kam te, k'o cvije - tak to - plo su - naš - ce.

E - vo k me - ni i - de Bog, da po - ho - di stvo - ra svog,

I - su - se, I - su - se, u te - bi mo - ja sre - ća je.

Isuse premili, uđi u moje srdašće,
 željno već čekam te, k'o cijetak toplo sunašće.
 Evo k meni ide Bog, da pohodi stvora svog,
 Isuse, Isuse, u tebi moja sreća je.

Marijo, Marijo, nebeska moja majčice,
 Sin će tvoj ući sad u bijedno moje srdašće.
 Evo k meni ide Bog, s prestolja nebeskog svog,
 sa mnom sad, Isuse, i tvoja Majka čeka te.

Ti si, moj anđele, što uvijek vjerno pratiš me,
 Isusu vodi me, njemu zauvijek predaj me.
 Evo kruha nebeskog, u kom krije moj se Bog,
 anđele, anđele, budi i sada uz mene.

Ja sam, Bože, dijete tvoje

Jana Rastija, r. Andraš 1962., Sopje

Sopje, 1. kolovoza 1994.

Umjereno

Ja sam, Bo-že, dije-te tvo - je, ko - je u greh u - pa - lo

je, a - li sad me to ža - lo - sti, Spa-si - te - lju moj, o - pro - sti.

4

Ja sam, Bože, dijete tvoje,
koje u greh upalo je,
ali sad me to žalosti,
Spasitelju moj, oprosti.

Rodio se Isus Mali,
anđeli su zapjevali:
»Slava Bogu do vijeka,
koji spasi čovjeka.«

Isus Krist je svjetlost sama,
ispred njega bježi tama.
Koj' za ovima svjetlom kreće,
taj zalutat' nikad neće.

Kruh i vino, svetinju,
dušu svoju djetinju,
ovo malo tijelo s njom
na dar dajem Bogu svom

Misna dječja pjesma. U notnoj pjesmarici *Slavimo Boga* (Frankfurt na Majni, 1982., br. 503) postoji inačica napjeva. Tekst pjesme objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 20. U *Pjesmarici župske zajednice* (1980.), br. 45, objavljeno je ukupno dvanaest strofa teksta dječje mise.

Klanjam ti se, Isuse

Ženska skupina

Ruševo, 24. listopada 2015.

5 **Poletno**

Kla - njam ti se, I - su - se, u - sred bije - le ho - sti - je.

I - zvor sre - će naj - ve - će, ti si, I - su - se.

Klanjam ti se, Isuse,
 usred bijele hostije.
 Izvor sreće najveće,
 ti si, Isuse.

S anđelima slavim te,
 usred bijele hostije.
 U toj doli punoj boli,
 ti si moje sve.

Ljubim tebe, Isuse,
 usred bijele hostije.
 Vruće želim srcem cijelim
 uvijek ljubit te.

Napjev i tekst prve strofe zapisani su po živoj izvedbi, a preostali tekst preuzet je iz *Pjesmarice župske zajednice* (1980.), br. 101.

O premili Isuse

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevina*
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljevina*

Badljevina, 23. travnja 2016

Umjereno

O pre - mi - li I - su - se, po - gle - daj me, čuj
 že - lje mi go - ru - će, u - sli - ši me. Ras -
 plam - ti du - šu mi, bo - žan - skom lju - ba - vi, o
 Kra - lju mog sr - ca, o I - su - se.

O premili Isuse, pogledaj me,
 čuj želje mi goruće, usliši me.
 Rasplamti dušu mi božanskom ljubavi,
 O Kralju mog srca, o Isuse.

U ranu svog srca ti zakloni me
 i ne daj da ikada ostavim te.

Daj hostije svete nek vodi nas sjaj,
 kroz žiće zemaljsko u vječiti raj.

Nakon svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Rasplamti dušu mi...« Tekst i napjev prve pjevane strofe zapsani su po živoj izvedbi. Inačica napjeva nalazi se u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 136, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 384. Pjesma je snimljena i u Kaptolu.

O spasonosna hostijo

Ženska skupina

Buk, 24. listopada 2015.

7 **Umjerenost**

O spa-so-no-sna ho - sti-jo, što raj-ska vra - ta o - tva-raš,
 sred hr-va-nja sud - bo - no-snog ja - kost nam po - daj i po - moć.

The musical score is written on two staves in treble clef, with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 4/4 time signature. The tempo/mood is marked 'Umjerenost'. The lyrics are written below the notes.

O spasonosna hostijo,
 što rajska vrata otvaraš,
 sred hrvanja sudbonosnog,
 jakost nam podaj i pomoć.

O mala bijela hostijo,
 iz tebe ljubav prosijava,
 u ovom tužnom progonstvu
 ti si nam nada jedina.

Smjerno se svi poklonimo
 toj divnoj Božjoj ljubavi.
 Slava ti budi, Isuse,
 u maloj bijeloj hostiji.

Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

O sveta hostijo

Zlata Delač, r. 1934., Badljevina

Marija Drkulec, r. 1935., Badljevina

Badljevina, 23. travnja 2016.

Polagano

O sve - ta ho - sti - jo, ti moj mir je - di - ni, pre - sla - tka mǎ - no

u su - znoj do - li - ni. Sjaj - ni - ja od sun - ca, svje - tlo na - še vje - re, ho - sti - jo sve - ta,

lju - bim te - bez mje - re, lju - bim te bez mje - re, lju - bim te bez mje - re.

8

O sveta hostijo, ti moj mir jedini,
preslatka mǎno u suznoj dolini.
Sjajnija od sunca, svjetlo naše vjere,
hostijo sveta, ljubim te bez mjere.

O sveta hostijo, u plamenu svijeća,
u okrilju zlatnom kaleža i cvijeća.
K'o žar božanstva, pod snježnim velom,
hostijo bijela, tvoj sam dušom, tijelom.

Pred tobom, Bože divni

Mješovita skupina

Štivica, 23. listopada 2015.

9 **Umjereno**

Pred to - bom, Bo - že div - ni, na li - ca pa - da - mo, — čuj
s ne - ba, Mi - lo - sti - vi, što sa - da pje - va -

1.

2.

mo. Po tvo - joj za - po - vije - di pri - no - si - mo ti dar, daj

mi - lo - sno po - gle - di i svoj nam da - ruj dar.

Pred tobom, Bože divni, na lica padamo,
čuj s neba, Milostivi, što sada pjevamo.

Po tvojoj zapovijedi
prinosimo ti dar,
daj milosno pogledi
i svoj nam daruj dar.

Boga vjerujemo, Oca svemožnoga,
i stvoritelja moćnog, tog svijeta cijeloga.

U Sina kog od vijeka
Bog Otac rodi,
u Duha koj' od Oca
i Sina ishodi.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi. Istu pjesmu izvela je ženska skupina »Golubice« na 18. Smotri crkvenog pučkog pjevanja 51. Brodskog kola u Srednjem Lipovcu 21. lipnja 2015. Izvedba je prema obradi Renate Grgić. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Tebe molim, Boga svog

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

10

Te - be mo - lim, Bo - ga svog, na ol - ta - ru sa - kri - tog.

Ra - dost ve - lja, sva - ka že - lja ti si sr - ca mog,

ra - dost ve - lja, sva - ka že - lja ti si sr - ca mog.

Tebe molim, Boga svog,
na oltaru sakritog.
Radost velja, svaka želja
ti si srca mog.

S anđeli te slavim tu,
hvalu, čast uzdajem svu.
Bože jaki, u čas svaki
daj mi pomoć tu.

Kriste, prijatelju moj,
blagoslov mi podaj svoj.
Sa mnom budi, te po svudi
pokraj mene stoj!

U Boga našeg srce sveto

Ženska skupina

Kaptol, 14. studenoga 2014.

11

Živo

U Bo-ga na - šeg sr - ce sve - to, ko - ji žar - ko lju - bi nas.

Kad prije-sto slav - ni nij' te sme-t'o da se sni - ziš za naš spas. I - su - su

lju - bav vra - ti - mo, sr - ca mu svog ne kra - ti - mo, I - su - su mo.

The musical score is written in G minor (two flats) and 4/4 time. It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of two flats. The tempo/mood is marked 'Živo'. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody. The third staff features a repeat sign with two endings: '1.' and '2.'. The first ending leads to the final note of the piece, while the second ending leads to a final cadence.

U Boga našeg srce sveto,
 koji žarko ljubiš nas.
 Kad prijesto slavni nij' te smet'o
 da se sniziš za naš spas.
 Isusu ljubav vratimo,
 srca mu svog ne kratimo.

Snimljena je samo jedna strofa pjesme čiji su napjev i tekst ovdje zapisani. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Zdravo, telo Isusovo

Jaga Bučanac, 1877.

Čađavica, 14. ožujka 1953.

Polagano

Zdra-vo, te-lo I-su-so-vo, na ol-ta-ru po-sve-će-no.

12

Zdravo, telo Isusovo,
 na oltaru posvećeno.
 Zdravo, telo Isusovo...
 ...Svetim Duhom upućeno.
 ...od Djevice porođeno.
 ...u jaslice postavljeno.
 ...velegorko izmučeno.
 ...za nas na križ pribijeno.
 ...mrtvo u grob sahranjeno.
 ...treći danak uskrsnulo.
 ...na nebesa uzneseno.
 ...s desna Ocu posađeno.
 ...nam' za hranu svima dano.

Tebi hvala, tebi dika,
 tebi slava prevelika.

O Isuse, budi hvaljen,
 po sve vijeke vijeka, amen.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 31, rukopis. Sučić je zapisao samo prva dva stiha. Prvi stih »Zdravo, tijelo Isusovo« pjeva se, poput pripjeva, na početku svake pjevane strofe, osim kod dviju posljednjih koje se pjevaju s novim tekstom u cjelini.

U pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.) objavljeno je devet različitih napjeva (br. 248-256) s početnim stihom »Zdravo, Tijelo Isusovo, na oltaru posvećeno«. Drugačiji napjev s istim tekstom objavljen je i u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 154, a isti tekst nalazi se i u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 143 i u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 59.

Zdravo, telo Isusovo

Jaga Bučanac, 1877.

Čadavica, 14. ožujka 1952.

13

Umjereno

Zdra-vo, te-lo I-su-so-vo, na ol-ta-ru po-sve-će-no.

I - su - se, I - su - se, nam grešni - kom smi - luj se!

Zdravo, telo Isusovo,
na oltaru posvećeno.
Isuse, Isuse,
nam grešnikom smiluj se.

...Svetim Duhom upućeno.
...od Djevice porođeno.
...u jaslice postavljeno.
...velegorko izmućeno.
...za nas na križ pribijeno,
...mrtvo u grob sahranjeno.
...treći danak uskrsnulo.
...na nebesa uzneseno.
...s desna Ocu posađeno.
...nam' za hranu svima dano.

Tebi hvala, Tebi dika,
Tebi slava, prevelika.

O Isuse, budi hvaljen,
po sve vijeke, vijeka, amen!

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čadavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 32, rukopis. Sučić je zapisao samo dva stiha. Ovo je drugi napjev pjesme čiji se podatci nalaze uz prethodnu pjesmu.

Sučić: Pjevačica je rekla da je ta popijevka donesena s doseljenicima iz Zagorja 1922. Doseljenici su uglavnom došli iz okolice Bednje, Krapine i iz Podravine oko Ludbrega.

Zdravo, tijelo Isusovo

Mješoviti zbor župe Pohođenja Bl. Dj. Marije

Voćin, 11. listopada 2014.

Lagano

Zdra-vo, tije-lo I-su-so - vo, na ol-ta - ru po-sve-će - no.

I - su - se, I - su - se, nam' grje-šni-kom smi-luj - se.

14

Zdravo, tijelo Isusovo,
na oltaru posvećeno.
Isuse, Isuse,
nam' grješnikom smiluj se.

Zdravo, krvi Isusova,
na oltaru posvećena.

Zdravo, tijelo Isusovo...
...Svetim Duhom upućeno.
...od Djevice porođeno.
...u jaslice položeno.
...velegorko izmučeno.
...za nas na križ pribijeno.
...mrtvo u grob sahranjeno.
...treći danak uskrsnulo.
...po svem svijetu proslavljeno.
...na nebesa uzneseno.
...s desna Ocu posađeno.
...nam za hranu svima dano.

Tebi hvala, tebi dika, tebi slava prevelika.
O Isuse budi hvaljen, po sve vijeke vijeka. Amen.

Tekst je objavljen u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* uz osam različitih napjeva (od br. 248 do 256) iz različitih krajeva Hrvatske. Napjev popijevke iz Voćina, koji je zapisan prema živoj izvedbi, inačica je napjeva iz Kastva i Samobora. Svaka strofa započinje stihom »Zdravo, tijelo Isusovo«, nakon kojeg se nižu stihovi: »Svetim Duhom... Od Djevice...« i istim pripjevom: »Isuse, Isuse...« Uz drugačiji napjev pjesma je objavljena i u pjesmarici *Magnifikat*, 1931, br. 154, a tekst u pjesmaricama: *Hvalimo Gospodina* (Virje, 1984), br. 59, i *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 143.

Ah, dođi, Mesijo

Jelka Čikvar, r. 1931.

Stari Gradac, 16. studenog 2014.

15

Ah, do - đ̄i, Me - si - jo, ti kne - že pre - slav - ni,
do - đ̄i i ra - stje - raj ma - gle i mrak ta - mni.

Ah, dođi, Mesijo, ti kneže preslavni,
dođi i rastjeraj magle i mrak tamni.

Za tobom čeznemo, za tobom vapimo,
ah, dođi, dođi k nam, smjerno te molimo.

Ti zoro istine, presjajna daj plani,
ti Sunce ljubavi jednom već obrani.

Pokaži obraz svoj, svoj sveti digni glas,
ah, dođi, Mesijo, dođi, usreći nas.

Doletio anđel s neba

Kata Bučanac, r. 1929. i ženska skupina

Čadavica, 20. kolovoza 1994.

Umjereno

Do-le - ti - o an - đel s ne - ba, i - me mu je Ga - bri - jel,
i Ma - ri - ji po - zdrav no - si, ma - te - rom ju na - zi - vlje.

16

Doletio anđel s neba,
ime mu je Gabrijel,
i Mariji pozdrav nosi,
materom ju nazivlje.

»Ja sam«, reče djevojčica,
»ponizna službenica,
srce, volju, svoju pamet
dadoh Bogu višnjemu.

Kad Bog hoće, nek se vrši,
njegova je zapovijed,
da se Mati moram zvati,

a Djevicom ostati.«
Kad to reče, Božja milost
Duha Svetog pošalje,
Djevica da rodi Sina,
svemu svetu spasenje.

O Marijo, daj nam Sina,
tvoju milost prosimo,
da se s tobom, Djevo sveta,
na nebu veselimo.

O anđele Gabrijele

Katica Škrabal, r. 1956., Potočani i ženska skupina

Biškupci, 15. studenoga 2014.

17

Umjereno

Solo

Svi

O anđele Gabrijele,
o Marijo,
idi tamo kud Bog veli,
nit je blizu nit daleko,
već u dvoru Davidovu,
tamo ima jedna diva,
ta je diva Bogu mila.
Al' anđeo pohitiše
i Mariju pozdraviše,
da će ona rodit' sina,
svemu svijetu Gospodina.
Kad to Diva razumila,
Jako se je začudila.
»Kako može to već biti
da ću sina poroditi,
kad se nisam udavala,

niti grijeha spoznavala.
Ja sam ptica golubica,
Josipova zaručnica,
Josip me je zaručio
i u nebo postavio
da ću ondje kraljevati
dok je sunca i mjeseca,
i na nebu kraljevine
i na zemlji carevine.
Sveto Trojstvo Bog jedini,
hvala tebi na visini.
Hvala tebi, o Divice,
primi naše molitvice. Amen.

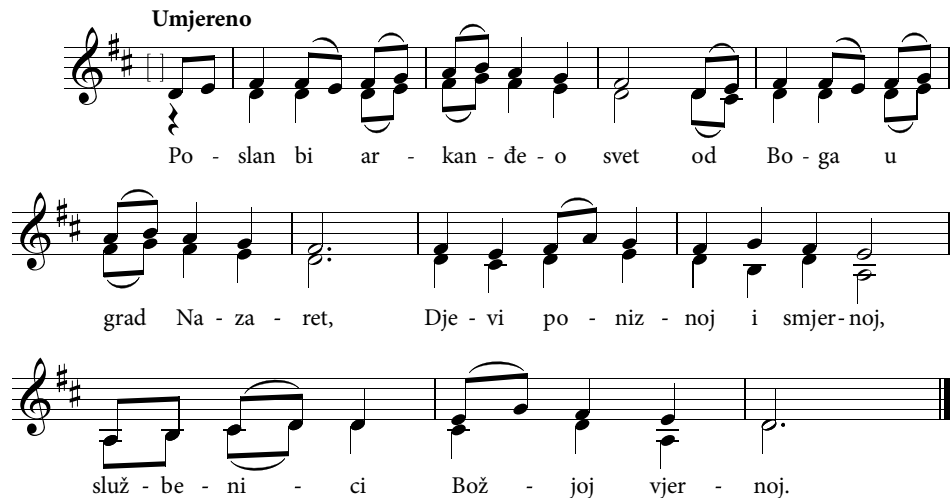
Pjeva se »u dva reda«, tj. pjevani stih koji pjeva solist ponavlja skupina pjevača. Napjev i dio teksta zapisani su prema živoj izvedbi. Preostali tekst prepisan je iz rukopisne pjesmarice *Svete pisme* Anke Kraljević iz Potočana.

Poslan bi arkandeo svet

Mješovita skupina

Sopje, 3. kolovoza 1994.

Umjereno

Po - slan bi ar - kan - đe - o svet od Bo - ga u
grad Na - za - ret, Dje - vi po - niz - noj i smjer - noj,
služ - be - ni - ci Bož - joj vjer - noj.

18

Poslan bi arkandeo svet
od Boga u grad Nazaret,
Djevi poniznoj i smjernoj,
družbenici Božjoj vjernoj.

Došav u prostu kućicu,
nađe poniznu Djevicu.
Pozdrav donije njoj od Boga
svim' Oca nam predobroga.

O zdravo, Marijo, budi
uzvišena vrh svih ljudi,
puna milosti i sreće
i od anđeoske veće.

Inačice napjeva i teksta tiskane su u pjesmarici *Pjevajmo Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 368 i u pjesmarici *Slavimo Boga* (Frankfurt na Majni, 1982.) br. 174, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 101.

Sinoć stiže tužna Mati

Ženska skupina

Drežnik, 9. svibnja 2015.

19

Si - noć sti - že tu - žna Ma - ti, o Ma - ri - jo,
u grad Be - tlem rad ko - na - ka, o Ma - ri - jo.

Sinoć stiže tužna Mati,
O Marijo,
u grad Betlem rad konaka.
Ne htješe je tu primiti,
ni konaka udijeliti,
jer ju trudnu ugledaše,
poroda se uzbojaše.
Svi rekoše: »Sad idite,
dosta nam je naše dite!«
Kad izajde iz Betlema,
eto truda pregolema.
Njoj se najde kolibica,
buduć ona sirotica,
u kojoj će prenoćiti,
Sina svoga poroditi.
U po noći to se zgodi,
kada Djeva Sina rodi.

Adventska pripovjedna pjesma. Pjevana strofa temelji se na poetskom stihu s pripjevom: »O Marijo«. Napjev i cijeli tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Zazivam vas svekolike

Mješovita skupina

Podgorač, 19. studenoga 2008.

20

Za - zi - vam vas sve - ko - li - ke, ma - le, sre - dnje i ve - li - ke,
da i - de - mo do Be - tle - ma, gle - dat ču - da pre - go - le - ma.

Zazivam vas svekolike,
male, srednje i velike,
da idemo do Betlema,
gledat čuda pregolema.

Jer će Djeva tamo poći
i u Betlem hoće doći,
dijelit će se od svog doma,
tamo hiteći veoma.

Jer je tako naređeno
i od Boga određeno,
da se Isus ondi rodi
i na svijetu nas pohodi.

Rodit će ga u pol noći,
Kralja rajskog slavne moći,
u priprostoju kolibici,
međ' živinam na slamici.

Ovo blago svega svijeta,
kano stručak lijepog cvijeta.
Prekosutra u pol noći,
hoće štovat' svatko moći.

Hod'te, dakle, svikolici,
da idemo k toj Divici,
da joj Sina pozdravimo
i njemu se poklonimo.

Pjeva se na posljednjoj zornici. Napjev i dvije strofe teksta zapisane su po živoj izvedbi, a preostali tekst prepisan je iz pjesmarice *Kada vrime slavno dođe* (2014.), br. 21, gdje je napjev drugačiji. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Aj'mo sad Nazaretu

Katica Škrabal, r. 1956., Potočani i ženska skupina

Biškupci, 15. studenoga 2014.

21

Poletno

Solo

Aj' - mo sa - da Na - za - re - tu, zdra - vo, Ma - ri - jo,

Svi

aj' - mo sa - da Na - za - re - tu, zdra - vo, Ma - ri - jo.

Aj'mo sada Nazaretu,
zdravo, Marijo,
vidit onu kuću svetu
di j' obitelj najsvetija,
Isus, Josip i Marija,
ruke su im zaposlene,
misli Bogu upravljene,
slaveć Oca nebeskoga,
sveg života zemaljskoga.
Josip radi bez prestanka,
od zorice, pa do mraka,
bez umora sve poslove
i plugove i jarmove.
Još mu trudna ruka sveta
stan napravi od drveta
i preslicu i vratila
sjajno brdo i brdila,
na kojem će sveta Diva
tkati platno dok je živa.
Ode Gospa kroz sobicu
pa se maši za policu,
i uzima povisamce
i preslicu i vretance,
da naprede tanku žicu
i da satka košuljicu
svome Sinku malenomu
i Josipu pravednomu.

Malo dalje i sam za se
mali Isus zabavlja se.
Malena mu ruka sveta
križić pravi od drveta.
Od drveta što je sada
Josipovog pola rada.
Draga Gospa pređu pređu
a svete joj oči glede
di joj milo čedo njeno,
zabavlja se zaposleno.
Kada se je nagledala,
onda ga je upitala:
»O Isuse, diko moja,
što će biti radnja tvoja.
O Isuse, zlato moje,
što to rade ruke tvoje?«
Kad je Isus razumio
k majki se je oborio,
u krilo joj doletio,
pa ovako govorio:
»Ovo, majko, jest zlamenje
svemu svijetu na spasenje.
Na ovom ću ja zlamenju
prolit svoju krv rumenu
i trpiti strašnu muku
za spasenje svome puku.«

Kad to Gospa razumila,
jako se je rastužila,
Sinka svoga zagrlila,
triput ga je poljubila.
»O Isuse poljubljeni,
to će teško biti meni.
Zar ne more drugač biti
već da moraš krv proliti.
Što to reče, Sinko slatki,
glas žalostan svojoj majki.
Kad te vidim u mukama,
sva ću biti u suzama,
kako li ću podnašati,
od jada ću zemlji pasti.«
Na majčinu Isus krilu
stade tješit majku milu:
»Nemoj pakat, majko moja,
jer mi teška suza tvoja.
Ja ću tebi jakost dati,
pa ćeš moći podnašati.«
O Isuse, budi hvaljen,
s Majkom svojom, uvijek,
amen.

Pjesma sv. Obitelji. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Zdravo, Marijo«. Pjesma je najava Isusove muke i smrti. Napjev i dio teksta zapisani su prema živoj izvedbi. Ostalo je prepisano iz rukopisne pjesmarice *Svete pisme* Anke Kraljević iz Potočana.

Anđelska pjesma

Rukopis

Badljovina

22

Solo

An - đel-ska pje - sma sa ne - ba se o - ri. Glo - ri - a,
 sla - va svud ši - ri se glas. Lju - di - ma do - brim po
 do - lu i go - ri, mir i ve - se - lje, jer ro - di se spas.

Pripjev

Sla - va ti, sla - va, oj Dje - teš-ce bla - go, lju - bav te ve - li - ka
 ro - di - la nam. Sr - ce ti da - je - mo, Ja - nješ-ce
 dra - go, lju - ba - vi svo - je u - dije - li nam plam.

Anđelska pjesma sa neba se ori.
 Gloria, slava svud širi se glas.
 Ljudima dobrim po dolu i gori,
 mir i veselje, jer rodi se spas.

Slava ti, slava, oj Dječe blago,
 ljubav te velika rodila nam.
 Srce ti dajemo, Janješce drago,
 ljubavi svoje udijeli nam plam.

Radost vam javljam, ne tugujte ljudi,
 rodi se Spasitelj u štalici.
 Mesija on je za kojim svijet žudi,
 rodi ga Djevica na slamici.

Čuvši pastiri nebesko pjevanje,
 k jaslcam veselo pohitiše.
 Na slami nađoše nebesko Janje,
 pa mu se pobožno pokloniše.

Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Slava ti...« Iz rukopisne zbirke partitura pjevačice Zlate Delač u Badljevini. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Božićno zvono

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevina* i
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljevina*

Badljevina, 23. travnja 2016.

23

Bo - ži - čno zvo - no nas k ja - sli - cam zo - ve, o sre - tni,
 sve - ti čas, ra - dos - ti no - ve. Mir - no u ja - sli - cam
 dje - teš - ce spa - va, s dav - ni - ne do - zi - van, vje - ko - va sla - va.

Božićno zvono nas k jaslicam zove,
 o sretni, sveti čas, radosti nove.
 Mirno u jaslicam djetešce spava,
 s davnine dozivan, vjekova slava.

Spavaj, o Isuse, dare iz raja,
 spavaj, o Jaganjče, spas zemnog vaja.
 Ta kad se probudiš, nevino Janje,
 čeka te teški križ, nam otkupljenje.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Danas se čuje događaj novi

Ivan Sučić, 1932. Čađavica

Čađavica, 15. listopada 1958.

24

Da-nas se ču - je do - ga-đaj no - vi, u ze-mlji na - šoj, i jes-te o - vi:
 Ho - di-te k na-mi, o čo - ba - ni, po - hi - ti - te i vi - di - te:
Pripjev:
 Je - dno ne - bes - ko Dje - teš - ce, u kri - lu Maj - ke Dje - vi - ce.

Danas se čuje događaj novi,
 u zemlji našoj i jeste ovi:
 Hodite k nama, o čobani,
 pohitite i vidite:
 Jedno nebesko Djetešće,
 u krilu Majke Djevice,

Ta vam se sreća danas dogodi,
 što vam se Janje nebesko rodi.
 Ovo je Janje ono milo,
 koje sav svijet izbavilo.

Zato svi njemu dare nosimo
 i milost ovu od njegov' prosimo:
 Neka nam grijeha sve oprosti,
 rajске dade sad milosti.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 98, rukopis. Pjesma, uz drugačiji napjev, objavljena u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 810, a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 225 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 117. Tekst druge i treće strofe prepisan je iz *Pjesmarice župske zajednice* i prilagođen metru treće i četvrtog stiha prve strofe.

Sučić: »Zapisano po sjećanju, kako sam čuo u Čađavici.«

Djetešce mileno

Mješovita skupina

Sopje, 3. kolovoza 1994.

25

Umjereno

Dje - teš - ce mi - le - no, spa - vaj mi slat - ko,
na tvr - doj sla - mi - ci su - naš - ce zla - tno. Spa - vaj, bo - žan - sko
Dje - te - šće ti mi - lo, sr - ce ti Maj - či - no tu pje - smu svi - lo.

Djetešce mileno, spavaj mi slatko,
na tvrdoj slamici sunašce zlatno.
Spavaj, božansko
Djetešce ti milo,
srce ti Majčino
tu pjesmu svilo.

Spavaj, najmilija zvjezdice moja,
pjeva ti, srdašce, to Majka tvoja.

Božićna pjesma (uspavanka). Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Spavaj, božansko...« Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Dobar vam večer, gospodo

Ženska skupina

Novaki, 3. rujna 1994.

Umjereno

Do-bra vam ve - čer, go - spo-do, na to no-vo, mla - do lje - to,
no - ve vam gla - se no - si - mo, da se I - sus nam ro - di - o,

26

Dobar vam večer, gospodo,
na to novo mlado ljeto,
nove vam glase nosimo,
da se Isus nam rodio,
u priprostoju toj štalici
i na tvrdoj toj slamici.
Jezuš i Marija s nama,
da nam dođe Jozef k nama.
»Nunaj, nunaj, Jezuš mali,
je li spavaš, je li gledaš?«
Progovara Jezuš mali:
»Nit' ja spavam, nit' ja gledam,
već za širok taj svijet trpim.«
Vraćaj dugu, svijetla zvijezdo,
ne id' onud kud si pošla,
već onuda kad si došla.
Onud idu tri mudriša,
tri mudriša, tri plaviša.
Da razdijeli Jezuš mali
sitne male orajice,
orajice, lešnjačice,
svoj toj sitnoj toj dječici.
Od Jezusa da pjevamo:
«Faljen Isus i Marija!»
Majka Božja rodi Sina,
svemu svijetu Gospodina.
(Faljen Isus i Marija!)

Dobar vam večer, gospodar

Dječja skupina

Sladojevci, 6. kolovoza 1994.

27 *Veselo*

Do-bar vam ve - čer, go - spo - dar, no - ve vam gla - se no - si - mo.

Dobar vam večer, gospodar,
nove vam glase nosimo.

Jezus i Marija s vama,
da nam dođe Jozef nama.

Fala vama gospodaru,
na vašeme lepom daru.

Sada zbogom ostanite,
sa Isusom i Marijom.

Sveti Josip ide s nama,
Majka Božja osta s vama.

Ovo je drugi napjev za običaj »Kriskindli«, koji je danas zaboravljen u Sladojevcima, ali se još pjeva u selu Vaška. Pri dolasku u kuću »Kriskindli« pjevaju prve dvije strofe, a nakon što su primili dar, ostale tri.

Hajd' mo, hajd' mo svi k Betlemu

Kazivač: Ivan Sučić, 1930. Čađavica

Čađavica, 7. ožujka 1953.

Hajd' - mo, hajd' - mo svi k Bet - le - mu, u ra - do - sne
o - vaj čas, I - sus dra - gi je - u nje - mu,
ro - di - o se za sve nas, od Ma - ri - je
Dje - vi - ce, u - sred pro - ste šta - li - ce, od Ma -
ri - je Dje - vi - ce, u - sred pros - te šta - li - ce.

28

Hajd' mo, hajd' mo svi k Betlemu,
u radosni ovaj čas,
Isus dragi je u njemu,
rodio se za sve nas,
od Marije Djevice,
usred proste štalice.

U Josipa plamti lice,
oblio ga sveti stid
gledeć Sinka u Djevice,
baš k'o da ga vara vid.
Čudom smatra otajstvo,
spoznan štuje Božanstvo.

Marija ga ljubeć doji,
grli Sinka ljubljena,
pa ga ljulja u povoji'
od priprostih pelena,
pojuć: »Spavkaj, Sine moj,
slama, jaslje krevet tvoj.«

Hod'te skupa

Ženska skupina Matke

Virovitica

29

The musical score is written on five staves in a single system. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 5/4. The melody is in a soprano range. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across multiple notes. The score ends with a double bar line.

Hod'-te sku-pa ve-se-lit se, na - do - šlo je svim spa-se-nje.
 Tam' u Na - za - re - tu, u Be - tle - mu Ju - de,
 tam u mr-zloj šta-li-ci, gol na oš-troj sla-mi-ci, po - či - va
 i spa - va. Nu-naj, spa-vaj, ma-lo dije-te, svi ga ta-mo po-ho-di-te,
 u mi - ru nek' po - či - va, u mi - ru nek' po - či - va.

Hod'te skupa veselit se,
 nadošlo je svim spasenje.
 Tam' u Nazaretu, u Betle'mu Jude,
 tam' u mrzloj štalici,
 gol na oštroj slamici,
 počiva i spava.
 Nunaj, spavaj, malo dijete,
 svi ga tamo pohodite,
 u miru nek' počiva.

Jednoglasi zapis napjeva prema snimci na nosaču zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici.

Istom počeh ja nabolje spavati

Bučanac Kata (r. 1929., Čađavica) i ženska skupina

Čađavica, 20. kolovoza 1994.

Umjereno

Is - tom po - čeh ja naj - bo - lje spa - va - ti, sa - nja - ti
 mno - ge čud - ne sne, na tra - vi - ci le - že - ci, le - že - ci
 us - red šu - me ze - le - ne, kad u - gle - dam ja tr - če - ci,
 o - vak' me - ni go - vo - re - ci: »U - sta - ni i sjaj - nih zvije - zda svije - tlost smo - tri,
 ču - do je no - vo, zvije - zda svije - tlost smo - tri, ču - do je no - vo.«

30

Istom počeh ja najbolje spavati,
 sanjati mnoge čudne sne,
 na travici ležeći, ležeći
 usred šume zelene,
 kad ugledam ja trčevići,
 ovak' meni govoreći:
 »Ustani i sjajnih zvijezda svjetlost smotri,
 čudo je novo.«

Kad se dig'o i otišo viditi,
 smotriti tko to govori,
 tad ja viđo sjajno nebo,
 kano da gori,
 i nebeske jošter mnoge,
 od anđela tu naloge,
 pjevaše, klečaše i mir puku svemu
 navješćivaše.

Isuse maleni, kako si lijep

Ženska skupina

Bušetina, 11. lipnja 2005.

31

I - su - se ma - le - ni, ka - ko si lijep, od gor - skog i - zvo - ra
 tije - lo ti čis - ti - je, od ne - ba mo - dro - ga o - či ti mo - dri - je,
 od zla - tnog su - naš - ca li - ce ti svije - tli - je, I - su - se ma - le - ni, ka - ko si lijep.

Isuse maleni, kako si lijep,
 od gorskog izvora tijelo ti čistije,
 od neba modroga oči ti modrije,
 od zlatnog sunašca, lice ti svjetlije,
 Isuse maleni, kako si lijep.

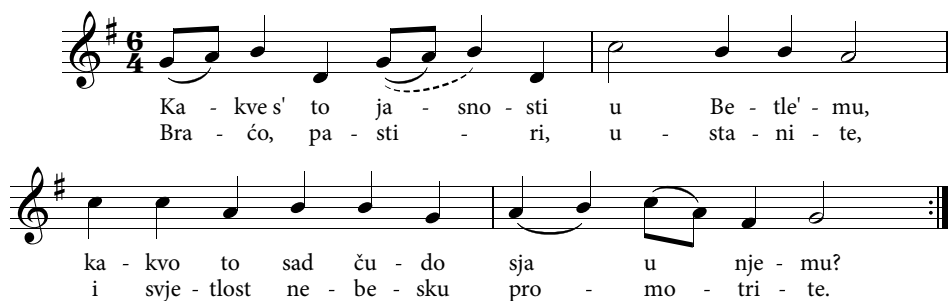
Isuse maleni, kako si jak,
 kada ti pogledaš, zvijezde se rasjaju,
 kada progovoriš, šumice pjevaju,
 gore i doline tebi se klanjaju,
 Isuse maleni, kako si jak

Isuse maleni, tvoji smo svi,
 nama te predala Majka u zagrljaj.
 U srce uđi nam, iz njega milo sjaj,
 nikada, nikada ti nas ne ostavljaj,
 Isuse maleni, tvoji smo svi.

Kakve s' to jasnosti

Mješovita skupina

Virovitica

32

Ka - kve s' to ja - sno - sti u Be - tle' - mu,
Bra - ćo, pa - sti - ri, u - sta - ni - te,

ka - kvo to sad ču - do sja u nje - mu?
i svje - tlost ne - be - sku pro - mo - tri - te.

Kakve s' to jasnosti u Betlemu,
kakvo to sad čudo sja u njemu?

Braćo, pastiri, ustanite
i svjetlost nebesku promotrite.

Nebo se veoma prosvijetlilo,
to mora božansko biti djelo.

Pjesmice nebeske sad sam čuo,
ni s' zbilja Mesija narodio?

Svi, dakle, Betlemu potecimo,
i dare Mesiji prikažimo.

Njemu se duboko poklonimo
i grijeha proštenje zaprosimo.

Jednoglasi zapis napjeva s nosača zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici. Tekst od sedamnaest dvostihova objavljen je u pjesmarici o. Marijana Jaića *Vienac* (Budimpešta, 1904.), str. 53. Ovo je izbor iz toga teksta. Inačicu izvode i pjevačice iz Brezovice.

Kakve su jasnosti

Ruža Viljevac, r. 1933.

Brezovica, 19. travnja 2015.

33

Ka - kve su ja - sno - sti u Be - tle - mu,
 ka - kvo to sad ču - do sja u nje - mu.

Kakve su jasnosti u Betlemu,
 kakvo to sad čudo sja u njemu.

O braćo, pastiri, ustanite,
 i svjetlost nebesku promotrite.

Nebo se veoma prosvijetlilo,
 to mora božansko biti djelo.

Pjesmice nebeske sad sam čuo,
 ni s' zbilja Mesija narodio.

Svi, dakle, Betlemu potecimo,
 i dare Mesiji prikažimo.

Njemu se duboko poklonimo
 i grijeha proštenje zaprosimo.

Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Tekst od sedamnaest dvostihova objavljen je u pjesmarici o. Marijana Jaića *Vienac* (Budimpešta, 1904.), str. 53. Ovo je izbor iz toga teksta. Inačica pjesme u izvedbi zbora župe sv. Leopolda Mandića u Virovitici snimljena je na nosaču zvuka *Iz srca se svi radujemo*, br. 3.

Marija Djevica Sina porodila

Ženska skupina

Drežnik, 9. svibnja 2015.

The musical score is written on two staves in a single system. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a 3/4 time signature. The melody starts with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The second staff continues the melody with a quarter note D5, followed by quarter notes C5, B4, and A4. The time signature changes to 4/4 for the second staff, which begins with a half note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. The time signature changes back to 3/4 for the final staff, which begins with a quarter note D5, followed by quarter notes C5, B4, and A4. The lyrics are written below the notes.

Ma - ri - ja Dje - vi - ca Si - na po - ro - di - la, u
šta - li, na sla - mi, gdje je mar - vo - ni - ja.

34

Marija Djevica Sina porodila,
u štali, na slami, gdje je marvonija.

O blago djetesce, moj Isuse mali,
što ćemo od zime u podrtoj štali.

Tko će nas pomoći, tko će nas obići,
tko će nas, moj Sinko, ovdje ugrijati.

To gledec i motreć, marvica u jasli,
Boga svog premilog počela grijati.

Betleme, Betleme, tvrđi si od stijene,
što je to od tebe, da ne poznaš Djeve,

koja je predragog Isusa rodila,
a mjesto međ' ljud'ma nije zadobila.

Ah, gdje ste, pastiri, čobani, volari,
vas želi i čeka dragi Isus mali.

Što brže trčite, njega pohodite,
i štogod haljine njemu donesite.

Anđeli veselje vama navješćuju,
i pute k Isusu jasno ukazuju.

I k štali pastiri kada pristupiše,
Djevicu s Isusom oni opaziše.

Svaki svoj predragi darak prikaziva,
a Isus premili sve njih blagosliva.

Sjaji se, svijetli se, ljepši je od sunca,
veli mu pjevajuć Majka i Djevica.

»Pospavaj, pospavaj, moj prelijepi svijetu,
i radost i žalost širokomu svijetu.«

Hvala ti, slava ti, naš Isuse mili,
narodu i puku blagoslov udijeli. Amen

Božićna pripovjedna pjesma. Pjevane strofe temelje se na dvostihovima. Napjev i početak teksta zapisani su prema živoj izvedbi. Od trinaestog stiha tekst je preuzet iz pjesmarice *Živa ružica* Stipana Grgića (Subotica, 1901.), str. 142.

Na salašu kraj Betlema

Crkveni zbor župe Bl. Dj. Marije

Voćin, 11. listopada 2014.

35

Umjereno

Na sa-la-šu kraj Bet-le-ma, ta-mo do-sta pa-še i-ma,
ta-mo o-vce tje-raj-mo, i u gaj-de svi-raj-mo.

Na salašu kraj Betlema,
tamo paše dosta ima,
tamo ovce tjerajmo,
u tu frulu svirajmo.

Ja ću ponijet jedan sirac,
i kajmaka jedan lonac,
i dva il' tri plećeta
i čuturu šerbeta.

Vatru ćemo naložiti,
pokraj nje se položiti,
premda ljuta je zima,
a odjeće ne ima.

Ustan', brate, ti Nikola,
i opravi brže kola,
jerbo jedna novina
nas doziva s visina.

Zato, Miško, nosi drva
jer imamo jurve (jošte) mrva,
i to kaži Đurici
u tankoj košuljici.

Hajde ovce zatvorite,
torbe vaše zametnite,
do Betlema hodimo,
da djetešce vidimo.

Ti, Bartole, vrati ovce
i pristavi k vatri lonce,
ali da ne pokipe,
pazi dobro, Filipe.

Hajde, braćo, da idemo,
da darove ponesemo
božanstvenom kraljiću,
našem dragom Božiću.

Što ćeš dati, brate Mato,
što ćeš ponijet, seko Kato?
Nami na put u torbu,
jednu kokoš u čorbu.

A ti Andro, uzmi gajde,
tere s nami friško 'ajde,
i posviraj sad veselo,
da nas čuje sve selo.

Božićna tradicijska pjesma; pjeva se prije ponoćke pred crkvom. Napjev i prve dvije strofe zapisane su prema živom izvedbi, a preostali tekst preuzet je iz knjige Luke Ilića Oriovčanina *Narodni slavonski običaji* (Zagreb, 1846.) str. 97, što je vjerojatno najstariji zapis teksta ove popularne božićne pjesme u Slavoniji i Srijemu. Snimljeno je oko dvadeset inačica ove pjesme, među kojima je i napjev iz Štvice.

Na salašu kraj Betlema

Mješovita skupina

Štivica, 23. listopada 2015.

The musical score is written on two staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and folk-like, with lyrics written below the notes. The first staff contains the first line of the song, and the second staff contains the second line. The lyrics are: 'Na sa-la - šu kraj Bet - le - ma, ta - mo dos - ta pa - še i - ma, ta - mo ov - ce tje - raj - mo, i u gaj - de svi - raj - mo.'

36

Na salašu kraj Betlema,
tamo dosta paše ima,
tamo ovce tjerajmo,
i u gajde svirajmo.

Noć ova vrlo čudna je

Kata Rastija r. Pintarić (1938.)
Gornje Predrijevo i skupina žena

Sopje, 2. kolovoza 1994.

37

Poletno

Noć o - va vr - lo čud - na je, gle, zvijez - de ja - če sja - ju se, i
pjev se ču - je an - đe - la, sva pri - ro - da je ve - se - la. To
zra - ka zla - tna sre - će je, što s ne - ba ze - mlji spuš - ta se, pred
do - brog Bo - ga sta - vi sve, u šta - li - ci što ro - di se.

Noć ova vrlo čudna je,
gle, zvijezde jače sjaje se
i pjev se čuje anđela,
sva priroda je vesela.

To zraka zlatna sreće je,
što s neba zemlji spušta se,
pred dobrog Boga stavi sve,
u štalici što rodi se.

Na nebu slava Višnjemu,
a zemlji mir bud' po njemu.
To anđeli navještaju
nad štalicom u Betlemu.

Veselje rajsko iz neba
osjeća trudna zemlja sva,
te harno svud odzvanja glas:
od Marije se rodi spas.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi. Snimljena je i u Bušetini. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Nunaj, nunaj, Jezuš mali

Kazivač: Dragutin Sučić, 1895., Čađavica

Čađavica, 15. srpnja 1957.

Nu - naj, nu - naj, Je - zuš ma - li, ko - ji le - žiš na toj sla - mi.

38

Nunaj, nunaj, Jezuš mali,
koji ležiš na toj slami.

Jezuš i Marija s vami,
još da sveti Josip s nami.

Božićna pjesma uz običaj Betlemari. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice*, (1953.–1957.), IEF N 152, br. 83 i 89, rukopis. »Betlemari« ili »Jezuši« dječji su božićni koledarski običaji koji su se održavali u Slavonskoj Podravini. »Betlem« je ukrašena košarica ili kolijevka s lutkom »malog Isusa«.

Sučić: Kao dijete čuo sam pjevati »Betlemare« iz Starina, sela udaljenog četiri kilometra od Čađavice. Betlemari donesu u kuću »Betlem«, pozdrave ukućane i pjevaju, na što ih ukućani darivaju novcem i kolačima.

O Isuse poljubljeni

Janja Rastija, r. Andraš (1926.), Sopje

Sopje

39

Poletno

O I - su - se po - lju - blje - ni, sla - tki si - nak moj,
na o - či ti sad mi - le - ni pa - da sa - nak tvoj.

»Spa - vaj, sr - daš - ce, mo - je su - naš - ce«,

u - spa - vlju - je te - be Maj - ke tvo - je mi - lo - poj.

O Isuse poljubljeni, slatki Sine moj,
na oči ti sad mileni pade sanak tvoj.
»Spavaj srdašce, moje sunašce«,
uspavljuje tebe Majke tvoje milopoj.

I ti, zboru od pastira, sad mu lijepo poj,
male dare: mlijeka, sira, primit Sin će moj.
Srca snižena njem su milena,
na čistoću srca gleda Isukrst Bog tvoj.

Tebe Majka tvoja njija, mila Sinka svog,
s pelenama ti ovija uda tijela tvog.
Oj, pelenice i živinice,
diš' te sapom da ne zebe svega svijeta Bog.

Radujte se, svi kršćani, utješite vaj,
pak Isusu svak maleni sad svoj darak daj.
Griješit prestajte, srce mu dajte,
zato će vam on poklonit gor' nebeski raj.

Oj štalice prosta, mala, ti ponizni stan,
što s' Isusu stanak dala za rođeni dan.
Oj vi jasllice i ti slamice,
ne bud' oštra da on spava mirni, slatki san.

Jednoglasi zapis napjeva s nosača zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici. Inačica napjeva (pet strofa) objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 33, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 131, i *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 240. Pjesma je snimljena i u Sopju i Vukojevcima.

Oj Betleme, Betleme

Crkveni zbor župe Bl. Dj. Marije

Voćin, 11. listopada 2014.

Poletno

O Bet - le - me, Bet - le - me, što - se zgo - di od te - be?

Da ne po - znaš Dje - vi - ce, sve - te Bo - go - ro - di - ce,
već ju tje - raš od se - be, u - sred zi - me stu - de - ne.

40

Oj Betleme, Betleme,
što se zgodi od tebe?
Da ne poznaš Djevice,
svete Bogorodice,
već ju tjeraš od sebe,
usred zime studene.
O Betleme...

I da ne bi Josipa,
pravednoga čovjeka,
moral bi propasti,
na studeni ostati.

Josip traži konaka
sve od jutra do mraka.
Sav Betlehem prolazi,
konaka ne nalazi.

Kad iz grada izlazi,
tu štalicu opazi.
Tu Marija noćila,
Spasitelja rodila.

U po noći to se zbi,
kad s' Marija porodi.
Rodi Sinka Božjega,
Spasitelja našega.

Božićna pučka pripovjedna pjesma s pripjevom: Oj Betleme... kojim se započinje pjesma i koji se pjeva između strofa. Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi.

Oj Djeteešce moje drago

Kazivač: Ivan Sučić, 1932., Čađavica

Čađavica, 7. ožujka 1953.

41

Oj Dje - teš - ce mo - je dra - go, ve - se - la sam ti.
Ti si mo - je mi - lo bla - go, spa - va - lo bi ti.

Glo - ri - a, glo - ri - a, in ex - cel - sis De - o.

Oj Djeteešce moje drago,
vesela sam ti.
Ti si moje milo blago,
spavalo bi ti.
Gloria, gloria,
in excelsis Deo.

Sinak mili moj ljubljani,
nuder zaspi ti,
oj golube moj mileni,
sve moje si ti.

Tebe otac ljubi, slavi
od sviju ljudi,
jerbo si mu sinak pravi
i nitko drugi.

Lijepa moja ti ružice,
mili Sinak moj,
mirisava ljubičice,
željni golub moj.

Božićna uspavanka. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 33, rukopis. Popularna božićna uspavanka pjeva se danas na drugačiji, razvijeniji napjev, koji je sazdan od po dvije poetske strofe bez pripjeva. Tekst je objavljen u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 241 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 120.

Oj spavaj, milo Djetేశce

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevin* i
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljevin*

Badljevin, 23. travnja 2016.

42

Oj spa - vaj, mi - lo Dje - teš - ce, oj spa - vaj sla - tko nam, o -
 kru - žu - ju te an - đe - li, tvoj ti - hi pra - te san.
 Sa - vaj, spa - vaj, mi - lo Dije - te, spa - vaj,
 spa - vaj, zla - tni sa - nak spa - vaj.

Oj spavaj, milo Djetేశce,
 oj spavaj, slatko nam,
 okružuju te anđeli,
 tvoj tihi prate san.
 Spavaj, spavaj,
 milo Dijete, spavaj, spavaj,
 slatki sanak sanjaj.

Kraj tebe Majka Djevica,
 sva brižna grije te,
 i sveti Josip, čuvar tvoj,
 pobožno gleda te.

Božićna uspavanka. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Spavaj, spavaj...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

O slavna betlemska

Ženska skupina

Novaki, 3. rujna 1994.

43

Umjereno

O sla - vna bet - lem - ska ti si šta - li - ca, u
 ko - joj po - ro - di Sin - ka Dje - vi ca u - ka Dje - vi - ca.

O slavna betlemska ti si štalica,
 u kojoj porodi Sinka Djevica.

Po kojem njegovom svetom porodu,
 spasenje je došlo svemu narodu.

U štali s Josipom bila Marija,
 a anđel nad šalom pjeva »Glorija!«

Poslušajte dušice

Ivan Sučić, 1932.

Čadavica, 20. kolovoza 1958.

44

Po - slu - šaj - te du - ši - ce od Ma - ri - je Dje - vi - ce,
 ko - ja Sin - ka zi - ba - la te mu lije - po pje - va - la:
 »Zas - pij, zas - pij, zas - pij, zas - pij, Si - nak moj,
 Si - nak moj, te u - ti - šaj taj plač svoj.«

Poslušajte dušice od Marije Djevice,
 koja Sinka zibala te mu lijepo pjevala:
 »Zaspjij, zaspjij, zaspjij, zaspjij,
 Sinak moj, Sinak moj,
 te utišaj taj plač svoj.«

Rodio nam se Sin Djevice

Tekst: Stjepan Radić (iz Božićnice, 1921.)

Glazba: Renata Grgić

45

$\text{♩} = 100$

Ro - di - o nam se Sin Dje - vi - ce,
da ot - ku - pi na - še kri - vi - ce.
Ne - bo sja - jem ru - di, čuj an - đe - la glas, mir, ve - se - lje,
lju - di, ro - di - o se spas! ro - di - o se spas!

Rodio nam se Sin Djevice,
da otkupi naše krivice.

Nebo sjajem rudi,
čuj anđela glas,
mir, veselje, ljudi,
rodio se spas.

Prvi pastiri, rod seljački,
čuše s nebesa pjev anđelski.

Anđeo im veli, ič' u Betlehem,
gdjeno je čudo s Božjim Djetešcem.

Daj nam Bog zdravlje, veselje, mir,
po cijelom svijetu, u dalj i u šir.

Duševne oči Bog svima daj,
slobodu ovdje, a tamo raj.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi.

Sa kakva se svjetla

Ženska skupina

Novaki, 3. rujna 1994.

Umjereno

Sa ka - kva se svje - tla sja Bet - lem grad,
zar u njem' se ka - kvo zbi ču - do sad?

46

Sa kakva se svjetla sja Betlem grad,
zar u njem' se kakvo zbi čudo sad?

O braćo pastiri, svi ustajmo,
tu betlemsku svjetlost pogledajmo.

I nebo je svjetlo sad oblilo,
božansko se djelo dogodilo.

I pjesme se čuje nebeske glas,
oj, svijetu se, eto, sad rodi Spas.

To anđeli rajski navješćuju,
da bijedni svijet čitav uzraduju.

U Betlem sad ajte, svi narodi,
gdje nama Mesija sad se rodi.

Inačica napjeva ove pjesme objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 248 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 150. Žene su pjevale samo tri strofe.

Slava Bogu na visini

Skupina pjevača

Sopje, 1. kolovoza 1994.

47

Umjereno poletno *rit.*

Sla - va Bo - gu na vi - si - ni, a mir ljud' - ma na ni - zi - ni.

a tempo

O I - su - se, ne - ba ca - re, čuj pas - ti - ra svo - jih glas,

pri - mi na - še ma - le da - re, koj' si pas - tir svi - ju nas. Sla - va Bo - gu

na vi - si - ni, a mir ljud' - ma na ni - zi - ni.

Slava Bogu na visini,
 a mir ljud' ma na nizini.
 O Isuse, neba care,
 čuj pastira svojih glas,
 primi naše male dare,
 koj' si pastir sviju nas.
 Slava Bogu na visini,
 a mir ljud' ma na nizini.

Pod istim naslovom, ali drugačijim napjevom i tekstem, objavljena je u više pjesmarica, kao npr. u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 107. Pjesma je snimljena i u Ruševu, a zapisana u Sućičevoj rukopisnoj notnoj zbirci iz Čađavice (S/14).

Slušajte, pastiri, na betlemskoj gori

Kazivačica: Reza Sučić, r. Mandić 1906., Čađavica

Čađavica, 26. veljače 1956.

Slu - šaj - te, pas - ti - ri, na bet - lem - skoj go - ri, u - šta - li,
po - ro - di - la Di - va pra - va Bo - ga ži - va, I - su - sa, I - su - sa.

48

Slušajte, pastiri, na betlemskoj gori, u štali,
porodila Diva prava Boga živa, Isusa.

Čudo božanstveno, svima naviješteno, Božji sin,
on za našu ljubav, došo jeste uprav' u Betlem.

On se ne ponosi, svima blago nosi, u jasli
na slamici leži i u ruci drži sve nebo.

Med' sobom pastiri sve rekoše. »Hitro hajdemo,
anđeo svjedoči, da nam vide oči veselje.

A ti, brate s torbom, de ponesi sobom sirašca,
i ponesi putra, bude majci sutra za fruštuk.

Oj ti, seko Jeko, de ponesi mleko sinoćnje,
A ti, brate Miško, fataj janje friško, najdeblje.

Znaš li, brate, što još? Fataj jednu kokoš s pjeticem,
to će biti Jozi, koj' na dijete pazi s Marijom.

Dok ja spečem pitu i narežem kitu od svile,
'de se, sestro, žuri, daj tu pitu Đuri nek' nosi.

Kapicu dok sušim i zlatom dovršim, čekaj me,
i ponesi gusle da sviramo poslije, veselje!«

Božićna pastirska pjesma. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 67, rukopis. Sučić je zapisao dva dvostiha, a preostali su prepisani iz *Vienca* o. Marijana Jaića (Budimpešta, 1904.) U *Dodatku* Ilije Okrugića na str. 13. piše: »Božićna pjesma koja se pol ili četvrt sata prije polnočne mise pjeva.«

Sučić: »Te se pjesme sjećam od najranijeg djetinjstva kada mi je pjevala moja baka Marica Mandić r. Horvat (1875.–1943.). Pjesma se ne pjeva u crkvi, nego u domaćem krugu.«

Slušajte, svi narodi

Rukopis

Badljevina

49

Solo

Slu - šaj - te, svi na - ro - di, ču - do nam se do - go - di,
 u Bet - le - mu svije - tla noć svi - ma gla - si Bo - žju moć. Ra -
 duj - te se, ve - sel' - te se, svi do - bri krš - ća - ni, jer
 Dje - teš - ce nam ro - di se, da sve nas i - zba - vi.

Slušajte, svi narodi, čudo nam se dogodi,
 u Betlemu svijetla noć svima glasi Božju moć.
 Radujte se, veselite se, svi dobri kršćani,
 jer Djetešce nam rodi se, da sve nas izbavi.

Čujte Božjeg anđela što veli pastirima:
 Rodio se u taj čas Otkupitelj Isus, spas.

Davidov ga sveti grad nije htio primit tad,
 zato Dijete nađete stavljenog u jaslce.

Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Radujte se...« Iz rukopisne partiture zbirke pjevačice Zlate Delač iz Badljevine.

Stada pastiri

Kazivačica: Manda Bučanac, r. Matota, 1890.

Lukovišće, Mađarska

Čadavica, 30. kolovoza 1957.

Sta - da pas - ti - ri u be-tlem-skoj rav - ni

o - vce ču - va - juć u pol' no - ci tav - ne.

50

Stada pastiri u betlemskoj ravni
ovce čuvajuć, u pol' noći tavne,

anđela Božjeg jesu opazili,
i u svom srcu jako uplašili.

»Veselje nosim vama, ne bojte se,
jerbo ovu noć Spasitelj rodi se.

K onoj traljavoј štali pohitite,
u njoj Djetešce u jaslam' nač' ćete.«

Krenuli se svi, veliki i mali,
svi su dospili već betlemskoј štali.

Kad su Djevici »Hvaljen Bog!« nazvali,
pitaju, moleć »Gdi je Isus mali?«

»Bog je vas don'o Isusa hvaliti,
al' mog Sina sad, ne mogu buditi,

jerbo on spava drhćuć' u jaslam',
kruto povijen ovd' u pelenicam'.«

Božićna pastirska pjesma. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čadavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 82 i 86, rukopis. Sučić je zapisao samo prve dvije strofe jer je ostale kazivačica zaboravila. Ostatak teksta preuzet je iz pjesmarice *Duhovna radost* (Budimpešta, 1940.) str. 380.

Stada pastira

Kata Vaupovac-Blažević, 1929. i ženska skupina

Gorje Bazje, 9. lipnja 2005.

51

Sta - da pas - ti - ra kraj be - tlem - ske rav - ne,
 ov - ce ču - va - juć u pol no - ći tav - ne.

Stada pastira kraj betlemske ravne,
 ovce čuvajuć u pol noći tavne,
 anđela Božjeg jesu opazili,
 i u svom srcu jako uplašili.
 »Veselje nosim vama, ne bojte se,
 jerbo ovu noć Spasitelj rodi se.
 K onoj traljavoj štali pohitite,
 u njoj djetešce u jasli nać ćete!«
 Krenuli su se veliki i mali,
 svi su dospjeli već betlemskoj štali.
 Kad su Djevici »Hvaljen Bog!« nazvali,
 pitaju, moleć: »Gdi je Isus mali?«
 »Bog je vas donò Isusa hvaliti,
 al' mog Sina sad, ne mogu buditi,
 jerbo on spava drhćuć' u jaslam',
 kruto povijen ovd' u pelenicam'.«

Božićna pastirska pjesma. Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Pjevana strofa temelji se na dvostihu. Tekst je iz molivenika/pjesmarice *Duhovna radost* (1940.), br. 120.

Sunašce tone, anđeli zvone

Jana Rastija, r. Androš (1926.) Sopje

Jana Kovačević, r. Boljevac (1930.) Sopje

Sopje, 4. kolovoza 1994.

Polagano

Su-naš-ce to - ne, an-de - li zvo - ne, Bo - žić, Bo - žić!

52

Sunašce tone, anđeli zvone,
Božić, Božić!

Vatra se žari, pričaju stari,
Kolač se reže, pšenica veže,
Praporci zveče, topovi ječe,
Zvezdice niču, radosno kliču.

Svaki vjernik rado prima

Ženska skupina

Sladojevci, 12. listopada 2014.

53

The musical score is written on two staves in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The first staff begins with a common time signature (C) and contains the first two lines of lyrics. The second staff begins with a repeat sign and contains the next two lines of lyrics. The music features a mix of 2/4, 3/4, and 4/4 time signatures. The lyrics are: Sva-ki vjer-nik ra-do pri-ma Bož-ji put na vra-ti-ma. Kad do-la-zi, zvo-na zvo-nu, po-noć-ku nam no-se no-vu. Sre-tan Bo-žić že-lim svi-ma, a naj-vi-še ne-moć-ni-ma.

Svaki vjernik rado prima
 Božji put na vratima.
 Kad dolazi, zvona zvonu,
 ponoćku nam nose novu.
 Sretan Božić želim svima,
 a najviše nemoćnima.

Marija je Sina dala,
 preko Boga, do oltara,
 potreban je nama svima,
 a najviše nemoćnima.

I na kopnu i na vodi,
 Božji Sin se svuda rodi;
 u štalici, na slamici:
 »Sretan Božić, bolesnici.«

Sretan Božić nek vas prati;
 Hrvatice i Hrvati.
 Za vojnika, za mornara
 moli brižna mati stara.
 Da se vrati iz daleka,
 da kod kuće Božić čeka.

Po pripjevu »Sretan Božić...« koji se pjeva iza svake strofe pjesma ima i naslov *Sretan Božić*. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Svijetu se rodi

Ženska skupina

Šaptinovci, 1997.

Svije - tu se po - ro - di I - sus, Bož - ji Sin, da nas o - slo -
bo - di vje - ko - vje - čnih tmin. Bo - ži - ću se sto - ga
ve - se - li - mo svi, i sla - vi - mo Bo - ga koj' na ze - mlji bi.

54

Svijetu se rodi Isus, Božji Sin,
da nas oslobodi vjekovječnih tmin.

Božiću se stoga veselimo svi,
i slavimo Boga koj' na zemlji bi.

Osmi dan su ljeta Bog je obrezan,
nam je novog ljeta ponajprvi dan.

Na tom mladom ljetu vesel'mo se svi,
na cijelome svijetu bud'mo Božji mi.

Za njegovu nauku sveti Stjepan rad
prvi trpje muku, prvi do njegov sad.

Daj nam Bog zdravlje, k tomu veselje,
na tom mladom ljetu svega obilja.

Na tom mladom...

Nježno ga je ljubio Ivan dušom blag,
učenik mu bio nada svima drag.

Za njega umro Toma biskup prav,
od države svoje branec krst ko lav.

Silvestar uzleti po krunu u raj,
dan se njegov sveti, godine je kraj.

Nakon svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Božiću se stoga...«, a nakon dviju posljednjih: »Na tom mladom ljetu...« Napjev s prve dvije strofe zapisan je prema živom pjevu, a preostale su preuzete iz pjesmarice *Magnifikat* (1931.) br. 46 u kojoj je objavljena inačica napjeva. Skraćeni tekst nalazi se u pjesmaricama *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 148 i *Pjesmarici župske zajednice* (1980.), br. 255.

Svim na zemlji

Kazivač: Ivan Sučić, 1932. Čađavica

Čađavica, 7. ožujka 1954.

55

Svim na ze - mlji mir, ve - se - lje, bu - di
 po - lag Bo - žje vo - lje, če - ka - ju - či ot - ku -
 plje - nje, Si - na Bo - žjeg na - vje - šte - nje.

Svim na zemlji mir, veselje,
 budi polag Božje volje,
 čekajući otkupljenje,
 Sina Božjeg navještenje.

Hvalimo svi Oca, Boga,
 što je posl'o slugu svoga,
 Gabrijela Sarkandela,
 da navijesti Spasitelja.

Dobre volje svaka duša,
 grijeha više nek' ne kuša,
 nego hvali, diči Boga,
 što je posl'o slugu svoga.

Izvor: I. Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 22, rukopis. Inačice teksta i drugačiji napjevi objavljeni su u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 401 i pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 47, a inačice tekstova u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 256 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 106.

Što se ono dogodi

Ženska skupina

Ruševo, 24. listopada 2015.

Što se o - no do - go - di u be-tlem-skoj šta - li - ci?

Dje-va Sin-ka po - ro - di tam' na pros-toj sla - mi - ci.

56

Što se ono dogodi
u betlemskoj štalici?
Djeva Sinka rodi
tam' na prostoj slamici.

Anđel s neba doleti,
štalica se rasvijetli,
i zapjeva: »Glorija«,
pastirima naviješta:

»Ustanite gore sad,
idite u Betlem grad,
veseli sad čujte glas,
rodi nam se Isus spas!«

Tiha noć, biserna

Ženska skupina

Sladojevci, 12. listopada 2014.

57

Umjereno poletno

Musical score for 'Tiha noć, biserna' in 2/4 time, featuring a vocal line and piano accompaniment. The score is divided into four systems of music with lyrics underneath. The first system is marked 'Umjereno poletno'. The second system includes the instruction 'Solo' for the piano part. The third system includes the instruction 'Svi' for the vocal part. The score concludes with a double bar line.

Ti - ha noć, bi - ser - na, zvje - zdi - ce s an - đe - li - ma u - pi - ru
 o - či u Be - tlem grad, gdje Maj - ka Sin - ku po - je na san:
 »Spa - vaj, spa - vaj, mi - li Si - nak moj, sla - tki ti bi - o
 sa - nak tvoj, sla - tki ti bi - o po - či - nak tvoj.«

Tiha noć, biserna
 zvjezdice s anđelima
 upiru oči u Betlem grad,
 gdje Majka Sinku poje na san:
 »Spavaj, spavaj, mili Sinak moj,
 slatki ti bio sanak tvoj,
 slatki bio počinak tvoj.«

Pitajte, čujte glas
 novu riječ: »Rodi se Bog!«
 Pjevajmo njemu, on naš je spas
 s njegovom Majkom, u jedan glas:
 »Spavaj, spavaj, mili Sinak moj,
 slatki ti bio sanak tvoj,
 slatki bio počinak tvoj.«

Božićna pjesma – uspavanka. Iza pjevane strofe pjeva se pripjev: »Spavaj, spavaj...« Zapisano je prema živoj izvedbi. Pjesma je snimljena i u Bušetini. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Travnikom ravnim

Kata Rastija r. Pintarić (1938.)
Gornje Predrijevo i skupina pjevača

Sopje, 1. kolovoza 1994.

Umjereno

Trav - ni - kom rav - nim kraj Be - tle - ma gra - da
pas - li pa - sti - ri mir - no svo - ja sta - da.

58

Travnikom ravnim kraj Betlema grada
pasli pastiri mirno svoja stada.

Anđeo došo, pa je reko njima:
»Veliku radost javljam vama svima.

Pođite sa mnom kuda zvijezda vodi,
prosto na slami Spasitelj se rodi.«

Pošli pastiri djetecu u štali,
kleknuli pred njim, pa se molit stali.

Radost i vjera s očiju im sjala,
usta su sama pjesmu zapjevala:

»Pojte, nebesa, zemlja i svi ljudi,
slava i dika Spasitelju budi.«

Ustajte, pastiri

Vladimir Škrinjarić, svećenik (1951.) Gradina

Sopje, 3. kolovoza 1994.

59

Umjereno

Us-taj - te, pa - sti - ri, na bet-lem-skoj go - ri, u šta - li,
po-ro-di-la Di - va pra-va Bo-ga ži - va, I - su - sa, I - su - sa.

Ustajte, pastiri, na betlemskoj gori, u štali,
porodila Diva prava Boga živa, Isusa, Isusa.

De se, brate, žuri, daj tu pitu Đuri, slaninom,
to će biti Jozi, koj' na dijete pazi, s Marijom.

A ti, seko Jeko, de ponesi mlijeko, sinoćnje
i ponesi putra, bit će Majki sutra, za fruštuk.

A ti, brate Miško, hvataj janje friško, najdeblje
i ponesi gusle da sviramo posl'je veselje.

Božićna pastirska pjesma. Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesmu s početnim tekstom: »Slušajte pastiri...« zapisao je i Ivan Sučić u Čadavici pedesetih godina 20. stoljeća. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Vladimir Škrinjarić: »Tako su pjevale babe kad sam bio mali. Tri bake pred olarom su stale i poslije mise dale si oduška.«

Vesel'te se, narodi kršćanski

Ivan Stefanović (1931.) *Sopje i skupina žena*

Sopje, 2. kolovoza 1994.

Poletno
Solo

The musical score is written in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It consists of three staves of music. The first staff begins with a 2/4 time signature, followed by 3/4, 2/4, 3/4, and 5/8. The second staff starts with a 5/8 time signature, followed by 6/8, 5/8, and 6/8. The third staff starts with a 2/4 time signature and ends with a double bar line. The lyrics are written below the notes.

Svi

Ve - sel' - te se, na - ro - di krš - ćan - ski, I - sus se po - ro - di
u bet - lem - skoj šta - li - ci, a na oš - troj sla - mi - ci.
Te - ci - te, 'o - di - te da vi - di - te ka - ko ču - do o - vo je.

60

Vesel'te se, narodi kršćanski,
Isus se porodi
u betlemskoj štalici,
a na oštroj slamici.
Tecite, 'odite da vidite
kako čudo ovo je.

Anđeo s neba sišo je, pozv'o je
pobožne pastire
da vide djetesce,
Marijino srdašce,
Isusa maloga, Spasitelja
svega sveta kršćanskog.

Zapisano je prema živoj izvedbi. Ovu pjesmu zna samo Ivan Stefanović i nekoliko žena. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Vjerujem u tebe

Mješoviti zbor crkve sv. Emerika

Oriovac, 25. listopada 2015.

61

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The melody consists of two lines. The first line contains the lyrics: "Vje - ru-jem u te - be, o I - su - se ma - li,". The second line contains the lyrics: "koj' se da - nas za me ro - di - o u šta - li, šta - li." The second line includes a first ending bracket (1.) and a second ending bracket (2.).

Vje - ru-jem u te - be, o I - su - se ma - li,
 koj' se da - nas za me ro - di - o u šta - li, šta - li.

Vjerujem u tebe, o Isuse mali,
 koj' se danas za me rodio u štali.

Ufam se u tebe, o Isuse dragi,
 da mi budeš jednom sudac mio, blagi.

Žarko ljubim tebe, Isuse mileni,
 i ljubit ću tebe dok je dah u meni.

Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst pjesme objavljen je u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 266.

Zdravo, Sunce milosti

Mješovita skupina

Virovitica

The musical score is written on a single treble clef staff. It begins with a 3/4 time signature, changes to 4/4, and then back to 3/4. The melody consists of eighth and quarter notes, with some rests. The lyrics are written below the staff, aligned with the notes. The score ends with a double bar line and repeat dots.

Zdra-vo, Sun-ce mi-lo-sti, što nam bijed-nim si-nu; tra-kom vječ-ne
svjet-lo-sti ras-tje-raj svu tmi-nu. I-su-se naš dra-gi,
Spa-si-te-lju bla-gi, te-bi se kla-nja-mo.

62

Zdravo, Sunce milosti,
što nam bijednim sinu;
trakom vječne svjetlosti
rastjeraj svu tminu.
Isuse naš dragi, Spasitelju blagi,
tebi se klanjamo.

Zdravo novi Betleme,
na našem oltaru,
bolnih duša meleme,
Kriste, vječni žaru.
Porod tvoj nek bude spasom za sve ljude,
veliki Bože naš.

Zdravo, neba radosti,
anđeoski kruše,
svojom čistom sladosti
hrani naše duše.
Da od grijeha bježe, a za tobom teže,
preslatka ljubavi.

Dvoglasni zapis napjeva s nosača zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici. Pjesma je objavljena u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 50.

Ah, Isuse mili

Ženska skupina

Gradina, 9. lipnja 2005.

63

Umjereno

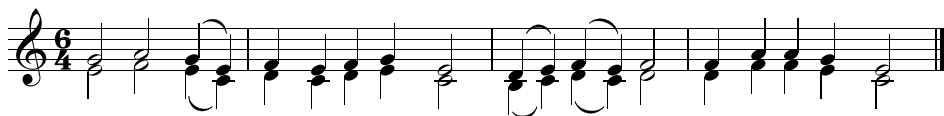
Ah, I - su - se mi - li, sad mi du - ša cvi - li,
 sad mi sr - ce pla - če, su - zi - ce ras - ta - če.
 Sad u kr - vi pla - va, ra - nje - na mu gla - va,
 i ras - pe - te ru - ke, ma - te - rin - ske mu - ke.

Pla - či, sr - ce, pla - či, du - šo, ko - ja gle - daš mu - ku I - su - sa.

De pro - mi - sli, Ma - ti, pa nje - mu mi - lost pru - ži,
 i po - moć mu da - ti, pa nje - mu ru - ke pru - ži,

i zo - ve: »Gdje si, Si - nak moj?«, i zo - ve: »Gdje si, Si - nak moj?«

Ah, Isuse mili, sad mi srce cvili,
 sad mi duša plače, suzice rastače.
 Sad u krvi plava ranjena ti glava,
 i raspete ruke, materinske muke.

Plači, srce, plači, dušo,
 koja gledaš muke Isusa.

De promisli, Mati,
 pa njemu milost pruži,
 i pomoć mu dati,
 pa njemu ruke pruži,
 i zove: »Gdje si, Sinak moj?«,
 i zove: »Gdje si, Sinak moj?«

Prežalosna Majko, daj da plačem jako
 i sunce se skriva, Sin Božji umira,
 i plaču nebesa i zemlja se stresa,
 i mrtvi ustaju, Kristu slavu daju.

Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Plači, srce...« Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Ista pjesma snimljena je i u Brezovici, a Matke iz Virovitice pjevale su ju na koncertu *Pasionske baštine* u crkvi sv. Petra u Zagrebu 18. ožujka 2016.

Amo sad, grešnici

Ivan Sučić, 1932.

Čadavica, 3. veljače 1953.

64

A - mo sad, gre - šni - ci, k mo - joj se pri -
- li - ci o - kre - ni - te.

Amo sad, grešnici,
k mojoj se prilici okrenite.

Nije l' to viđenje,
vaše uvrjeđenje, promislite!

S neba sam sišao,
na zemlju došao, vaš Spasitelj,

Od svoje mladosti,
ja nemam radosti, ni pokoja.

Što sam vam skrivio,
dokle sam živio, poslušajte:

«Muku sam trpio
i svu krv prolio, baš do smrti.»

Isuse ljubljeni,
za me ubijeni, smiluj mi se!

Tebi prevelika
slava bud' i dika, u vijek vijeka!

Barjaci kreću kraljevi

Ženska skupina

Podgorač, 19. studenoga 2008.

65

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It consists of two staves. The first staff contains the melody, and the second staff contains the accompaniment. The lyrics are written below the notes.

Bar - ja - ci kre - ću kra - lje - vi, o - taj - stvo kri - ža sja - ji se, na
 ko - jem ži - vot u - mri - je i smr - ću lju - de o - ži - vi.

Barjaci kreću kraljevi,
 otajstvo križa sjaji se,
 na kojem život umrije
 i smrću ljude oživi.

Kad koplje mu se okrutno
 zabolo šiljkom u srce,
 sa vodom krv potekla je,
 od grijeha nas da očisti.

I ispuni se silna riječ,
 što narodima David je
 u svetoj pjesmu doviknu:
 zavlada Bog sa drveta.

O drva divnog, štono sja,
 u kraljevskom grimizu,
 kom dano bi da dotiče
 toliko svete udove.

O zdravo, Križu, nado sva.
 U dane muke Gospodnje,
 umnoži milost dobrima
 i digni krivnju s grešnika.

Zapisano je prema živoj izvedbi. U pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.) tekst pjesme objavljen je tri puta uz drugačije napjeve: gregorijanski koral (br. 476) i skladbu Bonaventure Dude (br. 478). Ovo je jedini napjev iz Slavonije. Tekst je objavljen u pjesmaricama *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 183 i *Pjesmarici župske zajednice* (1980.), 284.

Dušo, sad pođi sa mnom

Ženska skupina

Donja Obrijež, 22. travnja 2016.

66

Du-šo, sad po - đī sa mnom na te - ŝki križ - ni put____ na

kri - žni put, na go - ru, na go - ru ža - lo - snu,____ tam

vi - djet_ćeš, o du - ŝo ti, ŝto za nas_ I - sus pre - tr - pi za

nas i za na - ŝe grije - he krv - lju se zno - ji - o,____ za o.

Dušo, sad pođi sa mnom na teški križni put,
na križni put na goru, na goru žalosnu,
tam vidjet ćeš, o dušo ti, što za nas Isus pretrpi
za nas i za naše grijehе krvlju se znojio.

Dušo, sad pođi sa mnom na teški križni put,
na križni put na goru, na goru žalosnu.
Tam vidjet ćeš, o dušo ti, što za nas Isus pretrpi
za nas i za naše grijehе teški križ nosio.

Dušo, sad pođi sa mnom na teški križni put,
na križni put na goru, na goru žalosnu.
Tam vidjet ćeš, o dušo ti, što za nas Isus pretrpi
za nas i za naše grijehе bičevan je bio.

Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi. Pjevni napjev je u 6/8 mjeri. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Grešniče jadni

Mješoviti zbor KUD-a Dika

Slatina, 27. veljače 2016.

Gre-šni-če jad-ni, zar si još— hla-dni, vi-de-ći svo-ga tr-pje-ti Bo-ga?

Grešniče jadni, zar si još hladni,
videći svoga trpjeti Boga?

Tvrdo je vrlo to križno drvo,
na kojem cijelo leži mu tijelo.

Glava posvema uzglavlja nema,
posvud mu siječe trnje bodeče.

Raspete ruke, kakve su muke,
pribite noge, oj, boli mnoge.

Nakloni glavu svoju krvavu,
teško uzdahne, dušu izdahne.

Tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984), br. 179. KUD »Dika« pjesmu je izveo na 25. Pasionskoj baštini u crkvi sv. Petra u Zagrebu 18. ožujka 2016. godine.

Gorko plače Gospa draga

Ženska skupina

Košutarica, 16. listopada 2015.

Gor-ko pla-če Gos-pa dra-ga, o - na mi - la Maj-ka dra-ga,
ra - di mu-ke Si - na svo-ga, Si - na svo- ga, pre-dra - go-ga.

68

Gorko plače Gospa draga,
ona mila Majka draga,
radi muke Sina svoga,
Sina svoga, predragoga.

Gorko plače Majka sveta,
Majka Sina razapeta,
radi smrti Sina svoga,
Spasitelja, našeg Boga.

O kako je rastužena,
najsvetija od svih žena,
ona divna i nevina,
najboljega Majka Sina.

Ah, tko ne bi zaplakao,
komu ne bi bilo žao,
kada plače, kada pati
Božja Mati, naša Mati.

O kršćani, zaplačimo,
svojim plačem utješimo
onu tužnu mučenicu,
svetu Majku i Djevicu.

Ah, naša su grešna djela
Spasitelja razapela.
Ah, ona su kriva bila
što ti plačeš, Majko mila.

Napjev i tekst prve strofe zapisani su prema živoj izvedbi. Pjesma je za »dijačenje«, pjevanje u korizmi nakon mise pred crkvom. Tekst je poslao Zoran Filipović iz Košutarice 16. listopada 2015. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Išla Gojspa prikim putem

Ana Bogunović, r. 1960.

Srednji Lipovac, 10. lipnja 2013.

69

I - šla Goj - spa pri - kim pu - tem, o Ma - ri - jo.

Išla Gojspa prikim putem,
o Marijo,
pokrila se mrkim skutem.
Kad je došla do pol gore,
do pol gore Kalvarije.
U pol gore čovek stoji,
čovek stoji, drvo siče.
Upita ga draga Gojspa:
»Oj čoveče, o grešniče,
što to radiš u nedilju,
baš na moju svitkovinu?«
»Božja žena, drvo sičem,
križ ću praviti Sinku tvome.«

Išla Gojspa prikim putem,
pokrila se mrkim skutem.
Kad je došla na vr' gore,
na vr' gore Kalvarije,
na vr' gore čovek stoji,
čovek stoji, drvo dila.
Upita ga draga Gojspa:
»Oj čoveče, oj grešniče,
što to radiš u nedilju,
baš na moju svetkovinu?«
»Božja žena, drvo dilam,
križ ću praviti Sinku tvome,
na njeg' će ga razapeti,
pred očima tvojim svetim.«
Ode Gojspa tugujući
i pregorko uzdišući.

Korizmena hodočasnička pripovjedna pjesma. Iza svakog pjevanog retka pjeva se pripjev: »O Marijo...«
Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Isusove ruke raskriljene su

Ana Ivančević, r. 1980., *Gradina i ženska skupina Matke*

Virovitica, 11. listopada 2014.

70

I - su - so - ve ru - ke ras - kri - lje - ne su,
 grje - šni - ka gr - li - ti pri - prav - lje - ne su. Ho' - te, pu - ci,
 mol - bu či - nit', I - su - kr - stu se po - mo - lit'.

Isusove ruke raskriljene su,
 grješnika grliti pripravljene jesu.
 Ho'te, puci, molbu činit',
 Isukrstu se pomolit'.

Presvetu krv lijevaj na dušu moju,
 primi nas grješnike u milost tvoju.
 Ho'te, puci, molbu činit',
 Isukrstu se pomolit'.

Molimo Tebe svi ovdje skupiti,
 sačuvaj nam život od nagle smrti.
 Oče naš i mili Bože,
 daj blagoslov, molimo te.

Kada su Isusa sa križa skidali

Terezija Klepčić, r. 1957., i ženska skupina

Srednji Lipovac, 10. lipnja 2013.

71

Ka - da su I - su - sa sa kri - ža ski - da - li
i u kri - lo Goj - spi mr - tva po - sta - vlja - li.

Kada su Isusa sa križa skidali
i u krilo Gojspi mrtva postavljali,
tad joj tužno srce jeste oranito,
sedmostrukim mačem naskroz je probito.
Ledeno je tilo u krilu držala,
Isusove rane suzama je prala.
Gojspa tad prihvati milog Sina svoga,
u krilu ga drži sasvim već mrtvoga.
Gleda Sina svoga strašno umorena,
od pete do glave svega izranjena.
Trnova mu kruna u mozak zabita,
glava sva krvava vrlo strahovita.
»Što da radim, Sine, svetom glavom tvojom,
kako da ju perem hladnom suzom svojom.
Koliko ja, Sine, vrh tebe uzdišem,
tvoje strašne rane svojom kosom brišem.
Majka tebe žali i suze proliva,
i s neba anđele u pomoć doziva.

Rođaci te tvoji, Sine, ostavili,
meni tužnoj majci u krilo metnuli.
Ja sirota sama kod tebe ostala,
već se moja duša s tilom rastavlja.
O dobri Josipe i ti Nikodeme,
uzmite Isusa na ruke od mene.
Podignite tužnu, Mariju Djevicu.
Isusa metnite u ladnu grobnicu.
Nek' mi Isus dragi mrtav otpočiva,
ja osta na svitu, žalosna Marija.
Hod'te, druge moje, meni pomozite,
Isusa u grobu s Marijom žalite.
Marija Isusa s grobom blagoslava,
Isusa u grobu ocu prikaziva.
Evo tebi, Bože, milo janje moje,
predajem Isusa ja u ruke tvoje.
Žudije su sada groba zatvorili
i na grob su tada kamen postavili.
A ja tužna majka dižem oči gore,
primi me, o Bože, ti u svoje dvore.«

Korizmena pjesma prema tekstu iz *Gospina plača*. Snimljena je i u Podvrškom.

Ana Brkić: »Običaj se održavao do 1960. godine. Na Veliki petak išli su Lipovčani u povorci uz molitvu u Požegu na Kalvariju na brdo Sokolovac. Izmolili su 101 Očenaš i prekriženje.« Prema kazivanju Ane Bogdanović, r. Mladinović tekst je zapisala Ana Brkić, r. Maričević.

»Gojspa« – lokalni naziv za Majku Božju.

Kad Isusa osudiše

Marija Dukanić i ženska skupina

Podvrško, 27. veljače 2010.

1. skupina

Kad I - su - sa o - su - di - še,

2. skupina

kad I - su - sa o - su - di - še.

72

Kad Isusa osudiše,
na rame mu križ staviše,
od drveta jako tvrda,
da ga nosi navrh brda.
On na putu teško strada
i pod križem tri put pada.
kuda svetom nogom stane,
tu se za njim trag poznade.
Sveta krvca teče s njega
za spasenje svijeta svega.
Za njim draga Majka stupa,
u suzama sva se kupa.
Utješit je Isus želi,
obazre se, pa joj veli:
»Ne plač, mila Majko moja,
jer me boli žalost tvoja.«
Ona jače još uzdiše:
»Što od tebe učiniše,
izranjen si, Sinko mio,
a što si im skrivio?
Kakva ti je ovo kruna,
trnja ti je glava puna?
Žalosna sam, tvoja mati,
ne mogu te ni poznati.«
»Ne plač, Majko, radi toga,
to je volja Oca moga,
jer ne može drugo biti,

moram narod izbaviti.
Na križu ću raspet biti,
tebe, Majko, ostaviti.«
Ovaj susret prekidaju,
Sina s Majkom rastavljaju.
Htjela ga je zagrliti,
zadnji puta poljubiti.
Židovi je odbaciše,
s njom o zemlju udariše.
Sveti Ivan tu stajao,
za ruku je podigao:
»Ajmo, Gospo, požurimo,
da ga živa još vidimo.«
Tužna Majka za njim gleda,
sva od boli jadikuje
i ljudima dovikuje:
»Dobri ljudi, pomozite,
križ mu teški ponesite.
Neka malo otpočine
da na putu ne pogine.«
Židovi se ništ ne haju,
već ga psuju i karaju
i na brdo vode njega,
gdje krvnici raspeše ga.
U to stigla Majka sveta
ispod Sina razapeta.
Na križ sveti gleda gori,

a Isus joj progovori:
 »Nemoj, Majko, suze liti,
 Ivan će ti sinak biti.
 O Ivane, radost moja,
 to će biti Majka tvoja.
 Bit će Majka svim ljudima,
 i dobrima i grešnima.«
 Tada reče: »Svršeno je,
 svršeno je djelo moje!«
 Bogu Ocu dušu dade,
 a Spasitelj naš postade.

Suce žarko pomrčalo,
 za Isusom zaplakalo.
 Crna zemlja cvili, puca
 srce sveto što ne kuca.
 Tada dođe vojnik jedan,
 Isusove krvi žedan.
 Srce sveto probode mu,
 Krv i voda isteče mu.
 To gledala tužna Mati,
 nije mogla ni poznati,
 od tuge se skamenila
 a u licu probljedila.

Srce joj je zadrhtalo,
 a daha joj ponestalo.
 Rane joj se ponoviše
 kad ga s križa dol' skiniše.
 Mrtvo tijelo njena Sina
 metnuše joj na kolina.
 Puna tuge, puna boli,
 svemogućeg Boga moli:
 »O moj Bože, krepost moja,
 neka bude volja tvoja.
 Darujem ti Sinka moga,
 za spasenja ljudskog roda.«

O kršćani, zaplačimo,
 tužnu Majku utješimo,
 jer su naša grešna djela
 njena Sina razapela.
 Nemoj, Majko, suze liti,
 mi ćemo se popraviti,
 svoje grijehе okajati,
 tvoga Sina ne vrijeđati.

Majka vruće suze lije

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevin*
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljevin*

Badljevin, 23. travnja 2016.

Maj - ka vru - će su - ze li - je, pa - ti se na mu - ka - ma,
 dok joj Si - na s dr - va kri - ža mr - tva sa - da ski - nu - li.
 O - na nje - ga bol - no gle - da, mi - lu - je ga ru - ka - ma.

73

Majka vruće suze lije,
 pati se u mukama,
 dok joj Sina s drva križa
 mrtva sada skinuli.
 Ona njega bolno gleda,
 miluje ga rukama.

Jače, žarče Sinka grli,
 Majka sveta premila,
 bol joj dušu ljuto para,
 poput kama pritišće.
 Posula ga cjelovima,
 suzam vrelim posula.

Suzam' kvasi mile grudi,
 britkim kopljem ranjene,
 svete ruke probodene,
 usta modra zamrla,
 oči blage samilosne,
 noge njeg've ledene.

Slatka Majko, s tobom ćemo
 tugu tvoju dijeliti,
 radi grijeha s pokajanjem,
 vapaj k tebi šaljemo.
 Odsad ćemo žićem svojim
 tvoju bol iscijeliti.

Tekst i napjev prve pjevane strofe zapisani su prema živoj izvedbi. Preostali tekst je iz pjesmarice *Magnifikat* (1931.), br. 64. Autor Franjo pl. Lucić.

Moja ljubav, Isuse najdraži

Mješovita skupina

Jasenovac, 15. veljače 2015.

74

Mo - ja lju - bav, I - su - se naj - dra - ži, 'ko te
 s lan - ci sve - za, daj mi ka - ži. Ja sam, Bo - že,
 to-me kriv, bud' mi, sto - ga, mi - lo - stiv, ja sam, Bo - že, - stiv.

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of three staves. The first staff contains the first line of music and lyrics. The second staff contains the second line of music and lyrics, including a 5/4 time signature change. The third staff contains the third line of music and lyrics, including a repeat sign with two endings (1. and 2.).

Moja ljubav, Isuse najdraži,
 'ko te s lanci sveza, daj mi kaži.
 Ja sam, Bože, tome kriv,
 bud' mi, stoga, milostiv.

'Ko je tvoje, Isuse moj, tijelo
 raznesao, ljutim bičem, cijelo?

Koji krvnik glavu je i čelo,
 Isuse, ti izbo trnjem, cijelo?

'Ko je čavle, o Isuse, klete,
 proba ti kroz tvoje ruke svete?

'Ko smrt čedu Marijinu zada,
 'ko s njim tebe ubi, Majko, sada?
 Ubojica ja sam taj,
 Majko, milost meni daj.

Napjev i prve dvije strofe teksta zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst je zapisan u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 182. Inačica napjeva snimljena je i u Košutarici.

Na Uljevoj tužnoj gori

Ženska skupina

Čađavica, 1. kolovoza 1994.

75

Na U - lje - voj tu - žnoj go - ri Spa - si - telj sad kle - či moj.
Smr - tna ža - lost nje - ga mo - ri kr - vav s nje - ga te - će znoj.

Kad po - di - gne tu - žnu gla - vu, vi - di stra - šnu Gol - go - tu,

gdje - no će kroz smrt kr - va - vu pla - tit na - šu gre - ho - tu.

Na Uljevoj tužnoj gori
Spasitelj sad kleči moj.
Smrtna žalost njega mori,
krvav s njega teče znoj.

Kad podigne tužnu glavu,
vidi strašnu Golgotu,
gdjeno će kroz smrt krvavu
platit našu grehotu.

Ah, što Isus tad podnese,
tko bi mog'o kazati.
Sve izreći se ne može,
niti perom pisati.

Ondje propet bi na križu
i predade dušu mu
Ocu, kako knjige pišu
izabravši muku svu.

Pjevana strofa temelji se na dvije poetske strofe. Tekst je objavljen u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 165.

Na visokoj planini Maslinskoj

Mješoviti zbor KUD-a »Dika«

Slatina, 27. veljače 2016.

76

Polagano

Na vi - so - koj pla - ni - ni Ma - slin - skoj,
mo - li - o se I - sus O - cu svo - me:

»Sve - ti O - će, a - ko je mo - gu - će,

nek' mi - moi - đe gor - ka ča - ša me - ne.«

Na visokoj planini Maslinskoj
molio se Isus Ocu svome:
»Sveti Oče, ako je moguće,
nek' mimoide gorka čaša mene.«

Potriba jest da sada pazite,
učenici moji, i molite,
u napasti da vi ne dojdete,
neprijatelj udarit će, znajte.

Svi po jedan koj' su sa mnom bili,
prijatelji mene ostavili,
učenici od men' odstupili,
zli ćifuti na me navalili.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi. KUD »Dika« izveo je pjesmu na 25. Pasijskoj baštini u crkvi sv. Petra u Zagrebu 18. ožujka 2016. godine. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Nebo, zemlja, sve stvorenje

Ženska skupina

Čađavica, 1. kolovoza 1994.

77

Ne - bo, ze - mlja, sve stvo - re - nje, u je - dan se ga - nu plač,
 kad ža - lo - sno bi bo - re - nje, Maj - ki sr - cem pro - đe mač,
 gle - da - ju - ci Sin - ka svo - ga, kad ga s kri - ža ski - da - ju,
 mr - tvog go - la, ra - nje - no - ga u kri - lo joj sta - vlja - ju.

Nebo, zemlja, sve stvorenje, u jedan se ganu plač,
 kad žalosno bi borenje, Majki srcem prođe mač,
 gledajući Sinka svoga, kad ga s križa skidaju,
 mrtvog, gola, ranjenoga u krilo joj stavljaju.

Mila Majka Sinka gleda, srce joj se raspada,
 rastavit' se od njeg' ne da, ne može se da svlada.
 Suze roni, lice pliva u žalosti od mora,
 sva s' u jednu žalost sliva, traži pomoć odzgora.

Nebo, zemlja, sve stvorenje

Ivan Sučić, r. 1932., Čađavica

Čađavica, 15. rujna 1958.

78

Ne - bo, ze - mlja, sve stvo - re - nje, u je - dan se ga - nu plač,

kad ža - lo - sno bi bo - re - nje, Maj - ci s - rcem pro - đe mač,

gle - da - ju - či Sin - ka svo - ga kad no s kri - ža ski - da - ju,

m - rtvog, go - la, ra - nje - no - ga, u kri - lo joj stav - lja - ju.

Nebo, zemlja, sve stvorenje, u jedan se ganu plač,
kad žalosno bi borenje, Majci srcem prođe mač,
gledajući Sinka svoga, kad ga s križa skidaju,
mrtvog, gola, ranjenoga, u krilo joj stavljaju.

Mila Majka Sinka gleda, srce joj se raspada,
rastavit se od njegov' ne da, ne može se da svlada.
Suze roni, lice pliva u žalosti od mora,
sva s' u jednu žalost sliva, traži pomoć odzgora.

Mile ruke, mile noge i preslavna ta prsa,
pretrpiste boli mnoge, spasonosni lik trsa!
O žalosno moje tijelo, kog' pretužna gledam sad,
izranjeno biće cijelo, sva pretrpit hoću rad'.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 85 i 110, rukopis. Sučić je, po sjećanju, zapisao samo tekst prve strofe. Druge su prepisane iz pjesmarice *Duhovna radost* (izd. Društva svetog Stipana, Budimpešta, 1940.), br. 157.

O grešnici, sad je vrijeme

Ženska skupina

Drežnik, 9. svibnja 2015.

79

Oj gre-šni-ci, sad je vrije-me da po-ko-ru či-ni-mo,
i ra-nje-no sla-vno i-me, da po-bo-žno di-či-mo.

E - vo za - nas on tu - gu - je i u ra - nam'

vas bo - lu - je, da se u njem lije - či - mo.

O grešnici, sad je vrijeme
da pokoru činimo,
i ranjeno slavno ime,
da pobožno dičimo.
Evo za nas on tuguje,
i u ranam' vas boluje,
da se u njem liječimo.

Evo čovjek pun ljubavi,
sve je u njem' ljubljeno,
da od pakla nas izbavi,
tražeć' srce skrušeno.
O Isuse slavno vrelo,
sve je u teb' krotko, milo,
sve na ljubav nagnjeno.

U pjesmarici *Vienac bogoljubnih pjesama* Marijana Jaića (Budimpešta, 1903., str. 83) tiskano je pet strofa, od kojih su pjevači izveli prve dvije. Inačica teksta i napjeva objavljena je pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 69.

O grešnici, sad je vrijeme

Ivan Sučić, r. 1932., Čađavica

Čađavica, 3. veljače 1953.

80

O gre - šni - ci, sad je vrije - me, da po - ko - ru či - ni - mo,
i zba - ci - mo grije - ha bre - me te I - su - sa di - či - mo.

E - vo za nas on tu - gu - je i u ra - nam'

sav bo - lu - je, da se s nji - me lije - či - mo.

O grešnici, sad je vrijeme,
da pokoru činimo,
i zbacimo grijeha breme
te Isusa dičimo.

Evo za nas on tuguje
i u ranam' sav boluje,
da se s njime liječimo.

Evo pruža svete ruke,
da privine k sebi sve.
Za svijet čitav trpi muke
za sve ljude, dobre, zle.

Da svi njeg'vu muku cijene,
grešni život svoj promijene,
i da tako spase se.

Utjehu i pokoj blagi
skrušeno te molimo,
i da jednom, Bože dragi,
s tobom se veselimo.

Daj da rajske, svete dvore
tvoje rane nam otvore,
k tebi doći želimo.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 30, rukopis. Inačica napjeva objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 69, uz pet strofa teksta koje su preuzete u ovu zbirku. Sučić je, po sjećanju, zapisao samo prvu strofu teksta.

O Marijo, Majko mila

Mješovita skupina

Nova Bukovica, 28. travnja 1996.

Polagano

O Ma-ri - jo, Maj-ko mi - la, se-dam sve-tih ža-lo-sti.

Pr-va joj je ža-lost bi - la, I-su-sa su u - lo-vi-li.

Svi an-đe - li su pla-ka - li, sa-mo grje-šnik se smi-ja - o.

Pus-ti smije - he, pla-či grije - he, gle-daj ra - ne I - su - sa.

81

O Marijo, Majko mila,
sedam svetih žalosti.
Prva joj je žalost bila,
Isusa su ulovili.

Svi anđeli su plakali
samo grješnik se smijao.
Pusti smijehe, plači grijeha,
gledaj rane Isusa.

Druga joj je žalost bila,
Isusa su vezali.

Treća joj je žalost bila,
Isusa su bičevali.
Četvrta joj žalost bila,
Isusa su krunili.
Peta joj je žalost bila,
Isusa su sudili.
Šesta joj je žalost bila,
Isusa su raspeli.
Sedma joj je žalost bila,
Isusa su proboli.

Korizmena marijanska pjesma; pjeva se u Velikom tjednu. Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjevane strofe temelje se na dvostihovima i završavaju pripjevom: »Svi anđeli su...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Poslušajte, braćo mila (Gospin plač)

Manda Benić, r. 1945., i ženska skupina

Srednji Lipovac, 10. lipnja 2013.

82

Po - slu - šaj - te, bra - ćo mi - la,
I - su - kr - sta Bo - žjeg Si - na,

gor - ku mu - ku Go - spo - di - na sa - da pri - ma.
ko - ju za nas

Poslušajte, braćo mila,
gorku muku Gospodina,
Isuskrista Božjeg Sina,
koju za vas sada prima.
Rad vašega vazda mira,
on na križu sad umira.
Vi poštteni redovnici,
Isusovi nasljednici,
sada crkve porušite,
za Isusom svi tužite,
i puk na plač probudite,
za Isusom svi cvilite.
I vas mole pravovjerni,
poslušajte srcem smjernim.
Od Marije tešku tužbu,
ter plačite s njom u družbu.
Sva stvorenja nek se združe,
trnući se s njom u tuzi.

Otud Ivan cvileć ide
niti drugi njega slide.
Kad joj plačno izgovori,
pade Gojspa nice doli.
Držati se već ne može,
od tuge se prinemože.
»A, oj Ivo, to sad što je,
ter ne pukne srce moje?«
Tad priteče Mandalina,
primi Gojspu na kolina.
Kad se Gojspi svijest povrati,
poče Ivu dozivati.
»Ivo dragi, ti se kaži,
ter mi tužnoj majci kaži,
gdje je Isus, moja dika,
vidim da je zla prilika?
Nemilo ti, Sinko, tvore,
dokle mi te ne umore.«

Tekst iz *Gospina plača* koji se pjeva na brojne napjeve. Tekst je zapisala Ana Brkić, r. Maričević (1941.–2015.) prema kazivanju Ane Bogdanović, r. Mladinović (1935.–2016.): »Piva se do podne na Veliki petak. Pivale su cure iz četiri sela u župnoj crkvi u Gornjem Lipovcu.«

Poslušajte, braćo mila (Gospin plač)

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2012.

Po - slu - šaj - te, bra - ćo mi - la, gor - ku mu - ku Go - spo - di - na,
I - su - krs - ta Bož - jeg Si - na, ko - ju za nas sa - da pri - ma.

83

Poslušajte, braćo mila,
gorku muku Gospodina,
Isukrsta Božjeg Sina,
koju za nas sada prima.
Sad je vrijeme od žalosti,
tuge, plača i gorkosti.
Isus sjede s učenicim,
svojim vjernim nasljednicim...

Pred smrt svoju (Muka)

Ženska skupina

Zagrade, 25. listopada 2015.

84

Pred smrt svo-ju I - sus htje-de da vaz-me - no ja - nje je - de
i snji-me je o - ko sto - la bi - lo dva - naest a - po - sto - la.

Pred smrt svoju Isus htjede
da vazmeno janje jede
i s njime je oko stola
bilo dvanaest apostola.
Uzev kruh u ruke časne,
diže k nebu oči jasne.
I nad kruhom, ono večer,
one svete riječi reče:
»Od ovoga svi uzmite,
svi uzmite i jedite,
jer ovo je tijelo moje
što ću dat za ovce svoje.«
Kad im dade svoje tijelo,
naših duša slatko jelo,
onda vina čašu prima
i govori ovo njima:
»Pijte svi iz čaše ove,
u njoj krv je žrtve nove,
u njoj krv je moja sveta,
što će proteć za spas svijeta.«
To posljednja večer bila,
uspomena za nas mila,
kada Bog na sebe sama
kao hranu dade nama.
Tako Isus ustanovi
žrtvu novu, zavjet novi.

Dio teksta prema: Đuro Cezner, *Gospin plač*. Ovaj dio pjeva i zbor crkve Pohodačenja BDM iz Voćina. Izveden je na 25. Pasionskoj baštini u crkvi sv. Petra u Zagrebu 18. ožujka 2016. godine. Inačica popijevke br. 96. *Poslušajte, braćo mila*.

Stala plačuć tužna Mati

Marija Dukanić i ženska skupina

Podvrško, 27. veljače 2010.

Sta - la pla - čuć tuž - na Ma - ti, gle - da - la je
ka - ko pa - ti Sin joj na križ uz - di - gnut.

85

Stala plačuć tužna Mati,
gledala je kako pati,
Sin joj na križ uzdignut.
Sveta Majko, me usliši,
u srce mi ranu piši,
Spasitelja Isusa.

Dušom njenom razboljenom,
rastuženom, ražaljenom,
prolazio mač je ljut.
Sveta Majko...

O koliko ucviljena,
bijaše ona uzvišena,
Majka Sina jedinog.
Sveta Majko...

Korizmena marijanska pjesma. Izvodi se u mnoštvo inačica. U pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.) objavljeno je pet inačica napjeva uz 15 do 18 strofa. U ovoj inačici iz Podvrškog pjeva se pripjev na isti napjev kao i strofe. Inačica napjeva br. 96 i 97.

Tužno jauče, gorko plače

Ana Ivančević, r. 1980., *Gradina i ženska skupina Matke*

Virovitica, 11. listopada 2014.

86

Tu - žno ja - uče, gor - ko - pla - če Maj - ka Ma - ri - ja,
 pu - tem i - duć ja - di - ku - je, tra - že - či - Si - na.
 S njom pu - tu - je Mag - da - le - na ža - lo - sti pu - na, za I - su - som,
 spa - som svo - jim, sva je zdvo - je - na, sva je, sva je, sva je zdvo - je - na.

Tužno jauče, gorko plače Majka Marija,
 putem iduć jadikuje, tražeći Sina.
 S njom putuje Magdalena žalosti puna,
 za Isusom, spasom svojim, sva je zdvojena.

Jutrom rano one stanu, dalje putuju;
 koga goder gdje sastanu svakog pitaju:
 »Jeste l' vidli, dragi ljudi, Sina mojega,
 ako to ne, možda jeste čuli od njega?«

»Tamo ti je kod Pilata, Majko ljubljena,
 vidjet ćeš ga bičevana, sva izranjena:
 Židovi ga uloviše, zašto ne znamo,
 suci na smrt osudiše, to valujemo.«

Kad zapazi Majka Sina svega krvavog,
 i po licu i po tijelu mrsko ranjenog:
 »Sinko mili,« ona viknu »kad si ranjeni,
 da te tvoja prava Majka ne mre poznati.«

»Umiri se, Majko mila, moram trpjeti,
 a za grešno čovječanstvo i smrt podnijeti.
 Ne plači se jer me boli, plač tvoj grozni je,
 neg mi sve ostale muke grješnik zadaje.«

Napjev i početak teksta pjesme zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst pjesme objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 180.

Isukrst nam slavni

Ženska skupina

Čadavica, 20. kolovoza 1994.

87

I - su - krst nam slav - ni u - skr - snu, mrak ta - vni
i ža - lo - sni mi - nu, dan ra - do - sni si - nu.

A - le, a - le, a - le - lu - ja!

The musical score is written on a single staff in treble clef. It begins with a 4/4 time signature, then changes to 2/4, then back to 4/4, and finally to 3/4. The melody consists of eighth and quarter notes, with some rests. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables across notes. The piece ends with a double bar line and repeat dots.

Isukrst nam slavni uskrsnu, mrak tavni
i žalosni minu, dan radosni sinu.
Ale, ale, aleluja!

Dan je sad veselja, dan je Spasitelja.
Hvalu mu svi dajmo, radosno pjevajmo.

Smrt smrću nadvlada, neumrli sada,
ustade pun dike, hvaljen bud' u vijeke.

Tri Marije idu i kad grobu pridu
anđeo njm' kaže, nema koga traže.

Usklik *Aleluja* pjeva se iza svakog dvostiha. Pjesmu je zapisao Ivan Sučić. Pjevali su ju svi izvođači programa »Isusove ruke raskriljene su« na 25. Pasijskoj baštini u crkvi sv. Petra u Zagrebu 18. ožujka 2016. Nastavak teksta i svi podatci o pjesmi u Sučićevoj zbirci br. 6.

Isus usta slavni

Kazivač: Ivan Sučić, 1932. Čađavica

Čađavica, 7. ožujka 1953.

88

I - sus us - ta sla - vni, u - skrs - nu mrak tav - ni i ža - los - ni
mi - nu, dan ra - dos - ti si - nu. A - le, a - le, a - le - lu - ja.

Isus usta slavni,
uskrsnu, mrak tavni
i žalosni minu,
dan radosti sinu.
Ale, ale, aleluja.

Dan je sad veselja,
dan je Spasitelja.
Hvalu mu svi dajmo,
veselo pjevajmo.

Smrt smrću nadvlada,
neumrli sada.
Ustade, pun dike,
hvale prevelike.

Isuse naš mili,
nek ti svijet se smili.
Daj, o Bože sveti,
sretno nam umrijeti.

A kad uskrsnemo,
daj da začujemo
glas tvoj božanstveni:
»Hodite svi k meni!«

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 37, rukopis. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Ale, ale, aleluja.« S početnim stihom »Isus usta slavni«, uz drugačiji napjev, pjesma je objavljena u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.) br. 853 i u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 86., a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 347 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 206. Inačica napjeva br. 103.

Iz srca se svi radujmo

Ženska skupina

Brezovica, 19. travnja 2015.

89

Iz sr-ca se svi ra - duj - mo, us - kr - snu - će slav - no štuj - mo

Kris - ta Ja - ganj - ca Bož - je - ga, da - nas us - kr - snu - će - ga.

A - le - lu - ja, a - le - lu - ja, a - le, a - le - lu - ja.

Iz srca se svi radujmo,
uskrsnuće slavno štujmo,
Krista Janjca Božjega,
danas uskrsnućega.

Aleluja, aleluja
ale, aleluja.

Ustadoše rano gore,
tri Marije prije zore,
k svetom grobu dolazu,
da Isusa pomažu.

Tko će kamen odvaliti,
da možemo pristupiti,
među sobom pričaju,
dokle grobu hitaju.

Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Svaka pjevana strofa završava pripjevom: »Aleluja...« Inačica pjesme koju izvodi zbor župe sv. Leopolda Mandića u Virovitici snimljena je na nosaču zvuka *Iz srca se svi radujmo*, br. 10.

Iz srca se svi radujmo

Ženska skupina

Virovitica, CD *Iz srca se svi radujemo*, br. 10.

90

Musical score for the song 'Iz srca se svi radujmo'. It consists of three staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written below the notes.

Iz sr-ca se svi ra-duj-mo, u - skr-snu-će sla - vno štuj-mo,
 Kri - sta Janj - ca Bo - žje - ga, da - nas u - skr - snu - će - ga.
 A - le - lu - ja, a - le - lu - ja, a - le, a - le - lu - ja.

Iz srca se svi radujmo,
 uskrsnuće slavno štujmo,
 Krista Janjca Božjega,
 danas uskrsnućega.

Aleluja, aleluja
 ale, aleluja.

Ustadoše rano gore,
 tri Marija pred o zore,
 k svetom grobu dolazu,
 da Isusa pomažu.

Tko će kamen odvaliti,
 da možemo pristupiti,
 među sobom pričaju,

dokle grobu hitaju.
 Kad stigoše pak već bliže,
 kamen odvaljen smotriše,
 tu od svijetla anđela,
 čuše glasa vesela.

»O vi, žene preplašite,
 Isusa tu ne tražite,
 evo mjesto gdje bio,
 ali već je uskrsnio.

Stog idite i kažite,
 učenicom navijestite,
 da Isukrst, Božji Sin,
 živi već naš Gospodin.«

Pripjev »Aleluja...« pjeva se iza svake pjevane strofe. Jednoglasni zapis napjeva pjesme objavljene na nosaču zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici. Inačicu izvode i pjevačice iz Brezovice. Inačica napjeva br. 105.

Opet sunce svjetlost steče

Kata Vaupovac-Blažević, r. 1929. i ženska skupina

Gornje Bazje, 9. lipnja 2005.

O - pet sun - ce svje - tlost ste - če, I - sus u - sta ka - ko re - če,
svi ve - se - lo, da - kle, stoj - mo i ra - do - sne pje - sme poj - mo.

91

Opet sunce svjetlost steče,
Isus usta kako reče,
svi veselo, dakle, stojmo
i radosne pjesme pojmo.

Od srca se sad radujmo,
uskrsnuće slavno štujmo,
jer je ovo dan veselja,
dan je našeg Spasitelja.

Nebo, zemlja, zrak i more,
aleluja, sad govore,
jer uskrsnu pobjeditelj,
Isus dragi, naš Spasitelj!

O Spase roda ljudskoga

Mješoviti sastav KUD-a Orahovica

Orahovica, 23. lipnja 2015.

92

O, Spa - se ro - da ljud-sko-ga mi - li - ne pu - ni I - su-se, ti

Stvor-če svije-ta no - vo-ga i svje-tlo svih što lju-be te, ti lju-be te.

O Spase roda ljudskoga,
miline puni Isuse,
ti Stvorče svijeta novoga
i svjetlo svih što ljube te.

Što milosna te nagnalo
da grijeha naše preuzmeš
i smrt podneseš nedužan,
od smrti nas da izbaviš?

U paklen bezdan prodiraš
i skidaš lance sužnjima,
u slavlju kao pobjednik
uz desnu sjediš Očevu.

Dobrota neka grane te
da naše krivde popraviš
i blaženstvom nas nadariš
da lice tvoje gledamo.

Ti vođ' i put si u nebo,
ti budi živa želja nam,
ti radost naša kroz suze
i slatka naša nagrada.

Sva slava tebi, Isuse,
koj' povrati se u nebo,
sa Ocem, Duhom preblagim,
u vječne vijeke vjekova.

Himan za blagdan Uzašašća. Spasovska pjesma. Napjev i prve dvije strofe zapisani su prema živoj izvedbi KUD-a »Orahovica« u Orahovici, a preostali je tekst iz pjesmarice *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 221. Isti tekst objavljen je i u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 551 uz potpuno drugačiji napjev.

Pjevaj iz dna grudi

Kajdanka, rukopis

Podravska Moslavina

93

Pje-vaj iz dna gru - di: »Kri-stu sla-va bu - di. Krist nam ži - vi, —
 svije-ta spas«, ču-še po - svud ve - se - o glas: »Smr - ti po - bje-dni- će,«
 ne - bo, ze - mlja kli - če: »A - le - lu - ja, a - le - lu - ja!«

Pjevaj iz dna grudi:
 »Kristu slava budi.
 Krist nam živi, svijeta spas«,
 čuše posvud veseo glas.
 »Smrti pobjedniče,«
 nebo, zemlja kliče:
 »Aleluja, aleluja!«

Svjetlost tminu svlada,
 veselo stog sada,
 pjesmu hvale pojmo mu,
 pjesmu hvale pojmo mu.
 Ljubav Spasu dajmo,
 harno zapjevajmo:
 »Aleluja, aleluja!«

Uskrсна pjesma. Napjev i tekst zapisani su prema rukopisnom zapisu. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Spasitelj iz groba usta

Katica Molaro, r. 1954. i ženska skupina

Brestača, 28. veljače 2016.

94

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of two staves. The first staff contains the melody and accompaniment for the first line of lyrics: 'Spa - si - telj iz gro - ba u - sta, poj - mo pjes - mu na sva u - sta.' The second staff contains the melody and accompaniment for the second line of lyrics: 'A - le - lu - ja, o - ri se, a - le - lu - ja, Us - krs je.' The accompaniment is primarily chordal, with some eighth-note patterns in the first staff.

Spasitelj iz groba usta,
pojmo pjesmu na sva usta.
Aleluja, ori se,
aleluja, Uskrs je!

Zapjevajmo od veselja,
dan je našeg Spasitelja.

Smrću on sad smrt nadvlada,
Krist uskrsnu, naša nada.

Svaka pjevana strofa završava pripjevom: »Aleluja, ori se...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Uskrsnu Isus doista

Ruža Viljevac, r. 1933. i ženska skupina

Brezovica, 19. travnja 2015.

95

Us-kr-snu I - sus do - i - sta, u ra-nu zo - ru us - kr - snu.

A - le - lu - ja, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja.

Uskrsnu Isus doista,
u ranu zoru uskrsnu.
Aleluja, aleluja, aleluja, aleluja.

U ranu zoru uskrsnu,
u slavu naš Otkupitelj.

Kad sunca prvi sinu trak,
tad rapade se grijeha mrak.

I anđeo nam navijesti
spasenja tu vijest veselu.

U dvore uđe nebeske
uskrsli naš Spasitelj.

Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Svaka pjevana strofa završava pripjevom na uskliku »Aleluja«. Inačica napjeva koji potječe iz *Cithare octochorde* (1732. i 1757.) zapisana je i u pjesmarici *Magnifikat*, (1931.), br. 103 i u hrvatskoj liturgijskoj pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*, 1983., br. 553.

Uskrsnu spas, Isus Krist naš

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevine i Marija Drkulec, r. 1935., Badljevine*

Badljevine, 23. travnja 2016.

96

U - skrs-nu spas, I - sus Krist naš___ iz gro - ba ka - me-nog, o
div-nog sun - ca sjaj u sr - cu spas. Sla - vu mu pje - vaj - mo,
za - hval - no ra - do - sno, za - hval - no ra - do - sno.
A - le - lu - ja, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja.

Uskrsnu spas, Isus Krist naš iz groba kamenog,
o divnog sunca sjaj u srcu spas.
Slavu mu pjevajmo, zahvalno radosno.
Aleluja, aleluja, aleluja.

Uskrsnu spas, Isus Krist naš i mi se dignimo,
strah vijek pobijedimo, uz Božju pomoć.
Sveti nam Uskrs taj, kazuje put u raj.
Aleluja, aleluja, aleluja.

Uskrsna pjesma zapisana je prema živoj izvedbi. Iza svake pjevane strofe pjeva se usklik: »Aleluja...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Veliko je sad veselje

Ženska skupina

Donja Obrijež, 22. travnja 2016.

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of three staves of music. The lyrics are written below the notes. The score ends with a double bar line and repeat dots.

Ve - li - ko je sad ve - se - lje du - še krš - ćan - ske
jer nad - vla - da naš Spa - si - telj si - le duš - man - ske.

On u - skr - snu ka - ko re - će, ve - se - li - mo se,

a - le - lu - ja, a - le - lu - ja i ra - duj - mo - se.

97

Veliko je sad veselje duše kršćanske
jer nadvlada naš Spasitelj sile dušmanske.

On uskrsnu kako reče, veselimo se,
aleluja, aleluja i radujmo se.

Majka Božja prije puna gorke žalosti,
sada gleda Sina svoga puna radosti.

I mi ti se radujemo, Kriste premili,
oprani su grijesi naši, jadi nemili.

A kad i mi uskrsnemo u posljednji dan,
s tijelom, dušom, primi tada sve nas u svoj stan.

Uskrсна pjesma. Nakon svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »On uskrsnu...« Notni zapis sačinjen je prema živoj izvedbi. Tekst je od treće strofe preuzet iz pjesmarice *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 211 i *Pjesmarice župske zajednice* (1980.), br. 365.

Veliko je sad veselje

Kazivač: Ivan Sučić, r. 1932. Čađavica

Čađavica, 3. ožujka 1953.

98

Ve - li - ko je sad ve - se - lje du - še kr - šćan - ske,
jer nad - vla - da naš Spa - si - telj si - le duš - man - ske.

On us - krs - nu ka - ko re - će, ve - se - li - mo se,
a - le - lu - ja, a - le - lu - ja i ra - duj - mo se.

Veliko je sad veselje
duše kršćanske,
jer nadvlada naš Spasitelj
sve protivnike.

On uskrsnu kako reče, veselimo se.
aleluja, aleluja i radujmo se.

Kako David Golijata
filišćanskoga,
tako Isus Lucifera
poglavitoga.

Kako Jona iz utrobe
morske živine,
on uskrsnu treći danak
iz sve dubine.

On je umro da uskrsne
u većoj slavi,
i u limbu svete oce,
da ne ostavi.

Bi veselje majki Evi,
ocu Adamu
i svim drugim svetim ocem,
ocu Abramumu.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice*, (1953.–1957.), IEF N 152, br. 26, rukopis. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »On uskrsnu...« Pod naslovom »Veliko je sad veselje«, uz drugačiji napjev i drugačiji tekst, pjesma je objavljena u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 104. Drugačiji tekst objavljen je i u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 365 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 211.

Veseli se, o Marijo

Kazivač: Ivan Sučić, r. 1932., Čađavica

Čađavica, 3. ožujka 1953.

Ve - se - li se, o Ma - ri - jo, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja,

ko - ja tuž - na je - si bi - la, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja.

99

Veseli se, o Marijo,
aleluja, aleluja,
koja tužna jesi bila,
aleluja, aleluja.

Za kojim si suze lila,
Božja moć je uskrisila.

Isus usta, kako reče,
svijet slobodu opet steče.

Granu sunce boljeg dana,
dođe sreća obećana.

Moli za nas, Majko, Boga,
Pobjednika, Sina svoga.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 24, rukopis. Iza svakog pjevanog stiha pjeva se uzvik: »Aleluja...« Sučić je zapisao samo prvu strofu teksta. Inačica napjeva i teksta objavljena je pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 106, a inačica teksta u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 366 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 212.

Veseli se, o Marijo

Ženska skupina

Virovitica, CD *Iz sveg se srca radujemo*, br. 13

100

Ve - se - li se o, Ma - ri - jo, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja,
O - nog za kim si ža - li - la, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja,
ko - ja tu - žna je - si bi - la, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja.
Bo - žja moć je o - ži - vi - la, a - le - lu - ja, a - le - lu - ja.

Veseli se, o Marijo,
aleluja, aleluja,
koja tužna jesi bila,
aleluja, aleluja.

Onog za kim si žalila,
Božja moć je oživila.

Isus usta kako reče,
svijet tugovat više neće.

Silu smrti smrću pobi,
sužnje pakla on zadobi.

Nakon svakog pjevanog retka pjeva se zaziv: »Aleluja...« Jednoglasi zapis napjeva s nosača zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici. Inačica teksta i napjeva objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 105, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 212.

Dođi, Duše Presveti

Rukopisna pjesmarica Vetovo, 1950., br. 28

Napisao vlč. Mijo Bestić

Do - đi, Du - še Pre - sve - ti, sa ne - ba nas po - sje - ti,
zra - kom svo - je mi - lo - sti, zra - kom svo - je mi - lo - sti.

101

Dođi, Duše Presveti,
sa neba nas posjeti,
zrakom svoje milosti.

Dođi, Oče ubogih,
djelitelju dara svih,
dođi, srca svjetlosti.

Svim što vjere imaju,
što se u te ufaju,
sedam svojih dara daj.

Daj nam krepost zaslužnu,
i smrt lijepu, blaženu,
daj vjekovit svima raj.

Tekst i note prepisani su iz rukopisne pjesmarice Vetovo 1950. vlč. Mije Bestića. Deset strofa teksta s inačicom napjeva tiskano je u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 541, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 224, prepisan iz *Hrvatskog crkvenog kantuala* iz 1934. godine.

Dođi k nama, Duše Sveti

Ženska skupina

Ruševo, 24. listopada 2015.

102

Do-đi k na-ma, Du-še Sve-ti, sad će Bož-ja riječ po-če-ti. Do-đi s raj-ske
vi-si - ne, i ras-vije-tli sr-ca tmi-ne, da spo-zna - mo put i - sti-ne.

Dođi k nama, Duše Sveti,
sad će Božja riječ početi.
Dođi s rajske visine
i rasvijetli srca tmine
da spoznamo put istine.

Dođi, Duše Stvoritelju,
čistih srca ljubitelju.
Sve nečisto ti odstrani,
u nama se daj nastani,
srce naše ti promijeni.

Dođi, zdenče svih dobara,
djelitelju sedam dara.
Mudrost, razum, svjetovanje,
bogatljubnost, jakost, znanje,
strah grijehote i najmanje.

Dođi, Duše, da spoznamo
krepost tvoju i pjevamo:
S Ocem, Sinom tebi hvala,
u Trojstvu nam vjera prava,
milošću se uzdržava.

Pjesma za Duhove. Napjev i tekst prve strofe zapisani su prema živoj izvedbi, a preostali tekst preuzet iz pjesmarice *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 225. Inačica teksta uz drugačiji napjev objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br.114. Pjesma je snimljena i u Štivici.

Isuse blaga i ponizna Srca

Ženska skupina

Brezovica, 19. travnja 2015.

The musical score is written on two staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody consists of eighth and quarter notes. The lyrics are: I - su - se bla - ga i po - niz - na Sr - ca, u - č i - ni sr - ce mo - je po Sr - cu svo - mo.

103

Isuse blaga i ponizna Srca,
 učini srce moje po Srcu svome.
 Umnoži našu vjeru, učvrsti ufanje,
 obrati, mila Majčice, sve izgubljene.

Isuse blaga i ponizna Srca

Ženska skupina

Buk, 24. listopada 2015.

104

The musical score is written for a women's choir in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of six staves of music. The lyrics are written below the notes. The score includes a key signature change from 4/4 to 3/4 and back to 4/4, and a repeat section with two endings.

I - su - se bla - ga i po - niz - na Sr - ca, u -
 či - ni sr - ce mo - je po Sr - cu svo - me u me.
 Sla - tko Sr - ce I - su - so - vo, bu - di spa - se - nje mo - je.
 Vječni Oče, prikazujemo ti predragocjenu krv Isusa Krista kao zadovoljštinu
 za svoje grijeha i potrebe svete Crkve.
 I - su - se bla - ga i po - niz - na Sr - ca, u -
 či - ni sr - ce mo - je po Sr - cu svo - me u - me.

Isuse blaga i ponizna Srca,
 učini srce moje po Srcu svome.
 Slatko Srce Isusovo, budi spasenje moje.
 Vječni Oče, prikazujemo ti
 predragocjenjenu krv Isusa Krista
 kao zadovoljštinu za svoje grijeha
 i potrebe svete Crkve.
 Isuse blaga i ponizna Srca,
 učini srce moje po Srcu svome.

Zlatna krunica. Prije svake desetice ponavlja se recitativna molitva »Vječni Oče...« Pjesma Srcu Isusovu. Pjeva se u psalmu s pripjevom: »Isuse blaga...« Pjesma je snimljena i u Brezovici kod Virovitice.

Gdje tišina zrakom bdije

Mješovita skupina

Bušetina, 11. lipnja 2005.

Veselo

Gdje ti - ši - na zra - kom bdi - je, po ol - ta - ru sve - ti mir,

Spa - si - telj se ta - mo kri - je, da sa du - šom sla - vi pir.

O, ja ću ta - mo, i ja ću poč', I - su - so - vu Sve - tom Sr - cu doć'.

105

Gdje tišina zrakom bdije,
 po oltaru sveti mir,
 Spasitelj se tamo krije,
 da sa dušom slavi pir.
 O, ja ću tamo, i ja ću poč',
 Isusovu Svetom Srcu doć'.

Gdje se liječi rana duše
 i ostavlja grijeha trag,
 tu je čeka māna sveta
 da probudi život jak.

Gdje nebeski alem blista,
 K'o sunca žarkog sjaj;
 tamo ljubav Božja čista
 dare svoje prosipa.

Misna pjesma. Iza svake strofe pjeva se pripjev: »O, ja ću tamo...« Tekst pjesme objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (Virje, 1984.) br. 377. Pjesma je snimljena i u Slavanskom Kobašu i Štivicu.

Slava Bogu na visini

Kazivačica: Manda Bučanac, r. Matota, 1880.

Lukovišće, Mađarska

Čadavica, 2. listopada 1956.

106

Sla - va Bo-gu na vi-si-ni, a mir ljud'-ma na ni-zi-ni.

Sve-to Sr-ce I - su-sa, Sve-to Sr-ce I - su-sa, bu-di u sr-cu mo-jem.

Slava Bogu na visini,
 a mir ljud'ma na nizini.
 Sveto Srce Isusa, Sveto Srce Isusa,
 budi u srcu mojem.

Misna pjesma. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čadavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 74, rukopis. Inačice teksta objavljene su, kao molitva, u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 2 i kao božićna pjesma u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 107.

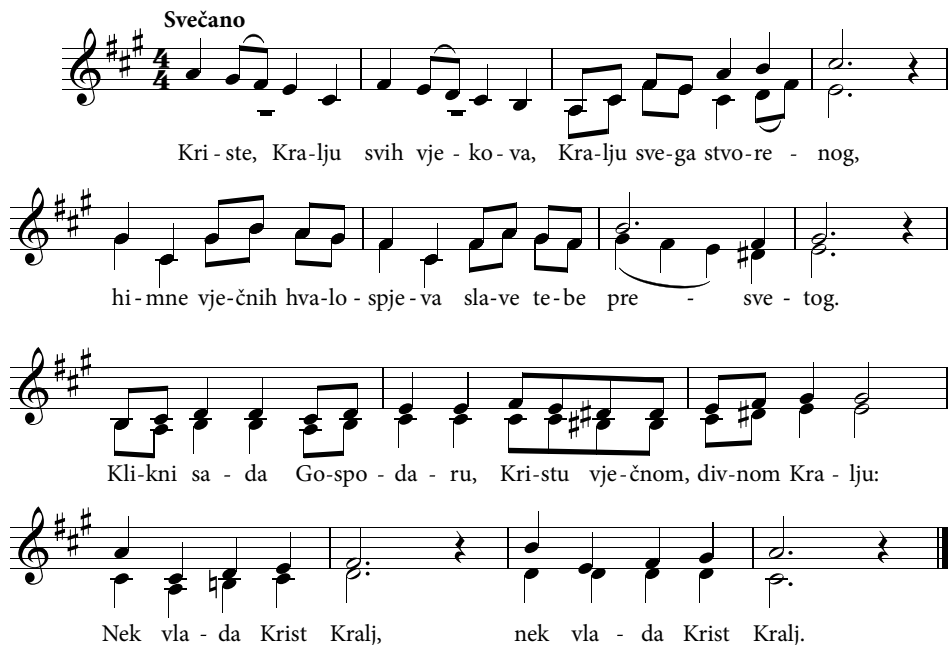
Sučić je zapisao samo jednu strofu pjesme koju je pjevala žena rođena u Mađarskoj. Označio je da je pjesmu naučila od Luce Horvat, r. 1870. u Lukovišću. Pjesma je snimljena i u Sopju.

Kriste, Kralju svih vjekova

Rukopis

Badljevin

Svečano

Kri - ste, Kra - lju svih vje - ko - va, Kra - lju sve - ga stvo - re - nog,
 hi - mne vje - čnih hva - lo - spje - va sla - ve te - be pre - sve - tog.
 Kli - kni sa - da Go - spo - da - ru, Kri - stu vje - čnom, div - nom Kra - lju:
 Nek vla - da Krist Kralj, nek vla - da Krist Kralj.

107

Kriste, Kralju svih vjekova,
 Kralju svega stvorenog.
 himne vječnih hvalospjeva,
 slave tebe presvetog.
 Klikni sada Gospodaru,
 Kristu vječnom, divnom Kralju:
 Nek vlada Krist Kralj,
 nek vlada Krist Kralj!

Kriste, Kralju svetog mira,
 Kralju vječne ljubavi,
 tebi, vrelu našeg žića,
 dolazimo sada svi.

Slava tvoja neka ori,
 neka kliknu rajski dvori.
 Nek vlada Krist Kralj!

Kriste, Kralju veličanstva,
 Kralju slave, Kralju naš,
 tebi neka hvalu pjeva
 svemir cijeli, što ga znaš.
 Kriste, Kralju hrabri, moćni,
 nek ti ori poklik vječni:
 Nek vlada Krist Kralj!

Bezgrješna Djevice

Crkveni zbor župe Blažene Djevice Marije

Voćin, 11. listopada 2014.

108

Bez - grje - šna Dje - vi - ce, što Vo - ćin kra - siš,
 čuj nas, o Maj - ko, ti što bo - li bla - žiš. Zdra - vo, zdra - vo,
 Ma - ri - jo, zdra - vo, Maj - ko Vo - ćin - ska.

Bezgrješna Djevice, što Voćin krasiš,
 čuj nas, o Majko, ti što boli blažiš.
 Zdravo, zdravo, Marijo,
 zdravo, Majko Voćinska.

Tužni i nevoljni idemo k tebi,
 primi nas, Majko, i privini k sebi.

Žalosne utješi, bolesne liječi,
 svima nam pomogni paklu izbjeći.

Bila si, Majko ti, na pomoć svima,
 bijednima, žalosnim i grešnicima.

I sada nas vjera u pomoć tvoju
 vodi da dušu očistimo svoju.

Slava nek' bude vijek Trojednom Bogu;
 hvala ti, Djevice, za milost mnogo.

Marijanska hodočasnička pjesma. Iza svakog otpjevanog dvostiha pjesma se pripjev: »Zdravo, zdravo...«
 Inačica napjeva i teksta s podnaslovom Gospi Voćinskoj, objavljena u pjesmarici *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu*, (1983.), br. 795, donesena je prema zapisu Ivana Sučića. Drugačiji tekst pod istim naslovom objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (Virje, 1984.), br. 287.

Faljen Isus, Marijo

*Katica Škrabal, r. 1956., Potočani
i ženska skupina*

Biškopci, 15. studenoga 2014.

Fa - ljen I - sus, Ma - ri - jo, fa - ljen I - sus, Dje - vi - ce,
fa - ljen I - sus, Maj - ko na - ša, za - go - vor - ni - ce.

109

Faljen Isus, Marijo,
faljen Isus, Djevice,
faljen Isus, Majko naša
zagovornice.

Primi nas nevoljnike,
Eve kćeri i sinke,
iz doline ove suzne,
tužne putnike.

Koji smo ti hitili
dan i noć se trudili,
da b' na ovo sveto mjesto
tebi dospjeli.

Nastavak teksta iz rukopisne pjesmarice iz Površkog:

Primi nas nevoljnike, tužne kćeri i sinke,
nas, doline ove suzne, tužne grešnike.
Došli smo te proslavit, iz sveg srca pozdravit,
ti od srca nadarena, Majko blažena.
Nosimo ti pozdrave, žele svi da ozdrave,
staro, mlado i ne jako, traži pomoć svako.
Ozdravi nam bolesne, a utješi žalosne,
budi njima moć i snaga, o Majko predraga.
Molimo te, Majčice, čuvaj svoje dječice,
čuvaj našu vjeru svetu po cijelome svijetu.
Molimo te još i to, odbij od nas svako zlo,
da nam dušu greh ne rani, to nas, Majko, brani.
Kad nam dođe smrtni čas, Majko, budi pored nas,
milosti nam svoje daj, posle smrti vječni raj.

Marijanska hodočasnička pjesma. Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesma je objavljena u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 764, kao zapis iz Bosne, a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 409. Postoje brojne inačice teksta i napjeva ove popularne popijeeke snimljene u Voćinu, Davoru, Podvrškom, Srednjem Lipovcu i Slavanskom Kobašu. Inačica koju je zapisao Ivan Sučić u rukopisnoj zbirci *Narodne pjesme iz Čadavice*, (1953.–1957.), br. 53, objavljena je u knjizi M. Hadžihusejnović Valašek i Josipa Vinkeševića *Pjesmom na Vezove* (Đakovo, 1994.) str. 92.

Faljen Isus, Marijo

Crkveni zbor

Voćin, 11. listopada 2014.

110

Poletno

The musical score is written on two staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff contains the melody with lyrics: 'Fa - ljen I - sus, Ma - ri - jo, fa - ljen I - sus, Dje - vi - ce,'. The second staff contains a harmonic accompaniment with lyrics: 'fa - ljen I - sus, Maj - ko na - ša, za - go - vor - ni - ce.' The score ends with a double bar line and repeat dots.

Faljen (Hvaljen) Isus, Marijo,
faljen (hvaljen) Isus, Djevice,
faljen (hvaljen) Isus, Majko naša,
zagovornice.

Primi naše putnike,
tužne kćeri i sinke
primi nas, o Majko, primi
nas nevoljnike.

Marijnska hodočanička pjesma. Pjeva se pri dolasku na proštenišće Gospi Voćinskoj u Voćin. Ostali podatci uz prethodnu pjesmu istog naslova. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Faljen Isus, sveta sliko

Crkveni zbor župe Blažene Djevice Marije

Voćin, 11. listopada 2014.

Umjereno

111

Fa-ljen I - sus, sve - ta sli - ko, oj Ma - ri - jo,
ne-šeg se - la raj - ska di - ko, oj Ma - ri - jo.

Faljen (Hvaljen) Isus, sveta sliko,
oj Marijo,
našeg sela rajska diko,
oj Marijo.

Zdravo, Gospo i Djevice,
svih kršćana pomoćnice.

svih bolesti ljekarnice,
duša naših čuvarice.

Marijanska hodočasnička pjesma kojom se pozdravlja Gospa Voćinska. Svaki pjevani stih završava zazivom:
Oj Marijo! Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Isus, Josip, Marija

Katica Škrabal, r. 1956., Potočani
i skupina žena

Biškupci, 15. studenoga 2014.

112

The musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of two staves. The first staff is the vocal line, starting with a 'Solo' marking and ending with a 'Svi' marking. The lyrics are: 'I - sus, Jo - sip, Ma - ri - ja, od - kud na - ma sun - ce sja. Sun - ce sja'. The second staff is the piano accompaniment, with lyrics: 's vi - si - ne, od vo - ćin - ske Ma - ri - je.' The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

Isus, Josip, Marija,
otkud nama sunce sja.
Sunce sja s visine,
od voćinske Marije.
Na planini ružica,
sadila ju Djevica.
Lip je cvjetak ružica,
još ljepša Djevica.
Na planini jorgovan,
sadio ga svet' Ivan.
Lip je cvijet jorgovan,
još je ljepši svet' Ivan,
još je ljepša Marija,
što j' Isusa rodila.

Marijanska hodočasnička pjesma. Pjeva se uz molitvu *Vječni Oče, prikazujemo ti...* Napjev i četiri stiha zapisani su prema živoj izvedbi, a preostali tekst, prema kazivanju pjevačica iz Zagrađa, zapisala je Vesna Japundžić.

Klanjamo se tebi

Zbor župe Blažene Djevice Marije

Voćin, 11. listopada 2014.

Umjereno

Duet

Kla - nja - mo se te - bi, bo - žan - stve - ni Kru - še,
bla - go - slo - vi na - še ne - u - mr - le du - še.

Svi

Na ti - su - će hva - lje - na, na na - vije - ke slav - lje - na,

Dje - va Ma - ri - ja, Maj - ka vo - ćin - ska.

113

Klanjamo se tebi, božanstveni Kruše,
blagoslovi naše neumrle duše.

Na tisuće hvaljena,
na navijeke slavljena,
Djeva Marija,
Majka Voćinska.

Marijanska hodočasnička pjesma koja se pjeva na hodočašću Gospi Voćinskoj. Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Šetala se Marija

Ženska skupina

Davor, 25. siječnja 2015.

114

Še-ta-la se Ma-ri-ja, Ma-ri-ja, po-kraj vo-de Jor-da-na, Jor-da - na.

Šetala se Marija
 pokraj vode Jordana.
 Vidili ju Židovi,
 klete majke sinovi.
 Pitali je Židovi,
 klete majke sinovi:
 »O Marijo, Marijo,
 što ti metnu u nidra,
 il' je sunce, il' misec,
 il' Danica zvizdica?«
 »Nit' je sunce, nit' misec,
 nit' Danica zvizdica,
 svetog Petra rukavi,
 a moji su vezovi.«
 »De izvadi rukave
 da ti vidim vezove!«
 Raspasaše Mariju,
 pade Isus na zemlju.
 Isus gori govori:
 »Pani goro, sva listom!«
 Pade gora sva listom,
 samo neće topola
 i prokleta jošika.
 Onda Isus govori:
 »Oj jošiko, jošiko
 i prokleta topolo,
 na teb' granje treptilo,
 u po lita bez vitra,
 u po zime bez lista!«

Marijanska hodočasnička pripovjedna pjesma. Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Inačice teksta ove pjesme zapisane su u Podvrškom, Pavlovcima, Kaniži i Otoku. Na isti napjev pjeva se u Davoru i tekst *Urodila Davida*.

Šetala se, šetala

Katica Škrabal, r. 1956., Potočani i skupina žena

Bišкупci, 15. studenoga 2014.

115

Solo

Še - ta - la se, še - ta - la, zdra - vo, Ma - ri - jo,

Svi

še - ta - la se še - ta - la, zdra - vo, Ma - ri - jo.

Šetala se, šetala,
 zdravo, Marijo
 sveta diva Marija
 povrh polja, po raju.
 Skrila Sinka za njedra,
 da ga Židi ne vide,
 da joj Sinka ne otmu,
 i na križ ga ne propnu.
 Ona ide topoli:
 »Oj topolo, sestrice,
 savi grane do zemlje,
 sakri' sinka i mene,
 da ga Židi ne vide
 i na križ ga ne propnu.«
 Al' govori topola:
 »Ja sam drvo visoko,
 ne mogu se saviti,
 ni tvog sinka sakriti
 da ga Židi ne otmu
 i na križ ga ne propnu.«
 Bježala je Marija
 pod gložinu zelenu:
 »Oj gložino, gložino,
 savi grane do zemlje,

sakri' sinka i mene.«
 Gložina je vijala,
 gore grane valjala.
 Bježala je Marija
 pod brezinu zelenu:
 »Oj brezina, brezina,
 vijaj grane do zemlje,
 pokri' sinka i mene.«
 Brezina je vijala
 dolje grane do zemlje,
 Mariju je sakrila.

Al' dođoše Židovi
 pod visoko topolje:
 »Oj topolje, topolje,
 je l' tu išla Marija,
 je l' Isusa nosila?«
 »Tu je bila Marija
 i sina je nosila.«
 Bježali su Židovi
 pod brezinu zelenu:
 »Oj brezina, brezina,
 je l' tu išla Marija,
 je l' Isusa nosila?

»Ja je nisam vidila
 da bi išla Marija.«
 Otišli su Židovi,
 klete majke sinovi.
 Otišla je Marija
 pod visoko topolje.
 »Oj topolje, topolje,
 za na vijeke treptalo,
 nikad mira nemalo.
 Oj gložina, gložina,
 svaka duša te klela
 i u oganj bacala.
 Oj brezica, brezica
 na vijek sveta ti bila,
 u crkvu te nosili,
 svetom vodom svetili.«

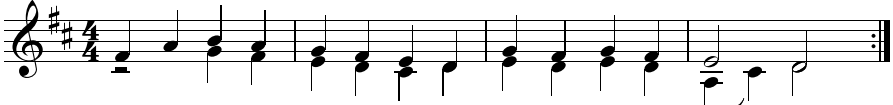
Pjeva se istim napjevom kao i pjesma *Poslušajte, kršćani*. Napjev i šest početnih stihova zapisani su prema živoj izvedbi. Ostalo je prepisano iz rukopisne pjesmarice Anke Kraljević iz Potočana. Pjesma je snimljena u Srednjem Lipovcu. Inačica napjeva br. 180.

Zbogom ostaj, sveta sliko

Terezija Klepečić, r. 1957., i ženska skupina

Srednji Lipovac, 26. svibnja 2012.

116

Zbo-gom o - staj, sve - ta sli - ko, zbo-gom, Maj - ko dra - ga,
do - bro na - še pre - ve - li - ko, po - moć si i sna - ga.

O Ma - ri - jo, čuj naš glas, ne o - sta - vi, Maj - ko, nas,
ne o - sta - vi, Maj - ko, nas, sa - da i na smr - tni čas.

Zbogom ostaj, sveta sliko,
zbogom, Majko draga,
dobro naše preveliko,
pomoć si i snaga.

O Marijo, čuj naš glas,
ne ostavi, Majko, nas,
ne ostavi, Majko, nas,
sada i na smrtni čas.

Evo, Majko, mi plaćemo,
bol nam srca kida,
jer se sada rastajemo
ispred tvoga vida.

S tobom će se sad rastati,
Majko, naše tijelo,
al' znaj da će tu ostati
srce naše cijelo.

Srce naše čuvaj vjerno
usred krila svoga,
milosrđe neizmjerne,
gani Sinka tvoga.

Blagoslov nam tvoj udijeli,
s blagoslovom Sina,
da bi sretno ga donijeli
naših sred družina.

Pa sad zbogom, Majko draga,
mi smo izdaleka.
Ostaj nami sklona, blaga,
sad i na vijek vijeka.

Marijanska hodočasnička pjesma. Pjeva se na odlasku iz svetišta. Iza svake pjevane strofe pjeva se i pripjev: »O Marijo...« Tekst pjesme objavljen je u prilogu *Bernardica* (str. 44) pjesmarice Marijana Jaića *Vienac* iz 1904. godine. Autor teksta je Ilija Okrugčić Srijemac.

Jednog dana ovo bi

Ana Bogdanović, r. 1960. i ženska skupina

Srednji Lipovac, 10. lipnja 2013.

Jed - nog da - na o - vo bi, zdra - vo, Ma - ri - jo.

117

Jednog dana ovo bi,
zdravo, Marijo,
da se nebo otvori.
S neba siđe Djevica,
sveta Bogorodica,
u tu suznu dolinu,
u kamenu pećinu.
Kada Gospa ondi sta,
pećina se sva zasja.
Bernardica malena,
ispred špilje poklekla,
krunicom se moleći,
i Mariju motreći.
Gospa usta otvori,
Bernardici govori:
»Bernardice malena,
ti ćeš biti blažena,
ali ne na svijetu tom,
već u raj u nebeskom.
Reći ću ti tajne tri,
al' ne kazuj nikom nji,

nego reci narodu
da mi crkvu sagrađe,
da mi ljudi pohode,
da se Bogu obrate.«
Kad to ljudi dočuli,
od sna suze prenuli.
Zaufa se pokajnik,
obrati se bezbožnik,
za grijeh se skrušuju
u Lurd Gospi putuju.
Tud ni bilo izvora,
djevojče se osvrće,
s prsti zemlju odgrće,
i di reče Djevica
izbi voda bistrica.
Tud bolesnik ozdravlja,
mnogi štake bacaju,
tud tisuće pjevaju,
klicati ne prestaju:
Zdravo, zdravo, Marijo!

Marijanska pripovjedna pjesma posvećena Gospi Lurdskoj. Iza svakog pjevanog retka pjeva je pripjev: »Zdravo, Marijo!« Snimljena je i u Košutarici. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Marijo, s neba pogledaj nas

Ana Ivančević, r. 1980. *Gradina i
ženska skupina Matke*

Virovitica, 11. listopada 2014.

118

The musical score is written on two staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple and homophonic. The lyrics are written below the notes.

Ma - ri - jo, s ne - ba po - gle - daj nas, pod tvo - ju
smo se pri - li - ku mi sku - pi - li da - nas.

Marijo, s neba pogledaj nas,
pod tvoju smo se priliku
mi skupili danas.

Marijo, s neba lijepi cv'jetu,
koja se u lurdskom brijegu
ukazala svijetu.

Marijo, o Lurdska Djevice,
svega puka kršćanskoga
vjerna pomoćnice.

Marijo, svi te sad molimo,
poslije smrti, s Bernardicom,
da te ugledamo.

Marijanska hodočasnička pjesma Gospi Lurdskoj. Zapisana je prema pjevanju ženske skupine »Matke«. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Na nebeskom sjajnom dvoru

Marija Dukanić i ženska skupina

Podvrško, 27. veljače 2010.

119

Na ne - bes-kom sjaj - nom dvo - ru zla - tna ka - pi - ja,
 nju o - tva - ra i za - tva - ra Dje - va Ma - ri - ja.

Na nebeskom sjajnom dvoru zlatna kapija,
 nju otvara i zatvara Djeva Marija.
 De otvori, Majko draga, zlatnu kapiju,
 na nebeskom sjajnom dvoru, ti otvori ju,
 da možemo unić Bogu u lipom slogu.
 Sva nebesa sjajna stoje Božje milosti.
 primi nas sve tamo gore, Oče nebeski,
 da se tebi poklonimo dušom i tilom,
 Majku našu pozdravimo: Zdravo, Marijo
 koja si se osamnaest put ukazivala
 u Francuskoj u šumici u Lurdu gradu,
 u šumici Bernardici, zdravo, Marijo.
 Rascvala se šuma ružom lipim mirisom,
 Bernardica s mnogim pukom moli pred špiljom.
 Ukaži se svemu puku, zdravo, Marijo.
 Nebo biše lipo, čisto, nigdi oblačka,
 sjajno sunce već izišlo Marije danka.
 Na Marije navještenje blage Djevice,
 u rukama Bernardice gore svjećice.

Marijanska hodočasnička pjesma posvećena Gospi Lurdskoj. Pjeva se »u dva reda«. Druga skupina ponavlja od prve skupine ispjevan pjevani stih. Prvih pet pjevanih stihova zapisani su prema živoj izvedbi, a ostali stihovi prepisani su iz rukopisne pjesmarice iz Podvrškog. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Veseli se mala Bernardica

Reza Sučić, r. Mandić 1906., Kapelna

Čađavica, 1. ožujka 1956.

120

The musical score is written on two staves in G major and 4/4 time. The melody is simple and folk-like, with some syncopation. The lyrics are written below the notes.

Ve - se - li se ma - la Ber - nar - di - ca,
 što s' u - ka - za Ma - ri - ja Dje - vi - ca.

Mi - la Maj - ko, Dje - vo, zdra - vo bud', Ma - ri - jo.

Veseli se mala Bernardica,
 što s' ukaza Marija Djevica.
 Mila Majko, Djevo,
 zdravo bud', Marijo.

Kad se Gospa sa neba sletila,
 sva se lurdska šuma zasvijetlila.
 Bernardica pred šumom klečala,
 i Mariju Majku pozdravljala.
 Marija je na špilji stajala,
 Bernardicu jeste upitala:
 »Zašto plačeš, sirotice mala?«
 Bernardica Majki odgovara:
 »Majka mi je u bolest upala,
 ja sirota bez majke ostala.
 Tebi sam se, Gospo, uticala,
 svake zore pred špiljom klečala,
 i tebe sam, Gospo, pozdravljala,
 da mi budeš moja majka prava.«
 »Dođi svagda, sirotice mala,
 čini zavjet što si obećala.«
 Ružica je na špilji procvala,
 i od špilje crkvice postala.
 Kad je Majka teb' blagoslov dala,
 četrnaest si dana obećala.
 Bernardice kaži i sestrice,
 nek se mole Marije Djevice:

»O sestrice, mol'te se Djevice,
 kakvo j' lipo mile Majke lice.
 Oko glave nebeske zvjezdice, oko
 Gospe ljljan i ružice,
 zdravo budi, Marijo Djevice.
 Svi se čude mala Bernardice,
 pitaju me ostale djevice:
 »Jesi li ti nebeska kraljica?«
 Kad upita mala Bernardica,
 progovara Marija Djevica:
 »Bez grijeha sam začeta Djevica,
 Isusova Majka i Kraljica,
 nebeskoga dvora Cesarica,
 svi' kršćana vjerna pomoćnica.«
 Navješćuje mala Bernardica
 da j' u špilji prečista Djevica.
 Svi se puci čudom začudiše,
 što izvora ondi ne vidiše.
 Njoj je Gospa izvor pokazala,
 Bernardice di si klečala.
 Kad Gospa izvor odabrala,
 Bernardica zemlju raskopala,
 iz zemlje je voda izvirala,
 i sunčane zrake rasipala.
 Na brdu se izvor otvoriše,
 svi bolesni zdravlje zadobiše.

Marija je sišla sa nebesa
i u Lurdu činila čudesa.
Mnogi slipi jesu progledali,
kljakavi su ruke posklapali,
hromi jesu šljake pobacali,
i Mariju Majku pozdravljali.
Bernardici sviću upališe,
i Mariju Majku pozdraviše.
Kad je Majku Mariju molila,
sa svićom joj i ruka gorila.
Bernardici to bol ne bijaše,
jer očima u Majku gledaše.
O Marijo, nebeska Kraljice,
ukaži nam svoje sveto lice.
Kad se Gospa s njome rastavljala,
svem' se svijetu onda ukazala.
O Marijo, nebeska kraljice,
primi od nas sve naše krunice.

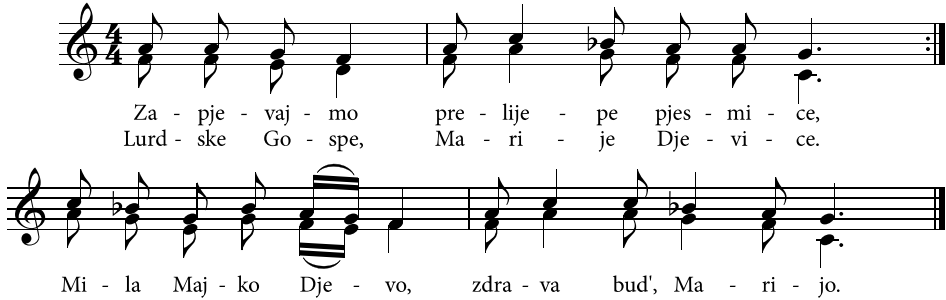
Marijanska hodočasnička pjesma Gospi Lurdskoj. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 57, rukopis. Iza svakog pjevanog dvostiha pjeva se pripjev: »Mila Majko, Djevo...« Pjesma započinje drugom strofom pjesme »Pisma Ludskoj Gospi i Dvice Marije, Majke Božje«, s početkom: »Da pivamo prilipe pismice« ili »Zapjevajmo prelijepe pjesmice«. Tekst je objavljen u dodatku *Bernardica*, str. 33, crkvene pjesmarice *Vienac*, Marijana Jaića, iz 1904. godine. Novi napjev uz tekst »Zapjevajmo prelijepe pjesmice«, na sljedećem broju.

Zapjevajmo prelijepo pjesmice

Mara Franjić, r. Paunović 1895. Vraneševci

Čađavica, 14. rujna 1958.

121

Za - pje - vaj - mo pre - lije - pe pjes - mi - ce,
Lurd - ske Go - spe, Ma - ri - je Dje - vi - ce.

Mi - la Maj - ko Dje - vo, zdra - va bud', Ma - ri - jo.

Zapjevajmo prelijepo pjesmice,
Lurdske Gospe, Marije Djevice.
Mila Majko Djevo,
zdrava bud', Marijo.

Marijanska hodočasnička pjesma Gospi Lurdsjoj. Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice*, rukopis (1953.–1957.), IEF N 152, br. 92. Ovo je drugi napjev za istu pjesmu posvećenu Gospi Lurdsjoj. Prvi napjev je uz pjesmu br. 209, uz koju je upisan cijeli tekst pjesme »Zapjevajmo prelijepo pjesmice«. Iza svakog otpjevanog dvostiha pjeva se pripjev: »Mila Majko Djevo...«

Zapjevajmo prelijepo pjesmice

Ženska skupina

Sladojevci, 12. listopada 2014.

The musical score is written on three staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The first staff begins with a 4/4 time signature, which changes to 5/4 in the second measure, then back to 4/4, and finally to 5/4 at the end. The lyrics are: Za-pje-vaj - mo pre-lijepo pjes-mi - ce Lurd-ske Go - spe, Ma-ri - je Dje-vi - ce. Mi-la Maj-ko Dje-vo, zdra-vo bud', Ma-ri - jo, mi - la Maj - ko Dje - vo, zdra - vo bud', Ma - ri - jo.

122

Zapjevajmo prelijepo pjesmice
Lurdske Gospe, Marije Djevice.
Mila Majko, Djevo,
zdrava bud', Marijo.

Kad se Gospa s neba sletila,
sva se lurdska špilja zasnijetlila.

Bernardica pred špiljom klečala
i Mariju Majkom dozivala.

»Zašto plačeš, sirotice mala?«
»Majka mi je u bolest upala.«

»Nemoj plakat', sirotice mala,
ja ću biti tvoja majka prava.«

Marijanska, pripovjedna pjesma Majci Božjoj Lurdskoj. Pjevana strofa temelji se na dvostihu s pripjevom:
»Mila Majko, Djevo...« Ovo je samo početni dio pjesme zapisane uz pjesmu »Veseli se mala Bernardica« u ovoj zbirci.

Gospo od Suza

Ženska skupina

Pleternica, 18. svibnja 2008.

123

Go - spo od Su - za, Kra - lji - ce, za - šti - tni - ce,
uz na - go - vor naš si sta - la, zbog grje - šnih pro - pla - ka - la,
pu - na bo - li i u tu - zi, u gra - du Si - ra - ku - zi.

Gospo od Suza, Kraljice, zaštitnice,
uz nagovor naš si stala,
zbog grješnih proplakala,
puna bola i u tuzi, u gradu Sirakuzi.

Gospo od Suza, Kraljice, zaštitnice,
pedeseta godišnjica, ti si naša zaštitnica,
pod zagovor tvoj smo stali,
čvrstu vjeru obnavljali.

Gospo od Suza, Kraljice, zaštitnice,
ozari nam suzom lica, u svetištu Pleternica.
Suze si za nas prolila,
Boga si za nas molila.

Marijanska pjesma zapisana je prema živoj izvedbi. Autor pjesme je I. Radonić (2007.). Gospa od Suza je marijansko proštenje u Pleternici u kojem se od 23. kolovoza 1955. god. održava devetnica u čast čudotvornog događaja u Sirakuzi, kada je 1953. godine slika Majke Božje proplakala ljudskim suzama. Temelje ovoj svetkovini postavio je tadašnji župnik vlč. Ljudevit Petrak.

Molitvom ovom, Majko naša

(U tebe uzdam se)

Pleternica

124

Mo - li - tvom o - vom, Maj - ko na - ša, te - bi se u - tje -
 čem, po - mo - zi mi svla - da - ti bo - li - sve
 u te - be u - zdam se, po - mo - zi mi svla - da - ti bo - li sve
 u - te - be u - zdam se. Ra - ši - ri ru - ke, za - gr - li me,
 to - pli - nom svo - jom o - gr - ni me, ti Maj - ko na - ša, na - do
 sva, i za nas ti si za - su - zi - la, - su - zi - la.

Molitvom ovom, Majko naša,
 tebi se utječem,
 pomoz mi svladati boli sve
 u tebe uzdam se.

Raširi ruke, zagrlj me,
 toplinom svojom ogrni me,
 ti Majko naša, nado sva,
 i za nas si zasuzila.

Gospo od Suza, znam da si tu,
 tebi se utječem,
 u sreći i ljubavi molim ti se,
 u tebe uzdam se.

Marijanska pjesma posvećena Gospi od Suza. Autorica je Tea Valenta. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev:
 »Raširi ruke...« Zapis je prema snimci na nosaču zvuka *Gospi od Suza*, br. 2, koji je snimljen 2008. godine.
 Izdavač je Svetište Gospe od Suza u Pleternici, izvođači su župni zborovi iz Požeške biskupije.

Po svojim svetim suzama

Pleternica

125

Po - svo jim sve - tim su - za - ma, što za - nas si ih pro - li - la, iz - mo - li
 nam o - bra - će - nje, o Maj - ko čis - ta i mi - la. A - ve, a - ve,
 a - ve Ma - ri - ja, a - ve, a - ve, a - ve, a - ve, Ma - ri - ja.

Po svojim svetim suzama,
 što za nas si ih prolila,
 izmoli nam obraćenje,
 o Majko čista i mila.
 Ave, ave, ave, Marija.

Ti odvjetnica naša si,
 dok grijeh nam tišti grudi,
 kad križ nas teški pritisne,
 pomoćnica nam budi.

Ti bdiješ brižno, majčinski,
 blagoslovljena Kraljice,
 nad ovim Božjim narodom,
 iz drage nam Pleternice.

Iz grudi naših počuj sad
 čist zraz naše ljubavi,
 o, prežalosna Djevice,
 u boli nas ne ostavi.

Svak' srcem ti se obraća,
 za pomoć tebe moli,
 i ovom pjesmom kazuje,
 da puk te ovaj voli.

Marijanska pjesma posvećena Gospi od Suza. Zapis je prema snimci na nosaču zvuka *Gospi od Suza*, br. 3, koji je snimljen 2008. godine. Napjev potječe iz Sirakuze. Izdavač je Svetište Gospe od Suza u Pleternici, a izvođači su župni zborovi iz Požeške biskupije.

S brežuljka ovog

Pleternica

126

S bre-žulj-ka o - vog Gos-pe od Su - za nek o - ri grom - ki glas,
e - vo nas k te - bi, Maj - či - ce na - ša, po - gle - daj mi - lo nas.

S brežuljka ovog Gospe od Suza nek ori gromki glas,
evo nas k tebi, Majčice naša, pogledaj milo nas.

Pogledaj djecu slavonskih ravni, svi smo se skupili tu,
Gospo od Suza, budi nam Majka, vodi nas Isusu.

Pogledaj naše starice, starce, drhtavih nogu i ruku,
došli su k tebi, nose ti svoje boli, i jade i muku.

Gospo od Suza pogledaj majke, i one suze rone,
njihova tuga u tvojoj, Majko, boli i jadu tone.

Pogledaj naše očeve, Majko, jakosti svjetla im treba,
Gospo od Suza, ti nam ih čuvaj, dovedi ih do neba.

Mladići, gledaj, došli su tebi, pokaži staze im prave,
da slijede stope svojih otaca, vjerom u Boga slave.

Djevojke naše, Gospo od Suza, tišću se oko tebe,
ljiljan čistoće evo ti daju, prikazuju ti sebe.

Seljaci, Majko, Slavonci tvoji, kao i ratnici vrijedni,
učeni ljudi, priprosti narod i bogati i bijedni.

Ovdje i doma bolesni naši, uzdižu tebi oči,
Gospo od Suza, znamo da za njih, suza se tvoja toči.

Zdravlje i sreću, slogu i ljubav u naše kuće ti vrati,
vidiš koliki došli smo k tebi, smiluj se na nas, Mati.

Marijanska pjesma posvećena Gospi od Suza. Autorica je s. Ljiljana Abjanac. Zapis je prema nosaču zvuka *Gospi od Suza*, br.13, koji je snimljen 2008. godine. Izdavač je Svetište Gospe od Suza u Pleternici, a izvođači su župni zborovi iz Požeške biskupije.

Slavimo te, Majko naša

Pleternica

127

Sla-vi-mo te, Maj-ko na - ša, Gos-po pre-mi - la od Su-za, ple-ter-ni - čka

žu - pa ma-la že-li te-be sla-vit' sa-da, ka - o tvoj grad Si-ra-ku-za.

Slavimo te, Majko naša, Gospo premila od Suza,
pleternička župa mala želi tebe slaviti sada,
kao tvoj grad Sirakuza.

Oduvijek si nada naša i predobra Majka bila,
sretniji smo otkad krasi ruševine drage crkve
ova tvoja slika mila.

Gospođo od Suza, k tebi dođosmo, tište nas boli,
ne odbaci narod vjerni, za sebe i svoje moli,
pomoć svoju nam udijeli.

Gospođo od Suza, svima blagoslov nam svoj udijeli.
da u nebu oči tvoje, kroz svu vječnost gledaj nas,
oči suza, mile, blage.

Kraljice anđelska

Ana Široki, r. 1929. i ženska skupina

Bušetina, 16. lipnja 2003.

128

Kra - lji - ce an - đel - ska, o - bra - no ze - malj - ska.
 Raj - ska ru - žo mi - la Sr - pni - ca Ma - ri - ja.
 O Ma - ri - jo, bra - ni nas, sa - da i na smr - tni čas iz -
 bo - ri, Ma - ri - jo Sr - pni - ce, Hr - va - ti - ma spas, iz - spas.

Kraljice anđelska,
 obrano zemaljska.
 Rajska ružo mila, Srpnica Marija.
 O Marijo, brani nas, sada i na smrtni čas,
 izbori, Marijo Srpnice, Hrvatima spas.

Lice svoje svrati k nam,
 milost Božju podaj nam.

Anđeli te diče,
 sav puk k tebi kliče.

Ti sve bolne liječiš,
 i sve slabe krijepiš.

Koji tebe ljubi,
 nikad se ne gubi.

Zaštitnica Bušetine je Majka Božja od Pohođenja koja se slavi 2. srpnja. Otuda naziv *Srpnica*. U Bušetini pjevanu strofu temelje na jednom dvostihu s dodatkom opsežnog pripjeva, koji je prilagođen njihovom blagdanu: »Rajska ružo...« Inačica teksta (u katrenu), uz drugačiji napjev, objavljena je u pjesmarici *Pjevajmo Gospodu pjesmu novu* (1983.), br. 777, u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (Virje, 1984.), br. 292 i *Pjesmarici župske zajednice* (1980.), br. 411.

Marijo Snježna

Ankica Zalogaj, r. Pavlek, 1962. i skupina žena

Turanovac, 10. lipnja 2005.

129

Ma - ri - jo Snje - žna, pre - čis - ta Dje - vo, pred tvoj smo ol - tar kle - knu - li e - vo,

sr - ca nam plam - te lju - bav - lju žar - kom, svo - jom te, smjer - no, na - živ - lju Maj - kom.

Te - bi sad, Maj - ko, va - pi - mo svi, Ma - ri - jo Snje - žna, ču - vaj nas ti.

Marijo Snježna, prečista Djevo,
 pred tvoj smo oltar kleknuli evo,
 srca nam plamte ljubavlju žarkom,
 svojom te, smjerno, nazivlju Majkom.
 Tebi sad, Majko, vapimo svi,
 Marijo Snježna, čuvaj nas ti.

Kada nas bura nemilo bije,
 majčinsko oko nad nama bdije.
 Vodi nas, Majko, stazom života,
 čuvaj nas vjerno pakla strahota!

Marijanska pjesma za blagdan Snježne Gospe (5. kolovoza), kada je u Turanovcu gód. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Tebi sad, Majko...« Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

O Marijo Majko

Mara Prčić, r. Klarić, 1911.

Slavonski Kobaš, 15. veljače 2015.

O Ma - ri - jo Maj - ko, na bra - ni - ku stoj,
tvo - ja sve - ta kru - ni - ca, po - bje - dit - će boj.

130

O Marijo Majko, na braniku stoj,
tvoja sveta krunica pobijedit će boj.

Opet zvono zvoni, dolazimo mi,
Majci Božjoj Kloštarskoj da nas utješi.

S Marijom se sastati radostan je čas,
o Marijo Kloštarska, moli se za nas.

O Marijo Kloštarska, moli se za nas,
svojim svetim plaštem zaogrni nas.
O Marijo Kloštarska, na braniku stoj
i izmoli blagoslov zemlji hrvatskoj.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 87, rukopis.

Sučić: »Pjeva se u hodočasničkoj procesiji u dva zbora. Jedni počinju, a drugi odgovaraju. Ovo sam dobio riječi od odgovora, ostale kitice fale.« Preostale stihove zapisao je Antun Bačo, predsjednik KUD-a »Matija Gubec« iz Slavonskog Kobaša. Pjesma započinje pripjevom: O Marijo Majko... koji ponovo, nakon svake pjevane strofe, pjeva druga grupa pjevača.

Pjesma je posvećena svetištu Uznesenja Blažene Djevice Marije u Kloštru, Slavonski Kobaš.

Inačica popijevke br. 168.

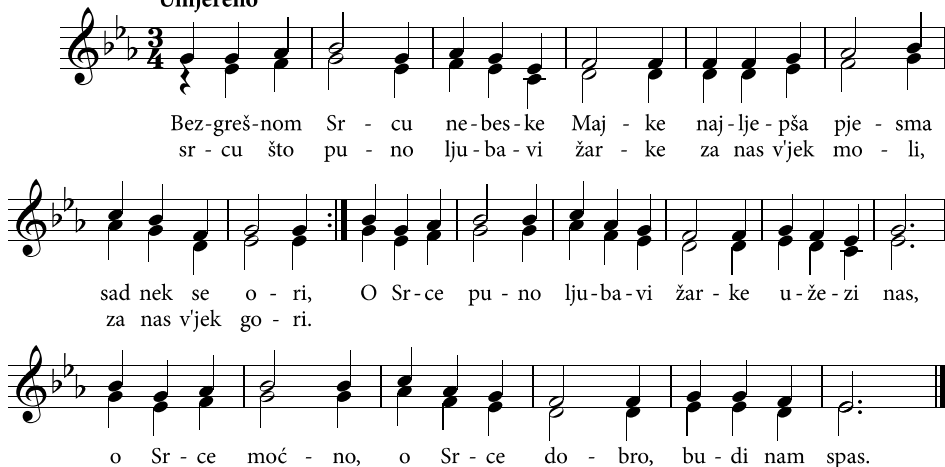
Bezgrešnom Srcu nebeske Majke

Kata Rastija, r. Pintarić (1938.) Gornje Predrijevo
i skupina pjevača

Sopje, 1. kolovoza 1994.

131

Umjereno

Bez-greš-nom Sr - cu ne - bes - ke Maj - ke naj - lje - pša pje - sma
sr - cu što pu - no lju - ba - vi žar - ke za nas v'jek mo - li,
sad nek se o - ri, O Sr - ce pu - no lju - ba - vi žar - ke u - že - zi nas,
za nas v'jek go - ri.
o Sr - ce moć - no, o Sr - ce do - bro, bu - di nam spas.

Bezgrešnom Srcu nebeske Majke
najljepša pjesma sad nek se ori,
Srcu što puno ljubavi žarke,
za nas v'jek moli, za nas v'jek gori.
O Srce puno ljubavi žarke užezi nas,
o Srce moćno, o Srce dobro, budi nam spas.

Ovim nas Srcem Majka sve ljubi,
k Bogu nas vodi, milost nam prosi.
Tko k njemu hrli taj se ne gubi,
jer ovo Srce mir i spas nosi.

U tom je Srcu sva naša nada,
utjeha boli, lijek svakoj rani,
jer Srce ovo svakog koj' strada
premilo tješi i od zla brani.

O divno Srce nebeske Majke,
na molbu djece milost udijeli,
da zrake tvoje ljubavi žarke
zapale ognjem svijet ovaj cijeli.

Nakon svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »O Srce puno...« Tekst je objavljen u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 233.

Da mogu biti cvijetak

Jela Čikvar, r. 1931.

Stari Gradac, 16. studenoga 2014.

The musical score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 12/8 time signature. It consists of three staves of music. The lyrics are written below the notes.

Da mo - gu bi - ti cvije - tak, tvoj cvije - tak mi - ri - sni, pa
 da na tvom ol - ta ru tad' smi - jem cvje - ta - ti. Ma - ri - jo, zvije - zdo ne - ba, čuj
 ti - hi va - paj moj, daj da u raj - skom vr - tu ja bu - dem cvije - tak tvoj.

132

Da mogu biti cvijetak,
 tvoj cvijetak mirisni,
 pa da na tvom oltaru
 tad' smijem cvjetati.

Marijo, zvijezdo neba,
 čuj tihi vapaj moj,
 daj da u rajskom vrtu
 ja budem cvijetak tvoj.

Da mogu biti zvijezda,
 zvijezdica malena,
 što ti u kruni blista,
 vrh čela nevina.

Marijo, zvijezdo mora,
 čuj što te molim ja,
 u rajskoj tvojoj kruni
 nek budem zvijezdica.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Marijo, zvijezdo neba...«

Danas nam se rodi

Kajdanka, rukopis

Podravska Moslavina
M. Dragutinac

133

Da - nas nam se ro - di sve - ta Dje - vi - ca,
kroz tmi - nu nam za - sja zvije - zda Da - ni - ca.

Pripjev
Od ve - se - lja kli - će ze - mlja u sav glas,
jer se ro - di Če - do ko - je no - si spas.

Danas nam se rodi sveta Djevica,
kroz tminu nam zasja zvijezda Danica.
Od veselja kliče zemlja u sav glas,
jer se rodi Čedo koje nosi spas.

Joakim i Ana, dobri stari svijet,
primili su danas s neba divni cvijet.

Svoje obećanje ispuni sad Bog,
svijetu posla Djevu, Majku Sina svog.

Zato pjesmu poju njena djeca sva:
Rodi nam se danas Majka Marija.

Marijanska pjesma za blagdan Male Gospe, rođenja Marijina. Poslije svakog ispjevanog dvostih pjeva se pripjev: »Od veselja...« Uz rukopis je označen autor: Mitar Dragutinac. Tekst pjesme objavljen u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 236 i *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 405.

Danicu jutrom rano

Mješoviti sastav

Štivica, 23. listopada 2015.

Da - ni - cu ju - trom ra - no kad po - zdra - vlja sva - ki čo - vjek rad,
 već mi - lo ču - je se zvo - nje - nje, Ma - ri - je Dje - ve poz - drav - lje - nje
 i zla - tnu zo - ru hva - le svi, oj, zdra - vo bud', Ma - ri - jo, ti.

134

Danicu jutrom rano kad
 pozdravlja svaki čovjek rad,
 već milo čuje se zvonjenje,
 Marije Djeve pozdravljenje
 i zlatnu zoru hvale svi,
 oj, zdravo bud', Marijo, ti.

Na podne kad je stupilo
 i sunce je odskočilo,
 gle, opet čuje se zvonjenje,
 Marije Djeve pozdravljenje,
 i sretno podne hvale svi,
 oj, zdravo bud', Marijo, ti.

Na večer kad se smrknuo
 i sunce je potonulo,
 gle, opet čuje se zvonjenje,
 Marije Djeve pozdravljenje,
 i ljudi mole pobožni,
 oj, zdravo bud', Marijo, ti.

Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst pjesme objavljen je u molitveniku za puk: *Ave Maria* (Rijeka, 1905.) str. 625. Pjesma je snimljena u Batrini, Slobodnici i dr. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Gle, opet nam došo je maj

Mješovita skupina

Bušetina, 11. lipnja 2005.

135

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature. It consists of three staves of music. The first staff begins with a 4/4 time signature and ends with a 3/4 time signature. The second staff begins with a 3/4 time signature and ends with a 4/4 time signature. The third staff begins with a 4/4 time signature and ends with a 3/4 time signature. The lyrics are written below the notes.

Gle, o - pet nam do - š'o je maj, u cvije - ću sav o - di - še kraj, a
 pje - sme se o - re, da do - pi - ru go - re, do Kra - lji - ce
 ma - ja u raj, do Kra - lji - ce ma - ja u raj, a raj.

Gle, opet nam došo je maj,
 u cvijeću sav odiše kraj,
 a pjesme se ore, da dopiru gore,
 do Kraljice maja u raj.

Svoj' Kraljici pojmo i mi,
 u jedan glas slož'mo se svi,
 sa cvijećem što cvate, o Marijo, za te
 iz srca nek' omile ti.

Iz doli suza

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

137

Iz do - li su - za k ne - bu go - re sad tvo - ja dje - ca di - žu glas.

Ma - ri - jo, te - be mo - leć vru - će, šti - ti svoj na - rod, ču - vaj nas.

Maj - ko dra - ga, svi smo tvo - ji, os - ta - vi - ti ne - moj nas.

Svim što pla - ču, svim što mo - le, ti si, Maj - ko, je - din' spas.

Iz doli suza k nebu gore
 sad tvoja djeca dižu glas.
 Marijo, tebe moleć vruće,
 štiti svoj narod, čuvaj nas.
 Majko draga, svi smo tvoji,
 ostaviti nemoj nas.
 Svim što plaču, svim što mole,
 ti si, Majko, jedin' spas.

Kraljicom svojom, tebe zove
 hrvatski narod vjerni tvoj.
 Dok si ti s nama, strah nas nije
 sa paklom cijelim biti boj.

Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi. Iza svake strofe pjeva se pripjev: »Majko draga...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Ja sam sirota

Mješovita skupina

Nova Bukovica, 28. travnja 1996.

Ja sam si-ro - ta, ne - vo - ljan stvor, al' i - mam do - bru Maj - či - cu gor',
o - na me s ne - ba pra - ti svud, — o - na mi mi - ljem pu - ni grud.

138

Ja sam sirota, nevoljni stvor,
al' imam dobru Majčicu gor',
ona me s neba prati svud,
ona mi miljem puni grud.

Anđela rajskih slavi ju poj,
sunce i mjesec ures su njoj.
Ona je neba Kraljica,
najljepša svijetu ružica.

Moja si Majka, Marijo, ti,
štano si puna milosti,
srce je tvoje slatki vir,
iz kojeg izvire sav moj mir.

Kakav ću tebi dati ja dar
za materinske ljubavi žar?
Srce ti svoje dajem ja,
uzmi ga, Majko, čuvaj ga.

Kad me brige pritisnu

Mješovita skupina

Bušetina, 11. lipnja 2005.

139

Kad me bri - ge pri - tis - nu i svijet me o - sta - vi,
te - bi, Maj - ko, ru - ke di - žem, o daj po - mo - zi mi.

Kad me brige pritisnu
i svijet me ostavi,
tebi, Majko, ruke dižem,
o daj pomozi mi.

Kad me prigne ljuta bol
i duša zaplače,
tad u tebi lijeka tražim,
da bol mi odlane.

Kad mi prijete napasti
I na zlo navode,
tvoju zvijezdu nebom tražim
da sine, spasi me.

Ti si, Majko, utjeha
i moja nada sva,
tebi hvala, tebi slava,
u vijeke vjekova.

Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi. Inačica napjeva i tekst objavljeni su u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 230.

Kad večernjega zvona glas

Mješovita skupina

Iz rukopisne kajdanke

140

Kad večer-nje-ga zvo-na glas, k'o je-ka vje-čne raj-ske
 sla-ve, spa-se-nja ljud-skog sje-ća nas i Ma-ri-ji svoj pje-va: A-ve.
 A-ve Ma-ri-ja, a-ve Ma-ri-ja, a-ve Ma-ri-ja!

Kad večernjega zvona glas,
 k'o jeka vječne rajске slave
 spasenja ljudskog sjeća nas
 i Mariji svoj pjeva: Ave.

Ave Marija, ave Marija,
 ave Marija!

Duh moj mi tad se vine gor',
 u dom blaženstva, sreće prave,
 gdje Gospi rajски pjeva zbor
 svoj veličajni vječni: Ave.

Ave Marija...

Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi i iz rukopisne kajdanke iz Bušetina. Nakon svake strofe pjeva se zaziv: »Ave Marija...«

Kraljice možna

Ana Ivančević, r. 1980., Gradina
i ženska skupina Matke

Virovitica, 11.listopada 2014.

141

Kra - lji - ce mo - žna, Maj - ko po - bo - žna,
Dje - vo Ma - ri - jo, pre - div-na si. Pre - mi-la ru - ži - ce,
pre - slat-ka Dje-vi - ce, ti ču-vaj nas. Gla - da i ku - ge,
voj - ske i tu - ge, ču - vaj i bra - ni, mo - li za nas.

Kraljice možna, Majko pobožna,
Djevo Marijo, predivna si.
Premila ružice,
preslatka Djevice, ti čuvaj nas.
Glada i kuge, vojske i tuge,
čuvaj i brani, moli za nas.

Djevice krasna, zvijezdo prejasna,
Djevo Marijo, moli za nas.
Nebeska Kraljice,
o Bogorodice, ti brani nas.
Svetoga Sinka, svoga jedinka,
Majko Marijo, moli za nas.

Bolesne liječiš, žalosne tješiš,
Djevo Marijo, utješi nas.
O Majko ljubljena,
od svih nas čašćena, usliši nas.
U zadnji naš čas, ti primi duh naš,
Majko Marijo, ti spasi nas.

Pjesma je objavljena u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 234, a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 413 i *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 239, iz *Starog kantuala* (1895.). Pjesma je snimljena i u Štivicu.

Kraljice s koje sja

Ženska skupina Golubice

Batrina, 21. lipnja 2015.

142

Kra-lji-ce s ko-je sja raj-ski se stan, naj-čiš-ći lji-lja-ne od Bo-ga dan.

K te-bi iz ne-vo-lje di-že-mo glas, mi-lo-sna Maj - ko, po-gle-daj nas.

Kraljice s koje sja rajski se stan,
najčišći ljiljane od Boga dan.
Tebi iz nevolje dižemo glas,
milosna Majko, pogledaj nas.

Zvijezdo, što sa neba divotno sjaš,
iz suzne doline nevolje znaš.
Vidiš gdje tjera nas dušmanin ljut,
plašta svog nad nam raširi skut.

Ljubazna Majka si bijednika svih,
milo ih tješiš i pomažeš njih.
Dobro ti poznat je i naš jad prijek,
ufanje naše, ti nađi mu lijek.

Notni zapis s nastupa ženske skupine *Golubica* na 18. Smotri crkvenog pučkog pjevanju 51. Brodskog kola u Srednjem Lipovcu 21. lipnja 2015. Izvedba prema obradi Renate Grgić. Tekst uz potpuno drugačiji napjev objavljen je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 235.

Kraljice, zdravo

Ženska skupina

Kaptol, 14. studenoga 2014.

143

Kra-lji-ce, zdra-vo, sve nek' ti pje-va, je - di-na ti si A - da-ma kći,
 ko - ja k'o sun - ce bez lja - ge sije - va, dok smo u ta - mi za - to-čja svi.
 Ba-ci nam je - dan trak, grije-ha ras-pr - ši mrak. Ma-ri-jo, čuj nas, Ma-ri-jo, čuj!

Kraljice, zdravo, sve nek' ti pjeva,
 jedina ti si Adama kći,
 koja k'o sunce bez ljage sijeva,
 dok smo u tami zatočja svi.
 Baci nam jedan trak,
 grijeha rasprši mrak.
 Marijo, čuj nas, Marijo čuj!

Obrambo naša, Djevice mila,
 našega žića buran je tijek.
 Odsud nas bije dušmanska sila,
 pruži nam, pruži, pomoć i lijek.
 Ljut nam je biti boj,
 duh nam udahni svoj.

Mnoge bi svjetski zanjeli vali,
 gdje bi ih grijeha zatrla noć;
 mnogi na sudu s lijeva bi stali,
 tvoja da nije spasla ih moć.
 I nama budi spas,
 sad i u zadnji čas.

Nikoga jošte odbila nijesi,
 zar ćeš odbacit, Marijo, nas?
 Ljubav, ljepota te resi.
 djeca smo tvoja: čujder naš glas!
 Smiluj se na naš vaj,
 pokoj nam srcu daj!

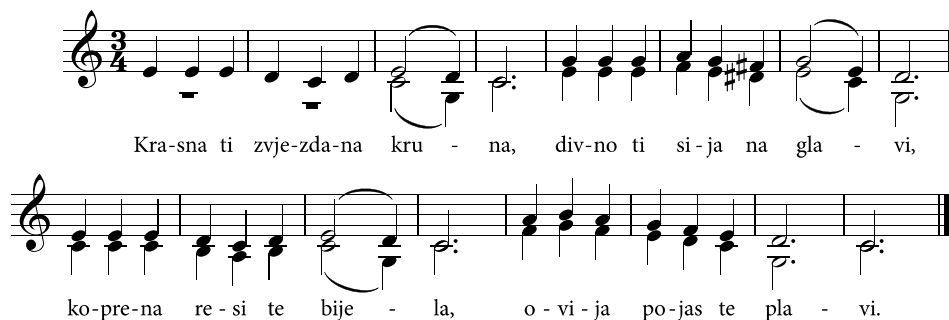
Kraljice, zdravo, ufanje milo,
 dolinom suza nad nama bdij,
 uzmi nas, Majko, na svoje krilo,
 u srcu svome vijekom nas krij!
 Bude li žiću kraj,
 ti nam otvori raj!

Napjev i prva strofa zapisani su prema živoj izvedbi. Svaka strofa završava zazivom: »Marijo, čuj nas...« U pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 237 zapisano je pet strofa teksta, a u *Pjesmarici župske zajednice* (1940.), br. 416 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 241 samo dvije. Pjesma je snimljena i u Jasenovcu i Starom Gradcu.

Krasna ti zvjezdana kruna

Anica Matajčić, r. 1935.

Vukojevci, 16. veljače 2003.

Kra-sna ti zvje-zda-na kru - na, div-no ti si-ja na gla - vi,
ko-pre-na re - si te bije - la, o - vi - ja po-jas te pla - vi.

144

Krasna ti zvjezdana kruna,
divno ti blista na glavi,
koprena resi te bijela,
ovija pojas te plavi.

Najljepša Adama kćeri,
ljepša od serafskih kora,
bez ljage začeta Djevo,
urese nebeskih dvora.

Ljepša od jutarnje zore,
od žarkog podnevnog sunca,
ljepša no čarobno more,
no suton s gorskog vrhunca.

Divna si, o Božja kćeri,
krasna si, o Majko Krista,
sjaj se veličja tvoga,
kò alem svemira blista.

Majčice draga

Ana Ivančević, r. 1980., Gradina
i ženska skupina

Virovitica, 11. listopada 2014.

145

Maj-či-ce dra-ga, ljud-stvo te mo-li, svr-ni svoj po-gled na ze-mlju do-li,

u - sli-šaj sr - ce što tuž-no je - ca, smi-luj se, Maj-ko, tvo-ja smo dje-ca.

Majčice draga, ljudstvo te moli,
svrni svoj pogled na zemlju doli,
uslišaj srce što tužno jeca,
smiluj se, Majko, tvoja smo djeca.

Majčice draga, Djevice sveta,
ne prezri molbe nesretnog svijeta.
Uslišaj vapaj tužnoga puka,
dosta je bilo patnja i muka.

Utišaj mržnju onih što ruše,
spasenju vodi klonule duše.
Ne daj da više srce nam pati,
na zemlju tužnu mir opet vrati.

Tekst pjesme objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 293. Pjesma je snimljena i u Donjoj Motičini.

Majko Božja Snježna

Roza Štraser, r. 1920., Bakić i skupina žena

Bakić, 28. travnja 1996.

Umjereno

146

Maj - ko Bo - žja Snje - žna, mo - li Bo - ga ti za nas.

Hva - ljen bu - di, I - su - se, daj nam vje - čni spas. Is - pro - si, Ma - ri - jo

Snje - žni - ce, ne - be - sa za nas, is - be - sa za nas.

Majko Božja Snježna,
moli Boga ti za nas.
Hvaljen budi, Isuse, daj nam vječni spas.
Isprosi, Marijo Snježnice, nebesa za nas.

Sveta Marijo, moli...
Sveta Bogorodice, moli...
Kraljice Mira, moli...

Svaki pjevani stih završava pripjevom: »Moli Boga...« Pjesma je snimljena i u Sladojvcima. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Majko Djevo, ti jedina

Ženska skupina

Bušetina, 16. lipnja 2003.

147

Maj - ko Dje - vo, ti je - di - na pra - va Maj - ko Bož - jeg Si - na.

Kra - lji - ce, Kra - lji - ce, Kra - lji - ce Mi - ra, mo - li za nas.

Kra - lji - ce, Kra - lji - ce, Kra - lji - ce Mi - ra, Mi - ra.

Majko Djevo, ti jedina
prava Majko Božjeg sina.

Kraljice, Kraljice, Kraljice Mira, moli za nas,
Kraljice, Kraljice, Kraljice Mira, Mira.

Spusti, Djevo, pogled mili,
rod hrvatski ti zakrili.

Čuvaj, štiti, svakog brata,
i zakrili rod Hrvata.

Iza svake strofe pjeva se pripjev: »Kraljice...« U Bušetini se pjeva samo prvi dvostih, dok su ostali stihovi i pripjev drugačiji. Tekst pjesme pod istim naslovom objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 271. Pjesma je snimljena i u Virovitici i Batrini.

Majko Divo, ti jedina

Mara Prčić, r. Klarić, 1911.

Slavonski Kobaš, 19. kolovoza 1958.

148

Maj-ko Di - vo, ti je - di - na pra-va Ma - ti Bo-žjeg Si - na,
te - be mo - li svit taj ci - li, bla-go-slov mu ti u - di - li,
ti je - di - na Di - vi - ce bez i - sto - čne kri - vi - ce,
o Ma - ri - jo, dan i noć, bu - di na - ma u po - moć.

Majko Divo, ti jedina
prava Mati Božjeg Sina,
ti jedina Divice
bez istočne krivice.

Tebe moli svit taj cili,
blagoslov mu ti udili,
o Marijo, dan i noć,
budi nama u pomoć.

Pogledaj nas s visine
tužne kćeri, tužne sine,
vidiš i znaš ti bolje
naše, Majko, nevolje.

Ah, od nas se ne oglušī,
pomoć tilu daj i duši,
jer 'ko će nas pomoći,
ak' odvратиš ti oči.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čadavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 94, rukopis. Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Tebe moli...« Šest strofa teksta ove pjesme objavljeno je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 271. Tekst potječe iz *Starog kantuala* iz 1895. godine.

Marijina bašća ružicom procvala

Ana Bogdanović, r. 1960. i ženska skupina

Srednji Lipovac, 10. lipnja 2013.

149

Prva skupina

Ma - ri - ji - na baš - ća ru - ži - com pro - cva - la.

Druga skupina

Mi - la Maj - ko Di - vo, svi - banj - ska Ma - ri - jo.

Marijina bašća ružicom procvala.

Mila Majko Divo, svibanjska Marijo,
biserna joj vrata Majka otvarala.
Svaki koji 'oće u bašću uć' može,
ako j' čistog srca, mož' postat ružica.
Dragim je kamenjem bašća ograđena
nebeskom svitlošću, zvizdom osvitljena.
S prijestolja trepeti Marije Djevice
kojoj nose buket presvete krunice.
U toj lipoj bašći cvjetaju ružice,
bile, a i žute, prelipe rumene,
radosne, žalosne i ružice slavne,
s mirisom ugodnim Majku Božju fale.

Anđeli za ruku svakog onog vode,
koji s pravom virom u bašću dohode.
Ajde, virna dušo, u tu bašću uđi,
Marijina bašća, njoj se svako čudi.
U prelipoj bašći rajsko cviće cvate
od kojeg anđeli savijaju krune.
Svitlošću trepere nebeske zvizdice,
to su naše majke presvete krunice.

S jednim Očenašem i deset pozdrava
možeš uć u bašću di je Majka naša,
i tu s anđelima da krunice nižeš
i Mariju Majku s njima da okruniš.
Idite, kršćani, Majku Božju faljit,
svetom rožarijom Mariju pozdravit.
Ne treba nam blago, ni srebro, ni zlato,
samo čisto srce Majki umiljato.

Marijanska pjesma *Pisma svete krunice*. Pjeva se »u dva reda«, tj. u dvije skupine: jedna pjeva stihove, a druga pripjev. Tekst zapisala Ana Brkić r. Maričević (1941.–2015.) prema kazivanju Ane Bogdanović r. Mladinović (1935.–2016.) Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Marijina bašća ružicom procvala

Kata Matić, r. Blažinac, 1872. Čadavica

Čadavica, 1. ožujka 1956.

Ma - ri - ji - na baš - ća ru - ži - com pro - cva - la, bi - ser - na joj vra - ta
Maj - ka o - tvo - ri - la. Sva - ki ko - ji ho - će, u baš - ću uč' mo - že,
a - ko j' čis - tog sr - ca, mož' pos - tat ru - ži - ca.

150

Marijina bašća ružicom procvala,
biserna joj vrata Majka otvorila.
Svaki koji hoće u bašću uč' može,
ako j' čistog srca, mož' postat ružica.

U toj lijepoj bašći cvjetaju ružice,
bijeje i rumene i žute prelijepe,
radosne, žalosne i ružice slavne,
s ugodnim mirisom Majku Božju hvale.

Hodite, kršćani, Majku Božju hvalit,
svetim Rožariom, Mariju pozdravit.
Ne treba nam blago, ni srebro, ni zlato,
samo čisto srce Majki umiljato.

Hajde, družbo mila, nas zove Marija.
Anđeli čekaju, krunicu gledaju,
da nas kao ruže nauče živiti,
i predragu Majku vijencem okruniti.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čadavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 54, rukopis. Sučić je zapisao samo prvu strofu teksta ove pjesme. Preostali tekst prepisan je iz pjesmarice *Bernardica* (Subotica, 1914.), str.19. i s »ikavštine« prebačen u »ijekavštinu«. Pjesma s drugačijim napjevom snimljena je u Srednjem Lipovcu, a popijevka snimljena u Bapskoj objavljena je na nosaču zvuka *Hrvatske pučke crkvene pjesme* 1. br. 10, (»Orfej« HRT) 2003.

Sučić: »Ova se pjesma osobito pjevala prije I. svjetskog rata kada se išlo hodočastiti u Mađarsku, u Gyud. Ondje su, po sjećanju Kate Matić, i nabavljali molitvenik *Vinac*, ili kasnije *Vienac*, tiskan u Pečuhu.«

Marijo, Djevice sveta

Ana Široki, r. 1929. i mješovita skupina

Bušetina, 16. lipnja 2003.

151

Ma-ri-jo, Dje-vi-ce sve - ta, po-šla si E-li-za - be - ti,
 pra-ti te an-đe-la če - ta, s to-bom je Bo - žji Sin sve - ti.
 Ma-ri - jo, Maj-ko za - kri - li za-vi-čaj naš Bu-še - ti - nu.
 Svra-ti o, po-gled svoj mi - li, s ne-ba na suz-nu do - li - nu.

Marijo, Djevice sveta,
 pošla si k Elizabeti,
 prati te anđela četa,
 s tobom je Božji Sin sveti.

Marijo Majko, zakrili
 zavičaj naš, Bušetinu.
 Svрати o pogled svoj mili,
 s neba na suznu dolinu.

Marijo, blažena ti si,
 između sviju nas ljudi,
 Gospod te nad sve uzvisi,
 za tobom i nebo žudi.

Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Marijo, Majko...« Tekst je napisao o. Stanko Banić, glazbu o. Kamilo Kolb, 23. studenoga 1957.

Marijo, Marijo, ti mila ljubice

Ženska skupina

Slavonski Kobaš, 13. veljače 2003.

Ma - ri - jo, Ma - ri - jo, ti mi - la lju - bi - ce.

O Ma - ri - jo, čuj naš glas, ne o - sta - vi, Maj - ko, nas,
 ne o - sta - vi Maj - ko, nas, sa - da i na smr - tni čas,
 ne o - sta - vi ni - ko - ga, sve nas vo - di pred Bo - ga.

152

Marijo, Marijo, ti mila ljubice,

O Marijo, čuj naš glas, ne ostavi, Majko, nas,
 ne ostavi, Majko, nas, sada i na smrtni čas,
 ne ostavi nikoga, sve nas vodi pred Boga.

... ti divna ružice,
 ... bez trnja svakoga,
 ... raj ti se veseli,
 ... sa cvijeta takvoga,
 ... od snijega čistija,
 ... od zvijezda sjajnija,
 ... radosna Danice,
 ... suncem ogrnjena,
 ... zvijezdom okrunjena,
 ... nebeska Kraljice,
 ... tko te u nemoći,
 ... moleći pomoći,
 ... ufano pozdravlja
 ... i tebe zaziva,
 ... zavjet prikaziva,
 ... od boli ozdravlja.

Marijanska hodočasnička pjesma. Kod svake pjevane strofe ponavlja se sve osim tekstova druge polovice prvog stiha, koji se mijenjaju. Prve dvije pjevane strofe zapisane su prema živoj izvedbi, a preostali tekst je zapisao Antun Bačo, predsjednik KUD-a »Matija Gubec« u Slavonskom Kobašu. Dvije pjesme s ovim početnim tekstom, ali s drugačijim napjevima, objavljene su u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 252 i 253. Pjesma je snimljena i u Golobrdcima i Jasenovcu.

Moćna, odićena

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2012.

153

Mo-ćna, o - di - će - na, lije - pa, uz - vi - še - na, ne - bes - ka, dra - ga,
Te - bi za ma - len har, žr - tvu - jem na ol - tar sav se - be s tije - lom

Maj - či - ce bla - ga. Ži - vot ti iz - ru - čam i sve pre - po - ru - čam:
i du - šom cije - lom.

pri - mi, ah pri - mi, sve da - jem ti sâm, Ma - ri - jo mi - la, ja te za - zi - vam.

Moćna, odićena, lijepa, uzvišena,
nebeska, draga, Majčice blaga.
Tebi za malen har, žrtvujem na oltar
sav sebe s tijelom i dušom cijelom.
Život ti izručam i sve preporučam:
primi, ah primi, sve dajem ti sâm,
Marijo mila, ja te zazivam.

Ah, Majko milosti, uzroče radosti,
sred sviju jada ti si nam nada,
jer si pomoćnica i zagovornica,
bud' na pomoći nam svojom moći.
Kad smrtni dođe čas, zaštititi, Majko, nas,
primi nas djecu u svoj naručaj,
uvedi tad nas k Sinku sve u raj.

Napjev i prva strofa zapisani su prema živoj izvedbi. U pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 264 objavljen je drugačiji napjev.

Najljepše riječi, najljepše note

Ženska skupina

Donja Obrijež, 22. travnja 2016.

154

Naj-lje-pše rije - či, naj-lje-pše no - te pje-vaj-mo te - bi, Kra-lji ce
ne - ša, jer mi smo je - ka tvo-je do - bro - te, du - ša se na - ša
to-bom za - na - ša. Bu - di nam Maj - ka ti, tvo - ja smo dje - či -
ca, no - si - mo kru - nu ti mi, bu - di nam Kra - lji - ca.

Najljepše riječi, najljepše note
pjevajmo tebi, Kraljice naša,
jer mi smo jeka tvoje dobrote,
duša se naša tobom zanaša.

Budi nam Majka ti,
tvoja smo dječica,
nosimo krunu ti mi,
budi nam Kraljica.

Ti si nam zvijezda u tamnoj noći,
izvor što Božjoj ljubavi teče,
želimo vazda do tebe doći,
dok srce kuca ljubav nek teče.

Kraljice neba, kraljice ljudi,
putokaz budi svakome stvoru,
a naša usta i naša srca
pjevat će tebi u svakom zboru.

Kroz ovaj život budi nam nada,
srca ražari po svome sjaju,
korake naše upravljaj sada
i sreću podaj u vječnom raju.

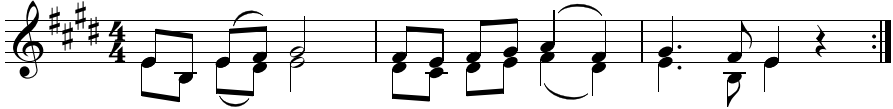
Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Budi nam Majka...« Prve dvije strofe zapisane su prema živoj izvedbi, a preostali tekst prepisan je iz pjesmarice *Laudate dominum* (Osijek, 2007.), br. 315.

O Gospojo prevelika

Ženska skupina

Bušetina, 16. lipnja 2003.

155

O Go - spo - jo pre - ve - li - ka, Ma - ri - jo,
ne - ba ze - mlje ti si di - ka, Ma - ri - jo.

Ma - ri - jo, Ma - ri - jo, o Srp - ni - ce, Ma - ri - jo,
ču - vaj nas, bra - ni nas, za - go - vor - ni - ce na - ša.

O Gospojo prevelika, Marijo,
neba, zemlje, ti si dika, Marijo.

Marijo, Marijo,
o Srpnice, Marijo,
čuvaj nas, brani nas,
zagovornice naša.

Anđeli te štuju gori,
u nebesi slavni dvori.

Sva nebesa puna stoje,
veličanstva slave tvoje.

Prva jesi posli Boga
i najveća od svakoga.

Kraljica si rajskih dvora,
kruna anđeoskog zbora.

Blaženom te Gospod obra,
sva ti rajska preda dobra.

Ovjenča te slave punom
materinstva Božjeg krunom.

Marijanska pjesma za Veliku Gospu 15. kolovoza. Nakon svakog pjevanog stiha pjeva se zaziv: »Marijo«, a nakon svake strofe pripjev: »Marijo, Marijo, o Srpnice Marijo...« Tekst pjesme objavljen u pjesmarici *Duhovna radost* (Budimpešta, 1940.), br. 362. Vjernici Bušetine prilagodili su pjesmu svom blagdanu »Srpnici« koji se proslavlja 2. srpnja.

Oj, kako si divna

Ženska skupina

Zagrade, 25. listopada 2015.

Oj, ka - ko si - div - na, Dje - vo pre - bla - že - na,

156

Oj, kako si divna, Djevo preblažena,
 od tebe mi sva je duša uznesena.
 Kada gledam tebe, moje tuge prođu,
 a u srce mi odma utjehe dođu.
 Ne ostavi mene, mila Majko moja,
 u dolini suznoj, usred ovog boja.
 Vod' me preko mora, gdje ti je domaja,
 da te tamo slavim, usred lipog raja.
 O Divo ljubljena, budi pozdravljena,
 od svakoga puka, po tisuću puta.
 Hvaljen budi Isus, Isus i Marija,
 Isus i Marija, sveti Josip s njima.

Pjeva se u »dva reda«: svaki otpjevani stih ponavlja druga skupina pjevača. Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

O Majko, Majko

Mješoviti sastav

Jasenovac, 15. veljače 2015.

157

O Maj - ko, Maj - ko ne - bes - ko - ga ra - ja, o
 Maj - ko, Maj - ko ja - se - no - vač - kog kra - ja, o Maj - ko, Maj - ko
 ne - bes - ko - ga ra - ja, o Maj - ko, Maj - ko ja - se - no - vač - kog
 kra - ja. Te - bi za - vjet da - je - mo, mo - li - tve ti ša - lje - mo, ba - ci
 po - gled, zra - ke sre - će ti si na - še raj - sko cvije - će, ba - ci cvije - će.

O Majko, Majko nebeskoga raja,
 o Majko, Majko jasenovačkog kraja.
 Tebi zavjet dajemo, molitve ti šaljemo,
 baci pogled, zrake sreće,
 ti si naše rajsko cvijeće.

O Majko, Majko nebeskoga raja,
 o Majko, Majko jasenovačkog kraja.
 Tebi zavjet dajemo, molitve ti šaljemo,
 otvori nam raja vrata,
 Kraljice Hrvata.

Marijanska autorska pjesma, prihvaćena je kao himna Jasenovca. Autor teksta je zvonar i sakristan župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije i svetog Nikole Mijo-Mića Mačković, zvan Skula, rođen 1950. u Jasenovcu. Tekst je nastao 1991. godine za vrijeme Domovinskog rata. Godine 1997. tekst je uglazbio tadašnji orguljaš u Jasenovcu, nastavnik glazbe Ivica Kotromanović.

O Marijo, Majko naša

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

158

O Ma - ri - jo, Maj - ko na - ša, me - đu - gor - ska Dje - vo sve - ta,
 ti si do - šla da is - pro - siš, o - bra - će - nje sve - ga svije - ta.

O Marijo, Majko naša,
 međugorska Djevo sveta,
 ti si došla da isprosiš
 obraćenje svega svijeta.

Međugorje, mjesto malo,
 ti si sebi odabrala
 da preneseš želju Sina
 i za to ti, Majko, hvala.

Ti pokoru od nas tražiš,
 poruke nam daješ svoje
 da molitvom i pokorom
 obnovimo duše svoje.

U pomoć nam, Majko, budi,
 preporučí svome Sinu
 djecu, mlade i sve stare,
 cijelu našu domovinu.

Kad nam zadnji časak dođe,
 svaki od nas mora poći,
 budi uz nas, Majko draga,
 daj nam tvome Sinu doći.

O Marijo Majko

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

159

O Ma - ri - jo Maj - ko, sla - tki moj po - ko - ju,
Zvat ću te - be, Maj - ko ti ćeš mi po - mo - ći,
te - be, Maj - ku mo - ju, ja - ću vaz - da zvat.
u mo - joj sla - bo - ći, ti ćeš po - moć dat.

O Marijo Majko, slatki moj pokoju,
tebe, Majku moju, ja ću vazda zvat.
Zvat ću tebe, Majko, ti ćeš mi pomoći
u mojoj slaboći, ti ćeš pomoć dat.

Marijo, Marijo, tvoje slatko ime
meni posve vrijeme, u srcu će bit.
Ti si, Majko mila, ti moje ufanje,
duši uživanje, obrana i štit.

Na zemaljskoj stazi ti nas, Majko, vodi,
svuda nek' nas prati tvoga lica sjaj.
Kad s ovoga svijeta, duša naša pođe,
Majko, daj da dođe u nebeski raj.

Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi. Pjevana strofa gradi se na dva jednaka napjeva i dva dvostihova. Inačica napjeva i teksta objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 274, a inačica teksta od dvanaest dvostihova u *Pjesmarici župske zajednice* (Đakovo, 1980.) br. 442. Pjesmu je zapisao I. Sucić u Sl. Kobašu 1958.

O Marijo Majko

Ivan Sučić, r. 1932.

Čadavica

160

O Ma - ri - jo Maj - ko, slat - ki moj po - ko - ju.

Te - be, Maj - ku svo - ju ja ću ra - do zvat.

O Marijo Majko, slatki moj pokoju,
tebe, Majku svoju, ja ću vazda zvat.
Zvat ću tebe, Majko, ti ćeš me pomoći,
I mojoj slaboći ti ćeš pomoć dat.

Marijo, Marijo, tvoje slatko ime,
meni po sve vrime, u srcu će bit.
Ti si Majka mila, ti moje ufanje,
duši uživanje, obrana I štit.

Tebi se predajem, ti me, Majko, brani,
ozdravi, sahrani od svakoga zla.
Kad naskoči mene sve napasti sila.
tebe, Majko mila, tad ću vapit ja.

U svakoj pogibli pomoć ne zakrati,
već pogled obrati na me, sina tvog.
Daj da na čas smrti utečem se tebi,
da pritegneš k sebi ljubav srca mog.

Ah, da bi smrti sretan tako bio,
»Isuse, Marijo«, da bih mogo reć.
Moja duša, Majko, moli tebe sada,
da tu milost tada po teb' može steć.

Marijo, Marijo, uvijek ću te zvati,
moja slatka Mati, bit ću vazda tvoj.
Kad s ovoga svijeta moja duša pođe,
Majko, daj da dođe među svetih broj.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čadavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 97, rukopis. Pjesma od tri pjevanе strofe koje se temelje na dvostihu, objavljena u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 274. Tekst cijele pjesme objavljen je u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 442. sastoji se od dvanaest dvostiha, tj. šest četverosložnih strofa (2x12+11) i u cijelosti je preuzet u ovu zbirku.

Sučić: »Zapisano po sjećanju niže navedanih djevojaka iz Sl. Kobaša, od kojih su prve dvije 'vodile', a druge dvije 'polagale': Ankica Mitrović, r. 1944, Ana Orić r. 1940, Ana Pesić r. 1943, i Klara Tomeković r. 1940.«

Pod obranu tvoju

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2012.

161

Pod o - bra - nu tvo - ju, gle, hr - li - mo mi,
 jer Maj - ka si na - ša i cvijet kre - po - sti. O
 bez - grje - šna Dje - vo, bud' mo - ćan nam štit jer
 tvo - ja smo dje - ca i vijek će - mo bit. O bit'.

Pod obranu tvoju, gle, hrlimo svi,
 jer Majka si naša i cvijet kreposti.
 O bezgrješna Djevo, bud' moćan nam štit
 jer tvoja smo djeca i vijek ćemo bit'.

Srca naša, Majko, tebi pružamo
 i duše ti svoje preporučamo.

Kad nam dođe zadnji, teški smrtni čas,
 o Majko, pomози, ne ostavi nas.

Nakon svake strofe pjeva se pripjev: »O bezgrješna...« Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst prve strofe objavljen u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 275. Pod ovim naslovom objavljene su dvije popijevke s drugačijim napjevima i tekstovima u pjesmarici *Pjevaje Gospodu pjesmu novu.* (1983.), br. 596 i 597.

Ponovno jesensko cvijeće

Zlata Delač, r. 1934., *Badljeвина i*
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljeвина*

Badljeвина, 23. travnja 2016.

162

Po-nov-no je-sen-sko cvije - će Maj-či - ne re - si ol - ta - re,
 po-nov-no Ma - ri - je dje - ca pru - ža - ju skro-mne joj da - re.
 Ra - do joj pru - ža - ju sr - ce, prem-da je sla - baš - no do - li,
 zna - ju da pre - čis - ta Maj - ka maj - či - nom lju - bav - lju go - ri.

Ponovno jesensko cvijeće
 Majčine resi oltare,
 ponovno Marije djeca
 pružaju skromne joj dare.

Rado joj pružaju srce,
 premda je slabašno doli,
 znaju da prečista Majka
 majčinom ljubavlju gori.

Poslušajte, kršćani

Katica Škrabal, r. 1956., Potočani i skupina žena

Biškupci, 15. studenoga 2014.

163

Solo

Po - slu - šaj - te, krš - ća - ni, zdra - vo, Ma - ri - jo,

Svi

po - slu - šaj - te, krš - ća - ni zdra - vo, Ma - ri - jo.

Poslušajte, kršćani,
zdravo, Marijo.
Otkada smo postali
mi smo Gospu molili
da nas čuva od rata.
Nismo se izmolili
jer smo jako griješili.
Mnogi Boga ne znaju,
svetu vjeru ne štiju,
u crkvu se ne ide,
nedjeljama radi se.
Zato s' došla na zemlju
ova tužna vremena.
Vel'ke borbe nastale,
mnoge majke cvilile,
pa i sada tuguju
što sinova nemaju.
U ratu su nestali,
mladost su izgubili.

O Marijo predraga,
molimo te mi sada.
O Marijo ljepote,
čuvaj naše sirote
što očeva nemaju,
a teb' ruke sklapaju.
O Marijo Djevice,
sačuvaj udovice
koje tebe poštuju,
a svog druga nemaju.
O Marijo Kraljice,
primi duše dječice
što s' kod kuće stradali,
s oružjem se igrali.
O Marijo Djevice,
ti prečista ružice,
ti pogledaj odzgora
na zemaljske logore.
Ti se robljem svem smiluj

u logoru pomiluj.
Ti im, Majko, pomози
i logore otvori,
da svi kući dospiju,
djecu svoju njeguju.

Po Isusu dragomu
treba se izmiriti,
svak' svome oprostiti.
Sveta Djevo Marijo,
svi mi tebe molimo,
da pogledaš odz gore
na sve ratne države,
složiti kralje, vladare,
da nam vrata sinove
za koje mi ne znamo
i u nadi živimo,
da će nam se vratiti
majke svoje hraniti.

Marijanska pripovjedna pjesma. Napjev i prvih šest stihova zapisani su prema živoj izvedbi, a preostali tekst prepisan je iz rukopisne pjesmarice Anke Kraljević iz Potočana. Inačica napjeva br. 201.

Pozdravljamo te, Majko Božja

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

Poz-dra-vlja-mo te, Maj-ko Bož-ja, ti ne-ba, zem-lje Kra-lji-ce.

Poz-dra-vlja-mo te, Maj-ko sve-ta, pre-čis-ta raj-ska Dje-vi-ce.

Ma-ri-jo, k te-bi mi si-ro-te za-puš-te-ne sad va-pi-mo,

iz o-vog do-la gor-kih su-za u po-moć te-be zo-ve-mo.

164

Pozdravljamo te, Majko Božja,
 ti neba, zemlje Kraljice.
 Pozdravljamo te, Majko sveta,
 prečista rajska Djevice.
 Marijo, k tebi mi sirote
 zapuštene sad vapimo,
 iz ovog dola gorkih suza
 u pomoć tebe zovemo.

Presveta Majko, zdravo budi,
 ti Majko Božje milosti.
 Oj, moli za nas dobrog Boga
 da nam oprosti slabosti.

Iza svake strofe pjeva se pripjev: »Marijo, k tebi...« Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst pjesme objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 280.

Prejasna Kraljice

Ženska skupina

Napisao vlč. Mijo Bestić
Vetovo, 28. rujna 2012.

165

Pre-ja-sna Kra-lji-ce, ra-ja sveg čar, či-sta si, Dje-vi-ce, Viš-nje-ga dar.
Svr-ni, ah, svr-ni k nam mi-lo-sni gled, Dje-vo pre-sla-tka, ti ne-be-ski cvijet.

Prejasna Kraljice, raja sveg čar,
čista si, Djevice, Višnjega dar.
Svrni, ah, svrni k nam milosni gled,
Djevo preslatka, ti nebeski cvijet.

Kad nam u smrtni čas biti je boj,
Majko, kod sviju nas ljubazno stoj.
Utjehom napuni duše nam bol,
vrata otvori nam nebeska gor.

Zvijezdo nam ufanja, obzorja kras,
neбом uzvišena, sjećaj se nas.
Svrni, o Božice predobra ti,
milosne oči nam, prosimo mi.

Prejasna Kraljice

Rukopisna pjesmarica Vetovo, 1950., br. 72

Napisao vlč. Mijo Bestić

165a

Pra - jas - na Kra - lji - ce, ra - ja sveg čar,
 čis - ta si, Dje - vi - ce, Viš - nje - ga dar.

Svr - ni, ah, svr - ni k nam, mi - lo - sni gled,

Dje - vo pre - sla - tka, ti ne - bes - ki cvijet.

Prejasna Kraljice, raja sveg čar,
 čista si, Djevice, Višnjega dar.
 Svrni, ah, svrni k nam, milosni gled,
 Djevo preslatka, ti nebeski cvijet.

Kad nam u smrtni čas biti je boj,
 Majko, kod sviju nas ljubazno stoj.
 Utjehom napuni duše nam bol,
 vrata otvori nam nebeska gor.

Zvijezdo nam ufanja, obzorja kras,
 nebom uzvišena, sječaj se nas.
 Svrni, o Božice predobra ti,
 milosne oči nam, prosimo mi.

Iz Vetova potječu dva napjeva za isti tekst: ženska skupina izvela je napjev 165., a napjev 165.a je iz *Rukopisne pjesmarice Vetovo 1950.* velečasnog Mije Bestića. Drugačiji napjevi, uz isti tekst, objavljeni su i u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 285 i 286, a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.), br. 452 i *Hvalimo Boga* (1984.), br. 259.

Pun sjaja cvijet je jedan

Rukopisna pjesmarica Vetovo, 1950., br. 79

Napisao vl. Mijo Bestić

166

Pun sja - ja cvijet je je - dan u baš - ci ne - bes - koj, sve
čas - ti, sla - ve vrije - dan u svoj lje - po - ti svoj. Tko
nje - mu o - či vi - ne, mah sti - ša mu se jad, sva
tu - ga nje - ga mi - ne i u - tje - šan je tad, tko tad.

Pun sjaja cvijet je jedan u bašći nebeskoj,
sve časti, slave vrijedan u svoj ljepoti svoj.
Tko njemu oči vine, mah stiša mu se jad,
sva tuga njega mine i utješen je tad.

Cvijet rajski vijekom cvate i širi slatki dah,
i anđeli ga prate, a paklu on je strah.
U njemu moć je, snaga i život za sav svijet,
a Majka naša draga taj divotni je cvijet.

O Marijo, o cvijete, milosti prepun svih,
od tebe pjesme lete, ko cvijeće primi njih.
Vrlinom dušu krasi, o Majko, puku svom,
na samrti nas spasi, u rajski vodi dom.

Popijevka iz *Rukopisne pjesmarice Vetovo 1950.* velečasnog Mije Bestića objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.), br. 287, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 260.

Radujte se, svi narodi

Marija Dukanić i ženska skupina

Podvrško, 27. veljače 2010.

Ra - duj - te se, svi na - ro - di, o Ma - ri - jo,
Ma - ri - ja se da - nas ro - di, o Ma - ri - jo.

167

Radujte se, svi narodi,
Marija se danas rodi,
Sveta Ana rodila ju,
veselje je i u raju.
Vesele se svi anđeli,
anđeli i arkandeli.
Vesele se sveti oci,
patrijarke i proroci.
Vesele se svi vjernici,
Adamovi nasljednici,
jer se rodi djeva čista,
koja će nam roditi Krista.
Koji će nas otkupiti
i nebo nam otvoriti.
Radost ova počela je
kada još se začela je.
Hvaljen Isus, Gospo mala,
tvoj nas pogled sve osvaja,
da se tebi poklonimo
i od srca pozdravimo.
Zdravo, ružo otajstvena,

na svijet ovaj porođena.
Od Boga si obećana.
Zdravo, Majko svih kršćana,
ti si jača neg' svi sveci,
samo Sinku svome reci.
On će tako dobar biti
grije nama oprostiti.
Budi nam u pomoći
i u danu i u noći.
Svetu vjeru umnoži nam
i ufanje učvrsti nam.
Usavrši ljubav čistu,
da budemo vjerni Kristu.
Neka njegov zakon vlada
od istoka do zapada.
Po rođenju budi svomu
pomoć puku kršćanskomu.
Kad nam dođu smrtni časi,
ti nam, Majko, dušu spasi,
Odnesi je svome Sinu
u nebesku domovinu.

Marijanska pjesma posvećena rođenju Blažene Djevice Marije, Maloj Gospi koja se slavi 8. rujna. Na isti napjev pjeva se i tekst *Na nebeskom sjajnom dvoru*. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama. Inačica napjeva br. 167.

Rastuži se lice nebeske Kraljice

Ženska skupina

Drežnik, 9. svibnja 2015.

168

Musical score for the song 'Rastuži se lice nebeske Kraljice'. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The melody is simple and folk-like, with lyrics written below the notes. The lyrics are: Ras - tu - ži se li - ce ne - be - ske Kra - lji - ce. Mi - la Maj - ko Di - vo, zdra - vo bud', Ma - ri - jo.

Rastuži se lice nebeske Kraljice,
 Mila Majko Divo,
 zdravo bud', Marijo.
 gledajući svoga Sina premiloga
 di on oštra oka gleda iz visoka,
 zemlju i sve ljude, gdje lažu i kude.
 Po polju se kreću, a u crkvu neću,
 nediljom u radu Božju slavu krađu.
 Gleda Isus doli i srce ga boli,
 pa je već smislio što bi učinio
 pozna on takoga srca kamenoga.
 To je Majka mila brzo opazila,
 ona ruke širi, svoga Sina miri:
 »Nemoj, Sine, toga činiti za Boga,
 dica kriva nisu, što im otišli su,
 već po svoj milosti grije im oprosti.«
 Mila Majko Divo,
 zdravo bud', Marijo.

Marijanska pripovjedna pjesma. Pjevana strofa temelji se na poetskom stihu s pripjevom: »Mila Majko...«
 Pjesma je zapisana prema izvedbi na 14. smotri marijanskih pjesama *Marijo svibnja kraljice*, 9. svibnja 2015.
 u Topolju u Baranji.

Rumena, prelijepa zora

Ivan Sučić, r. 1932., Čađavica

Čađavica, 1. prosinca 1952.

169

Ru - me - na, pre - lije - pa — zo - ra, Bu - di zdra - vo, Dje - vo Ma - ri - jo!
i - za - bra - na s raj - skog - dvo - ra.

Rumena, prelijepa zora,
izabrana s rajskog dvora.
Budi zdravo, Djevo Marijo.

Zdravo, rajska o zvjezdice,
nas grešnika zaštitnice.

Pjevani dvostihovi završavaju pripjevom: »Budi zdravo...« Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice*, (1953.–1957.), IEF N 152, br. 25, rukopis. Čini se vrlo rijetka pjesma jer se ni tekst ni napjev ne nalaze u analiziranim crkvenim pjesmaricama.

Sred životnih borba, jada

Ženska skupina

Gradina, 9. lipnja 2005.

170

The musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of two staves. The first staff is the melody, and the second staff is the accompaniment. The lyrics are written below the notes.

Sred ži-vo-tnih bor-ba, ja - da, ti nam, Maj-ko, bu-di na - da.
 Kra - lji - ce, Kra - lji - ce, Kra - lji - ce mi - ra, mi - ra.

Sred životnih borba, jada
 ti nam, Majko, budi nada.
 Kraljice, Kraljice,
 Kraljice mira, mira.

Svrni na nas pogled mili,
 rod hrvatski ti zakrili.

Pomoćnicu pruži ruku
 hrvatskome svome puku.

Brani našem domu vrata,
 Kraljice ti svih Hrvata.

Napjev je zapisan prema živoj izvedbi. Pjevana strofa temelji se na osmeračkom rimovanom dvostihu s pripjevom: »Kraljice...« Tekst pjesme objavljen je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (Virje, 1984.), br. 282.

Sveta Marijo, moli se za nas

Ženska skupina

Zagrade, 25. listopada 2014.

171

Sve - ta Ma - ri - jo, mo - li se za nas,
svo - jim sve - tim pla - štem, za - o - gr - ni nas.

1. pripjev
O Ma - ri - jo, ti si lije - pa, ti si u - res ne - be - sa.
Maj - ko mi - la, o Ma - ri - jo, mo - li za nas I - su - sa.

2. pripjev
Maj - ki ru - ke pru - ža - mo, sr - cem ju po - zdra - vlja - mo,
zdra - vo, zdra - vo, zdra - vo, Ma - ri - jo!

Sveta Marijo, moli se za nas,
svojim svetim plaštem zaogrni nas.
O Marijo, ti si lijepa, ti si ures nebesa,
Majko mila, o Marijo, moli za nas Isusa.

Sveta Marijo, svrni pogled svoj,
na tu tužnu dolinu i na narod svoj.
U bijedi i jadu mi smo, Majko, svi,
a 'ko će nas pomoći ako nećeš ti.

Sveta Marijo, na braniku stoj,
tvoja sveta krunica pobijedit će boj.
Majki ruke pružajmo, srcem ju pozdravljajmo,
zdravo, zdravo, zdravo, Marijo!

Prva pjevana strofa zapisana je prema živoj izvedbi; preostali tekst prepisan je iz pjesmarice *Hvalimo Gospodina*, 1984., br. 361.

Svetoj Majci hvalu dajmo

Mješoviti sastav

Štivica, 23. listopada 2015.

172

Musical score for 'Svetoj Majci hvalu dajmo'. The score is written in 4/4 time and G major. It consists of two staves. The first staff contains the melody, and the second staff contains the accompaniment. The lyrics are written below the notes.

Sve-toj Maj - ci hva-lu daj - mo, već je bli - zu ti - ha noć,
 njoj pje-vaj - mo u za-hva - lu: »Do-bra Maj - ko, la - ku noć!«

Svetoj Majci hvalu dajmo,
 već je blizu tiha noć,
 njoj pjevajmo u zahvalu:
 »Dobra Majko, laku noć!«

Nebom zvijezde već trepere,
 mjesec će u ponoć doć,
 da pozdravi, Majko, tebe,
 s njima pjevam laku noć.

Pred prijestoljem vječnog Oca
 velika je tvoja moć,
 mir izmoli cijelom svijetu,
 podaj svima laku noć.

Marijanska pjesma. Prva pjevana strofa zapisana je prema živoj izvedbi. Preostali je tekst prepisan iz pjesmarice *Hvalimo Gospodina*, 1984., br. 361.

Svibanj se zeleni

Ženska skupina

Zagrade, 13. travnja 2007.

173

Svi - banj se ze - le - ni, ru - ža se raz - vi - ja,
 a po - bo - žno sr - ce Ma - ri - ju za - zi - va.

Ma - ri - jo Dje - vi - ce, naj - ljep - ša ru - ži - ce,

mo - li Bo - ga za nas, svi - banj - ska Kra - lji - ce.

Svibanj se zeleni, ruža se razvija,
 a pobožno srce Mariju zaziva.
 Marijo Djevice, najljepša ružice,
 moli Boga za nas, svibanjska Kraljice.

U polju zelenom lijepo cvijeće cvate
 da se žrtvenici Majke Božje krase.

Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Svaki stih otpjeva prvo ženska skupina, a ponavlja mješovita. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Svibanj ti, Marijo

Ženska skupina

Slavonski Kobaš, 13. veljače 2003.

174

Svi - banj ti, Ma - ri - jo, da - ri - va cvije - će, svi - banj - ska
 pjes - ma sad do te - be lije - će. Svi - banj ti, Ma - ri - jo,
 ki - ti - ce svi - ia, a mi ti pie - va - mo: A - ve Ma - ri - ia.

Svibanj ti, Marijo, dariva cvijeće,
 svibanjska pjesma sad do tebe lijeće.
 Svibanj ti, Marijo, kitice svija,
 a mi ti pjevamo: Ave Marija.

Svibanj te, Marijo, poštiva, časti,
 daj mu, o Majčice, nebeske slasti.

Svibanj te, Marijo, Kraljicom zove,
 a ti nam vijek šalji milosti svoje.

Marijanska pjesma posvećena Marijinu mjesecu svibnju. Nakon svake strofe pjeva se pripjev: »Svibanj ti, Marijo...« Zapisano je prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Ti jedina, o Marijo

Ženska skupina

Čađavica, 31. srpnja 1994.

Umjereno

Ti je-di - na, o Ma-ri - jo, ti je-di - na, o Ma-ri - jo,

gdje si bi-la či-sta sva, ka-no zvije-zda ju-tar-nja, ka - no zvije-zda ju - tar - nja.

175

Ti jedina, o Marijo,
 ti jedina, o Marijo,
 gdje si bila čista sva,
 kano zvijezda jutarnja,
 kano zvijezda jutarnja.

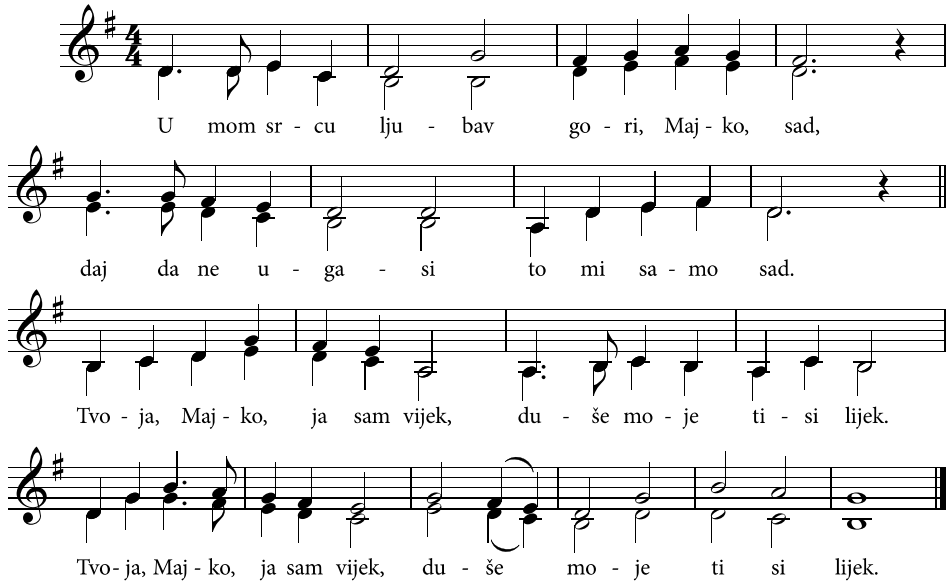
Tebi, lepa Gospo sveta,
 tebi, lepa Gospo sveta,
 nek se ori u sav glas
 pjesma hvale svaki čas,
 pjesma hvale svaki čas.

U mom srcu ljubav

Mješovita skupina

Jasenovac, 15. veljače 2015.

176

U mom sr - cu lju - bav go - ri, Maj - ko, sad,
daj da ne u - ga - si to mi sa - mo sad.
Tvo - ja, Maj - ko, ja sam vijek, du - še mo - je ti - si lijek.
Tvo - ja, Maj - ko, ja sam vijek, du - še mo - je ti si lijek.

U mom srcu ljubav gori, Majko, sad,
daj da ne ugasi to mi samo sad.
Tvoja, Majko, ja sam vijek,
duše moje ti si lijek.

Djetinstvo i mladost sve će, Majko, proć,
moja ljubav tebi, nikad neće moć.

Pjesma je zapisana prema živoj izvedbi. Pjevana strofa temelji se na dvostihovima s pripjevom: »Tvoja, Majko...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Uz miris ruže

Ženska skupina

Novaki, 3. rujna 1994.

Umjereno

Uz mi-ris ru-že, lju - bi - ce i div-nog ma-ja čar,
iz na-ših sr - ca di - že se lju - ba - vi sve - te žar.

177

Uz miris ruže, ljubice
i divnog maja čar,
iz naših srca diže se
ljubavi svete žar.

Ta kitica još ljepše sja
neg onaj ljiljan bijel,
primi ga, Majko ljubezna,
za darak omiljen.

O, da nam tako svaki dan
kroz cijeli mjesec maj,
cvijećem ti kitit tvoj oltar,
a srcem ćutit raj.

O, i vi s nama, ptičice,
u jedan pojte glas.
Marijo svibnja Kraljice,
ne zaboravi nas.

Već svibnja zora sviće

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevina i Marija Drkulec, r. 1935., Badljevina*

Badljevina, 23. travnja 2016.

178

Već svi - bnja zo - ra svi - će, već sla - vuj sla - že poj, na

Pripjev
poz - drav sla - vu kli - će, teb' Dje - vi pre - či - stoj. Oj

zdra - vo, Dje - vo ma - ja, ti u - res ze - mlje, ra - ja, oj zdra - vo, oj zdra - vo.

Već svibnja zora sviće,
već slavuj slaže poj,
na pozdrav slavu kliče,
teb' Djevi prečistoj.
Oj zdravo, Djevo maja,
ti ures zemlje, raja,
oj zdravo, oj zdravo.

I cvijeće već se javlja,
da kiti oltar tvoj,
a tvoje dijete stavlja
preda te želja broj.

Za jedno molim samo,
kroz čitav mjesec taj,
da s tobom živim tamo
gdje traje vječni raj.

Marijanska pjesma za mjesec svibanj. Nakon svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Oj zdravo...« Prva pjevna strofa pjesme zapisana je prema živoj izvedbi. Preostali tekst preuzet je iz pjesmarice *Hvalimo Gospodina* (1984.), br. 364.

Zbogom ostaj, Marijo

Ženska skupina

Drežnik, 9. svibnja 2015.

Zbo - gom o - staj, Ma - ri - jo, zbo - gom o - staj, Dje - vi - ce,

zbo - gom o - staj, sve - to sr - ce ma - log I - su - sa.

179

Zbogom ostaj, Marijo,
zbogom ostaj, Djevice,
zbogom ostaj, sveto srce
malog Isusa.

Zbogom ostaj, Marijo,
zbogom ostaj, Djevice,
zbogom ostaj, sveto srce
svetog Josipa

Zbogom ostaj, Marijo,
zbogom ostaj, Djevice,
zbogom ostaj, Majko naša
zagovornice.

Marijanska hodočasnička pjesma koja se pjeva pri odlasku iz svetišta. Zapisana je prema živoj izvedbi na 14. smotri marijanskih pjesama: *Marijo svibnja kraljice* 9. svibnja 2015. u Topolju u Baranji.

Zdravo, Majko Isusova

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

180

Polagano

Zdra - vo, Maj - ko I - su - so - va, Kra - lji - ce ti moć - na sve - ta.

Zdra - vo, div - ni ne - ba cvije - te, sjaj - na kru - no raj - skih če - ta.

Ti si pu - na Bož - jeg sja - ja, ti - si svje - tlost na - ših da - na,

te - bi ru - ke po - di - že - mo, ti - si bal - zam na - ših ra - na.

Zdravo, Majko Isusova,
Kraljice ti moćna sveta,
Zdravo, divni neba cvijete,
sjajna kruno rajskih četa.

Ti si puna Božjeg sjaja,
ti si svjetlost naših dana,
tebi ruke podižemo,
ti si balzam naših rana.

Oslobodi teških jada
domovinu našu dragu.
Čuvaj vjeru našem rodu,
diži slavu, krijepi snagu.

Daj nam dobrih svećenika,
mladež čuvaj, škole štiti.
Zahvalni će rod Hrvata
tebi, Majko, vijence viti.

Marijanska pjesma. Tekst je zapisala Gordana Brlas, a napjev je prema živoj izvedbi. Pjesma je snimljena i u Donjoj Motičini.

Evo nas na svetom mjestu

Ženska skupina

Sladojevci, 12. listopada 2014.

The musical score is written on two staves in treble clef. The first staff contains the melody with lyrics: "E - vo nas na sve - tom mjes - tu, Sve - to Troj - stvo sla - vi - mo,". The second staff contains a harmonic accompaniment with lyrics: "o - či svo - je uz - di - že - mo, po - moć - ni - cu tra - ži - mo." The piece is in 2/4 time and consists of 8 measures.

181

Evo nas na svetom mjestu,
Sveto Trojstvo slavimo,
oči svoje uzdižemo,
pomoćnicu tražimo.

Sveta djevo Barbaro,
mučenice Kristova,
krv si svoju ti prolila,
ljubav poslije dospila.

Zaštitnice naše župe,
pogledaj nas i obrani,
čuvaj svakog od nevolje,
da nam dušu ne rani.

Radi svojeg djevičanstva,
kojeg si sačuvala,
budi uzor svakoj duši
što se Bogu predala.

Josipe, dika, čast

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevina i*
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljevina*

Badljevina, 23. travnja 2016.

182

Jo - si - pe, di - ka, čast, vije-kom i sla - va, nek se od
 lju - di svih slo-žno ti da - va. O sve-ti Jo - si-pe, cr-kve nam
 šti - ti jer će ti krš - ćan-stvo za-hval-no bi - ti.

Josipe, dika, čast, vijekom i slava,
 nek te od ljudi svih složno ti dava.
 O sveti Josipe, crkve nam štiti
 jer će ti kršćanstvo zahvalno biti.

Nebesa se otvore

*Jana Kovačević, r. Boljevac, 1930., Sopje i
Jana Rastija, r. Andraš, 1962., Sopje*

Sopje, 4. kolovoza 1994.

184

Poletno

Ne - be - sa se o - tvo - re i an - đe - le po - zo - ve.

Haj, ve - se - lo tra - la - la sad će do - ći Ni - ko - la.

Nebesa se otvore
i anđele pozove.

Haj, veselo, tralalā
sad će doći Nikola.

Dobroj djeci svašta da,
a zločestoj šibe da.

Kada jutro osvane,
skupit ćemo darove.

Dječja pjesma svetom Nikoli. Iza svakog dvostiha pjeva se pripjev: »Haj, veselo...«

Sveti Niko, dođi skoro

Jana Rastija, r. Andraš, 1932., Sopje i ženska skupina

Sopje, 4. kolovoza 1994.

Ubrzano

Sve-ti Ni-ko, do-đi sko-ro, vije-me nam pro-la-zi spo-ro, teš-ko nam je

če-ka-ti, če-ka-ti i če-ka-juć pje-va - ti, i če-ka-juć pje-va - ti.

185

Sveti Niko, dođi skoro,
vrijeme nam prolazi sporo,
teško nam je čekati
i čekajuć pjevati.

Sve ja pitam tko to zvoni,
a to anđeo šećer broji
i dječicu dariva,
i dječicu dariva.

Sve ja pitam tko to tuče,
a to krampus lance vuče,
i na leđa nabija,
i na leđa nabija.

Slavimo tebe, sveta Magdaleno

Ženska skupina

Donja Obrijež, 22. travnja 2016.

186

1. glas:

Sla - vi - mo te - be, sve - ta Mag - da - le - no,
mag - da - lin cvije - te, slav - na zvijez - do ne - ba.

Svi:

U - či - telj I - sus pri - dru - ži te k se - bi sa - ve - zom čvr - stim.

Slavimo tebe, sveta Magdaleno,
magdalin cvijete, slavna zvijezdo neba.
Učitelj Isus pridruži te k sebi
savezom čvrstim.

Spona đavolskih on se oslobodi
i ti mu posta učenica vjerna.
Zahvalnom dušom slušaš ga i sljediš,
o Magdalena!

Isusa pratiš sve do podno križa,
ljubavlju ljubav njemu harno vraćaš,
umrlo tijelo pomastima spremaš
za sveti ukop.

Ljubav nas tvoja, Kriste, preporodi,
milošću svojom prati nas kroz žiće,
sve nas pridruži skupa s Magdalenom
vječnome slavlju.

Pjesma svetoj Magdaleni. Napjev i tekst prvih dviju strofa zapisani su prema živoj izvedbi. Ostale su strofe iz pjesmarice *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu* (1983.) br. 670.

Sveti Antune, moli se za nas

Ženska skupina

Buk, 24. listopada 2015.

The musical score is written for a women's choir in G major and 2/4 time. It consists of two staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes, with some chords. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and ends with a double bar line. The lyrics are also written below the notes.

187

Sve - ti An - tu - ne, mo - li se za nas,
mi smo tvo - ji put - ni - ci, bla - go - slo - vi nas.

Sveti Antune, moli se za nas,
mi smo tvoji putnici, blagoslovi nas.

Sveti Antune, na braniku stoj
i podijeli blagoslov zemlji hrvatskoj.

Sveti Antune, dostojno stojiš
i maloga Isusa na ruci držiš.

Svom te dušom pozdravljamo

Ženska skupina

Slavonski Kobaš, 13. veljače 2003.

188

Svom te du-šom po-zdrav-lja-mo, za-šti-tni-će sve-ti naš,
o I-va-ne Kr-sti-te-lju, od lju-ba-vi Bo-žje sjaš.

Svom te dušom pozdravljamo,
zaštitniče sveti naš,
o Ivane Krstitelju,
od ljubavi Božje sjaš.

Ti si prorok i još više,
za tebe je Isus Bog;
o Ivane Krstitelju,
daj nam svetog žara svog.

Pjesma svecu zaštitniku – pjeva se i svetom Antunu Padovanskom, a u Slavonskom Kobašu Ivanu Krstitelju. Dvije strofe pjesme zapisane su prema živoj izvedbi. Pjesma od osam strofa teksta tiskana u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 338 potječe iz pjesmarice *Hosana* Stjepana Hadrovića iz 1911. godine. Inačica istog teksta objavljena je i u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 499.

Sveti Jurje mučeniče

Ženska skupina

Buk, 24. listopada 2015.

189

Sve - ti Jur - je mu - če - ni - če, hra - bri Kri - stov ti voj - ni - če,
 ra - do - sno te po - zdra - vljam i svim sr - cem
 za - zi - vam i svim sr - cem za - zi - vam.

Sveti Jurje mučeniče,
 hrabri Kristov ti vojniče,
 radosno te pozdravljam
 i svim srcem zazivam.

Kršćanima mir izmoli
 da u ovoj suznoj doli
 poslušamo Božji glas,
 zaslužimo vječni spas.

Sveti Petar u raj ide

Ivan Šaka, r. 1991. i muška skupina

Košutarica, 15. veljače 2015.

190

The musical score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 6/8 time signature. It consists of two staves. The first staff contains the melody with lyrics underneath. The second staff contains a harmonic accompaniment. The lyrics are: Sve - ti Pe - tar u raj i - de, mo - li Bo - ga za nas, oj Ma - ri - jo, mi - li glas, ne o - sta - vi, Maj - ko, nas.

Sveti Petar u raj ide,
moli Boga za nas,
oj Marijo, mili glas,
ne ostavi, Majko, nas.

Za njim grešna duša teče.
»Sam' pričekaj, sveti Petre,
da ja s tobom u raj idem.«
»Vrat' se nazad, dušo mila,
nisi raja zaslužila,
nit' si gladna nahranila,
nit' si žedna napojila,
nit' si gola zaodjela,
nit' si bosa zaobula,
ne mož' sa mnom u raj poći.«

Pripovjedna pjesma svetom Petru. Zapisana je prema živoj izvedbi. Nakon svakog pjevanog retka pjeva se pripjev: »Moli Boga za nas...« Ovo je pjesma za *dijačenje* – pjevanje stajanjem pred crkvom u korizmi.

Dobri Kralju Mira

Mješovita skupina

Nova Bukovica, 28. travnja 1996.

Umjereno pokretno

Do-bri Kra-lju Mi - ra, sve-vi-šnji Bo-že naš, mi-lo-sti-vo sr - ce

Pripjev:

za mir te mo-li-mo. Mi-ra daj sr-ci-ma, mi-ra o-bi-te-lji-ma,

mi - ra na - ro - di - ma, mi - ra cijelom svijet - tu.

The musical score is written on three staves. The first staff is in 4/4 time and contains the first line of the melody. The second staff is in 4/4 time and contains the second line of the melody, starting with a repeat sign and ending with a double bar line. The third staff is in 5/4 time and contains the third line of the melody, ending with a double bar line. The lyrics are written below the notes.

191

Dobri Kralju Mira,
 svevišnji Bože naš,
 milostivo srce
 za mir te molimo.
 Mira daj srcima,
 mira obiteljima,
 mira narodima,
 mira cijelom svijetu.

Marijino srce,
 uzor svega mira,
 kod srca tvog Sina
 ti nas zagovaraj.

Dušo moja, poj veselje

Ženska skupina

Srednji Lipovac, 10. lipnja 2013.

192

The musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of two staves. The first staff is the vocal line, and the second staff is the piano accompaniment. The lyrics are written below the notes.

Du-šo mo - ja, poj ve - se - lje, 'spu-ni-še se mo - je že - lje.
I - sus, Spa - si - telj i Bog, sta - nu - je sred sr - ca mog.

Dušo moja, poj veselje,
'spuniše se tvoje želje.
Isus, Spasitelj i Bog,
stanuje sred srca mog.

Ispuni se želja željkovana,
duša mi je krunom ovjenčana,
kruna mi je Isus moj,
živ u slavi nebeskoj.

Prigodna pjesma Srcu Isusovu. Izvedena je na 18. Smotri crkvenog pučkog pjevanja 51. Brodskog kola u Srednjem Lipovcu 21. lipnja 2015. Isti tekst s drugačijim napjevom snimljen je u Štivici i Slatini. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Dušo moja, poj veselje

Mješovita skupina

Nova Bukovica, 28. travnja 1996.

Polagano svečano

Du - šo mo - ja, poj ve - se - lje, 'spu - nit će se
tvo - je že - lje. I - sus, Spa - si - telj i Bog, sta - nu -
je sred sr - ca mog, sta - nu - je sred sr - ca mog.

193

Dušo moja, poj veselje,
'spunit će se tvoje želje.
Isus, Spasitelj i Bog,
stanuje sred srca mog.

I u srcu mir počiva,
rajsku sreću on razliva.
Slabi smo mi bez njega
u njem nam je nada sva.

Tebe v'jekom ljubiti ću
i u srcu nositi ću.
Zato molim, Isuse,
ti od grijeha brani me.

Kad života kraj nam dođe,
duša tada na put pođe.
Tvoje tijelo, Isuse,
popudbina nama je.

Prigodna pjesma Srcu Isusovu. Zapisana je prema živoj izvedbi. Snimljena je i u Slatini, Srednjem Lipovcu i Novoj Bukovici. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Ima jedna sveta zemlja

Ženska skupina

Sladojevci, 12. listopada 2014.

194

Poletno

I - ma jed - na sve - ta ze - mlja, na o - ba - la - ma Sre - do - ze - mlja,
i - ma jed - na ma - nje zna - na, na o - ba - la - ma je Ja - dra - na.

Oj Hr - vat - ska, ze - mljo sve - ta, sto - lje - ći - ma ra - za - pe - ta,

na tvom ne - bu zo - ra ru - di i Hr - va - te iz sna bu - di.

Ima jedna sveta zemlja,
na obalama Sredozemlja,
ima jedna manje znana,
na obalama je Jadrana.

Oj Hrvatska, zemljo sveta,
stoljećima razapeta,
na tvom nebu zora rudi
i Hrvate iz sna budi.

U toj mojoj lijepoj zemlji,
što tako je draga meni,
tu se ljuta borba vila,

za zemlju svetu krvca lila.
Za slobodu, hvala Bogu,
za milost tvoju hvala, Majko.
Bože, čuvaj svetu zemlju,
mi molimo te sada žarko.

Štiti, Bože, dom hrvatski
i očuvaj nas i od rata.
Zaštitnica ti nam budi,
rajska Djevo kraljice Hrvata.

Domoljubna pjesma. Zapisana je prema živoj izvedbi. Nakon svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Oj Hrvatska...« Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Jedan mi lik u srcu stoji

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2012.

195

Je - dan mi lik u sr - cu sto - ji, o - ba - sjan
u nje - mu Ma - ti Bo - žja sja - ji, ko - ja nas

nje - žnom lju - ba - vi, U do - bu sre - tnom i u zlo - me
od zla i - zba - vi.

ču - vam taj lik u sr - cu svo - me, u do - bu sre - tnom

i u zlo - me, ču - vam taj lik u sr - cu svo - me.

Jedan mi lik u srcu stoji,
obasjan nježnom ljubavi,
u njemu Mati Božja sjaji,
koja nas od zla izbavi.
U dobu sretnom i u zlome
čuvam taj lik u srcu svome.

Još nad kolijevkom nekad svojom,
vidjeh je ja u sjaju svu
i sa djetinjom dušom svojom
zadržah lik njen u srcu.
U njoj poštivam Majku svoju,
jer ona čuva dušu moju.

Jutrom oprem oči

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2012.

196

The musical score is written on two staves in a single system. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody consists of quarter and eighth notes. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and ends with a double bar line. The lyrics continue below the notes.

Ju - trom o - prem o - či, sla - vim i sve mo - či.
 Hva - ljen bu - di, I - su - krs - te, hva - ljen bu - di, I - su - kr - ste.

Jutrom oprem oči, slavim i sve moći.
 Hvaljen budi, Isukrste,
 hvaljen budi, Isukrste!

Kad se zvono čuje, milo navješćuje,
 u hram mene zove, slušat riječi ove.
 Kad se u hram stavim, Boga vječnog slavim,
 blagoslov dobivam, kad god ga zazivam.
 Kad me tuga svlada, pozdravljam ga tada,
 u zlu i u boli moje srce moli.
 Kad se dan svršuje, zadnje nek se čuje,
 nek se od svih slavi Sin svevišnji pravi,
 neka svaki čovjek slavi Boga navijek.

Prigodna pjesma za svako vrijeme. Iza svakog pjevanog stiha pjeva se pripjev: »Hvaljen budi...« Četiri pjevane strofe zapisane su prema živoj izvedbi, preostali stihovi preuzeti su iz rukopisne pjesmarice Ane Galović (1926.) iz Srednjeg Lipovca. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Klečim, Bože moj

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2012.

197

Kle-čim, Bo-že moj, pred to-bom, za-do-vo-ljan ni-sam so-bom.

Sr - ce go - ri, grijeh me mo - ri, smi - luj mi se,

Go - spo - di - ne, iz ne - be - ske tve vi - si - ne.

Klečim, Bože moj, pred tobom,
zadovoljan nisam sobom.
Srce gori, grijeh me mori,
smiluj mi se, Gospodine,
iz nebeske tve visine.

Slava tebi, dika, Bože,
tek po tebi sve se može.
Slava Sinu, Duhu Svetom,
slava Trojstvu u visini,
a mir ljud'ma na nizini.

Prigodna pjesma za svako vrijeme. Napjev i tekst dviju strofa zapisani su prema živoj izvedbi. Prva strofa s drugačijim nastavkom teksta tiskana je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 185.

Marijo, Majko Kraljice

Ženska skupina

Bušetina, 16. lipnja 2003.

198

Ma - ri - jo, Maj - ko Kra - lji - ce, po - slu - šaj na - še va - pa - je,
Hr - vat - ska mr - žnjom bo - lu - je, ne - slo - ga svu - da te - ška je.

Marijo, Majko Kraljice,
poslušaj naše vapaje,
Hrvatska mržnjom boluje,
nesloga svuda teška je.

Čuvaj nam mladež i djecu,
nek' nose ljubav u srcu,
nek' budu vjerni rodu svom,
tebi i dragom Sinu tvom.

Molimo, Majko Kraljice,
za stare i bolesne,
pruži im ruku utjehe,
ublaži dane staračke.

Hvala za sve to nek' bude,
molitva svete krunice.
Molitvom, pjesmom u sav glas,
Marijo, Majko, brani nas.

Prigodna pjesma za marijanske blagdane. Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst ove pjesme napisala je Anka Mikolčić iz Bušetine, rođena 1936. godine.

Milosrdni Kriste

Mješovita skupina

Bušetina, 18. travnja 2015.

199

Mi - lo - sr - dni Kri - ste, daj po - gled mi svoj, u -
sli - ši mi mol - bu i va - paj mi čuj: da
je - di - nog te - be lju - bim ja vijek i
vje - ran ti bu - dem kroz ži - ća mi tijek, da tijek.

Milosrdni Kriste, daj pogled mi svoj,
usliši mi molbu i vapaj mi čuj:
da jedinog tebe ljubim ja vijek
i vjeran ti budem kroz žića mi tijek.

Kad žalost me mori, ti utjeha si,
kad zalutam posvuda, tražiš me ti.
U naručaj trudna digni me svoj,
i učini uvijek da ostanem tvoj.

O anđeli, anđeli

Ženska skupina

Zagrade, 25. listopada 2015.

200

O an - đe - li, an - đe - li, o - tvo - ri - te vra - ta,
da vi - di - mo Ma - ri - ju, Kra - lji - cu Hr - va - ta.

O anđeli, anđeli, otvorite vrata,
da vidimo Mariju, Kraljicu Hrvata.

O anđeli, anđeli, otvorite raj,
da vidimo Mariju i nebeski kraj.

O anđeli, anđeli, otvorite vrata,
da vidimo kud se šeta Majka cijelog svijeta.

Prigodna pjesma za marijanske blagdane. Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Oče naš, koji jesi

Ženska skupina

Vetovo, 28. rujna 2014.

201

O - če naš, ko - ji je - si, vi - šnji na ne - be - si,
 nek' se svu - da po - je sve - to i - me tvo - je.
 Kra - ljev - stvo nek' sa - da, tvo - je mi - ra vla - da,
 a na ze - mlji tu - de tvo - ja vo - lja bu - de.

Oče naš, koji jesi višnji na nebesi,
 nek se svuda poje sveto ime tvoje.
 Kraljevstvo nek sada tvoje mira vlada,
 a na zemlji tude tvoja volja bude.

Daj nam što nam treba – svagdanjega hljeba,
 prosti duge svima ko što mi bližnjima.
 Ne daj u napasti da nas slome strasti,
 nego zla joj plamen zgasi, Oče, amen!

Prigodna pjesma kroz godinu. Napjev i tekst zapisani su prema živoj izvedbi. Tekst je zapisan i u pjesmarici *Hvalimo Gopodina* (1984.) br. 18. Popijevka je snimljena i u Ruševu, Pleternici i drugdje. Poznata starija pjevana inačica molitve *Očenaša* – autor prepjeva molitve je Ivan Vitez Trnski.

O Isuse, vjerujem

Mješoviti zbor crkve sv. Emerika

Oriovac, 25. listopada 2015.

202

The musical score is written in G minor (three flats) and 3/4 time. It consists of two staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of three flats. The melody starts on a whole note G4, followed by quarter notes A4, Bb4, and C5. The accompaniment consists of chords: G3-Bb3, A3-C4, Bb3-D4, and C4-E4. The second staff continues the melody with quarter notes D5, C5, Bb4, and A4. The accompaniment changes to chords: G3-Bb3, A3-C4, Bb3-D4, and C4-E4. The piece concludes with a double bar line. There are two first endings: the first ending is a quarter note G4, and the second ending is a quarter note A4. The lyrics are: O I - su - se, vje - ru - jem, I - su - se, u - fam se, I - su - se, ja te lju - bim na - da - sve, na - da - sve.

O I - su - se, vje - ru - jem, I - su - se, u - fam se,
I - su - se, ja te lju - bim na - da - sve, na - da - sve.

O Isuse, vjerujem, Isuse, ufam se,
Isuse, ja te ljubim nada sve.

O Isuse, oprosti, na vijeke vjeruj mi,
neću te nikad više vrijeđati.

U tebi ću živjeti, tebi ću umrijeti,
tvoja nek budem živa i mrtva.

Prigodna pjesma za svako vrijeme. Zapisana je prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Oštri Suče svih grešnika

Marija Dukanić i ženska skupina

Podvrško, 27. veljače 2010.

Oš - tri Su - če svih gre - šni - ka, bla - gi O - če po - kor - ni - ka,
 koj' u ne - bu sta - nu - ješ, pre - tiš, ka - raš, mi - lu - ješ.

203

Oštri Suče svih grešnika,
 mili Oče pokornika,
 koj' na nebu stanuješ,
 pretiš, karaš, miluješ.

Bože Oče od milosti,
 pokornima grije prosti,
 naše molbe usliši,
 kugu, glad, boj utiši.

Ti pomoći svima možeš,
 svemoguć si, pak i hoćeš.
 Tvoja ljubav velika,
 moć i mudrost od vika.

Ti nam polja plodna činiš
 daždeć ih kad suncem siniš,
 tvoj blagoslov premili,
 plodnu žetvu nadili.

Kad skakavac žito tare,
 gusjenice stabla kvare,
 s tvojom voljom to biva,
 naša zloća tom je kriva.

Kad od mnogi' kišni' voda
 sve usjevu biva škoda,
 tvoja ruka to dala
 naših mnogih rad zala.

Prigodna pjesma za blagdan sv. Marka. Pjeva se na blagoslov žita, na Markovo, 25. travnja. Ima ukupno dvadeset strofa. Inačica teksta s drugačijim napjevom objavljena je u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 113.

Proljeće se vrati

Zlata Delač, r. 1934., *Badljevin* i
 Marija Drkulec, r. 1935., *Badljevin*

Badljevin, 23. travnja 2016.

204

Pro-lje-će se vra - ti i sve o - ži - vi, li - va - da - ma cvije - će
 mir - no za - mi - ri. Pti - ce o - pet pje - vat će u - sred lu - ga
 svog, a - li na - trag ni - ka - da pri - ja - te - lja mog.

Proljeće se vrati i sve oživi,
 livadama cvijeće mirno zamiri,
 ptice opet pjevati će usred luga svog,
 ali natrag nikada prijatelja mog.

Blagi Spasitelju, s Majkom Marijom,
 čuj nam vapaj srca žarkom molitvom.
 Kad u suznoj doli prođe žiđa tijek,
 s dragima sjedini nas, blažene nam vijek.

Prigodna pjesma za svako vrijeme. Tekst i napjev zapisani su prema živoj izvedbi. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

S dragih nam polja

Mješovita skupina

Donja Motičina, 22. ožujka 2015.

S dra - gih nam po - lja do - la - zi - mo te - bi jer gla - som
zvo - na ti nas zo - veš k se - bi. Kruh naš i vi - no
pri - no - si - mo svi mi, o O - če, pri - mi.

205

S dragih nam polja dolazimo tebi
jer glasom zvona ti nas zoveš k sebi.
Kruh naš i vino prinosimo svi mi,
o Oče, primi.

Poslove sve smo ostavili danas,
Kristova žrtva da bude i za nas
milosti rijeka, kojom Crkva-Mati
grieh naš će prati.

Njive i šume slavu tebi poju,
a ljudstvo priča svemogućnost tvoju.
Presveto Trojstvo, Bože jedan, pravi,
sve tebe slavi.

Plodovi zemlje dar su ruke tvoje,
u tebi zato sve nam nade stoje.
S vjerom u tebe živjet ćemo, mrijeti,
o Bože sveti.

Prigodna pjesma za žetvene svečanosti i zahvalnost za plodove zemlje. Zapisana je prema živoj izvedbi. Autor teksta je župnik iz Strizivojne Mitar Dragutinac.

Za tobom mi vene duša

Rukopisna pjesmarica Vetovo, 1950. g., br. 93

Napisao vlč. Mijo Bestić

206

Za to-bom mi ve-ne du - ša, Spa - si-te-lju moj, daj da te-be sre-tna

Pripjev

ku - ša, daj joj po - koj svoj. Do - di, do - di, Spa - si -

te - lju moj, stan ne prez - ri sr - ca mo - ga, bu - di po - koj moj.

Za tobom mi vene duša, Spasitelju moj,
daj da tebe sretna kuša, daj joj pokoj svoj.

Dođi, dođi, Spasitelju moj,
stan ne prezri srca moga,
budi pokoj moj.

Rana tvojih melem blagi, lijekom grijeha bud',
samo pogled tvoj mi dragi bolnu blaži grud.

Žiće moje neka bude slično žiću tvom,
volja tvoja kaže tude stazu cilju mom.

Prezret daj mi svijeta toga varav uvijek sjaj,
daj u stanu Srca tvoga moj nek bude raj.

Dođi, dođi, željo moja, tebe žudim ja,
samo ljubav sveta tvoja pokoj dati zna.

Prigodna pjesma za svako vrijeme. Iza svake strofe pjeva se pripjev: »Dođi, dođi...« Prva strofa s pripjevom prepisana je iz rukopisne pjesmarice vlč. Mije Bestića, preostali tekst preuzet je iz pjesmarice *Magnifikat* (1931.) br. 151.

Bože Oče, duše vjerne

Ivan Sučić, r. 1932.

Čađavica, 7. ožujka 1953.

Bo - že O - če, du - še vjer - ne s prije - sto - lja svog po - gle - daj
ka - ko tr - pe te - ške mu - ke, k te - bi, O - cu,
di - žu ru - ke, po - koj vje - čni nji - ma daj.

207

Bože Oče, duše vjerne
s prijestolja svog pogledaj
kako trpe teške muke,
k tebi, Ocu, dižu ruke,
pokoj vječni njima daj.

Žrtvu za njih prinosimo
koja tebi dar je drag,
Tijelo i Krv tvoga Sina,
čuj nas, Bože sa visina,
budi dušam' sudac blag!

Duše sviju pokojnika
pusti u svoj sveti raj!
Za njih Crkva, sveti mole:
prosti njima teške bole,
svjetlost vječnu njima daj!

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 34, rukopis. Pjesma je s drugačijim napjevom objavljena u pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* (1983.) br.752 i u pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 375., a tekst u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 59 i pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 400.

Bože Oče, duše vjerne

Jela Čikvar, r. 1931.

Stari Gradac, 16. studenog 2014.

208

Bo-že O-če, du-še vjer-ne s prije-sto-lja svog po-gle-daj ka-ko tr-pe
te - ške mu-ke, k te-bi, O - cu, di - žu ru- ke, po-koj vje-čni nji-ma daj.

Bože Oče, duše vjerne
s prijestolja svog pogledaj
kako trpe teške muke,
k tebi, Ocu, dižu ruke,
pokoj vječni njima daj.

Žrtvu za njih prinosimo,
koja tebi dar je drag –
Tijelo i Krv tvoga Sina,
čuj nas, Bože, sa visina,
budi dušam' sudac blag.

Duše sviju pokojnika
pusti u svoj sveti raj.
Za njih Crkva sveta moli:
blaži njima teške boli,
svjetlost vječnu njima daj.

Pjesma Zlatka Špoljara tiskana je u pjesmarici *Pjevamo Gospodu pjesmu novu* (1983.) br. 752 i pjesmarici *Magnifikat* (1931.) br. 375, a tekst u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 400.

Isukrste za nas raspeti

Jelka Čikvar, r. 1931. i skupina žena

Stari Gradac, 10. listopada 2014.

The musical score is written on two staves in G major. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (F major). The melody consists of quarter notes and half notes, with rests. The lyrics are: I - su - krs - te za nas ra - spe - ti, po sve - toj ra - ni. The second staff continues the melody with quarter notes and half notes. The lyrics are: de - sne ru - ke svo - je, da - ruj mu po - koj. The score ends with a double bar line.

209

Isukrste za nas raspeti,
po svetoj rani desne ruke svoje,
daruj mu pokoj.

Isukrste za nas raspeti,
po svetoj rani lijeve ruke svoje,
daruj mu pokoj.

Isukrse za nas raspeti,
po svetoj rani Presvetog Srca svoga,
daruj mu pokoj.

Na dan sudnji

Ivan Sučić, 1932.

Čađavica, 7. ožujka 1953.

210

Na dan sud - nji Bog će, ve - li, spa - lit o - gnjem svijet taj
 cije - li, sa Si - bi - lom Da - vid ve - li.

Na dan sudnji Bog će, veli,
 spalit ognjem svijet taj cijeli,
 sa Sibilom David veli.

Glas će trublje zajeknuti,
 u grobu će mrtvac čuti
 da pred suca se zaputi.

Smrt i narav čudit će se
 kada mrtvi probude se,
 da im djela razvide se.

Što ću tužan tada reći,
 komu ću se moć' uteći
 kad uzdrhta vele veći?

O Isuse, spomeni se
 da ti za me uputi se,
 u dan onaj smiluj mi se.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 35, rukopis. Sučić je zapisao samo tekst prve strofe. Ostale strofe prepisane su iz crkvene pjesmarice *Magnifikat* (1931.) br. 354.

Nad grobovima sad

Jelka Čikvar, r. 1931.

Stari Gradac, 16. studenog 2014.

211

Nad gro-bo-vi-ma sad tko će nam sti-ša-ti va-je, sr-ce nam ti-šti jad,
u ne-zna-ne o - ne kra-je. Ta-da nad gro-bom tu va-pi-ju na-še gru - di,
čuj nas, o Go-spo-de, Go-spo-de, čuj, blag svu-da svi - ma bu - di.

Nad grobovima sad tko će nam stišati vaje,
srce nam tišti jad, u neznane one kraje.
Tada nad grobom tu vapiju naše grudi,
čuj nas, o Gospode, Gospode, čuj,
blag svuda svima budi.

Slatko počivajte, umorna braćo nam mila,
hrvatska zemljica uvijek vam lahka bila.
K nebu se dignite, molite dobrog Boga,
da bi uslišao Spasitelj naš
molitve puka svoga.

Pjesma je zapisana prema pjevanju Jelke Čikvar rođene 1931. godine. Ovom pjesmom Jelka je prvi put javno nastupila 18. ožujka 2016. na *Pasijskoj baštini* u crkvi sv. Petra u Zagrebu.

O čovječe tužni

Ženska skupina

Šaptinovci, 1997.

212

O čo - vje - če tuž - ni, ku - da hi - tiš, sta - ni,
 blu-diš od da - le - ka jer te svr - ha če - ka; ve - lim, sta - ni!

O čovječe tužni, kuda hitiš, stani,
 bludiš od daleka jer te svrha čeka;
 velim, stani!

On jučer dovrši svog života dane,
 pak nam s Bogom veli, al' molitve želi
 da mu svane.

Pomisli odavna kako svijet uživaš,
 premda s' od poroda danu od sprovoda
 vazda spremaš.

Zbogom, (otac) dragi, zbogom, (majko) mila,
 zbogom, braćo, sestre mile, s Bogom mi već bile
 uvijek mile.

Nitko ostat neće, svatko umrijet ima,
 kralj il' sluga tko je, jer to suđeno je:
 umrijet svima.

Roditelji mili, prijatelji vjerni,
 s Bogom ostanite, tužit prestanite,
 s Bogom svima.

Evo kuća vječna koja u grob ide,
 nju seb' grešnik obra, kud ga zla i dobra
 djela slijede.

Još vas jedno molim ovdje sad ležeci:
 za me da molite ter na smrt motrite
 za mnom tko će!

Napjev i prva strofa zapisani su prema živoj izvedbi. Preostali tekst uzet je iz Jaićeva *Vinca* (Budimpešta, 1903.) str. 202. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Oj umrli, umrijet ćete

Mješovita skupina

Šapinovići, 1997.

Oj u - mr - li, u - mrijet će - te, smr - ti ro - blje pos - tat će - te, što god
bo - lje kva - rit će se, ter u prah o - bra - tit će se.
Pripjev
Ni - šta ta - ko nij' stal - no, što ne b' pro - šlo ne - stal - no.

213

Oj umrli, umrijet ćete, a smrti roblje postat ćete,
što god bolje kvarit će se, ter u prah obratit će se.
Ništa tako nij' stalno,
što ne b' prošlo nestalno.

Sinci smrti, promislite, sata glasak posljednji,
ter grjehote oplačite, evo danak posljednji.

Putem smrti putovat će papa, car, kralj, gospodin,
s ovog svijeta odlazit će svi korakom jednakim.

Zbogom rekoh posljednji put svima ovdje skupitim,
ja se vječni dadoh na put, život gor' da s' uputim.
Vama budi svima hvala
moje j' prošla sva slava.

Iza svake pjevane strofe pjeva se pripjev: »Ništa tako...«, a iza zadnje: »Vama budi...« Napjev i prva strofa zapisani su prema živoj izvedbi. Preostali tekst uzet je iz Jaićeva *Vinca* (Budimpešta, 1903.) str. 199. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Smilujte se

Mješovita skupina

Virovitica, CD *Iz srca se svi radujemo*, br. 13

214

»Smi - luj - te se, smi - luj - te se«, va - pe mi - le du - ši - ce.
 »Smi - luj - te se, smi - luj - te se«, gor - ke ro - ne su - zi - ce.

»Smilujte se, smilujte se«,
 vape mile dušice.
 »Smilujte se, smilujte se«,
 gorke rone suzice.

Svi vi znanci, prijatelji,
 i rodbinstvo pokojnih,
 sjetite se, pa dođite,
 Bogu se pomolite

Draga djeco, sjetite se
 svojih roditelja.
 Oci, majke, sjetite se,
 svoje mile dječice.

Draga braćo, mile sestre,
 dobri Božji kršćani,
 za sve mrtve na tom mjestu
 Bogu se pomolite.

Svi sad složno i pobožno
 ruke svoje sklopimo,
 oči svoje pune nade
 prema nebu dignite.

Ter molimo Svevišnjega
 pokoj vječni mrtvim' daj.
 Raj im budi, život vječni,
 međ' anđeli vječni stan.

Jednoglasi zapis napjeva s nosača zvuka *Iz srca se svi radujemo* koji je objavila župa sv. Leopolda Mandića u Virovitici. Tekst pjesme tiskan je u pjesmarici *Hvalimo Gospodina* (1984.) br. 398.

Vjernim mrtvim

Rukopis

Badljevina, 23. travnja 2016.

Vjer-nim mr-tvim, Bo-že sve-ti, mir i po-koj vje-čni daj, svje-tlo tvo-je
nek im svije-tli, u - ve - di ih gor' u raj, u - ve - di ih gor' u raj.

215

Vjernim mrtvim, Bože sveti,
mir i pokoj vječni daj,
svjetlo tvoje nek im svijetli,
uvedi ih gor' u raj.

A nas tješi u žalosti,
u toj srca nevolji,
da od groba tvom milosti
vraćamo se sve bolji.

U toj vjeri da smo stalni
sve do smrti, Bože, daj
da nam slavno uskrsnuti,
daj nam doći svim' u raj!

Vjernim mrtvim

Ivan Sučić, r. 1932.

Čađavica, 7. ožujka 1953.

216

Vjer-nim mr - tvim, Bo - že sve - ti, mir i po - koj vje-čni daj,
 svje-tlo tvo - je nek' im svije - tli' u - ve - di ih gor' u raj.

Vjernim mrtvim, Bože sveti, mir i pokoj vječni daj,
 svjetlo tvoje nek' im svijetli, uvedi ih gor' u raj.
 A nas tješi u žalosti, u toj srca nevolji,
 da od groba, tvom milosti, vratimo se sve bolji.

Tvoj, o Bože, pun je sreće nauk jer nam kazuje
 da smrt nikad vidjet neće tko u tebe vjeruje.
 U toj vjeri da smo kruti sve do smrti, Bože, daj.
 Daj nam slavno uskrsnuti, daj nam doći svim' u raj.

Život nam je kratak danak, cvijet venući, plahi san,
 svijet nam ovaj nije stanak, nebo nam je pravi stan.
 O da može čovjek svaki ondje jednoć pjevati:
 Bože sveti, Bože jaki, Bože vječni, slava ti!

Zbogom sada, duše vjerne, moramo vas ostavit';
 sunce žića dok ne sjedne, svi na smrt se pripravit'.
 O Isuse, na smrt tvoju, kojom grešne izbavi,
 ti nas jednoć u pokoju s braćom našom sastavi.

Izvor: Ivan Sučić, *Narodne pjesme iz Čađavice* (1953.–1957.), IEF N 152, br. 36, rukopis. Pjevana strofa temelji se na jednom dvostihu (2x15).

Sučić je zapisao samo dva dvostiha. Cijeli tekst objavljen u *Pjesmarici župske zajednice* (1980.) br. 66; sastoji se od četrnaest dvostiha složenih u sedam katrena. U ovu zbirku preuzeto je osam dvostiha, tj. četiri katrena (1., 2., 4., 7.).

Za čim hlepiš

Jelka Čikvar, r. 1931. i ženska skupina

Stari Gradac, 10. listopada 2014.

217

Za čim hle - piš, sr - ce mo - je, ka - kvo ti je ži - će sve?
 Če - mu tra - žiš bla - go, ko - je svijet ti da - ti ne mo - že?

O pro - mi - sli, du - šo mo - ja, rad' če - ga si stvo - re - na,
 do - mo - vi - na da je tvo - ja nad ze - mljom uz - vi - še - na.

Za čim hlepiš, srce moje,
 kakvo ti je žiće sve?
 Čemu tražiš blago koje
 svijet ti dati ne može?
 O promisli, dušo moja,
 rad' čega si stvorena,
 domovina da je tvoja
 nad zemljom uzvišena.

Poštuj Boga, žrtvuj njemu
 svoj vremenit život vas.
 Vjerno služiti Svevišnjemu
 nastoj žića svaki čas.
 Drži zakon Svevišnjega,
 dok ti traje žića tijek.
 Grijehom nemoj vrijeđati njega,
 jer na grijeh Bog mrzi vijek.

Zbogom, dragi roditelji

Mješovita skupina

Šapatinovci, 1997.

218

Musical score for the song 'Zbogom, dragi roditelji'. The score is written on two staves in a treble clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The melody is simple and consists of quarter and eighth notes. The lyrics are written below the notes.

Zbo - gom, dra - gi ro - di - te - lji, bra - ćo, se - stre,
 pri - ja - te - lji i kom - ši - je lju - bi - te - lji.

Zbogom, dragi roditelji,
 braćo, sestre, prijatelji,
 i komšije ljubitelji.

Ja se od vas sada dijelim
 i sa svijetom veće cijelim,
 sastajem se s Bogom milim.

Gol sam došo na svijet ovi,
 gol odlazim na svijet novi
 gdje mi mjesto Bog zgotovi.

Što men' danas, sutra vama,
 Bog nek bude vazda s vama,
 dok dođete u skup k nama.

Na ljubavi vašoj hvala,
 za svu službu i ostala,
 za velika i za mala.

Kog sam igda uvrijedio,
 dok sam s vama živ hodio,
 molim, da b' mi oprostio.

I vi, moji ukopnici,
 braćo, sestre, uzovnici,
 predajte me sad grobnici.

Molite se za me Bogu
 da po smrti Sinka svoga
 men' oprosti grijeha moga.

Da udijeli milost svoju
 i k seb' primi dušu moju,
 da počivam u pokoju.

O Isuse, spomeni se
 da ti za me namuču se,
 sad putniku smiluj mi se.

Po dobroti mene sudi,
 otac dobri grešnom budi,
 i dušu mi ne pokudi.

Teb', Isuse, dušu dajem,
 tebi sebe sveg predajem,
 i u tebi vas ostajem.

Dušu moju k sebi zovi,
 da uživa život novi,
 koji svetim ti pripravi.

Tijelo moje nek počiva,
 zemlja sa zemljom nek pribiva,
 dok ustane na sud živa.

Napjev i prva strofa zapisani su prema živoj izvedbi. Preostali tekst uzet je iz Jaićeva *Vinca* (Budimpešta, 1903.) str. 200. Pjesma se ne nalazi u analiziranim pjesmaricama.

Abecedni popis pjesama

NASLOV POPIJEVKE	MJESTO	DEKANAT	VRSTA	BROJ
Ah, dođi Mesijo	Stari Gradac	Virovitički	adventska	15
Ah, Isuse mili	Gradina	Virovitički	korizmena	63
Aj'mo sad Nazaretu	Biškupci	Kapelački	božićna	21
Amo sad, grešnici	Čađavica	Slatinski	korizmena	64
Anđelska pjesma	Badljevine	Pakrački	božićna	22
Barjaci kreću kraljevi	Podgorač	Našički	korizmena	65
Bezgrješna Djevice	Voćin	Slatinski	marijanska	108
Bezgrešnom srcu nebeske Majke	Sopje	Slatinski	marijanska	131
Bože Oče, duše vjerne	Čađavica	Slatinski	pokojnička	207
Bože Oče, duše vjerne	Stari Gradac	Virovitički	pokojnička	208
Božićno zvono	Badljevine	Pakrački	božićna	23
Da mogu biti cvijetak	Stari Gradac	Virovitički	marijanska	132
Danas nam se rodi	Podrav. Moslavina	Slatinski	marijanska	133
Danas se čuje događaj novi	Čađavica	Slatinski	božićna	24
Danicu jutrom rano	Štivica	Novokapelački	marijanska	134
Djetešce mileno	Sopje	Slatinski	božićna	25
Dobar vam večer, gospodar	Sladojevci	Slatinski	božićna	27
Dobar vam večer, gospodo	Novaki	Slatinski	božićna	26
Dobri Kralju Mira	Nova Bukovica	Slatinski	prigodna	191
Dođi, Duše Presveti	Vetovo	Kaptolački	Duhu Svetom	101
Dođi k nama, Duše sveti	Ruševo	Pleternički	Duhu Svetom	102
Doletio anđel s neba	Čađavica	Slatinski	adventska	16
Došle su ti duše vjerne	Podrav. Moslavina	Slatinski	misna	1
Dušo moja, poj veselje	Srednji Lipovac	Novokapelački	prigodna	192
Dušo moja, poj veselje	Nova Bukovica	Slatinski	prigodna	193
Dušo, sad pođi sa mnom	Donja Obrijež	Pakrački	korizmena	66
Evo nas na svetom mjestu	Sladojevci	Slatinski	svetačka	181
Evo opet vele sreće meni	Nova Bukovica	Slatinski	misna	2
Faljen Isus, Marijo	Biškupci	Kapelački	marijanska	109
Faljen Isus, Marijo	Voćin	Slatinski	marijanska	110
Faljen Isus, sveta slika	Voćin	Slatinski	marijanska	111
Gdje tišina zrakom bdije	Bušetina	Virovitički	Srcu Isusovu	105
Gle, opet nam došo je maj	Bušetina	Virovitički	marijanska	135

NASLOV POPIJEVKE	MJESTO	DEKANAT	VRSTA	BROJ
Gorko plače Gospa draga	Košutarica	Novljanski	korizmena	68
Gospo od Suza	Pleternica	Pleternički	marijanska	123
Grešniče jadni	Slatina	Slatinski	korizmena	67
Hajd'mo, hajd'mo svi k Betlemu	Čađavica	Slatinski	božićna	28
Hod'te skupa	Virovitica	Virovitički	božićna	29
Hvaljen Isus, dvor nebeski	Jasenovac	Novljanski	marijanska	136
Ima jedna sveta zemlja	Sladojevci	Slatinski	prigodna	194
Istom počeh ja nabolje spavati	Čađavica	Slatinski	božićna	30
Isukrst nam slavni	Čađavica	Slatinski	uskrsna	87
Isukrste za nas raspeti	Stari Gradac	Virovitički	pokojnička	209
Isus usta slavni	Čađavica	Slatinski	uskrsna	88
Isus, Josip, Marija	Biškupci	Kapelački	marijanska	112
Isuse blaga i ponizna srca	Brezovica	Virovitički	Srcu Isusovu	103
Isuse blaga i ponizna srca	Buk	Pleternički	Srcu Isusovu	104
Isuse maleni, kako si lijep	Bušetina	Virovitički	božićna	31
Isuse premili	Kaptol	Kaptolački	misna	3
Isusove ruke raskriljene su	Virovitica	Virovitički	korizmena	70
Išla Gojspa prikim putem	Srednji Lipovac	Novokapelački	korizmena	69
Iz doli suza	Bušetina	Virovitički	marijanska	137
Iz srca se svi radujmo	Brezovica	Virovitički	uskrsna	89
Iz srca se svi radujmo	Virovitica	Virovitički	uskrsna	90
Ja sam sirota	Nova Bukovica	Slatinski	marijanska	138
Ja sam, Bože, dijete tvoje	Sopje	Slatinski	misna	4
Jedan mi lik u srcu stoji	Vetovo	Kaptolački	prigodna	195
Jednog dana ovo bi	Srednji Lipovac	Novokapelački	marijanska	117
Josipe, dika, čast	Badlješina	Pakrački	svetačka	182
Jutrom oprem oči	Vetovo	Kaptolački	prigodna	196
Kad Isusa osudiše	Podvrško	Novogradiški	korizmena	72
Kad me brige pritisnu	Bušetina	Virovitički	marijanska	139
Kad večernjega zvona glas	iz rukopisne kajdanke		marijanska	140
Kada su Isusa sa križa skidali	Srednji Lipovac	Novokapelački	korizmena	71
Kakve s' to jasnosti	Virovitica	Virovitički	božićna	32
Kakve su jasnosti	Brezovica	Virovitički	božićna	33
Klanjam ti se, Isuse	Ruševo	Pleternički	misna	5
Klanjamo se tebi	Voćin	Slatinski	marijanska	113
Klečim, Bože moj	Vetovo	Kaptolački	prigodna	197
Kraljice anđelska	Bušetina	Virovitički	marijanska	128
Kraljice možna	Virovitica	Virovitički	marijanska	141
Kraljice s koje sja	Batrina	Novokapelački	marijanska	142

NASLOV POPIJEVKE	MJESTO	DEKANAT	VRSTA	BROJ
Kraljice, zdravo	Kaptol	Kaptolački	marijanska	143
Krasna ti zvjezdana kruna	Vukojevci	Našički	marijanska	144
Kriste, Kralju svih vjekova	Badljevin	Pakrački	Kristu Kralju	107
Majčice draga	Virovitica	Virovitički	marijanska	145
Majka vruće suze lije	Badljevin	Pakrački	korizmena	73
Majko Božja Snježna	Bakić	Slatinski	marijanska	146
Majko Divo, ti jedina	Slavonski Kobaš	Novokapelački	marijanska	148
Majko Djevo, ti jedina	Bušetina	Virovitički	marijanska	147
Marija Djevice Sina porodila	Drežnik	Novogradiški	božićna	34
Marijina bašća ružicom procvala	Srednji Lipovac	Novokapelački	marijanska	149
Marijina bašća ružicom procvala	Čađavica	Slatinski	marijanska	150
Marijo, Djevice sveta	Bušetina	Virovitički	marijanska	151
Marijo, Majko Kraljice	Bušetina	Virovitički	prigodna	198
Marijo, Marijo, ti mila ljubice	Slavonski Kobaš	Novokapelački	marijanska	152
Marijo, s neba pogledaj nas	Virovitica	Virovitički	marijanska	118
Marijo, Snježna	Turanovac	Virovitički	marijanska	129
Milosrdni Kriste	Bušetina	Virovitički	prigodna	199
Moćna, odičena	Vetovo	Kaptolački	marijanska	153
Moja ljubav, Isuse najdraži	Jasenovac	Novljanski	korizmena	74
Molitvom ovom, Majko naša	Pleternica	Pleternički	marijanska	124
Na dan sudnji	Stari Gradac	Virovitički	pokojnička	210
Na nebeskom sjajnom dvoru	Podvrško	Novogradiški	marijanska	119
Na salašu kraj Betlema	Voćin	Slatinski	božićna	35
Na salašu kraj Betlema	Štivica	Novokapelački	božićna	36
Na Uljevoj tužnoj gori	Čađavica	Slatinski	korizmena	75
Na visokoj planini Maslinskoj	Slatina	Slatinski	korizmena	76
Nad grobovima sad	Stari Gradac	Virovitički	pokojnička	211
Najljepše riječi, najljepše note	Donja Obrijež	Pakrački	marijanska	154
Nebesa se otvore	Sopje	Slatinski	svetačka	184
Nebo, zemlja, sve stvorenje	Čađavica	Slatinski	korizmena	77
Nebo, zemlja, sve stvorenje	Čađavica	Slatinski	korizmena	78
Noć ova vrlo čudna je	Sopje	Slatinski	božićna	37
Nunaj, nunaj, Jezus mali	Čađavica	Slatinski	božićna	38
O anđele Gabrijele	Biškupci	Kapelački	adventska	17
O anđeli, anđeli	Zagrade	Pleternički	prigodna	200
O čovječe tužni	Šaptinovci	Našički	pokojnička	212
O Gospojo prevelika	Bušetina	Virovitički	marijanska	155
O grešnici, sad je vrijeme	Drežnik	Novogradiški	korizmena	79
O grešnici, sad je vrijeme	Čađavica	Slatinski	korizmena	80

NASLOV POPIJEVKE	MJESTO	DEKANAT	VRSTA	BROJ
O Isuse, poljubljeni	Sopje	Slatinski	božićna	39
O Isuse, vjerujem	Oriovac	Novokapelački	prigodna	202
O Majko, Majko	Jasenovac	Novljanski	marijanska	157
O Marijo Majko	Slavonski Kobaš	Novokapelački	marijanska	130
O Marijo Majko	Bušetina	Virovitički	marijanska	159
O Marijo Majko	Čađavica	Slatinski	marijanska	160
O Marijo, Majko mila	Nova Bukovica	Slatinski	korizmena	81
O Marijo, Majko naša	Bušetina	Virovitički	marijanska	158
O premili Isuse	Badlješina	Pakrački	misna	6
O slavna betlemska	Novaki	Slatinski	božićna	43
O Spase roda ljudskoga	Orahovica	Našički	uskrsna	92
O sveta hostijo	Badlješina	Pakrački	misna	8
O spasonosna hostijo	Buk	Pleternički	misna	7
Oče naš, koji jesi	Vetovo	Kaptolački	prigodna	201
Oj Betleme, Betleme	Voćin	Slatinski	božićna	40
Oj Djetešce moje drago	Čađavica	Slatinski	božićna	41
Oj spavaj, milo Djetešce	Badlješina	Pakrački	božićna	42
Oj umrli, umrijet ćete	Šaptinovci	Našički	pokojnička	213
Oj, kako si divna	Zagrađe	Pleternički	marijanska	156
Opet sunce svjetlost steče	Gornje Bazje	Virovitički	uskrsna	91
Oštri Suče svih grešnika	Podvrško	Novogradiški	prigodna	203
Pjevaj iz dna grudi	Podrav. Moslavina	Slatinski	uskrsna	93
Po svojim svetim suzama	Pleternica	Pleternički	marijanska	125
Pod obranu tvoju	Vetovo	Kaptolački	marijanska	161
Ponovno jesensko cvijeće	Badlješina	Pakrački	marijanska	162
Poslan bi arkandeo svet	Sopje	Slatinski	adventska	18
Poslušajte dušice	Čađavica	Slatinski	božićna	44
Poslušajte, kršćani	Biškupci	Kapelački	marijanska	163
Poslušajte, braćo mila (Gospin plač)	Srednji Lipovac	Novokapelački	korizmena	82
Poslušajte, braćo mila (Gospin plač)	Vetovo	Kaptolački	korizmena	83
Pozdravljamo te, Majko Božja	Bušetina	Virovitički	marijanska	164
Pred smrt svoju (Muka)	Zagrađe	Pleternički	korizmena	84
Pred tobom, Bože divni	Štivica	Novokapelački	misna	9
Prejasna Kraljice	Vetovo	Kaptolački	marijanska	165
Prejasna Kraljice	Vetovo	Kaptolački	marijanska	165a
Proljeće se vrati	Badlješina	Pakrački	prigodna	204
Pun sjaja cvijet je jedan	Vetovo	Kaptolački	marijanska	166
Radujte se, svi narodi	Podvrško	Novogradiški	marijanska	167
Rastuži se lice nebeske Kraljice	Drežnik	Novogradiški	marijanska	168

NASLOV POPIJEVKE	MJESTO	DEKANAT	VRSTA	BROJ
Rodio nam se Sin Djevice	Batrina	Virovitički	božićna	45
Rumena, prelijepa zora	Čađavica	Slatinski	marijanska	169
S brežuljka ovog	Pleternica	Pleternički	marijanska	126
S dragih nam polja	Donja Motičina	Našički	prigodna	205
Sa kakva se svjetla	Novaki	Slatinski	božićna	46
Sinoć stiže tužna Mati	Drežnik	Novogradiški	adventska	19
Slava Bogu na visini	Sopje	Slatinski	božićna	47
Slava Bogu na visini	Čađavica	Slatinski	Srcu Isusovu	106
Slavimo te, Majko naša	Pleternica	Pleternički	marijanska	127
Slavimo tebe, sveta Magdaleno	Donja Obrijež	Pakrački	svetačka	186
Slušajte, pastiri, na betlemskoj gori	Čađavica	Slatinski	božićna	48
Slušajte, svi narodi	Badljevine	Pakrački	božićna	49
Smilujte se	Virovitica	Virovitički	pokojnička	214
Spasitelj iz groba usta	Brestača	Novljanski	uskrsna	94
Sred životnih borba, jada	Gradina	Virovitički	marijanska	170
Stada pastira	Gornje Bazje	Virovitički	božićna	51
Stada pastiri	Čađavica	Slatinski	božićna	50
Stala plačuć tužna Mati	Podvrško	Novogradiški	korizmena	85
Sunašce tone, anđeli zvone	Sopje	Slatinski	božićna	52
Svaki vjernik rado prima	Sladojevci	Slatinski	božićna	53
Sveta Marijo, moli se za nas	Zagrade	Pleternički	marijanska	171
Sveti Antune, moli za nas	Buk	Pleternički	svetačka	187
Sveti Jurje mučeniče	Buk	Pleternički	svetačka	189
Sveti Niko, dođi skoro	Sopje	Slatinski	svetačka	185
Sveti Petar u raj ide	Košutarica	Košutarica	svetačka	190
Svetoj Majci hvalu dajmo	Štivica	Novokapelački	marijanska	172
Svibanj se zeleni	Zagrade	Pleternički	marijanska	173
Svibanj ti, Marijo	Slavonski Kobaš	Novokapelački	marijanska	174
Svijetu se porodi	Šaptinovci	Našički	božićna	54
Svim na zemlji	Čađavica	Slatinski	božićna	55
Svom te dušom pozdravljam	Slavonski Kobaš	Novokapelački	svetačka	188
Šetala se Marija	Davor	Novogradiški	marijanska	114
Šetala se, šetala	Biškupci	Kapelački	marijanska	115
Što se ono dogodi	Ruševo	Pleternički	božićna	56
Tebe molim, Boga svog	Bušetina	Virovitički	misna	10
Ti jedina, o Marijo	Čađavica	Slatinski	marijanska	175
Tiha noć, biserna	Sladojevci	Slatinski	božićna	57
Travnikom ravnim	Sopje	Slatinski	božićna	58
Tužno jauče, gorko plače	Virovitica	Virovitički	korizmena	86

NASLOV POPIJEVKE	MJESTO	DEKANAT	VRSTA	BROJ
U Boga našeg srce sveto	Kaptol	Kaptolački	misna	11
U mom srcu ljubav	Jasenovac	Novljanski	marijanska	176
Uskrsnu Isus doista	Brezovica	Virovitički	uskrsna	95
Uskrsnu spas, Isus Krist naš	Badljevine	Pakrački	uskrsna	96
Ustajte, pastiri	Sopje	Slatinski	božićna	59
Uz miris ruže	Novaki	Slatinski	marijanska	177
Već svibnja zora sviće	Badljevine	Pakrački	marijanska	178
Veliko je sad veselje	Donja Obrijež	Pakrački	uskrsna	97
Veliko je sad veselje	Čađavica	Slatinski	uskrsna	98
Vesel'ite se, narodi kršćanski	Sopje	Slatinski	božićna	60
Veseli se mala Bernardica	Čađavica	Slatinski	marijanska	120
Veseli se, o Marijo	Čađavica	Slatinski	uskrsna	99
Veseli se, o Marijo	Virovitica	Virovitički	uskrsna	100
Vjernim mrtvim	Badljevine	Pakrački	pokojnička	215
Vjernim mrtvim	Čađavica	Slatinski	pokojnička	216
Vjerujem u tebe	Oriovac	Novokapelački	božićna	61
Za čim hlepiš	Stari Gradac	Virovitički	pokojnička	217
Za tobom mi vene duša	Vetovo	Kaptolački	prigodna	206
Zapjevajmo prelijepu pjesmicu	Čađavica	Slatinski	marijanska	121
Zapjevajmo prelijepu pjesmicu	Sladojevci	Slatinski	marijanska	122
Zazivam vas svekolike	Podgorač	Našički	adventska	20
Zbogom, dragi roditelji	Šaptinovci	Našički	pokojnička	218
Zbogom ostaj, sveta slika	Srednji Lipovac	Novokapelački	marijanska	116
Zbogom ostaj, Marijo	Drežnik	Novogradiški	marijanska	179
Zdravo budi, sveti Josipe	Donja Obrijež	Pakrački	svetačka	183
Zdravo, Majko Isusova	Bušetina	Virovitički	marijanska	180
Zdravo, Sunce milosti	Virovitica	Virovitički	božićna	62
Zdravo, telo Isusovo	Čađavica	Slatinski	misna	12
Zdravo, telo Isusovo	Čađavica	Slatinski	misna	13
Zdravo, tijelo Isusovo	Voćin	Slatinski	misna	14

Abecedni popis lokaliteta

LOKALITET	BROJ	UKUPNO
Badljevina	6, 8, 22, 23, 42, 49, 73, 96, 107, 162, 178, 182, 204, 215	14
Bakić	146	1
Batrina	142, 45	2
Biškupci	17, 21, 109, 112, 115, 163	6
Brestača	94	1
Brezovica	33, 89, 95, 103	4
Buk	7, 104, 187, 189	4
Bušetina	10, 31, 105, 128, 135, 137, 139, 140, 147, 151, 155, 158, 159, 164, 180, 198, 199	16
Čađavica	16, 30, 75, 77, 87, 175	6
Čađavica (S)	12, 13, 24, 28, 38, 41, 44, 48, 50, 55, 64, 78, 80, 88, 98, 99, 106, 120, 121, 150, 160, 169, 207, 216	24
Davor	114	1
Donja Motičina	205	1
Donja Obrijež	66, 97, 154, 183, 186	5
Drežnik	19, 34, 79, 168, 179	5
Gornje Bazje	51, 91	2
Gradina	63, 170	2
Jasenovac	74, 136, 157, 176	4
Kaptol	3, 11, 143	3
Košutarica	68, 190	2
Nova Bukovica	2, 81, 138, 191, 193	5
Novaki	26, 43, 46, 177	4
Orahovica	92	1
Oriovac	61, 202	2
Pleternica	123, 124, 125, 126, 127	5
Podgorač	20, 65	2

LOKALITET	BROJ	UKUPNO
Podravska Moslavina	1, 93, 133	3
Podvrško	72, 85, 119, 167, 203	5
Ruševo	5, 56, 102	2
Šaptinovci	54, 212, 213, 218	4
Sladojevci	27, 53, 57, 122, 181, 194	6
Slatina	67, 76	2
Slavonski Kobaš	130, 148, 152, 174, 188	5
Sopje	4, 18, 25, 37, 39, 47, 52, 58, 59, 60, 131, 184, 185	13
Srednji Lipovac	69, 71, 82, 116, 117, 149, 192	7
Stari Gradac	15, 132, 208, 209, 210, 211, 217	7
Štivica	9, 36, 134, 172	4
Turanovac	129	1
Vetovo	83, 101, 153, 161, 165, 165a, 166, 195, 196, 197, 201, 206	12
Virovitica	29, 32, 62, 70, 86, 90, 100, 118, 141, 145, 214	11
Voćin	14, 35, 40, 108, 110, 111, 113	7
Vukojevci	144	1
Zagrade	84, 156, 171, 173, 200	5

Glazbene »skitnje« biskupijom

Terenska istraživanja i snimanja crkvene pučke glazbe
od 1994. do 2016. godine

Nisam slučajno posudila od Požežanina i putopisca Matka Peića naslov *Skitnje*. Moja putovanja terenom, iako su bila planirana, bila su puna iznenađenja, otkrića koja su obogaćivala sva moja iskustva. Priče su se redale na samom terenu, na lokalitetu, među ljudima, u razgovoru s kazivačima. Otvorio mi se nepoznati svijet koji je vadio za otkrivanjem, snimanjem, dokumentiranjem. To je bio svijet života u malim sredinama, u svakodnevici, svijet običaja, rituala, ali i svijet mašte, kreativnosti, svijet slobode odabira i svijet ljubavi. Puno ljubavi za život, vjeru i rodnu grudu.

Moje »skitnje« Požeškom biskupijom započele su u okolici Slatine 1994. godine, ali ne slučajno. Došla sam upoznati rodno mjesto i životno okruženje vlč. Ivana Sučića, čovjeka rođena u Čađavici i dugogodišnjeg župnika u selu Sopje. Razlog je bila Sučićeva rukopisna notna zbirka koju sam upoznala još 1980. godine kada sam pripremala pregled melografskih i etnomuzikoloških istraživanja u Slavoniji. Slatina je bila jedina tadašnja općina u Slavoniji za koju je u Institutu za narodnu umjetnost (danas Institut za etnologiju i folkloristiku – IEF) bila registrirana rukopisna notna zbirka, od jednog zapisivača, a ujedno je to bila jedina zbirka iz Slavonije koja je uz svjetovne sadržavala i crkvene pučke popijevke. Zbirka je nastala 50-ih godina 20. stoljeća, autor je bio vlč. Ivan Sučić, tada student, a notna zbirka dobila je naziv *Narodne pjesme iz Čađavice* (IEF N 152). S ovom zbirkom ponovo sam se susrela 1994. kada sam s etnokoreologom Josipom Vinkeševićem pripremala notnu zbirku *Pjesmom na Vezove* koju je izdala Matica hrvatska u Đakovu. Knjiga sadržava izbor iz rukopisne građe pohranjene u Institutu, a cilj je bio programski obogatiti folklorni amaterizam u Slavoniji. Slatinska (tadašnja) općina predstavljena je s osam Sučićevih zapisa: šest svjetovnih i dvije

crkvene popijevke. Godine 2018. Sučićeva je zbirka još uvijek jedina registrirana rukopisna notna zbirka iz slatinske okolice, a jedini objavljeni notni zapisi nalaze se u zbirci *Pjesmom na Vezove*, Đakovo, 1994.: br. 74 *Faljen Isus, Marijo* i br. 80 *Slušajte, pastiri, na betlemskoj gori*.

Na godišnjem skupu Hrvatskog etnološkog društva godine 1994. s ovim podacima upoznala sam etnologinju kustosicu slatinskog muzeja Dragicu Šuvak, koja je pružila »prvu pomoć« mojoj istraživačkoj avanturi. Kako sam tih godina često vlakom putovala iz Zagreba u Osijek, gdje mi je 1991. u ratu izgorjela roditeljska kuća, prekinula sam putovanje u Slatini i uz pomoć obitelji Šuvak završila svoje prvo pokusno istraživanje toga terena koje je obećavalo brojna otkrića. Iste godine došla sam sa snimateljem Hrvatskoga radija Davorom Kraljem u Sopje. Tadašnji župnik vlč. Vladimir Škrinjarić ugostio nas je u župnom dvoru, u zgradi sagrađenoj za vrijeme župnika Ivana Sučića. U tri dana boravka obišla sam Čadaovicu, Predrijevo, a u Sopju smo snimili, osim svjetovnih i 13 crkvenih pučkih pjesama. Iz Sopja u Zagreb ponijela sam jednu rukopisnu notnu pjesmaricu crkvenih pjesama pronađenu na tavanu kuće predviđene za rušenje. Na ovakve rukopisne pjesmarice nailazila sam često u selima gdje su lokalni orguljaši za svoje potrebe prepisivali iz kantuala višeglasne skladbe koje su se izvodile u liturgiji i koje su u izvedbama prilagođavali pjevačkom sastavu svoje crkve. Najčešće se koristio samo napjev (prvi glas), a pratnju (drugi glas) prepustili su seoskim pjevačima koji si ih izvodili u stilu svoje tradicijske glazbe.

Bogatstvo i raznovrsnost snimljene građe dovelo me ponovo sljedeće godine u slatinski kraj, ovaj put u Sladojevce, gdje sam, uz pomoć učiteljskog bračnog para Bujanić, u školi i crkvi snimala skupinu crkvenih pjevača koje je vodio orguljaš, mladi mještanin Drago Jelić. Od njega sam dobila rukopisnu notnu pjesmaricu u kojoj je bilo i liturgijskih pjesama i pučkih crkvenih pjesama, omiljenih u Sladojevcima. Osim pjevanja crkvenog zbora snimila sam i tada već stare i nepoznate svjetovne i crkvene pučke pjesme koje su pjevale starije žene. Tako sam jedinstvenu pjevačicu Katu Maras (rođ.1920.) snimala kasetofonom, i to tajno kada je njezin muž, koji joj je zabranjivao pjevati, spavao. Tradicijske i crkvene pučke pjesme koje je pjevala baka Kata imaju veliku dokumentarnu vrijednost zbog svoje starosti, ali i zato što ih je samo ona do tada pamtila.

Sljedeće godine put me vodio u Novu Bukovicu, gdje je mlada časna sestra Agneza vodila crkveni zbor i pratila ga na harmoniju. Osim crkvenih, zbor je pjevao i svjetovne pjesme, a moje snimke njihovih izvedbi stigle su zahvaljujući našim iseljenicima čak do Australije.

U Virovitičko-podravsku županiju uputila sam se ponovo desetak godina kasnije kada sam za redakciju narodne glazbe Hrvatskog radija obilazila teren tonskim kolima. Snimali smo programe KUD-ova i usput nekoliko crkvenih pjesama prema njihovu izboru u Gradini, Turanovcu i Gornjem Bazju. Međutim, mnogo više glazbene građe priskrbila su moja putovanja s malom tehnikom (magnetofonom) u jedno mjesto na samom rubu slavonske regije, u pravu riznicu crkvenih pjesama. To jedinstveno mjesto selo je Bušetina u koje me uputio dugogodišnji mjesni učitelj Josip Erpačić, i sâm istraživač, pisac i kroničar. Tada sam u dva navrata snimala u Bušetini crkvene pjevače koji su pjevali i svjetovne pjesme. Ostala sam zadivljena mnoštvom i raznolikošću pjesama koje su spontano izvodili pjevači starije dobi¹ u crkvi Pohođenja Blažene Djevice Marije u Bušetini koja je filijala župe sv. Roka u Virovitici. Kako je u ponuđenom programu pjevača bilo meni nepoznatih skladbi, 2015. i 2018. godine ponovo sam posjetila Bušetinu u kojoj sam snimila najviše crkvenih pučkih pjesama.

Sve se više pokazivala raznorodnost i ljepota crkvenih pučkih pjesama posebno u Brodsko-posavskoj županiji. Kako bi se unaprijedila kvaliteta izvedaba crkvenih pučkih pjesama, Smotra folkloru »Brodsko kolo« usvojila je moj prijedlog i osnovala 1997. godine prvu smotru crkvenog pučkog pjevanja u Slavoniji. Smotra se održavala u crkvi Gospe Brze Pomoći u Slavanskom Brodu, a od 2013. u malom selu Srednjem Lipovcu u Novokapelačkom dekanatu Požeške biskupije.

Do 2002. godine na Hrvatskom je radiju dokumentirano više od 300 crkvenih pučkih pjesama. Na temelju broja i kvalitete snimljenih popijevaka, na prijedlog predsjednika »Brodskog kola« Josipa Perčevića, uz podršku urednika Hrvatskog radija Željka Kovčića, pokrenula sam veliki projekt – izdavanje nosača zvuka u čast dolaska pape Ivana Pavla II. u Hrvatsku 2003. godine. Iz cjelokupne snimljene građe iz Slavonije odabrala sam popijevke za tri nosača zvuka: Marijanski ciklus s 28 snimaka, Božićni ciklus isto s 28 i Uskrsni s 23 snimke. Projektu su se sa svojim snimkama priključile i postaje Hrvatskog radija iz Rijeke, Zadra i Dubrovnika. Uoči Papina dolaska izdavačka kuća Orfej objavila je luksuzno izdanje – album od šest nosača zvuka pod naslovom *Hrvatske pučke crkvene pjesme* (CD ORF 285). Izdanje je opremljeno studijom o crkvenoj pučkoj pjesmi i vodičem na trima jezicima (na hrvatskom, engleskom i talijanskom). Iz moga uvodnog teksta citiram: »Osnovna svrha tog izbora jest sačuvati što više tradicijskih pučkih crkvenih

¹ Veći dio svjetovnih pjesama pripada starogradskom tipu pjesama i kao novu građu uvrstila sam ih u knjigu *Starogradske pjesme i plesovi*, koju je objavio Savez KUD-ova Slavonije i Baranje u Đakovu 2003. godine.

pjesama Slavonije, Baranje i Srijema u njihovoj spontanoj izvedbi, dati pregled bogatstva sadržaja, varijanata i načina izvođenja uz poštovanje svih posebnosti regije, lokaliteta i svake skupine pjevača.« Temeljna vrijednost tih popijevki nije u njihovoj estetskoj, umjetničkoj ili izvedbenoj kvaliteti, nego u njihovoj namjeni jer, kako bi rekao sveti Augustin: Tko pjeva dvostruko moli!

Na tri nosača zvuka crkvenih pučkih pjesama uvršteno je trinaest pjesama iz Požeške biskupije koje se nalaze u ovoj knjizi:

– u Marijanski ciklus:

br. 170. Gradina: *Sred životnih borba, jada*

br. 136. Jasenovac: *Hvaljen Isus, dvor nebeski*

br. 138. Nova Bukovica: *Ja sam sirota*

– u Božićni ciklus:

br. 19. Drežnik: *Sinoć stiže tužna Mati*

br. 34. Drežnik: *Marija Djevica Sina porodila*

br. 191. Nova Bukovica: *Dobri Kralju Mira*

br. 43. Novaki: *O slavna betlemska ti si štalica*

br. 26. Novaki: *Dobar vam večer, gospodo*

br. 52. Sopje: *Sunašce tone, anđeli zvone*

br. 39. Vukojevci: *O Isuse moj poljubljeni*

– u Uskrsni ciklus:

br. 79. Drežnik: *O grešnici, sad je vrijeme*

br. 63. Gradina: *Ah, Isuse mili*

br. 81. Nova Bukovica: *O Marijo, Majko mila*

Nastavila sam terenska istraživanja i snimanja u okolici Slatine, Virovitice i Orahovice. Veliku pomoć pružio mi je župnik župe Pohoda Blažene Djevice Marije u Voćinu Mladen Štivin, poznavatelj i ljubitelj folklorne baštine, rodnom iz šokačkog posavskog sela Davora. U listopadu 2014. godine s tonskim snimateljem Pavlom Slabincem tri sam dana snimala na novim lokacijama: prvog dana (10. listopada 2014.) vlač. Štivin nas je uputio u Stari Gradac gdje je župnik Slavko Patrla okupio četiri žene u crkvi. Program koji su ponudili bio je vrlo vrijedan i meni nepoznat, a svojim jedinstvenim glasom istaknula se pjevačica Jelka Čikvar, rođ. 1931. godine. Nažalost, nakon četiri snimljene pjesme, zbog velike prometne buke snimanje se moralo prekinuti. Tada sam prvi put vidjela (a od župnika Patrlea i

dobila) crkvenu pjesmaricu *Hvalimo Gospodina* koju su objavili *Podravski zvonici* u Virju 1984. godine.²

U Voćinu smo snimali KUD »Voćin«, koji osim svjetovnih pjesama ima na programu i dječji božićni običaj »Kriskindle«. Crkveni zbor nastupa uz orguljsku pratnju i njeguje ponajviše marijanske pjesme, posebno posvećene Voćinskoj Gospi. Poznatu pučku božićnu pripovjednu pjesmu *Na salašu kraj Betlema* otpjevali su uz pratnju gajdi. Tada smo u Voćinu, uz deset svjetovnih, snimili još dvanaest crkvenih pjesama. Istoga dana vlč. Štivin nas je poveo u selo Rezovac, prigradsko naselje grada Virovitice, u vrlo lijepu modernu crkvu u kojoj vježba ženska skupina »Matke«. Tu skupinu čine žene iz Gradine i Virovitice koje pripadaju zboru župe sv. Leopolda Mandića. Zbor je, uz pomoć župnika Ivica Šoha, objavio nosač zvuka crkvenih pučkih pjesama *Iz srca se svi radujemo* s trinaest pjesama i dvije litanije. »Matke« same aranžiraju glazbu za ženski i mješoviti crkveni zbor, što predstavlja rijetkost u amaterskom njegovanju crkvene pučke glazbe.

U travnju 2015. ponovo smo došli u virovitički kraj. Nakon što smo za Hrvatski radio snimili program KUD-a u Špišić-Bukovici, uputili smo se nakon deset godina ponovo u Brezovicu i Bušetinu, selo s nepresušnim izvorom svjetovnih i crkvenih pjesama. Voditeljica crkvenog zbora Jelka Hidek okupila je pjevače crkvenog zbora i s učiteljicom Gordanom Brlas pripremila snimanje u već poznatoj učionici stare škole. Bogatstvo sačuvane tradicijske crkvene glazbe iznova me zadržalo. Snimili smo 11 pjesama, meni novih, ponajviše u izvedbi mješovitog sastava. Iako pjevaju dvoglasno na pučki način, pjevači se koriste rukopisnim notnim zapisima za četveroglasnu izvedbu. Najčešće su to prijepisi iz tiskanih partitura koje su naslijedili od bivših orguljaša i svećenika. Posljednja orguljašica bila je Jana Široki, koju nažalost nisam tada stigla posjetiti prije nego što je umrla.

Nakon što su stare udruge prestale s radom, osnovana je udruga »Škrinja Bušetine« koju vodi učiteljica Gordana Brlas. Zahvaljujući starijim pjevačicama Jelki Hidek i Anki Mikolčić, gđa Brlas je 2012. skupila stotinjak tekstova pjesama koje su se pjevale u Bušetini te ih računalno ispisala i uvezala priručnu zbirku *Pjesme i plesovi Bušetine i okolice*. Od crkvenih pjesama uvršteno je samo jedanaest tekstova najpopularnijih marijanskih pjesama koje se pjevaju u mjesnoj crkvi posvećenoj Pohođenju Blažene Djevice Marije, posebno za Srpnicu (2. srpnja), tj. Dan sela.

U međuvremenu zbio se ključan događaj u istraživanju i dokumentiranju slavonske crkvene pučke glazbe. Stigao je poziv biskupa Požeške biskupije mons. dr.

² Kako je objavljena na području Podravine, ovu sam pjesmaricu koristila kod popunjavanja notnih zapisa dopunskim tekstovima.

Antuna Škvorčevića na dogovor o pripremi zbirke crkvene pučke glazbe s područja biskupije. Nakon razgovora s biskupom i Ivicom Žuljevićem krajem kolovoza 2015. započela sam rad na ovom projektu. Iz prikupljene građe Virovitičko-podravске županije izlučila sam pjesme crkvene tematike i započela pripremu za čistopis. Obavila sam potpunu transkripciju i teksta i napjeva za oko sto dvadeset snimaka i trideset zapisa iz Sučićeve zbirke i sve tekstove upisala u računalo, izradila abecedni popis svih pjesama i popis prema lokalitetima. Kako Požeška biskupija zauzima područje Požeško-slavonske županije (Požeštine) i zapadni dio Brodsko-posavske županije (novogradiška okolica), preslušala sam i popisala građu koju sam snimila u okolici Orahovice i Našica, Požeštine, okolice Novske i Nove Gradiške. Pokazalo se da je na području Požeške biskupije ostalo neistraženih lokaliteta u koje je trebalo tek zaći.

U godinama 2015. i 2016. svoja sam terenska istraživanja usmjerila prema Požeštini i zapadnoj Slavoniji, a moje su se »skitnje« pretvorile u »utrku« – u utrku s vremenom, kilometrima i ljudskim sudbinama. To razdoblje smatram najbogatijim po broju prijađenih kilometara, obištenih lokaliteta i snimljenih pjesama. U traganju za starim crkvenim, često nezapisanim, pjesmama poslužila sam se svojim prijašnjim vezama na terenu i usmjeravala svoje pomoćnike upravo na seoske crkvene pjevače ili na spontane skupine starijih žena koje su u prošlosti bile nositeljice i čuvarice crkvenog pučkog života. U razgovoru s njima dobivala sam brojne pohvale za posao kojim se bavim jer, prema njihovim svjedočenjima, tradicijska se crkvena pučka glazba u posljednjih dvadeset do trideset godina ne prenosi spontano na mlađe naraštaje. Tako ta tradicijska pučka crkvena pjesma, koja je živjela kroz sedam i više generacija, nestaje smrću svojih nositelja.

Krajem 2016. godine, kada su završena moja terenska istraživanja i snimanja, preostalo mi je pregledati svoje bilježnice i kalendar terenskoga rada, prelistati naslove zapisanih pjesama, predstaviti najvažnije sadržaje i događaje iz pojedinih lokaliteta i započeti transkribirati terenske snimke.

U Orahovicu, Našice i njihovu okolice povremeno sam dolazila još od 1995. godine kada se obilježavala 50. obljetnica progona žitelja Donje Motičine. U Šaptinovicima sam 1997. snimila pogrebne pjesme na koje nisam nailazila u drugim dijelovima Slavonije. Kada sam 2015. godine posjetila ovo područje, snimila sam crkveni zbor u Donjoj Motičini i KUD »Orahovica« koji na svom programu ima, osim svjetovnih, i crkvene pučke pjesme. Po preporuci, posjetila sam Podravsku Moslavinu. Iako sam samo informativno snimila skupinu pjevača, dobila sam rukopisnu notnu zbirku Miše Kneževića s prijepisima višeglasnih obrada crkvenih pučkih pjesama od kojih sam šest uvrstila u ovu zbirku.

Požeština i zapadna Slavonija predstavljaju riznicu tradicijskih glazbenih oblika. Bišкупci su jedno od sela u kojem sam i ranije snimala uspješno KUD »Šijaci« i balade uz šetana kola. U to sam selo ponovo došla sa snimateljem Hrvatskog radija i doživjela pravo otkriće. Iznenadila me rukopisna pjesmarica *Svete pisme* koja se u obitelji Škrabal čuva kao velika dragocjenost. Rukopisna pjesmarica Anke Kraljević iz Potočana sadrži dvadeset pet tekstova pučkih i pripovjednih pjesama koje se najčešće pjevaju na hodočašćima. Uspjeli smo snimiti i nekoliko napjeva, a kopiju pjesmarice osigurao mi je mladi učitelj iz Kaptola Tihomir Šmitpeter.

Župi sv. Petra i Pavla u Kaptolu, mjestu s bogatom poviješću, pripada i selo Doljanovci u kojem je živio Ivo Čakalić, najplodniji zapisivač tekstova tradicijskih svjetovnih i crkvenih pjesama i druge folklorne građe u Slavoniji. Dok su se žene iz Kaptola spremale za snimanje crkvenih pjesama, ja sam zadivljena župnom bibliotekom otkrivala koliko je bogato poznavanje slavonske tradicijske kulture velečasnog Josipa Klarića, inače porijeklom iz Slavonskog Kobaša.

Zabilježeno je da je u Vetovu postojao dobar crkveni zbor još početkom 20. stoljeća i da su svoju folklornu baštinu predstavljali prije Drugoga svjetskog rata i na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu 1969. i 1971. godine. Danas je aktivan crkveni zbor koji njeguje vrlo širok program crkvenih misnih i pučkih popijevaka, najčešće prema rukopisnoj tekstovnoj pjesmarici *Vetovo 1950.* vlč. Mije Bestića.

Ruševo je danas malo selo s bogatom crkvenom baštinom. U crkvi Uzašašća Isusova električne orgulje svira samouka Štefica Paneki, pjevaju žene prema tekstovnoj pjesmarici koju je, iz različitih izvora, sastavio vlč. Gabud 2000. godine.

U Buku, selu nedaleko od Pleternice, zbor crkve sv. Jurja njeguje tradicijsko pučko pjevanje uz orguljsku pratnju. Mjesno Kulturno-umjetničko društvo »Svilenka«, koje je 2012. organiziralo 4. Smotru šetanih kola, osnovalo je 2015. godine Smotru crkvenog pjevanja u čast Gospi Snježnoj, jedinu te vrste u Požeštini.

Jedan od pet gradova u Požeško-slavonskoj županiji jest i Pleternica s oko 11000 stanovnika. Dugogodišnja voditeljica KUD-a »Orljava« u Pleternici i još nekoliko društava u okolici i suradnica različitih kulturnih događanja u Požeštini jest Brankica Potnar (1962.). Zahvaljujući njoj i njevoj kćeri č. s. Mirjani, njevoj rukopisnoj zbirci tekstova, notnih zapisa crkvenih popijevaka i nosaču zvuka koji je objavilo svetište Gospe od Suza, skupila sam i u ovu knjigu uvrstila nekoliko popijevaka posvećenih blagdanu Gospe od Suza, koji se od 1955. godine slavi 31. kolovoza.

Veliko otkriće bila su mi sela Badljevinu i Donja Obrijež u Pakračkom dekanatu. U Donjoj Obriježi talijanska manjina pjeva crkvene pučke pjesme na talijanskom jeziku, a u Badljevinu sam snimala dvije pjevačice nekad uspješnog

crkvenog zbora – Zlatu Delač (1934. – 2016.) i Mariju Drkulec (1935. – 2016.), koje su preminule godinu dana kasnije. U selu gdje se u prošlosti vrlo snažno njegovalo sve vrste glazbe naišla sam na rukopisne notne zapise meni potpuno nepoznatih crkvenih pjesama od kojih sam djelomično snimila napjeve, a nekoliko preuzela za ovu zbirku.

U Košutarici, malom selu u Novljanskom dekanatu, Zoran Filipović izvodi s KUD-om stare pjesme za običaj »dijačenje«³ koje sam snimila. U Jasenovcu je omiljena njihova crkvena »himna« *O Majko, Majko* koju su za vrijeme Domovinskog rata napisali Mijo Mačković, zvan Skula, i nastavnik glazbe Ivica Kotromanović.

Drežnik je selo u kojem uspješno njeguju pjevanje balada u šetanim kolima, a način pjevanja »u dva reda« primjenjuju i u crkvenim pučkim pjesmama.

U selu Štivici pedesetih godina 20. stoljeća Vladimir Stahuljak, profesor glazbe u Zagrebu, zapisao je notama 660 folklornih napjeva, ali ne i crkvene pjesme. Danas se o crkvenim pučkim i tradicijskim običajima brine novinarka Višnja Mikić.

Davor, selo s bogatom svjetovnom i crkvenom tradicijom, ističe se kvalitetom izvedbi. U Davoru smo snimali izvrstan crkveni zbor, i to, prema njihovu savjetu, u crkvi. Davor je jedino mjesto u kojem sve crkvene pjesme, koje smo snimili u dva navrata, potječu iz Hrvatske liturgijske pjesmarice *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*.⁴

³ Pjevanje korizmenih pjesama pred crkvom nakon mise.

⁴ Slijedi popis snimljenih i transkribiranih popijevaka s pripadajućim lokalitetima koje nisu uvrštene u ovu zbirku jer njihovi napjevi odgovaraju notnim zapisima u liturgijskoj pjesmarici *Pjevajte Gospodu pjesmu novu* iz 2005. godine:

MISNE: *Darove kruha i vina* – Donja Motičina; *Odzivam se, Isuse* – Podgorač; *Kruše života* – Šaptinovci; *Veselo, braćo, kliknimo* – Davor; *Oče naš dobri* – Badljevin; *Spasitelju, dobri Isukrste* – Golobrdci; *Svi kliknimo Kristu* – Kaptol; *Klanjam ti se, Isuse* – Nova Bukovica; *Sakramentu veličajnom* – Ruševo.

ADVENTSKE: *Zdravo budi, Marijo, prejasna zornice* – Oriovac; *Zdravo budi, Marijo, Bog te je proslavio* – Oriovac; *Zlatnih krila* – Buk; *Visom leteć ptice male* – Donja Obrijež; *Zdravo, Djevice, Bogorodice* – Sopje; *Anđeo Gospodnji* – Nova Bukovica; božićne: *U to vrijeme godišta* – Podgorač; *Dvorani neba* – Donja Obrijež; korizmene: *Narode moj ljubljani* – Davor; *O Isuse, ja spoznajem* – Davor; *Sretnih li vas, grešni ljudi* – Davor; *Svaka duša koja hoće* – Davor; *Stala Majka pod ras-pelom* – Košutarica; *Prosti, moj Bože* – Košutarica; *Pred tobom padam nice* – Kaptol; *Cijelivat ću, Gospodine* – Rezovac; *Bože moj, Bože moj* – Jasenovac; *Kruh svoj s gladnim dijeli* – Brestača; *O Isuse izranjeni* – Davor.

USKRSNE: *Dođi, Duše Presveti* – Buk; *Na čast uskrsnuloga* – Donja Obrijež; *Na nebu zora rudi* – Podravska Moslavina; *Radujte se, kršćani* – Brestača.

PJESME U ČAST SRCA ISUSOVA: *Do nebesa nek se ori* – Donja Motičina; *Božanskog Srca* – Stari Gradac; *O Srce Sina Božjega* – Stari Gradac.

MARIJANSKE: *Čuj nas, Majko* – Vukojevci; *Djevice nevina* – Vukojevci; *O Marijo mila* – Davor; *O divna Djevice* – Slavonski Kobaš; *K tebi oči podižemo* – Ruševo; *Ljiljane bijeli* – Badljevin; *Evo nas pred tobom, Marijo* – Donja Obrijež; *Lijepa si, lijepa* – Golobrdci; *Majko draga, Djevo sveta* – Kaptol; *Kraljice svete krunice* – Stari Gradac; *O mila Majko nebeska* – Gradina; *Zdravo, Djevo* –

U Slavonskom Kobašu njeguje se kult Majke Božje Kloštarske. To je jedino mjesto u Slavoniji čije je crkvene pjesme Ivan Sučić uvrstio u rukopisnu notnu pjesmaricu pjesama iz Čađavice.⁵

U Podvrškom i Srednjem Lipovcu sačuvani su najstariji oblici usmene književnosti i načina pjevanja tradicijskih i crkvenih pjesama: pjesme su najčešće pripovjednog oblika, složenih od rimovanih distiha, a pjevanje u »tijesnim intervalima«⁶ i pjevanje »u dva reda«⁷.

U Batrini smo snimili žensku skupinu »Golubice« koja izvodi svjetovne i crkvene pučke pjesme u obradi profesorice glazbe Renate Grgić. Renata Grgić u svom rodnom mjestu Starom Petrovu Selu vodi vokalni ansambl »Lira« koji je objavio dva nosača zvuka: *Idu anđeli* i *Potraži mir*.

Ovaj pregled završavam s poštovanjem i zadivljenošću prema skupini pjevačica iz maloga sela Srednjeg Lipovca u Novokapelačkom dekanatu. To selo iz kojeg potječe prva tiskana zbirka balada u Slavoniji koje se pjevaju uz šetana kola: *Balade za šetana kola i ostale pisme*.⁸ Najuspješnije su kazivačice u Srednjem Lipovcu Ana Galović (1926.) i Ana Bogdanović (1935. – 2016.) koje su i zapisale ili kazivale oko 200 tekstova crkvenih pučkih pjesama, među kojima ima tekstova pripovjernih i pjevanih pjesama, molitava i drugih religijskih tekstova.

Terenskim istraživanjima i snimanjima za Hrvatski radio, u okviru projekata Ministarstva kulture i za notnu zbirku Požeške biskupije, obrađeno je od 1994. do 2016. godine oko pedeset lokaliteta u kojima je prikupljeno više od šesto snimaka crkvenih pučkih pjesama. Nakon obrade snimljene građe (analiza, montaža, transkripcija napjeva i tekstova, dopuna tekstovima, odabir izvedbi i konačni raspored) u knjigu *Tradicionalne crkvene pučke pjesme na području Požeške biskupije* uvršteno je 218 notnih zapisa popijevaka iz 42 lokaliteta.

Turanovac; *Danak svaki* – Voćin; *Marijo, o Marijo* – Jasenovac; *Marijo, svibnja kraljice* – Vetovo. PJESME SVECIMA: *Josipe, o oče sveti* – Buk.

PRIGODNE: *Tebe Boga hvalimo* – Donja Motičina; *Kriste, ti ljubavlju pobjeđuješ* – Davor; *Ne ostavi nas nigdar* – Podravska Moslavina; *Život svoj prikazujemo Bogu* – Jasenovac.

⁵ Vidjeti: Notna zbirka I. Sučića.

⁶ Netemperirani tonovi.

⁷ Pjevani stih, pjeva ga solist ili skupina, ponavlja druga skupina.

⁸ Usp. Literatura: Brkić-Maričević, Ana – 2012.: *Pisme iz Srednjeg Lipovca*. Balade za šetana kola i druge pisme. Udruga Sve lipo, Srednji Lipovac

Kronološki pregled dokumentiranja crkvenih pučkih i tradicijskih pjesama

»Povijest razvitka hrvatske crkvene pjesme još nije dovoljno ispitana: općenito je doduše neprijeporno utvrđena jaka zavisnost novijih pjesmarica od starijih.« (MATIĆ 1940: XIX)

I osamdeset godina nakon Matićeve tvrdnje povijest hrvatske crkvene pjesme još nije dovoljno ispitana. Zato ću u ovom radu, na temelju svojih istraživanja tradicijske (folklorne) glazbe u Slavoniji, crkvenog pučkog pjevanja u Slavoniji, Baranji i Srijemu te terenskih istraživanja, pokušati dati pregled dokumenata o crkvenim pučkim i tradicijskim pjesmama na području današnje Požeške biskupije. Iako je veći dio ovoga dijela Slavonije potpadao pod Zagrebačku biskupiju/nadbiskupiju, jak utjecaj imala je i susjedna Đakovačka biskupija. Potrebno je na početku povijesnoga pregleda dokumenata naglasiti da je područje današnje Požeške biskupije brojem i sadržajem dokumenata najbogatije na cijelom panonskom dijelu kontinentalne Hrvatske. Povijesni pregledi umjetničkog stvaralaštva ovise o brojnim pokazateljima: o sačuvanosti izvora, istraživačkim dosezima, zainteresiranosti društveno-političkih subjekata, o stilskim razdobljima, entuzijastima, osobnim interesima istraživača... Kad se istražuju najstariji izvori o stvaralaštvu u svjetovnom i duhovnom životu u Slavoniji, treba podsjetiti da je Slavonija oslobođena od turske okupacije tek krajem 17. stoljeća, tako da prve pisane podatke možemo pronaći tek u prvoj polovici 18. stoljeća.

Molitvenici, pjesmarice, kantuali

»Požega je u Slavoniji zauzimala značajno mjesto kao kulturno-prosvjetno središte, čemu je izvor bila jaka djelatnost franjevac a i isusovaca.« (Sablić-Rem 2003: 123). Prvi požeški pjesnik Šimun Mecić (oko 1670. – 1735.) tiskao je 1726. godine u Budimu knjigu na hrvatskom jeziku *Cvitak pokornih aliti knjižice sedam pismi pokorni*. Knjiga sadrži molitvene pjesme, psalme, litanije, tužbalice, lirske plačeve i dramatisirane misterije. Mecić je autor antologijskih tekstova hrvatske književnosti 18. stoljeća, a njegovim *Plačem Majke Marije* »započet je niz požeških *mariologa*« (Sablić-Rem 2003: 129).

Među najstarije spadaju i poetski tekstovi, a nalazimo ih u rukopisnim kantualima iz franjevačkih samostana: u Vukovaru kantuali Antuna Sandukčića iz 1732. godine i iz 1730. ili 1735. godine, u Našicama najljepši franjevački kantual u kontinentalnoj Hrvatskoj – kantual Filipa Kapušvarca *Liber cantus* iz 1737. godine i anonimna zbirka iz 1750. godine. U ova četiri kantuala nalazi se ukupno 88 hrvatskih tekstova, od kojih su 64 različita. U kantualu *Liber cantus* nalazi se i osam notnih zapisa crkvenih pjesama anonimnih zapisivača, i to su najstariji takvi zapisi u Slavoniji. U Požegi se čuvaju još stariji franjevački kantuali, među kojima i Kapušvarčevi: *Velički kantual* iz 1719. i *Požeški kantual* iz 1720. godine u kojima su latinske mise; imaju samo dva hrvatska teksta koji se nalaze u svim Kapušvarčevim kantualima: *Dan od gnjiva i Spasi, spasi, Kraljice*. Filip Vlahović Kapušvarac rođen je u mađarskom gradu Kapošvaru (oko 1700.), a do 1755. godine živio je i radio samo na području Slavonije i Srijema: u Vukovaru, Našicama, Velikoj.¹

Među najstarije tiskane crkvene pjesmarice na štokavskoj ikavici, vezane uz Slavoniju, ubraja se i pjesmarica *Bogoljubne pisme za probuditi u srcu grišnika ljubav Božju i Marijansku*, objavljena 1736. u Trnavi. Pjesmarica je anonimna, ali »u predgovoru se postojanje pjesmarice dovodi u vezu s požeškim krajem: koje su od tih pjesama u vrime od sv. Poslanja apoštolskoga prošasto lito pivane u Kaptolu, Velikoj, Požegi, Kutjevu, u Pečuhu i drugih mistih« piše Matić (Matić 1940: XIX). Matić pretpostavlja da je autor pjesmarice *Bogoljubne pisme* isusovac kajkavac Juraj Mulih (1694. – 1754.) koji je sedam godina bio misionar u požeškom kraju i koji je, uz dvadesetak kajkavskih katehitičnih knjiga, priredio i pet štokavskih za požeško okružje.

Isusovac Antun Kanižlić (Požega, 1699. – Požega, 1777.) predstavnik je slavonske književnosti 18. stoljeća i autor crkvenih pjesmarica koje su imale važnu

¹ Svi hrvatski tekstovi pučkih crkvenih pjesama i notni zapisi napjeva iz franjevačkih kantuala 18. stoljeća objavljeni su u knjizi Miroslave Hadžihusejnović Valašek: *Hodi k meni, puče dragi*, Zagreb, 2019.

ulogu u crkvenoj glazbenoj praksi kasnijih razdoblja. U svojim molitvenicama/pjesmaricama objavljivao je pjesme sabrane od naroda, prenesene iz postojećih izdanja, pjesme sastavljene prema usmenoj narodnoj poeziji i svoje autorske pjesme duhovnog sadržaja. Požežanin Antun Kanižlić nakon školovanja u Požegi, Zagrebu, Beču, Grazu i Trnavi, profesorske službe u Varaždinu i Zagrebu i u tadašnjim isusovačkim kolegijima u Osijeku i Petrovaradinu, vratio u Požegu i počeo »intenzivno raditi oko izdavanja knjiga« (Matić 1940: XVI). Najpopularnije Kanižličjevo djelo (za njegova života doživjelo je pet izdanja) svakako je *Mala i svakomu potrebna Bogoslovica, to jest nauk kerstjanski (...) s običajnim molitvami i pismami*, prvi put tiskana u Trnavi, čini se, 1760. godine. *Mala bogoslovica* dijeli se na tri dijela: »Od nauka krstjanskoga«, »Od molitava običajnih« i »Od pisama bogoljubnih, koje se u nedilju i svetkovine, a osobito u vrime sv. Poslanja običaju pivati« (Matić 1940: XXXII). Među tim pjesmama i danas su poznate sljedeće pjesme: *Čestit svitu, danak svemu, Staše plačno tužna mati, Isukrste, ljubav tvoju, Falu sada uzdajmo, Slava Bogu pivajmo, O Isuse uspomena*.

Posljednje djelo koje je sâm Kanižlić objavio jest *Bogoljubnost molitvena, na proštenje prisvete troice jedinoga Boga, blažene divice Marie i svetih (...) o Antuna Kanižlića (...) pritiskana u Ternavi godište 1766*. Kanižlić u predgovoru napominje da je »u naš jezik prinio« neke poznate molitve iz tuđih knjiga i da osim molitava u knjizi ima pjesama »dobrim dijelom namijenjenih za pučko pjevanje u crkvi« (Matić 1940: XXXIII). »Možemo pouzdano reći« – piše Matić – »da je Kanižlić pribirao crkvene pjesme koje je našao u starijim pjesmaricama ili koje su već bile u običaju u crkvama u Slavoniji, često ih više ili manje preradio i tako predao kasnijem naraštaju.« (Matić 1940: XXXIII)

Tijekom 18. i u prvoj polovici 19. stoljeća molitvenici i pjesmarice crkvenih pučkih pjesama, koje su se koristile u Slavoniji, najčešće su tiskane u ugarskom dijelu Austro-Ugarske Monarhije: u Budimu, Trnavi, Pečuhu, Budimpešti, Osijeku. U uporabi su bile i sustavno opremljene pjesmarice: opsežna *Cithara octochorda* (Beč, 1701., 1723.; Zagreb, 1757.) i pjesmarica bosanskog franjevca Tome Babića *Cvit razlika mirisa duhovnoga*, poznata kao *Babuša* (Mleci, 1765.) i dr.

U drugoj polovici 18. stoljeća objavio je franjevački pisac Emerik Pavić u Budimu god. 1769. knjigu *Putovanje duhovno u stazice različitoga Bogoljubstva*. U njoj među 28 tekstova pjesama ima nekolicina koje se izvode i danas: *Počinja se strašna muka, Pisma od sedam riči Isusovi na križu, Uskrsnuo je naš Spasitelj, Ja virujem, ja se ufam, Ime štujem Trojstva Prisvetoga, O nebeski Sveti Oče, Tebe Boga svi falimo* i dr.

Godine 1791. u Osijeku je tiskan priručnik kanonika Đure Sertića *Jezgra nauka kerstjenskoga, pisme i molitve bogoljubne*. U trećem dijelu drugog izdanja iz

1807. nalaze se »pisme bogoljubne koje se u Nedilju i svetkovine običaju piva- ti«: *Faljeno po sve vrime, Dojdi k nama, Duše Sveti, Falu sad uzdajmo.* »Pisme od Muke Isuskrstove«: *Isuskrste, ljubav tvoju, O Isuse uspomena,* parafraza *Svi u glas jezici, Na lica mi padamo* koje se nalaze u mnogim priručnicima 18. i 19. stoljeća.

Iako je u Austro-Ugarskoj Monarhiji bila uobičajena praksa prenošenja i pre- pisivanja tekstova iz starijih pjesmarica, pa i iz susjednih zemalja, krajem 18. sto- ljeća dolazi do velikih promjena prouzročenih reformama carice Marije Terezije i poslije njezina sina cara Josipa II. Od 1780. do 1790. Josip II. provodi reforme na svim područjima državnog i društvenog života. 1784. godine njemački jezik postaje službeni jezik u cijeloj Monarhiji: u školstvu, upravi i pravosuđu. Prema bečkim reformama tadašnji biskup Zagrebačke biskupije, kojoj je pripadao veći dio Slavonije, Maksimilijan Vrhovac uvodi reformu u crkvenom bogoslužju. Umjesto starog Zagrebačkog obreda 1788. godine uvodi njemački obred jedinstven za cijelu monarhiju, poznat kao *Singmesse*. Njegova reforma odnosila se na liturgijske sadr- žaje »jer je kraljevsko namjesništvo u Budimu odredilo 26. rujna 1787. da se bo- goslužje u zagrebačkoj stolnoj crkvi mora uskladiti s propisima koje je izdao Josip II. za sve gradske crkve u njemačkim i ugarskim zemljama« (Franković 2003: 141). U tu svrhu Vrhovac je zamijenio starije (pučke) crkvene pjesme (uglavnom) hrvat- ske provenijencije s njemačkim pjesmama i tekstovima prevedenima na hrvatski. »Oblik *Singmesse* veže pjesme isključivo uz Red i Čin mise, a dokida se tradicional- na povijesna vezanost starijih hrvatskih pjesmarica i pjesama uz kalendar crkvene godine.« (Mihanović 2000: 83) Posljedice takva postupka bile su dugoročne.

Kruna Vrhovčeve reforme bilo je objavljivanje pjesmarica s napjevima za po- trebe Zagrebačke biskupije pod naslovom *Molitve koje duhovni pastiri s pobožnim ljudstvom (...) moliti imaju*. U njima nema starih hrvatskih pjesama, nego su samo prijevodi (uglavnom) njemačkih pjesama. Tako da je »pod Vrhovčevim utjecajem veći dio sjeverne Hrvatske poprimio nove crkvene pjesme tuđinskog podrijetla« (Franković 2003: 141). Od 1804. do 1857. godine pjesmarice su objavljene 11 puta u redakciji Zagrebačke biskupije, tekstovi pjesama napisani su kajkavskim narječ- jem, a dopunjeni su notnim zapisima. S ciljem da cijeli kontinentalni dio Hrvat- ske, koji je potpadao pod Austro-Ugarsku Monarhiju, pjeva iste pjesme, Vrhovec je dao tiskati, pod istim nazivom, molitvenike za Slavoniju na štokavsko-ikav- skom govoru. Prvo izdanje tih pjesmarica objavljeno je već 1807. s istim notnim zapisima, samo se razlikuju u jeziku.

Štokavska izdanja *Molitava* nastavila su se godine 1817. i malo kasnije 1824. Tada je biskup Bosanske i đakovačko-srijemske biskupije Emerik Raffay ti- skao molitvenike u Osijeku s istim ciljem objedinjavanja liturgijskog obreda na

temeljima njemačkih *Singmesse*. Ovi molitvenici nemaju notnih zapisa i sadržaj im se znatno razlikuje od kajkavskih izdanja.

U svim kajkavskim izdanjima Vrhovčevih molitvenika/pjesmarica, pa tako i u slavonskom izdanju iz 1807. godine, nalaze se notni zapisi. Note su u obliku romba, zapisane na četiri vodoravne crte uz C-ključ. »Takav način zapisivanja napjeva u XIX. stoljeću predstavlja anakronizam jer se tada u Europi objavljuju muzikalije u kojima se glazba bilježi notnim pismom kojim se i mi još i danas služimo.« (Demović 2001: 139) Potrebno je upozoriti da se u Vrhovčevim pjesmaricama nalaze jedini objavljeni notni zapisi popijevaka iz Slavonije u razdoblju od sto godina, od vremena *Cithare octochorde* iz 1757. do Jaićevih *Napiva* 1850. godine.

Desetak godina kasnije (1813.) Vrhovec je objavio *Poziv* svećenstvu na sakupljanje crkvenih i svjetovnih narodnih popijevaka što je dalo nov poticaj da se nastavi tradicijski način »prijenosa i zapisivanja usmene predaje« koja se »primjenjivala pri sastavljanju pjesmarica i zbornika« (Mihanović 1992: 124). Vrhovac u okružnici moli svećenstvo da »reči horvatske i slavonske, svakojake poslovice i narodne pesme, koje ste ili do sada za se skupili, ili u napredak skupili, i meni takodjer što beržje saobčite« (Sremac 2010: 51 prema Gaj 1837: 95). Iako se smatra da Vrhovčev *Poziv* nije imao većeg odjeka, ipak treba upozoriti na pjesmarice tada objavljene na području Slavonije i Podunavlja. Godine 1819. u Osijeku je tiskana pjesmarica Đure Arnolda (1771.–1848.) *Pismenik iliti skupljanje pisama različiti za nediljne, svetačne i ostale dneve*. Kako je Arnold bio orguljaš i zborovođa u Subotici, u *Pismeniku* je skupio tekstove pjesama koje su se tada pjevale u Bačkoj, ali među njima ima nekolicina koje se nalaze i u drugim pjesmaricama, a pjevaju se i danas: *Maria, o mili glas, Svemogući neba, zemlje Oče, Kraljico neba, raduj se, Svi jezici, zapivajte, Počinje se strašna muka, Isukrste, ljubav tvoju, Veliko je sad veselje, Zdravo budi, Marijo* i druge.

Prijevodni njemačkih i mađarskih pjesama osvojili su i pjesmarice vezane uz crkvenu godinu, a ne samo dio vezan uz liturgiju. Još 1821. objavljena je u Pešti anonimna pjesmarica *Vinac anđeoski to jest bogoljubne Molitve i Pisme na ikavskom narječju*. Iako pjesmarica sadrži prepjeve tekstova s mađarskog jezika i upućuje na mađarske napjeve (Mihanović 2000: 87), sadrži i mnogo tekstova pjesama kasnije objavljenih u Jaićevu Vincu, a pjevaju se i danas, kao npr.: *Čestit svitu, danak svemu, Divo svih divica, Istom počeh ja najbolje, Isukrst nam slavni, Majko Božja čudotvorna, Majko Divo, ti jedina, O Gospojo prevelika, Pruži ruku, Majko sveta, Radujte se, narodi, Svi u glas jezici* i dr.

Franjevac Marijan Jaić (1795. – 1858.) središnja je osoba u povijesti crkvene pučke glazbe u Slavoniji 19. stoljeća. Postavio je temelje mnogim kasnijim

izdanjima pučkih pjesmarica i orguljskih kantuala. Rođen je u Slavonskom Brodu, umro je u Budimu gdje je i objavljivao svoja djela. Kao franjevac Provincije sv. Ivana Kapistrana obnašao je visoke upravne dužnosti u hrvatskim i mađarskim gradovima: Osijeku, Vukovaru, Mohaču i Budimu. Prema Emanuelu Hošku, Jaić je kao pučki misionar duhovno obnavljao hrvatski vjernički puk, kao plodan pisac stvarao prosvjetiteljsku literaturu religiozno-pedagoškog sadržaja, a kao glazbenik je promicao crkvenu popijevku kao osobit vid duhovne obnove.

Godine 1827. Jaić je u Budimu objavio pjesmaricu, odnosno zbirku tekstova pjevanih pjesama *Bogoljubne pisme* koja je od 1830. do 1913. pod naslovom *Vinac bogoljubnih pisamah* objavljena 26 puta u više od 120 tisuća primjeraka. Zbog svoje priraslosti religijskim osjećajima puka, poetskim i estetskim kvalitetima *Vinac bogoljubnih pisamah* bio je vrlo popularan. Svaka vjernička kuća u Slavoniji imala je (i najvjerojatnije još ima) bar jedan primjerak *Vinca*, koji je već postao sinonimom za crkvenu pjesmaricu.

Sadržaj *Vinca* tijekom tih 90 godina izlaženja djelomično se i promijenio prapopisom, jezikom i sadržajem. Godine 1875. pjesmarici je promijenjen naziv u *Vienac*, priložen je dodatak koji se javlja u svim kasnijim izdanjima. Na naslovnoj stranici 18. izdanja iz 1885. godine piše da je »mnogostrano izpravljen na svjetlost izdan, umnožen još dodatkom učitelja Vjekoslava Grginčevića i župnika Ilije Okrugića«. To su tekstovi pjesama koje su se pjevale u Vojvodini i (moguće) bile tada novijeg nastanka: a koje su ušle u repertoar crkvenih pučkih pjesama Slavonije: *Ustajte, pastiri* (str.13.), *Jutrom oprem oči* (str. 80.), *Marijina bašča ružicom procvala* (Bernardica, str.19.), *Kad su Isusa sa križa skinili* (str.121.) i koje su ušle u program crkvenih pučkih slavonskih pjesama.

Na prvu notnu zbirku crkvenih pučkih popijevaka hrvatski su vjernici u Slavoniji čekali do 1850. godine kada je Marijan Jaić u Budimu objavio prvi kantual na štokavskoj ikavici. Taj prvi hrvatski kantual (po Demoviću *orguljnik*) namijenjen pjevanju uz orguljsku pratnju u suvremenom notnom pismu nosi naziv *Napivi bogoljubnih cerkvenih pisamah*.

Prema uvodniku *Napiva*, naslovljenog *Bogoljubni pivače*, Jaić je 'pohrvatio' nekoliko njemačkih i mađarskih pjesama, srednjovjekovnih latinskih popijevaka, a nekoliko je preuzeo iz *Cithare octochorde* i drugih izvora (Demović 1997: 35 – 36). Iako je veći dio prikupio među Hrvatima u Slavoniji i Podunavlju, a neke tekstove preuzete iz objavljenih starih pjesmarica sâm uglazbio, te su popijevke nakon 26 izdanja njegove tekstovne pjesmarice *Vinac* i kantuala *Napivi*, tijekom 19. i 20. stoljeća prihvaćene od puka i postale prepoznatljive hrvatske crkvene pučke pjesme. Upravo takve popijevke postale su simbolom Katoličke

Crkve, neka vrsta himni ili evergreena, koje su popularne i danas, kao božićne: *O pastiri, čudo novo* (str. 40.), *Radujte se, narodi* (str. 44.), *Veselje ti navištujem* (str. 46.); marijanske: *Pruži ruku, Majko sveta* (str.79.), *Marijo, o mili glas* (str. 78.); uskrsna: *Kraljice neba, raduj se* (str. 70.) i druge. Time se ispunila Jaićeva težnja (izražena u uvodnom tekstu *Napiva Bogoljubni pivače!*) da se u svim dijelovima Hrvatske pjevaju »iste crkvene pisme, iste njihove napive« kako bi bolje slavili Boga i u »ljubavi s' jedinili«. Mnoge pjesme koje je Jaić sabrao u *Vincu* i *Napivima* već su se pjevale u Slavoniji, što znači da su još starije od vremena kad ih je Jaić sabirao, stoga im je popisivanjem i objavljivanjem omogućio daljnji život, a mnogima i do današnjih dana.

Demović navodi o značenju Jaićeva rada sljedeće:

»Glavnina tekstova Jaićeva *Vinca*, odnosno *Napiva*, prilagođena je današnjim liturgijskim potrebama (...) i odgovarala je ukusu vjernika koji su ovim pjesmaricama i odgajani kroz najmanje sedam generacija. Da najveći broj pučkih popijevaka Jaićeva orguljnika ima veliku umjetničku vrijednost, pokazuje činjenica da je usvojen od širokog sloja hrvatskih vjernika, te da još i danas predstavlja dio standardnog repertoira pučkih popijevaka što se pjevaju u našim crkvama.(...) Osim toga liturgijsko ustrojstvo Jaićeva orguljnika postalo je ogledni uzorak prema kojem su oblikovani slični zbornici.« (Demović 2001: 46, 48)

Godine 1840. u tiskari Ljudevita Gaja u Zagrebu tiskan je molitvenik s tekstovima hrvatskih crkvenih pjesama *Jezgra kerstjanske bogoljubnosti za svagdanju potrebu s većjom stranom iz najboljih molitvenih knjiga*. Autor je misnik »Biskupie Djakovačke ili Bosanske i Srijemske« župnik iz Levanjske Varoši Antun Sabolović. Prema Hrvojki Mihanović, knjiga je pisana po Gajevoj pravopisnoj reformi za područje »zagrebačke nadbiskupije« (Mihanović Salopek 2000: 104). Od 341. stranice molitvenika slijede »Bogoljubne pesme koje se u nedelju i u svetkovine običavaju pevati«, a knjiga završava *Plačem Blažene Djevice Marije* s više od dvjesto stihova.

Crkvena pučka i tradicijska (folklorna) glazba u sekundarnim izvorima

U ovom poglavlju donosi se pregled podataka o crkvenim pučkim i tradicijskim pjesmama, o glazbenom i širem društvenom životu na području Požeške biskupije i Slavonije na temelju sekundarnih povijesnih izvora. Ti su izvori najčešće svjetovnog podrijetla, razlikuju se po karakteru, opsegu i kvaliteti, nalaze se u crkvenim i svjetovnim djelima, poetskim i proznim, u stručnim i znanstvenim

radovima, putopisima, izvještajima, u djelima s literarnim pretenzijama; tekstovi pjevanih pjesama nalaze se u zbirka i pjesmaricama, u tiskanim djelima i u rukopisnoj građi. Pisali su ih dokumentaristi različitih profila: pisci, putopisci, službeni predstavnici Katoličke Crkve, istraživači, zapisivači, ljubitelji baštine. Sekundarni izvori su »pogled s odmakom«, oni sadrže građu koja je objektivna slika svjetovnog i duhovnog života slavonskog puka.

Nakon oslobođenja od Turaka 1691. godine za Požegu i okolicu započinje razdoblje intenzivnog uspona, posebno na području umjetnosti. Glazbeni život vezan je uz franjevačke samostane i požeški isusovački kolegij, ali i uz svjetovna događanja. Isusovci dolaze u Požegu 1698., a već 1706. godine nabavljene su prve orgulje za crkvu sv. Lovre. Godine 1726. podizanjem gimnazije na četverogodišnje obrazovanje, u isusovačkom kolegiju stvorili su se uvjeti za formiranje pjevačkog zbora i orkestra koji su izvodili tzv. »figuralnu glazbu«. Od 1732. godine do ukinuća isusovačkog reda 1773. sve su glazbene manifestacije u gradu – vjerski blagdani, procesije, đачke priredbe i dr. – bile povezane uz djelovanje tog sastava. Učenicima isusovačkog kolegija u Požegi bili su A. Kanižlić, A. Ivanošić, J. S. Relković, F. Trenk i drugi.

Prve podatke o životu i običajima slavonskog puka zabilježili su najčešće strani putnici. Najstarija zbirka tekstova svjetovnih pjesama potječe iz prve polovice 18. stoljeća, to je *Erlangenski rukopis*. Nastala je oko 1720. godine u zapadnom dijelu Slavonske Posavine, na tzv. granici, zapisivač je nepoznati Nijemac. Sadrži 217 epskih i lirskih, pučkih i narodnih pjesama.² Među prvima koji su opisivali život u ovim krajevima bio je austrijski vladin savjetnik Friedrich Wilhelm Taube koji na tu temu objavljuje knjigu *Historische und geographische Beschreibung des Koenigsreiches Slavonien und des Herzogtumes Syrmien (Opis Slavonije i Srema)* objavljenoj u Beču 1777. godine. Uz brojne podatke o životu slavonskog sela Taube bilježi da svi Iliri imaju prirodan smisao za pjesništvo, a ilirske pjesme zvuče melankolično i lijepo ih je slušati.

Pet godina kasnije, 1782. u Požegi su boravila dva profesora budimskog sveučilišta Matija Piller i Ludovik Mitterpacher te su po naredbi vlade u Beču ispitali uzroke čestih požara u selu Eminovcima. Tijekom dva mjeseca istraživali su i seoski život i običaje te svoja zapažanja objavili na latiskom jeziku u knjizi *Iter per Poseganam Sclavoniae provinciam* (Budim, 1783.). Profesori bilježe narodna

² Rukopis je pronađen 1913. godine u Sveučilišnoj knjižnici u Erlangenu, a objavio ga je slavist Rikard Gesemann u Sremskoj Mitrovici 1925. godine pod naslovom: *Erlangenski rukopis starih srpskohrvatskih narodnih pesama*.

glazbala (gajde i tamburu), seoska kola bez pratnje i pjesme o slavnim djelima kraljeva i vojvoda.³

U povijesti slavonske glazbene baštine istaknuto mjesto zauzima franjevac, učenik požeške gimnazije Antun Ivanošić (Osijek, 1748. – Križevci, 1800.). Za njega možemo reći da je pripadnik tzv. ratničke književnosti i humorističke poezije. U njegovoj poemi *Pisma od uzetja turske Gradiške koju piva Slavonac uz tamburu...*, objavljenoj u Zagrebu 1789., tiskan je prvi notni zapis svjetovne pjesme iz Slavonije – *Laudonova zdravica* posvećena pobjedniku nad Turcima generalu Gedeonu Laudonu. Ivanošić je 1788. u Zagrebu objavio djelo duhovne tematike *Svemogući neba i zemlje Stvoritelj*. Službovao je kao kapelan na slavonskoj Granici, od Gradiške do Orubice, bio župnik u Čađavici kod Slatine i duhovnik na ratištima. Poznat je kao prijatelj dobre kapljice i autor satiričnih pjesama o fratru Antunu Zvekanu.⁴ U 18. stoljeću u Slavoniji su stvarali i sljedeći autori duhovnih priručnika, religijskih poema i molitvenika:

- đakovački župnik Ivan Grlčić objavio je u Veneciji 1707. *Put nebeski*
- franjevac Đuro Rapić (Stara Gradiška, 1714. – Đakovo, 1785.) objavio je u Pešti priručnike *Svakom po malo* (1762.) i *Od svakoga po malo* (1764.)
- glagoljaš iz Like Vid Došen (Tribunj, oko 1720. – Dubovik kod Sl. Broda, 1778.) objavio je u Zagrebu 1767. *Jeku s planine* i 1768. *Aždaju sedmoglavu*.

Prvo svjetovno lice među slavonskim svećenicima književnicima bio je prosvjetiteljski pisac rođen u selu Davoru Matija Antun Relković (1732. – 1789.), autor epa *Satir iliti divji čovik* (Dresden, 1762.). Svojim kritičkim i moralističkim odnosom prema ostacima prošlosti, posebice prema ostacima turske kulture, stekao je veliko poštovanje i popularnost u Slavoniji, posebno na Granici.

Među slavonske franjevce koji su zadužili hrvatsku znanost i kulturu ubrajamo i latinista Matiju Petra Katančića. Rođen je 1750. u Valpovu, umro u Budimu 1825. godine. Katančić je jedan od osnivača moderne arheologije u nas, prvi književni teoretičar, prevoditelj *Biblije*, autor prvog etimološkog rječnika i dr. Autor je prve rasprave o hrvatskom pjesništvu pisane s estetskog stajališta *Knjižice o ilirskom pjesništvu izvedene po zakonima estetike* (*De Poesi Illyrica libellus ad leges*

³ Drugi dio njihove knjige (str.115. – 140.) objavio je Tomo Matić u originalu i prijevodu 1951. godine u ZNŽO (knj. 35, str. 5. – 27.) pod naslovom Narodni život i običaji u Požeškoj županiji krajem osamnaestog vijeka.

⁴ Vidjeti: Hadžihusejnović Valašek 1991: 161 – 174

aestheticae exactus), važne u povijesti slavonske folklorne i crkvene pučke glazbe. Tekst je napisan na latinskom jeziku i bio pripravan za objavljivanje 1817. godine. Zbog brojnih komplikacija rasprava je prevedena i objavljena tek 1984. godine.⁵ Za ilustraciju svojih zaključaka Katančić je u svoju raspravu uvrstio svjetovne i nabožne stihove na hrvatskom jeziku i priložio notne zapise koji su izgubljeni. Od 15 notnih zapisa, na koje se u tekstu poziva, Katančić je uvrstio i tri nabožne pjesme. Na notnom listu br. 1 bio je zapisan napjev za dvije strofe pjesme *Gladnih rana, napoj žednih*. Na listu br. 2 Katančić je zapisao napjev pjesme koju je čuo u djetinjstvu u Pečuhu *Falimo Isusa dragoga slatko ime*, a na listu br. 3 napjev za pjesmu iz knjižice *Zazivi i himne* koju su pjevale djevojke u Baji *Kriposti duševne spomenite se*. Prema ovim navodima Katančića možemo ubrojiti među naše prve melografe čiji je rad zbog gubitka notnih zapisa nemoguće potpunije predstaviti. Katančićev je cilj bio da se ljudsko stvaralaštvo otrgne zaboravu i pristupačnije predoči široj javnosti.

Razvojem gradova na prijelazu između 18. i 19. stoljeća nastajao je novi društveni sloj stanovništva koji se počeo značajnije razlikovati od seoskoga po obrazovanju, profesiji, navikama. Komunikacijom među gradovima, posebno iz srednje Europe, proširivao je njihov vidokrug, što je dovelo do formiranja novoga ukusa, novih estetskih kriterija, novih vrsta kulture i zabave. Gradski orkestri, koji su se počeli formirati još u 18. stoljeću, imali su višestruku namjenu, a sudjelovali su i u crkvenim obredima. Postojali su kavanski sastavi, popularni vojni orkestri, dvorski i crkveni instrumentalni sastavi. U varošicama su se održavale glazbene predstave putujućih kazališnih trupa ili su ih građani sami organizirali. Postupno se oblikuje i vokalna pučka glazba u slavonskim gradovima, često po uzoru na srednjoeuropske, njemačke, austrijske i češke pjesme. Po sadržaju to su ljubavne, domoljubne pjesme i napitnice/zdravice. Tekstovi su najčešće strofni, napjevi su u duru, imaju veći raspon i završavaju na tonici. Na formiranje varoških pjesama utjecale su i uvezene crkvene pučke pjesme koje su nakon reforme biskupa Vrhovca uvrštene u liturgiju kontinentalnog dijela Hrvatske. Varoške, tj. starogradske, pjesme zadržale su se u urbanim i ruralnim sredinama Slavonije do danas.

Požega je i u prvoj polovici 19. stoljeća bila jedno od središta svjetovnog kulturno-zabavnog i crkvenog života u Slavoniji. U gradu je djelovala gradska kape-la od 10 do 12 »muzikaša« Cigana koja je svirala na svečanostima, pokladama,

⁵ Ovo je djelo preveo Stjepan Sršan, priredio Stanislav Marijanović, izdavač je Izdavački centar Revija iz Osijeka.

zabavama i sličnim prigodama. Sačuvan je i arhivski spis iz 1832. godine s programom pokladne zabave prema kojem je »čak bilo određeno policajno što i kako se pleše«. ⁶

U Etnološkom zavodu HAZU čuvaju se najstarije rukopisne zbirke s kraja 18. stoljeća iz Požege: *Zbornik Tome Kraljevića* (poslije 1796.) i *Pervizov zbornik* iz 1798. u ostavštini Vjekoslava Babukića. Zbirke sadrže tekstove pjesama koje su se izvodile u životnom okružju: ljubavne, zdravice, domoljubne, nastale pod utjecajem srednjoeuropske pučke glazbe koju su donosili useljenici u slavonske varošice. ⁷

Franjevac Grga Čevapović (Bertelovci kraj Požege, 1786. – Budim, 1830.), prethodnik iliraca, prosvjetitelj i književnik, obnovio je đaćku biblijsku dramu zabranjenu od 1794. godine. U čast đakovačkog biskupa Emerika Karla Rafaya izvedena je 1819. dramska igra *Josip, sin Jakoba Patriarke* u samostanu u Vukovaru. Najbolja verzija objavljena je u Budimu 1820. godine pod naslovom *Josip, sin Jakoba Patriarke u narodnoj igri prikazan od učenika vukovarski*. Stihovani dramski tekst upotpunjen je s 23 jednoglasna notna zapisa. Iako je pod notne zapise podmetnut autorski religijski tekst, prema istraživačima slavonske tradicijske glazbe (F. Kuhač, J. Forko, I. Scherzer, B. Inhof, S. Pelc, L. Županović) tri notna zapisa su »doslovno preuzeti narodni napjevi« (1., 11. i 21. notni zapis), šest »odaju prisutnost narodne izričajnosti cijele slavonske regije«, a preostali »pripadaju evropskoj muzičkoj tradiciji onog vremena«. ⁸ Napjevi preuzeti iz svjetovne glazbe koja je živjela u slavonskim varošicama jesu: *Mila moja, mila moja, Smilj, smilj, Smiljaniću* i njemačke pjesme poznate po hrvatskom tekstu *Djevojka je ružu brala*.

Jedna od središnjih osoba slavonskog preporodnog razdoblja i povijesti hrvatske kulture bio je hrvatski domoljub, jezikoslovac, dokumentarist i prevoditelj, trgovac u Slavonskom Brodu Ignjat Alojz Brlić (Slavonski Brod, 1795. – Slavonski Brod, 1855.). ⁹ Godine 1832. objavio je *Ogleda iz Svetog pisma*, godine 1833. prvu sustavnu »ilirsku« gramatiku za Nijemce *Gramatik der Illyrische Sprache*, a 19 je godina u Budimu izdavao *Novouređeni ilirski kalendar*. Utemeljitelj je jedinstvene

⁶ Kemf 1931: br.1, 17

⁷ HAZU Zbirka MH, reg. br. 187 a i b. Građa još nije objavljena ni analizirana, pa nije poznato sadrži li crkvene i nabožne pjesme.

⁸ Citati su iz: Županović 1981./82.

⁹ Ignjat Brlić nakon osnovne škole u Sl. Brodu završio je gimnaziju u Požegi kao najbolji učenik i trgovački zanat u Vukovaru.

knjižnice i arhiva koji su popunjavali njegovi sinovi dr. Ignjat Brlić, Andrija Torkvat Brlić i supruga njegova unuka Vatroslava Ivana Brlić-Mažuranić.

U arhivu obitelji Brlić sačuvano je nekoliko rukopisnih pjesmarica iz 18. i s početka 19. stoljeća, čiji je sadržaj u IV. i V. svesku *Uspomena na stari Brod*, koje je objavljivao Ignjatov sin u Zagrebu i Đakovu 1888. godine. U prilogu V. sveska nalazi se najstarija notna zbirka svjetovne glazbe u Slavoniji, nastala oko 1837. godine sa 64 zapisa vokalne glazbe.¹⁰ U IV. svesku *Uspomena* nalazi se i bogata zbirka tekstova crkvenih pučkih pjesama koje su zapisane i objavljene u svjetovnom (a ne u crkvenom) izvoru, za koje se može prepostaviti da su se pjevale u cijeloj središnjoj Slavoniji.

»Medju spisima Brličeve knjižnice«, piše priređivač Ignjat Brlić, »nalazi se više pisanih molitvenika i pobožnih pjesama i pjesmarica« te nastavlja: »Najstariji molitvenik je valjda pisan oko god. 1760., *Molitvenik sa životopisom, litanijama i pjesmom svetom Florijanu, I. A. Brlića iz 1830. i Svagdanja bogoljubnost, ispisana za vlastito upotrebljenje od I. A. Brlića u Brodu 1846.*« Kao najstariju spominje pjesmu iz 1745. i donosi cijeli tekst: *Isus, Isus naša dika*. Predstavljene su sadržaji starih rukopisnih pjesmarica iz 1708. i 1768. godine u kojima ima pjesama koje se i danas pjevaju kao: *O Betleme, grade slavni, Zdravo, Divo svih divica* i dr. U nastavku piše: »Medju pjesmaricama pisanimi ili prepisanimi u početku ovog stoljeća ima jedna od god. 1805., koja se naziva: *Psaltirić duhovnih pjesamah* u njoj ima trideset i četiri pjesme i to 15 zvane 'svagdanje', što se pod misom pjevaju, a od ostalih priobćujemo za ugled slijedeće: *Zdrava budi, Marija, prijaska zornice* (Pisma); *Svim svitu glavno se veselje zgodi* (Pisma božićna); *Ustante, pastiri: Ivane, Miho, Stipane* (Pisma na Božić); *Kakve to jasnosti u Betlemu* (Opet pisma na Božić); *O ditešce men pridrago, vesela sam ti* (Opet pisma na Božić); *Čiča Josipe, pusti mene* (Opet pisma na Božić).« Na pitanje kako su se ove crkvene i ine pobožne pjesme pjevale Ignjat Brlić nalazi odgovor u kantualu Brođanina fra Marijana Jaića *Napivi bogoljubnih crkvenih pisama* kod kojega je »pisac ovih uspomena pri sastavu ovih napjeva znatno sudjelovao«.

U Brličevim *Uspomenama V.* objavljena su i dva scenska igrokaza koji su se izvodili daleko prije Čevapovićeva *Josipa*. Prvi je običaj *Tri kralja* zapisan u pjesmarici iz 1814. godine, drugi dramska predstava *Judita pobjediteljica Holoferna* s 18 likova i 30 vojnika koju su učenici Franjevačke gimnazije izveli 1770. godine.

Mnogi povijesni podatci svjedoče o bliskoj suradnji Ignjata Brlića sa suvremenicima ilircima i svim kulturnim djelatnicima na tzv »slavenskom jugu«, tako

¹⁰ Vidi: Hadžihusjenović Valašek 1990: 151–187

i sa svećenikom Lukom Ilićem iz Oriovca (Oriovčaninom), o. Marijanom Jaićem, Gajem, Vukom i dr.

Svećenik Luka Ilić Oriovčanin (Oriovac, 1817. – Novska, 1878) bio je preporoditelj koji se uključio u nastojanje suvremenika oko formiranja narodnog jezika i kulture na osnovi tradicije, običaja i duha hrvatskoga naroda. Ilić je bio kapelan u Požeštini: u Ruševu, Velikoj, Lipovljanima, Gaju, a nakon što se vratio s talijanskog bojišta, bio je župnik u Mačkovcu i Novskoj. Uz pomoć suradnika skupljao je tekstove narodnih i varoških pjesama s područja cijele Slavonije. Prvi je objavio pučke pjesme u četiri sveska između 1844. i 1846. godine u Zagrebu pod naslovom *Slavonske varoške pjesme s tekstovima napitnica, ljubavnih i domoljubnih pjesama*. Osim tekstova pjesama Ilić je skupljao i etnološku građu koju je 1846. godine objavio u knjizi *Narodni slavonski običaji* u Zagrebu. Uspoređujući ih s tada poznatom literaturom na hrvatskom, njemačkom i latinskom jeziku¹¹, Ilić je došao do zaključka da su slavonski narodni običaji srodni običajima ostalih slavenskih naroda. Knjiga (316 stranica) ima dva dijela: *Slavonski narodni običaji i navade* te *Slavonski plesi i sigre*. Knjiga ima ukupno 137 tekstova pjesama iz tridesetak slavonskih mjesta, ponajviše iz Oriovca, Podvinja, Pleternice, Velike i Tovarnika. Ilić je uz tekstove svjetovnih pjesama uvrstio i nekoliko tekstova pjesama nabožnog sadržaja. To su pjesme uz običaje: na str. 32. čestitka iz Pakraca: *Tko pije vino na slavu Božju*; iz Drenovca na str. 33.: *Sveti Petar i Nikola putem šetaju*, svadbena iz Ruševa na str. 52.: *Pomoz', Bože i Gospo*; dvije sljepačke na str. 39. i 41.: *Hrani majka do devet sinovah* i *Zapovjedi Gospod Bog*.

Uz božićni običaj *Betlem* djeca pjevaju ove četiri pjesme koje, po Iliću »baš narodne nisu«, na str. 96. – 99.: *U gradu Betlemu zvijezda Danica*, *Na salašu kod Betlema*, *Slavno sunce u pol noći* i *O djetesce moje drago, vesela sam ti*. Uz običaj *Tri kralja* izvodio se igrokaz s ovim likovima: Bog, Arkandjel, Adam, Eva i vrag, uz koji se pjevala pjesma *O slavna betlemska ti si štalica* (str. 111.).¹² Na Spasovo bio je pastirski običaj *Križari* kada se obilazilo selo i pjevalo: *Oj pomози, mili Bože, sa križem pred dvore* i *Svi križi Božji podigoše se* (str. 138.), *Sretno jutro vam, seljani* (str. 140.) i *Molimo se višnjem Bogu* (str. 141.) Uz ivanjske svečanosti pjevaju se različite pjesme među kojima je i tužaljka svetom Ivi iz Sibinja: *Tužilo se žarko sunce sa vedra neba* (str. 162.). Uz igru *Sugreb* (pogreb) pjevala se pjesma iz Velike: *Raslo drvo srid raja, pod njim sidi Nikola* (str. 261.). U Osijeku je započelo organi-

¹¹ Citira više od sedamdeset različitih autora i više od stotinu djela.

¹² Ove božićne pjesme nalaze se i u nekim crkvenim pjesmaricama koje su tada već kolale među pukom.

zirano bavljenje tamburaškom glazbom. Već 1841. četiri su tamburaša gostovala u Pečuhu što je zabilježila i *Danica ilirska* (br. 92 iz 1841.). Izveli su jednu polku, ilirsko kolo, valcer, dvopjev iz *Norme* i domoljubne pjesme *Nek se hrusti šaka mala i Hajdmo, braćo, hajd', junaci*.

Najveća je zasluga Osječanina Paje Kolarića (1831.– 1876.) što je 1847. složio tamburaški sekstet nakon čega se naglo raširilo zanimanje za tamburaško višeglasno muziciranje ne samo u Slavoniji nego u cijeloj Hrvatskoj i izvan nje. Kolarić je autor desetak ljubavnih popijevaka, među kojima je i pjesma *Tko je srce u te dirno*, poznata kao starogradski *evergreen* *Miruj, miruj, srce moje* koju je napiso Petar Preradović.

U prvoj polovici 19. stoljeća u Slavoniji su djelovali književnici i »ishitrici« (Kuhač). Profesor u Požeškoj gimnaziji bio je Ferdinand Mataković (1763. – 1843.) »izhitrilac« požeških varoških pjesama. Književnik Mato Topalović (1812. – 1864.) autor je prve zbirke slavonskih narodnih pjesama *Tamburaši ilirski* objavljene u Osijeku 1842. godine. Suradnici Mate Topalovića u skupljanju tekstova bili su i bogoslov Dragutin Tunić i župni pomoćnik Stanko Ovničević iz Požege.¹³

Književnik i župnik iz Petrovaradina Ilija Okrugić Srijemac (1827. – 1897.) stekao je popularnost igrokazima iz narodnog života u kojima je bilo i glazbenih brojeva. Okrugić je autor domoljubnih pjesama i sakupljač tekstova crkvenih pučkih pjesama u Srijemu i Vojvodini. Rijetke pastirske božićne, korizmene i hodočasničke marijanske pripovjedne pjesme uvrstio je u Dodatak *Viencu iz 1875.: Ustajte, pastiri* (str.13.), *Jutrom oprem oči* (str.80.), *Marijina bašča ružicom procvala* (*Bernardica*, str.19.), *Kad su Isusa sa križa skinili* (str.121.) i dr. Ove popijevke pjevaju se i danas, što dokazuju transkripcije terenskih snimaka uvrštene u ovu zbirku.

Požega zauzima vrlo važno mjesto u povijesti hrvatske glazbe. Prva objavljena notna zbirka narodnih pjesama na cijelom »slavenskom jugu« (Kuhač) nastala je u Požegi. Autor zbirke *Južno slavljanske pučke pjesme* požeški je pravnik Karlo Katineli (1797. – 1864.), sudski vijećnik hrvatskog Banskog stola. Zbirka je objavljena u Beču, najvjerojatnije 1849. godine. Sadrži 25 zapisa napjeva varoških pjesama, obrađenih za glas uz pratnju glasovira. Na naslovnici piše »Čisti dobitak pripada na korist bolnice požeške« koja je 1847. godine stradala u požaru. Notnim zapisima u Katinelijevoj zbirci odgovaraju tekstovi u zbirkama Luke Ilića Oriovčana, što dokazuje njihovu suradnju.

¹³ Brođanin svećenik Stjepan Marjanović (1802. – 1860.) ogleđao se u prozi, dramskom i religijskom pjesništvu, slikarstvu i glazbi. Autor je zbirke pjesama *Vitie*.

U dokumentiranju crkvene pučke pjesme zasluge ima i prvi hrvatski muzikolog, teoretičar i povjesničar glazbe Osječanin Franjo Ksaver Kuhač (1834. – 1911.). Njegova reprezentativna zbirka notnih zapisa narodne glazbe nosi naslov *Južno-slovjenske narodne popievke*. Sadrži 2000 notnih zapisa. Četiri knjige zbirke Kuhač je, u vlastitoj nakladi, objavljivao od 1878. do 1881. godine, a petu knjigu objavila je JAZU 1941. godine. Kuhač je prvi, početkom druge polovice 19. stoljeća, dokumentirao crkvene pučke pjesme iz znanstvenih, a ne religijsko-didaktičkih razloga. Nažalost, broj zapisanih crkvenih napjeva iz Slavonije vrlo je malen (svega 29), a ta građa do današnjeg dana nije objavljena, već se čuva u Kuhačevoj ostavštini i Hrvatskom državnom arhivu¹⁴ pod naslovom *Popievke – crkvene*. S područja Požeške biskupije među Kuhačevim notnim zapisima nalaze se samo dva zapisa: *U pustinji kod Betlema* (br. 73, Našice) i *O Betlemu gradu slavni* (br. 77, Požega). U pet Kuhačevih tiskanih zbirki svjetovnih popijevaka i u šestoj rukopisnoj uvršteno je 415 pjesama s napjevima iz Slavonije. Od toga broja 244 je zapisao u jednom od 34 lokaliteta, a preostale nose oznaku Slavonije, Valpovštine i sl. Području današnje Požeške biskupije pripadaju: dvije popijevke iz Feričanaca, devet iz Gradiške, dvije iz Kutjeva, deset iz Orahovice, sedam iz Oriovca, jedna iz Pleternice, dvije iz Podgorača i 26 iz Požege, među kojima su i 24 iz Katinelijeve zbirke *Južno-slovjenske pučke pjesme* (1949.).

U *Zborniku za narodni život i običaje JAZU* godine 1908. (str.119.–123.) objavio je učitelj Mijo Kurjaković jedanaest molitava iz sela Vrbove u slavonskoj Posavini. To su tri večernje molitve: *U gorici crkvica, Anđele moj, čuvaru moj, Sveti Vide, vidi mene*. Slijede molitve Mariji: *Škripalica škriplje, Gospa Sinka ziblje, Šetala se Marija, Kleči Gospa na kamenu mramoru, Amen, amen, Marijo, Hajd'mo spati, Boga zvati*, zatim Muka Gospodinova: *Prvi pitli zapivaše*, te ostale različite molitve: *Sveta Kato, Katarino, Zlatan pivčac piva, Spasitelju, spasi dušu moju* i molitva koju narod naziva *Jedinstvo*. Kurjaković je zabilježio i imena kazivača, to su: Marija Matasić, Marija Krmpotić, Antun Trupinić i Marica Đurić.

Gotovo nepoznate hrvatskoj kulturnoj i glazbenoj javnosti ostale su knjižice/ zbirke Jurja Lahnera, objavljene u Zagrebu između 1926. i 1932. godine. Tri zbirke tekstova objavilo je Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima s urednikom Josipom Andrićem (1926., 1928. i 1932.), a jedinu notnu, koju je uredio Juraj Lahner, izdao je Samostan milosrdnih sestara sv. Vinka u Zagrebu 1930. godine. Zbirke sadrže od 30 do 60 tekstova pjesama koje je dobivao iz različitih dijelova Hrvatske, pa i Bosne. Zapisivačice su najčešće bile učenice i učiteljice na terenu, a jedini

¹⁴ Signatura: Fasc. XXVII/55, prilog 1.

muškarac bio je svestrani sakupljač i zapisivač svjetovnih i crkvenih narodnih pjesama Ivo Čakalić iz Doljanovaca u Požeštini s 11 tekstova u Lahnerovim zbirka-
ma. Od ukupno 23 teksta nabožnih pjesama iz Požeštine i zapadne Posavine po jedan je tekst iz Buka, Drežnika, Nove Gradiške, Pavlovca i Ruševa, dva iz Stare Gradiške, pet iz Oriovca.

U uvodu knjige *Hrvatske narodne pobožne pjesme* (1926.) Lahner piše o našim narodnim pjesmama: »U jednim je narod opjevao svoje junake i njihova junačka djela, u drugima iskazao svoje misli i osjećaje o različitim događajima svakidašnjeg života, a u trećima je iznio svoje vjerovanje (...) i kazao nam svoje misli i osjećaje o različitim vjerskim stvarima. U to je svoje kršćanske pobožne pjesme unio naš narod svoje najveće, najdublje i najozbiljnije misli i osjećaje (...), te su te pjesme u svojoj cjelini bez sumnje najljepši i najvredniji dio našeg narodnog pjesništva (...) i spomenici najdavnije hrvatske kulture. (...) Jedno je ono što je uzeto iz vjere kršćansko-katoličke i iz svetih knjiga, a drugo što je narod izveo i iskitio iz starinskih kazivanja.« (Lahner 1926)

U Lahnerovim zbirka-
ma tiskane su ove pjesme iz Požeštine i zapadne Posavine:

- 1926. *Hrvatske narodne pobožne pjesme*: br. 11 *Ide Diva prikim putem*, Oriovac; br. 15 *Ajmo spati, Boga zvati*, Ruševci; br. 19 *Šetala se Barbara*, Doljanovci; br. 22 *Zaspala je sveta mlada nedilja*, D. Varoš / Stara Gradiška; br. 23 *Šetala se, šetala*, Oriovac; br. 25 *Šetala se Marija*, Pavlovci.
- 1928. *Od Isusa i Marije*: br. 2 *Kad je stigla tužna Mati* (Isusovo rođenje), Doljanovci; br. 6 *Kad je Majka priblažena (Gospin san)*, Doljanovci; br. 8 *Šetala se, šetala (Marija se skrivala)*, Doljanovci; br. 13 *Golubica gudi (Golubica Mariju budi)*, Drežnik; br. 39 *U gori je ružmarin (Još je ljepši Božji Sin)*, Doljanovci.
- 1930. *Rožice i fjalice* (note): str. 5 *Kad je stigla tužna Mati (Isusovo rođenje)*, Nova Gradiška; str. 6 *Kad je stigla tužna Mati (Isusovo rođenje)*, Oriovac i Nova Kapela; str. 10 *Šetala se, šetala (Marija se skrivala)*, Oriovac; str. 12 *Ide Diva prikim putem (Marija i majstori)*, Oriovac; str. 13 *Šetale se tri Marije (Isusovo uskrsnuće)*, Doljanovci; str. 21 *Zaspala je sveta Mlada nedilja (Bog i sirote)*, Stara Gradiška.
- 1932. *Od svetaca Božjih*: str. 6 *Sveta Kato, Katarino (Svetu Katu srce boli)*, Doljanovci/ Čakalić; str. 21 *Sveti Josip bašču gradi (Bašča svetog Josipa)*, Doljanovci/Čakalić; str. 26 *Na Petrovo Božji dan (Petrovske strijele)*, Doljanovci/Čakalić; str. 40 *Raslo drvo sred raja (Sveti Nikola i Ilija prevoze duše)* Doljanovci/ Čakalić; str. 55 *Križić mali, Bog te fali (Molitva za sretnu smrt)* Svilna/Buk; str. 62 *Vedro nebo zaplakalo (Nebesa bi zemlju kaštigala)* Doljanovci/Čakalić.

Nakon Kuhača, pa sve do današnjih dana, nitko u Slavoniji nije planski na terenu zapisivao ni snimao napjeve crkvenih pučkih pjesama: ni crkveni, ni svjetovni djelatnici. Jedini zapisivač koji je svojevolumeno i uz suradnju s dr. Vinkom Žgancem zapisivao tekstove crkvenih i svjetovnih pjesama prije i nakon Drugog svjetskog rata (a i sâm je autor brojnih tekstova) bio je Ivo Čakalić (1889. – 1971.), seljak etnograf iz Doljanovaca u Požeštini. Njegove bilježnice ispisane kaligrafskim rukopisom čuvaju se u općini Kaptol, u HAZU-u i u IEF-u u Zagrebu, a nešto u Muzeju grada Požege i Muzeju Slavonije u Osijeku i drugdje. Ostavštinom Ive Čakalića bavi se učitelj Tihomir Šmitpeter iz Kaptola koji je digitalizirao njegove rukopise od kojih je samo manji dio objavljen.

Za svoje potrebe i »da se ne zaboravi« zapisivale su tekstove crkvenih i svjetovnih pjesama seoske vjernice. Njihove zbirke potječu:

- iz Srednjeg Lipovca: Zbirku od 50-ak tekstova crkvenih pučkih i pripovjednih pjesama napisala je Ana Bogdanović (1935. – 2016.). Najviše crkvenih pučkih pjesama (više od 200) zapisala je svojim urednim rukopisom Ana Galović (r. 1926.).
- iz Potočana: Zbirka najstarijih crkvenih pučkih pjesama *Svete pjesme*, koju je pisala Katica Petrić, potječe od Anke Kraljević (1932. – 1978).
- iz Podvrškog: Zbirka nepoznatog pisca sadrži 20 tekstova crkvenih pjesama, većinom pripovjednih.
- iz Pleternice: Vlasnica i autorica rukopisne zbirke crkvenih pjesama je Brankica Potnar (r. 1962.). Zbirka sadrži 37 starih i novih lirskih tekstova, molitava i zahvalnica.

Iako je pedesetih godina 20. stoljeća na terenu Slavonije tradicijsku (folklornu) glazbu bilježilo desetak melografa, vlč. Ivan Sučić (Čađavica, 1932. – Zagreb, 1992.) jedini je, uz svjetovne napjeve bilježio i crkvenu pučku glazbu. Potrebno je naglasiti da je Sučić podrijetlom iz Čađavice u Slatinskom dekanatu Požeške biskupije, a službovao je u Sopju i Slavonskom Kobašu. Od godine 1953., narednih šest godina, na nagovor dr. Vinka Žganca, slao je u tadašnji Institut za narodnu umjetnost (danas Institut za etnologiju i folkloristiku – IEF) notne zapise iz Čađavice i drugih mjesta. Sučićeva rukopisna notna zbirke *Narodne pjesme iz Čađavice*, koja se čuva u IEF-u (N 152), sadrži 91 notni zapis, od toga je 28 crkvenih pjesama: 24 iz Čađavice i 4 iz Slavonskog Kobaša uvrštene su u ovu zbirku s oznakom (S).¹⁵

¹⁵ U knjizi M. Hadžihusejnović i J. Vinkeševića *Pjesmom na Vezove* objavljeno je šest Sučićevih zapisa svjetovne glazbe i dva zapisa crkvenih pjesama (br. 73-81), a 58 notnih zapisa svjetovne

Abecedni popis crkvenih pučkih popijevaka iz rukopisne zbirke Ivana Sučića u notnoj zbirci *Tradicijske crkvene pučke pjesme na području Požeške biskupije*:

Iz Čađavice

Amo sad, grešnici	korizmena	br. 64
Bože Oče, duše vjerne	pokojnička	br. 207
Danas se čuje događaj novi	božićna	br. 24
Faljen Isus, Marijo	marijanska	br. 109
Hajd'mo, hajd'mo svi k Betlemu	božićna	br. 28
Isukrst nam slavni	uskrsna	br. 87
Marijina bašća ružicom procvala	marijanska	br. 150
Na dan sudnji	pokojnička	br. 210
Nebo, zemlja, sve stvorenje	korizmena	br. 78
Nunaj, nunaj, Jezus mali	božićna	br. 38
O grešnici, sad je vrijeme	korizmena	br. 80
Oj djetesce moje drago	božićna	br. 41
Rumena prelijepa zora	marijanska	br. 169
Slava Bogu na visini	Srcu Isusovu	br. 106
Slušajte, pastiri	božićna	br. 48
Stada pastira u betlemskoj ravni	božićna	br. 50
Svim na zemlji	božićna	br. 55
Veliko je sad veselje	uskrsna	br. 98
Veseli se mala Bernardica	marijanska	br. 120
Veseli se, o Marijo	uskrsna	br. 99
Vjernim mrtvim	pokojnička	br. 215
Zapjevajmo prelijepu pjesmicu	marijanska	br. 121
Zdravo, telo Isusovo 1.	misna	br. 12
Zdravo, telo Isusovo 2.	misna	br. 13

Iz Slavenskog Kobaša

Majko Divo, ti jedina	marijanska	br. 148
O Marijo, Majko, na braniku stoj	marijanska	br. 130
Poslušajte dušice	božićna	br. 44
Slušajte, svi narodi	božićna	br. 49

glazbe uvršteno je u knjigu *Notna zbirka tradicijske glazbe Virovitičko podravske županije »Hvatajte se u pleteno kolo«* u izdanju Matice hrvatske iz Slatine i udruge »Koraci baštine« iz Zagreba.

Zaključno: Krug je zatvoren

Krug dokumentiranja crkvenih pučkih pjesama započeo 1994. godine u Čađavici, potaknut rukopisnom notnom zbirkom vlč. Ivana Sučića iz sredine 20. stoljeća, zatvoren je objavljivanjem u knjizi *Tradicijske crkvene pučke pjesme na području Požeške biskupije*.

Notna zbirka u knjizi *Tradicijske crkvene pučke pjesme na području Požeške biskupije* prilog je očuvanju i štovanju pučke tradicije duže od dvjesto godina, ali i pomoć pri upoznavanju s njom u današnjem vremenu. Zbirka je jedna od rijetkih među Hrvatima u kontinentalnoj Hrvatskoj koja nije priručnik za obavezno pjevanje crkvenih pjesama, poput brojnih pjesmaricama koje su bile propisane ili prilagođene vjernicima. Ona sadrži upravo one pjesme koje je puk izabrao iz ponuđenih sadržaja, zapamtio i kao duhovnu hranu prenosio na daljnja pokoljenja. To bi moglo značiti da su popijevke u ovoj notnoj zbirci, po ocjeni puka, možda ono najbolje što odgovara svrsi same uloge crkvenih pučkih pjesama koje »ulijevaju sigurnost životne postojanosti, podržavaju i učvršćuju pobožnost i vjeru, a k tome nazočne vjernike međusobno snažno povezuju« (Demović, 1997: 35).

Svi koji su radili na pripremi ove knjige duboko su svjesni činjenice da je ona i »zatvorila krug« glazbeno-duhovnog života katoličkih vjernika u Požeškoj biskupiji jer je njen sadržaj krenuo iz puka i u puk se vraća. Knjiga je prikupila njegovo glazbeno i vjerničko blago i možemo se samo nadati da će ga naš narod zauvijek pohraniti u riznici svoga srca i neće dopustiti da potone u zaborav!

Izvori i literatura

PRIMARNI IZVORI

1. Tonski zapisi:

Terenske snimke autorice (oko 250 sati)

Nosači zvuka (CD)

- *Hrvatske pučke crkvene pjesme*. 2003. Prir. Miroslava Hadžihusejnović Valašek. ORFEJ/HRT, CD ORF 285. (79 pjesama iz Slavonije)
- *Iz srca se svi radujemo*. Župa sv. Leopolda Mandića. (15 pjesama)
- *Gospi od Suza Pleternica*. 2008. Svetište Gospe od Suza. Pleternica. (21 pjesma)

2. Notni zapisi:

Rukopisna zbirka Ivan Sučića. *Narodne pjesme iz Čađavice* (IEF N 152). (30 pjesama)

DOPUNSKI IZVORI 1.

1. Tiskane notne zbirke:

- *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*. 1983. Hrvatska liturgijska pjesmarica. Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu i Institut za crkvenu glazbu pri KBF-u. Zagreb.
- *Magnifikat*. Zbirka crkvenih pjesama. 1931. Kolegij D.I. Zagreb.

2. Tiskane zbirke tekstova:

- *Hvalimo Gospodina*. 1984. Podravski zvonici. Virje.
- *Pjesmarica župske zajednice*. 1980. Biskupski ordinarijat Đakovo. Đakovo.

3. Rukopisne zbirke tekstova:

- *Pjesmarica župske zajednice*. Čađavica. Slatinski dekanat. (76 tekstova)
- Ćakalić Ivo (1889. – 1971.) *Bogoljubne i druge pisme*. Doljanovci, župa Kaptol. (više stotina tekstova rukopisa – listovi, bilježnice)
- *Pjesmarica*, Nova Bukovica, Slatinski dekanat. (zbirka tekstova)
- *Svete pjesme* Anke Kraljević (1932. – 1978.) iz Potočana, župa Stražeman. (rukopis, Katica Petrić iz Potočana)
- *Rukopisna pjesmarica* iz Podvrškog, župa Cernik. (30 tekstova)
- *Crkvene pjesme*, rukopisna pjesmarica Anke Bogdanović, r. Mladinović (1935. – 2016.), Srednji Lipovac, Novokapelački dekanat. (oko 80 tekstova)
- *Crkvene pjesme*, rukopisi Ane Galović (1926.), Srednji Lipovac, župa Gornji Lipovac, oko 150 tekstova (listovi, bilježnice)

DOPUNSKI IZVORI 2.

- Cithara octochorda* 1757. I. svezak faksimilni pretisak, II. svezak komentari i studije. 1998. Priredili za tisak: Izak Špralja i Lovro Županović. Zagreb.
- Hadžihusejnović Valašek, Miroslava. 2019. *Hodi k meni, puče dragi*. Hrvatske duhovne pjesme franjevačkih rukopisnih kantuala prve polovice 18. stoljeća u Slavoniji i Srijemu. Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda. Zagreb.
- Hrvatski crkveni kantual*. 1934. Ljubljana
- Oriovčanin, Luka Ilić. 1846. *Narodni slavonski običaji*. Zagreb.
- Jaić, Marijan. 1904. *Vienac*. S *Dodatkom k Viencu* Ilije Okrugića iz 1875. Budimpešta.
- Kanižlić, Antun. 1766. *Bogoljubnost molitvena*. Trnava.
- Mecić, Šimun. 1726. *Cvitak pokornih iliti.*. Budim.
- Molimo pjevajući*. Pjesmarica za susrete, hodočašća, molitve i crkvena slavlja za mlade i katoličke obitelji. 2011. Prir. Ivan Tošić i Mario Žuvela. Udruga »Put radosti«. Kaštela – Split.
- Molitve koje duhovni pastiri...*1804. – 1859. (Vrhovčevi molitvenici, slavonsko izdanje iz 1807.) Zagreb,
- Mulih, Juraj. *Bogoljubne pisme*, Trnava, 1736.
- Napivi bogoljubnih crkvenih pisamah...* 1850. Nastojanjem o. Marijana Jaića. Budim.
- Novak, Vjenceslav. 1891. *Starohrvatske crkvene popijevke*. Zagreb.
- Pjesmom na Vezove*. 1994. Prir. Miroslava Hadžihusejnović Valašek i Josip Vinkešević. Đakovo,
- Slavimo Boga*. 1982. Frankfurt na Majni.
- Velika katolička pjesmarica*. 2010. Split.

LITERATURA

- Andrić, Ivan. 2011. Gospin plač u Slavoniji, *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije*, br. 3, Đakovo, 225–228.
- Andrić, dr. Josip. 1969. *Slavonske narodne pjesme Požeške doline*, Odbor Matice hrvatske, Sl. Požega, Slavonska Požega.
- Ban, Branka. 2007. Aljmaška Gospa od utočišta u glazbi, *Alma refugii Mater – Aljmaška Majka od Utočišta*. Zbornik radova Nacionalnoga mariološkog simpozija 29. travnja 2005. u Đakovu i 30. travnja 2005. u Aljmašu. Kršćanska sadašnjost i Hrvatski mariološki institut. Zagreb. 147–165.
- Barle, Janko. 1908. *Glazbeni naraštaj požeških isusovaca iz 1776*. SC II. sv.1. 9–10.
– 1912. *Nešto o crkvenoj glazbi kod požeških isusovaca*, SC VI, sv. 5–6. 79–80.
- Begovac, Ruža. 1993. *Idem spati Boga zvati i Mariju milovati*. Hrvatski institut u Pečuhu. Pečuh.
- Belaj, Vitomir. 1988. Marija u pučkim vjerovanjima Hrvata: *Zbornik radova hrvatske sekcije IX. Međunarodnog mariološkog kongresa* na Malti 1983. KS. Zagreb.
– 1991. Kulturološka obilježja hodočašćenja. *Domesti XXIV/1/2/3*,

- Belaj, Vitomir; Duda, fra Bonaventura; Hoško, fra Emanuel. 2000. Zatočenici gesla »mir i dobro«. *Mir i dobro*. Umjetničko i kulturno nasljeđe Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Zagreb. 9–29.
- Bezić, Jerko. 1978. Zapisi folklorne glazbe u »Sv. Ceciliji«. *Sveta Cecilija* 2–3. 95–97.
- 1991. Svjetovni elementi u napjevima pučkih nabožnih pjesama iz sjeverne Hrvatske i Slovenije. *Istraživanje pučke pobožnosti: Znanstveni skup* 13. i 14. lipnja 1991. Zagreb. 20–21. (Knjiga sažetaka).
 - 1993. Hrvatske crkvene i nabožne pučke pjesme do 1990. i otada. *Arti musices* 24/2, Zagreb. 159–183.
 - 1994. Život crkvene pučke popijevke u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. 28. *Međunarodna smotra folklor*, 21.–25. 7. 1994. Ur. Z. Vitez. Koncertna direkcija Zagreb. Zagreb. 45–46.
 - 1995. Hrvatske (pučke) božićne pjesme: Dunja Rihtman-Auguštin. *Knjiga o Božiću. Božić i božićni običaji u hrvatskoj narodnoj kulturi*. Zagreb. 161–173.
 - 1997. Tradicijski napjevi hrvatskih korizmenih i uskrasnih pjesama: Jasna Čapo Žmegač. *Hrvatski uskrasni običaji. Korizmeno uskrasni običaji hrvatskog puka u prvoj polovici XX. stoljeća. Svakidašnjica, pučka pobožnost, zajednica*. Zagreb. 211–243.
 - 1999. Crkveno pučko pjevanje. Pjevačice iz Slobodnice i Podvinja pokraj Slavonkog Broda. 33. međunarodne smotra folklor. Zagrebački ljetni festival. Zagreb. 22–25. srpnja 1999. Ur. Z. Vitez i T. Zebec. Koncertna direkcija Zagreb. Zagreb. 58.
- Bilić, Franjo. 1980. Praliturgijska glazba sjevernohrvatskog baroka – spona između pučkog i umjetničkog izraza. *Glazbena baština naroda inarodnosti Jugoslavije od 16. do 19. stoljeća*. knj. I. Ur. S. Lipovčan. Muzički informativni centar i Varaždinske barokne večeri, Zagreb – Varaždin. 15–22.
- Blaijć, Petar Zdravko. 1985. *Pjevate Gospodu pjesmu novu. SC. LV. br.2. Zagreb. 25–26.*
- *Bogorodica u hrvatskom narodu*.
 - 1978. Zbornik radova o B. D. Mariji. Ur. Adalbert Rebić. Varaždinske barokne večeri. Zagreb.
- Bonifačić, Ruža. 2001. *O problematici takozvane 'istarske ljestvice'*. NU 38/2. 73–95.
- Bošković-Stulli, Maja. 1978. *Usmena književnost: Povijest hrvatske književnosti u sedam knjiga*. 1. Usmena književnost nekad i danas. Zagreb. 7–353. 641–651.
- Botica, Stipe. 1995. *Biblija i hrvatska kulturna tradicija*, hrvatsko usmeno pjesništvo i Biblija. Zagreb,
- 2011. *Biblija i hrvatska tradicijska kultura*. Školska knjiga. Zagreb.
- Brkić-Maričević, Ana. 2012. *Pisme iz Srednjeg Lipovca*. Balade za šetana kola i druge pjesme. Udruga *Sve lipu*, Srednji Lipovac.
- Brlas, Franjo. 1997., 1998., 2003. *Familija Senković*, knj. I., II., III. Ur. J. Erpačić. Euromedia d.o.o. Virovitica.
- Brusztle, Josip. 1999. *Povijest katoličkih župa u istočnoj Hrvatskoj do 1880*. Preveo i priredio Stjepan Sršan. Državni arhiv u Osijeku.
- Buturac Josip. 1977. *Crkveno-kulturna povijest Požege i okolice 1227 – 1977*. Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda. Zagreb.

- Crkvena glazba. 1988. *Priručnik za bogoslovna učilišta*. Institut za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu. HKD sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu. Zagreb.
- Cvekan, Paškal. 1982. *Velika i njena bogata prošlost*. Velika
- 1989. Franjevačko zakonodavstvo o pjevanju i orguljama u 17. i 18. stoljeću. *Glazbeni barok u Hrvatskoj: Zbornik radova sa simpozijuma održanog u Osoru 1986*. Ur. E. Stipčević. Osorske glazbene večeri. Osor. 145–154.
- Čapo Žmegač, Jasna. 1997. *Hrvatski uskrсни obiĉaji*. Golden Marketing. Zagreb.
- Degl Ivello, Josip. 2011. *Crkvena puĉka popijevka*. mrežne stranice Križ života. (pristupljeno 3. 6. 2011.)
- Demović, Miho. 1997. »Napivi« *Marijana Jaića – prvi hrvatski orguljnik (kantual)*. Zagreb.
- 2001. *Hrvatske puĉke crkvene tiskane pjesmarice s napjevom*. Zagreb.
 - 2003. Pasijske popijevke u hrvatskim puĉkim pjesmaricama s napjevom tiskanim prije II. Vatikanskog sabora, *Muka kao nepresušno nadahnuće kulture*, III. Zbornik radova 3. Međunarodnog znanstvenog simpozija. Vrbnik – Krk, 25. – 28. IV. 2002. Ur. Jozo Ćikeš. Udruga Pasijska baština. Zagreb. 239–316.
 - 2010/11. *Rasprave i prilozii*, Glas Koncila. Zagreb.
- Doliner, Gorana. 1984. Rukopisna zbirka crkvenih napjeva Franje Kuhaĉa. *Zbornik radova sa Znanstvenog skupa održanog u povodu 150. obljetnice rođenja Franje Ksavera Kuhaĉa (1834. – 1911.)*. Ur. J. Bezić. JAZU i Muzikološki zavod Muziĉke akademije, Zagreb. 233–263.
- 2002. Stanje istraživanja puĉke crkvene glazbe u Slavoniji: *Glazba i baština*. Zbornik u ĉast Lovri Źupanoviću. Zagreb. 249–258.
 - 2013. Crkveno puĉko pjevanje: notni zapisi iz Kuhaĉeve VII. knjige Južno-slovsjske narodne popievke: *Zbornik radova IX. međunarodnog znanstvenog simpozija Pasijske baštine, »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture»*, *Pasijska baština Hrvata u Podunavlju*. Ur. J. Ćikeš. Udruga Pasijska baština. Zagreb – Subotica. 290–309.
- Dugalić, Vladimir. 2013. Marijanska svetišta u Đakovaĉko-osjeĉkoj i srijemskoj (nad)biškopiji, *Zbornik Urbani Šokci 6/7*, Marijanska svetišta Šokaca i Bunjevaca. Ur. Goran Rem. Šokaĉka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica – Osijek. 45–56.
- Djaković, Stjepan. 1929. Crkveno pjevanje. SC XXIII. sv. 1. Zagreb, 12.
- Đurić, Tomislav. 1992. *Godina dana cerniĉkih narodnih obiĉaja*. Hrvatsko društvo folklorista. Zagreb.
- Fancev, Franjo. 1932. Hrvatska crkvena prikazanja. *Narodna starina*, knj. IX. Zagreb. 143–168.
- Fumić, Gordana. 2008. Vrednovanje i njegovanje crkvene baštine. *Sveta Cecilija*, LXXVIII. 1 – 2. Zagreb. 54–55.
- Hadžihusejnović Valašek, Miroslava. 1981. Pregled rezultata dosadašnjih etnomuzikoloških istraživanja i melografranja u Slavoniji: *Anali 1*. Ur. J. Roglić. Centar za znanstveni rad JAZU Osijek. Osijek. 77–142.
- 1990. *Notni zapisi folklorne glazbe iz Slavonije odpoĉetka 19. stoljeća do Kuhaĉeve zbirke*. Magistarski rad. Muziĉka akademija sveučilišta u Zagrebu. Zagreb. Knjižnica MA br.13.

- 2009. Šetana kola, starogradske i crkvene pučke pjesme – tri karakteristične glazbene vrste, *Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije*, drugi svezak. Galerija Klovičevi dvori. Zagreb. 203–209..
- 2012. Crkvene pučke pjesme u Slavoniji, *Slavonski narodni kalendar Čiča Grge Grgina*. Ur. Dunja Vanić. Posavska Hrvatska. Slavonski Brod. 47–50.
- 2013. Crkvene pučke pjesme Slavonije, Baranje i Srijema kao kulturno dobro – nacrt problematike – stara i nova crkvena pučka glazba: *Zbornik radova IX. Međunarodnog znanstvenog simpozija Pasijske baštine »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture«*. Ur. J. Čikeš. Zagreb – Sombor. 430–460.
- 2014. *Kada vrime slavno dođe. Crkvene pučke popijevke baranjskih Šokaca*, Đakovačko-osječka nadbiskupija i Koraci baštine, Đakovo – Zagreb.
- 2016. Pučke nabožne pripovjedne pjesme iz Slavonije i Srijema: *Zbornik Urbani Šokci 10*, prir. H. Sablić-Tomić, V. Erl i R. Pšihistal, Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica. Osijek. 161–184.
- 2018. Duhovne pisme u franjevačkim kantualima prve polovice 18. stoljeća u Slavoniji i Srijemu: *Zbornik Urbani Šokci 11/12*. R. Pšihistal i K. Dimšić, ur. Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica. Osijek – Subotica. 129–182.
- 2019. Crkvene pučke pjesme iz Bapske: *Iločki zbornik, povijest i suvremenost*. Udruga OS i Marija Kovač. Zagreb – Ilok. 25–54.
- 2019. Napjevi Iličevih varoških pjesama – O pjevanju i popijevkama u slavonskoj glazbenoj baštini. *Zbornik Znanstvenog simpozija o Luki Iliču Oriovčaninu* održanog 15. listopada 2018. u Novskoj, u organizaciji Novljanskog akademskog društva, Grada Novske i MH iz Novske. Novska. 131–165.
- 2019. *Hodi k meni, puče dragi*. Hrvatske duhovne pjesme franjevačkih rukopisnih kantuala prve polovice 18. stoljeća u Slavoniji i Srijemu. Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda Zagreb. Zagreb – Našice – Vukovar.

Hrvatska duhovna lirika. 1968. Ur. Đuro Kokša. Rim.

Hrvatska marijanska lirika. 1935. Ur. Dušan Žanko. Zagreb.

Ivančan, Ivan. 1988. *Narodni plesovi i plesni običaji Požeške kotline*. Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske. Zagreb.

Jančula, Julije. 1987. *Povijest Cernika i cernička samostanska kronika*. Slavonska Požega.

Jerković, Josip. 2011. Crkvena glazba. Norme, praksa i perspektiva. *Sveta Cecilija LXXXI*. 1–2. Zagreb. 23–34.

Katineli, Karlo. 1849 (?). *Južnoslavjenske pučke pjesme* I. Beč.

Kempf, Julije. 1897. *Okolica Požege, pjesme i poslovice*. rkp. JAZU. br. 200, S.Z. 47.

- 1916. Nove orgulje u požeškoj franjevačkoj crkvi. *SC X/6*. 180–182.
- 1930. Požeški glazbari pritužuju se protiv magistrata god. 1844, *SC XXIV/6*. 197–198.
- 1931. Iz glazbene prošlosti Slavonske Požege, *SC XXV/2*. 53–54.
- 1931. Pokladni plesovi i gradska glazba u Požegi 1832. *SC 1/17*.
- 1932. Pedesetogodišnjica HPD Vijenac u Požegi. *SC XXVI/6*. 205–209.
- 1933. Iz glazbene prošlosti grada Požege. *SC XXVII/2*. 58–59. i 3. 92–93.

Kombol, Mihovil. 1945. *Povijest hrvatske književnosti do preporoda*. Zagreb.

Kotarski, Josip. 1918. Lobar. Narodni život i obočaji. *ZNŽO XXIII/21–23*. 26.

- Kožul, Stjepan. 2001. *Svjedoci vjere na tlu Požeške biskupije*. Požega.
- Kuhač, Franjo Ksaver. 1878–1881. *Južno-slovenske narodne popijevke*. I–IV. Vlastita naklada. Zagreb.
- 1941. *Južno-slovenske narodne popijevke*, V. Ur. V. Dukat i B. Širola. JAZU. Zagreb.
- Lovretić, Josip. 1917. Odgovori na pitanja za sabiranje građe o glazbi, napose crkvenoj. Gradište u Slavoniji, *Sveta Cecilija* XI/5. Zagreb. 166–168.
- 1990. *Otok* (prettisak iz ZNŽO knj. II, 1897., knj. III, 1898., knj. IV, 1899., knj. VII, 1902., knj. XXI, 1916. i XXIII, 1918.). Privlačica. Vinkovci (pjevanje u crkvi) 273–274.
- Lukić, Luka. 1921. Varoš. Narodni život i običaji: Zbornik za narodni život i običaje. JAZU. 25/1. 105–176. 2. 255–349. Zagreb.
- 1923. O pučkom pjevanju u Slavoniji: *Sveta Cecilija* 3. 73–74; 4. 103–107; 5. 137–139; 6. 178–179. Zagreb.
 - 1926. Što pjeva puk u Slavoniji idući na zavjete: *Sveta Cecilija*. X/6. Zagreb. 240–242.
 - 1930. Napivi lauretanskih litanija u Brodskom kotaru: *Sveta Cecilija*. XXIV/1 – 2. 10, 54–55; 3. 161–162. Zagreb.
- Lukinović, Andrija. 1986. *Naša Gospa Voćinska*. Zagreb.
- Ljubičić, s. Domagoja. 2010. Adventske crkvene pučke popijevke: *Sveta Cecilija*. LXXX/3–4. Zagreb. 3–10.
- 2010. Hrvatske pučke crkvene popijevke, Klanjateljice Krvi Kristove (pristupljeno mrežnoj stranici: 10. 11. 2010.)
 - 2011. Korizmene crkvene pučke popijevke: *Sveta Cecilija*. LXXXI/1–2. Zagreb. 35–40.
 - 2011. Božićne crkvene pučke popijevke: *Sveta Cecilija*. LXXXI/3–4. Zagreb. 9–14.
- Martinjak, Miroslav. 1995. Pučka vjerska popijevka: Vuk Miroslav Croata: *Hrvatske božićnice*. HKD sv. Jeronima. Zagreb. IV.
- Matić, Tomo. 1935. Isusovačke škole u Požegi (1698. – 1773.). Vrela i prinosi. *Zbornik za povijest isusovačkoga reda u hrvatskim krajevima* 5. Ur. M. Vanino. Sarajevo. 1–61.
- 1936. Muzika i pjevanje u isusovačkom kolegiju i gimnaziji u Požegi, SC XXX/3. 77–80.
 - 1940. Pjesme Antuna Kanižlića, Antuna Ivanošića i Matije Petra Katančića. Prir. T. Matić, *Stari pisci hrvatski* XXVI. JAZU Zagreb. XCV+ 344.
 - 1942. *Iz hrvatske književnosti u Slavoniji prije preporoda*. Hrvatski izdavački bibliografski zavod. Zagreb.
 - 1945. *Prosvjetni i književni rad u Slavoniji prije Preporoda*. Djela JAZU XCLI. Zagreb.
 - 1951. Narodni život i običaji u Požeškoj županiji krajem osamnaestoga vijeka. ZNŽO 35. JAZU. Zagreb. 5–27.
- Mihanović Salopek, Hrvojka. 1992. *Hrvatska himnodija od srednjeg vijeka do preporoda*. Split.
- 1994. U povodu novoprikupljene i objavljene usmene vjerske baštine Hrvata u Mađarskoj. *Studia ethnologica Croatica* 6. Filozofski fakultet i etnološki zavod Sveučilišta u Zagrebu. Ur. Tomo Vinščak. Zagreb. 219–223.
 - 2000. *Hrvatska crkvena himnologija 19. stoljeća*. Ur. Božidar Petrač. Alfa d.d. Zagreb.
- Od svagdana do blagdana*. 1993. Barok u Hrvatskoj. Zagreb.
- Opći religijski leksikon*. 2002. Adalbert Rebić, ur. Zagreb.

- Pavičić, Stjepan. 1953. *Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji*. Zagreb.
- Pavlini zbornik 1644*. 1991. 1 i 2. Ur. M. Moguš i L. Županović. HAZU – Globus. Zagreb.
- Peić, Matko. 1967. *Skitnje*, (2. izd. 1985, 3. izd. 1996, 4. izd. 2002.), MH. Zagreb.
– 1984. *Slavonija – književnost*, Izdavački centar Revija. Osijek.
- Piller, Matija i Mitterpacher, Ljudevit. 1995. *Putovanje po Požeškoj županiji u Slavoniji 1782. god.* S latinskog preveo i priredio dr. Stjepan Sršan. Matica hrvatska Požega i Povijesni arhiv u Osijeku. Osijek.
- Primorac, Jakša. 2009. Pučko crkveno pjevanje u 20. stoljeću i glagoljaško pjevanje, *Hrvatska glazba: Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Palači Matice hrvatske 22. – 24. studenoga 2007.* Ur. Jelena Hekman. Matica hrvatska. Zagreb. 209–232.
- Pučki molitvenik Aljmaške Gospe*. 2003. Svetište Majke Božje Aljmaške i Župni ured Aljmaš. Prir. Antun Jarm i Ante Markić, Osijek.
- Religijske teme u glazbi*. 2001. Zbornik radova međunarodnog simpozija održanog u Zagrebu 15.12. 2001. Filozofsko-teološki institut – DI u Zagrebu. Zagreb.
- Rihtman-Šotrić, Dunja. 1981. Narodna muzička tradicija područja Slavonske Požege, 23. kongres Saveza udruženja folklorista Jugoslavije. Slav. Brod 1976. Zagreb. 15–18.
- Ritig-Beljak, Nives. 1977. Usmena pjesma okolice Slavonske Požege: *Požega 1227–1977. Slavonska Požega*. 296.
- Sablić, Helena. 2003. *Slavonski tekst hrvatske književnosti*. MH. Zagreb.
- Sablić-Tomić, Helena; Majdenić, Valentina. 2013. Gospa Voćinska – Kraljica slavonskih brežuljaka: *Zbornik Urbani Šokci 6/7*. Marijanska svetišta Šokaca i Bunjevaca. Ur. Goran Rem. Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica – Osijek. 123–130.
- Simić, Josip. 2019. *Pučka pobožnost*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb
- Smičiklas, Tade. 1891. *Dvjestogodišnjica oslobođenja Slavonije I i II*. Zagreb.
- Sršan, Stjepan. 1995. *Katoličke župe u istočnoj Hrvatskoj 1733./34.* Osijek.
- Stahuljak, Vladimir. 1911. Kako da pridignemo naše pučko crkveno pjevanje. *Sveta Cecilija*.
- Stipčević, Ennio. 1988. Iz starih hrvatskih pjesmarica. SC LVIII/1. 9.
– 1992. *Hrvatska glazbena kultura 17. stoljeća*. Književni krug. Split.
– 1997. *Glazba iz arhiva*. MH. Zagreb.
– 2000. O glazbi u Požegi do narodnog preporoda. *Glazbeni život Požege: Zbornik radova smuzikoloških skupova u Požegi 1998. i 1999.* Ur. B. Perić-Kempf. Poglavstvo grada Požege. Požega. 87–93.
– 2006. »Pisni duhovne« o narodnim nabožnim popijevkama 18. stoljeća. *Glazba tekst kontekst*. Ur. B. Čegec. Meandar. Zagreb. 41–66.
- Stojanović, Mijat. 1867. *Pučke pripovijetke i pjesme*. Zagreb.
- Strohal, Rudolf. 1916. *Zbirka starih hrvatskih crkvenih pjesama iz glagoljskih rukopisa 14.-18. stoljeća*. Zagreb.
- Svirac, Manda. 2008. Smotre crkvenog pjevanja za čuvanje baštine i stvanja nove. *Predstavljanje tradicijske kulture na sceni i u medijima*. Ur. Aleksandra Muraj i Zorica Vitez. IEF. Biblioteka Nova etnografija. HED. Zagreb. 197–208.

- Šaban, Ladislav; Blažeković, Zdravko. 1980. Izvještaj o dvogodišnjem sređivanju triju glazbenih zbirki u Osijeku i o pregledu glazbenih rukopisa i knjiga u franjevačkim samostanima u Slavoniji i Srijemu. *Artimusices* XI/1. 47–98.
- Šetka, fra Jeronim. 1969. Majka Božja u hrvatskim narodnim pjesmama. *Kačić: Zbornik Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja*. Split. 301–390.
- 1970. Hrvatska pučka religiozna lirika. *Kačić: Zbornik Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja* 3. Split. 187–266.
- Široki, Vinko. 2013. *Bušetina naša domaja*. VI. naklada. Ur. I. Široki i G. Brlas. Bušetina.
- 2014. *Majčino krilo*. VI. naklada. Ur. M. Lovreković; I. Široki i G. Brlas. Bušetina.
- Širola, Božidar. 1940. *Hrvatska narodna glazba*. MH. Zagreb.
- Šoša, Mario. 2010. Zašto vjernici u crkvama sve manje pjevaju?. *Sveta Cecilija* LXXX, Zagreb. 38–41.
- Špralja, Izak. 1988. Povijest crkvene glazbe Crkve u Hrvata. *Crkvena glazba. Priručnik za bogoslovna učilišta*. Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Matoda. Zagreb. 161–213.
- 1990. *Štovanje Bogorodice u Hrvata u XIX. i XX. stoljeću*. Zbornik radova. Ur. Adalbert Rebić. KS. Zagreb.
- 1998. *Chithara octochorda*. Glazbeni zbornik zagrebačke crkve iz 18. stoljeća (Beč 1701. i 1723.; Zagreb 1757.) s posebnim osvrtom na glazbene oblike pokazatelje glazbenih razdoblja. Zagreb.
- 2003. Hrvatske crkvene korizmene popijevke i popijevke o Muci Isusovoj. *Muka kao nepresušno nadahnuće kulture* III. Pasijska baština. Zbornik radova 3. međunarodnog znanstvenog simpozija, Vrbnik – Krk, 25.–28. IV.2002. Ur. Jozo Čikeš. Udruga Pasijska baština. Zagreb. 445–466.
- Šuvak, Dragica. 1995. *Od Cvjetnice od bijele nedjelje*, Pučko otvoreno učilište – Zavičajni muzej Slatina. Slatina.
- 1998. *Slatina na zemljovidima i u starim dokumentima*. Centar za kulturu – Zavičajni muzej Slatina. 1998.
- 2005. *Novi prilozi za povijest i kulturnu baštinu Voćina*. Ur. D. Šuvak. Matica hrvatska Slatina. Zavičajni muzej Slatina. Slatina.
- 2009. *Rimokatolička župa sv. Josipa u Slatini*. Zavičajni muzej Slatina.
- 2010. Voćinska hodočašća, jedinstveni oblik vjerskog turizma. *Zavičaj*. časopis MH. Virovitica – Slatina – Orahovica.
- 2011. *Ulomci voćinske sakralne baštine* (katalog izložbe). Uz Međunarodni znanstveni skup o Voćinu, crkvi i svetištu. Požega.
- 2012. *Liturgijsko ruho u crkvama Slatinskog dekanata*. Zavičajni muzej Slatina. Slatina.
- 2014. *Milko Kelemen i Slatina*. Ur. D. Šuvak. Zavičajni muzej Slatina. Slatina.
- 2017. Svećenik Julije Bürger i njegovo vrijeme (1885.–1944.). *Zbornik radova znanstvenog skupa »Svećenik Julije Bürger i njegovo vrijeme (1885. – 1944.)«*. Ur. D. Šuvak. Hrvatski državni arhiv u Slavanskom Brodu, odjel u Požegi. Slatina.
- 2017. *80 godina samostana sestara Presvetog Srca Isusova u Slatini*. Ur. D. Šuvak. Ogranak Matice hrvatske Slatina. Slatina.

- Švagelj, Dionizije. 2004. Filip Kapušvarac, *Studije*, Sabrana djela II. Ogranak Matice hrvatske Vinkovci. Vinkovci. 7–84. (i 1984. *Radovi centra za znanstveni rad – Vinkovci*, knj. V. Vinkovci. 175–219.)
- Tkalčec, Josip. 2018. Glazbeni život novogradiškog kraja: Dirigenti novogradiškog kraja. Muzička akademija Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Pula.
- Topić, Slavko. 1988. Pučki oblici u crkvenom pjevanju. *Crkvena glazba*, Priručnik za bogoslovna učilišta. Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda. Zagreb. 37–66.
- Vegh, Željko. 1998. Hrvatske pučke marijanske pjesme. *Početak boljeg svijeta. Blažena Djevičica Marija u Hrvatskom zagorju*. Ur. S. Sučić. Krapinsko-zagorska županija. MH Krapina. Donja Stubica. Kajakvijana. Krapina. 89–102.
- Vidaković, Albe. 1971. Crkvena muzika. *Muzička enciklopedija*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb. 367–369.
- Vinkešević, Josip; Klasić, Stjepan. 2014. *Folklor našičkog kraja*. VI. naklada. Našice.
- Voćin, novi prilozi za povijesnu i kulturnu baštinu*. 2005. MH Ogranak Slatina. Ur. D. Šuvak. Slatina.
- Vuk, Miroslav. 1977. O narodnim popijevkama Požeške kotline. *Požega 1227–1977. Slavonska Požega*. 317.
- Zagrebačka biskupija i Zagreb 1094 – 1994*. 1994. Zbornik u čast kardinala Franje Kuharića. Zagreb.
- Zečević, Divna. 1982. *Pučko književno štivo u hrvatskim kalendarima prve polovice 19. stoljeća*, I dio, IC Revija, Osijek
- 1988. *Hrvatske pučke pjesmarice 19. stoljeća* (svjetovne i nabožne). Izdavački centar »Revija«. Radničko sveučilište »Božidar Maslarić«. Osijek.
 - 1990. Ozračje pučkog nabožnog štiva, vjere i vjerovanja u pripovijedanju u zbivanjima iz svakodnevnog i osobnog života na primjerima kazivanja snimljenih u Cerniku kraj Nove Gradiške 1987. godine. *Narodna umjetnost* 27. 211–244.
- Zovko, Ivan. 1901. Manji prinosi. Vjerski (crkveni) nauk. Bog i sveci (Legende). JAZU ZNŽO 6. 302–303.
- Županović, Lovro. 1981/82. Razvoj glazbenog života u Slavonskoj Požegi od najranijeg vremena do osnivanja HPD »Vijenac«. *Sveta Cecilija* LI/2. 42–44; 3. 62–65; 4. 87–89; LII/1. 7–9
- 1989. Glazbeni život Slavonske Požege u 18. stoljeću. *Glazbeni barok u Hrvatskoj: Zbornik radova sa simpozija održanog u Osoru 1986*. Ur. E. Stipčević. Osorske glazbene večeri. Osor.

Kratice:

- SC – časopis *Sveta Cecilija*
HAZU/(JAZU) – Hrvatska (Jugoslavenska) akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb
IEF – Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb
MH – Matica hrvatska
CD – *compact disc* – nosač zvuka
HED – Hrvatsko etnološko društvo

Životopis i pregled važnijih radova

MR. SC. MIROSLAVA HADŽIHUSEJNOVIĆ, rođena Valašek (1935.), završila je gimnaziju i srednju glazbenu školu u rodnome Osijeku. Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu diplomirala je muzikologiju i magistrirala etnomuzikologiju radom *Notni zapisi folklorne glazbe iz Slavonije od početka 19. stoljeća do Kuhačeve zbirke*. Uz temeljnu građu, koju čine notni zapisi iz ostavštine I. A. Brlića iz 1835. godine i notna zbirka Karla Katinelija iz 1849. godine, u magistarskom radu obrađeni su zapisi Grge Čevapovića, Marijana Jaića i svi relevantni podatci iz toga doba. Cijeli život posvetila je pedagoškom i znanstveno-istraživačkom radu te popularizaciji tradicijske i crkvene pučke glazbe, posebno one s područja Slavonije, Baranje i Srijema.

Od 1959. godine bila je zaposlena na Radio Sarajevu, zatim u osnovnim školama u Osijeku i Zagrebu te na Pedagoškome fakultetu u Osijeku. Kao ratni stradalnik 1992. godine odlazi u mirovinu i seli se u Zagreb gdje postaje stalnom vanjskom suradnicom Uredništva narodne glazbe Hrvatskoga radija. Upravo u ovome razdoblju, koje je trajalo do 2018. godine, Miroslava postaje poznata široj javnosti. Naime, pune dvadeset četiri godine obavljala je terenska istraživanja i snimanja folklorne glazbe u Slavoniji, Baranji, Srijemu, Kordunu, Gorskome kotaru, Lici i Banovini. Dakle, svojim terenskim radom obuhvatila je široko područje kontinentalne Hrvatske te prikupljala vrijednu građu. Rezultati toga rada mogu se čuti u oko 1500 emisija iz ciklusa *Iz hrvatske narodne baštine* Hrvatskoga radija te u više od četiri tisuće glazbenih brojeva dokumentiranih za Fonoteku Hrvatskoga radija u razdoblju od 1994. do 2016. godine. Osim toga, uredila je i producirala devet nosača zvuka s izvornim terenskim snimkama. Autorica je sinopsisa dvadesetak televizijskih emisija za redakciju Pučke i predajne kulture Hrvatske radio-televizije, šest koncerata za ciklus *Pasijske baštine* te mnogih drugih koncertnih priredbi duhovne i tradicijske glazbe. Radeći na brojnim terenima, uočavala je potencijale i karakteristike pojedinih sredina te je važno istaknuti da je na njezin

poticaj utemeljeno šest folklornih smotri, a potaknula je i osnivanje četiriju kulturno-umjetničkih društava.

Od 1979. godine, uza sve redovne poslove i obiteljske obveze, Miroslava Hadžihusejnović bavi se terenskim dokumentiranjem glazbene građe i znanstveno-istraživačkim radom iz povijesti i sadašnjosti slavonske tradicijske i crkvene pučke glazbe. Tako je do sada prikupila desetke rukopisnih zbirki tekstova svjetovne i crkvene glazbe koje su zapisivači samostalno sastavljali za svoje potrebe, i to iz: Batrine, Orubice, Siča, Srednjeg Lipovca, Lužana, Pleternice, Marina Sela, Vetova, zbirke Evice Marković iz Lipovca i Vesne Kolić Klikić iz okolice Nove Gradiške, iz Podvrškog, Kaniže, Potočana i druge. Shvaćajući važnost upravo suradnika na terenu, njeni poticaji lokalnom stanovništvu na sakupljanje građe rezultirali su i objavljivanjem zbirke Ane Brkić-Maričević *Pisme iz Srednjeg Lipovca. Balade za šetana kola i druge pisme* s oko dvjesto tekstova pjevanih kola i pjesama, u sklopu projekta i uz potporu Ministarstva kulture.

Da se Miroslavin rad ne zadržava samo na razini terenskog rada i etnografije, svjedoče činjenice da je voditeljica nekoliko istraživačkih projekata Ministarstva znanosti (o dječjem folkloru i starogradskim pjesmama) i Ministarstva kulture koji su rezultirali upisom pojedinih dobara u Registar zaštićene nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske: *Šetana kola s područja Slavonije* (2009.), *Pjevanje starogradskih pjesama na području Slavonije, Baranje i Srijema* (2010.), *Crkveno pučko pjevanje na području Baranje* (2011.) i *Crkveno pučko pjevanje na području Slavonije i Srijema* (2011.). Sudjelovala je na više od 150 stručnih i znanstvenih skupova, objavila 74 članka u zbornicima i godišnjacima i četiri notne zbirke tradicijskih i crkvenih pučkih pjesama.

Također, društveno je angažirana u brojnim udrugama (Hrvatsko muzikološko društvo, Matica hrvatska, Hrvatsko društvo folklorista, Hrvatsko etnološko društvo, Zagrebačka Šokadija, Foklorni susreti Korduna, Glazbeni susreti Gorskog kotara), a osnivačica je i predsjednica udruge „Koraci baštine“ koja potiče i organizira terenski rad na dokumentaciji tradicijske glazbe. Nositeljica je Nagrade za životno djelo „Milovan Gavazzi“ Hrvatskoga etnološkog društva i nagrade „Ljubo Stipišić Delmata“ Pasijske baštine za naročit doprinos afirmaciji i njegovanju pasionskih sadržaja svojim cjelokupnim istraživačkim i pedagoškim radom.

Miroslava Hadžihusejnović Valasek svoj je rad utemeljila je na tradicijskoj kulturi Slavonije, Baranje i Srijema, praktično ga prožela potičući razvoj i suvremeni život raznih fenomena koje je na tom istraživačkom putu susrela, a dodatni trud uložila je kako bi se posebni elementi naše kulture označili vrijednima na nacionalnoj razini.

Važniji radovi

- 1981. Pregled rezultata dosadašnjih etnomuzikoloških istraživanja i melograflanja u Slavoniji. *Anali Centra za znanstveni rad u Osijeku*. knj. 1. JAZU. Osijek. 77–145.
- 1991. Folklorna glazba Slavonije u Čevapovićevo vrijeme, *Zbornik radova znanstvenog skupa „Grgur Čevapović i njegovo vrijeme”*. Slavonska Požega. 1985. Zavod za znanstveni rad HAZU u Osijeku. Osijek. 237–252.
- 1992. Baranja je tvrd orah, *Studia ethnologica*, vol. 4, Filozofski fakultet i Etnološki zavod Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 181–207
- 1991./1994. Laudonova zdravica. Najstariji poznati melografski zapis iz Slavonije. *Osječki zbornik br. 21*. Muzej Slavonije Osijek. Osijek. 161–172.
- 1997. Glazba i nositelji glazbenog života u slavonskim gradićima u prvoj polovici 19. stoljeća. *Osječki zbornik* 22–23. Mladen Radić, ur. Muzej Slavonije Osijek. Osijek. 257–262.
- 1997. Prožimanje njemačke i hrvatske glazbe u Slavoniji u 19. stoljeću. *Godišnjak Njemačke narodonosne zajednice 1997*. Renata Trišler i Nikola Mak, ur. Njemačka narodonosna zajednica. Osijek. 81–96.
- 1998. The Osijek War – Time. Music Scene 1991–1992. *Music, Politics and War: Views from Croatia*. Institute of Ethnology and Folklore Research, Edited by Svanibor Pettan. Zagreb. 163–184.
- 1998. Slavonija – mozaik glazbenih izričaja. *Zagreb 1094–1994, Zagreb i hrvatske zemlje kao most između srednjoeuropskih i mediteranskih glazbenih kultura*, Hrvatsko muzikološko društvo. Muzikološki zbornici br. 5. Stanislav Tuksar, ur. Zagreb. 503–510.
- 1999. O poeziji i glazbi u djelu Matije Petra Katančića, *Glazba, folklor i kultura, Svečani zbornik za Jerka Bezića*. Institut za etnologiju i folkloristiku i Hrvatsko muzikološko društvo. Muzikološki zbornici, br. 7. Naila Ceribašić i Grozdana Marošević, ur., Zagreb. 86–100.
- 2002. Slavonska folklorna glazba 18. stoljeća prema pisanim izvorima. *Osječki zbornik* 26. Muzej Slavonije. Ur. Mladen Radić, Osijek. 201–214.
- 2009. Starogradska pjesma u Slavoniji. *Hrvatska glazba u XX. stoljeću. Zbornik*. Ur. J. Hekman. Matica hrvatska. Zagreb. 311–362.
- 2009. Šetana kola, starogradske i crkvene pučke pjesme – tri karakteristične glazbene vrste. *Slavonija, Baranja i Srijem vrela europske civilizacije*. Drugi svezak. Galerija Klovićevi dvori. Zagreb. 202–209.
- 2012. Crkvene pučke pjesme iz Baranje. *Zbornik Urbani Šokci 6/7*. Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica. 265–276.
- 2012. Crkvene pučke pjesme Slavonije, Baranje i Srijema kao kulturno dobro. *Zbornik radova IX. Međunarodnog znanstvenog simpozija Pasijske baštine. Pasijska baština Hrvata u Podunavlju*. Zagreb – Sombor. 430–460.
- 2014. Crkvene pjesmarice, čuvari identiteta Šokaca i Bunjevaca. *Zbornik Urbani Šokci 8/9*. Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica. 135–144.

- 2014. Sveti čas – korizmena pobožnost u zapadnom Srijemu. *Zbornik Urbani Šokci 8/9*. Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica. 213–218.
- 2016. Pučke nabožne pripovjedne pjesme iz Slavonije i Srijema. *Zbornik Urbani Šokci 10: Kulturni znak Cvelferije – šokačko bunjevačko pamćenje vode*. Ur. G. Rem, Osijek: Šokačka grana Osijek i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica. 161–184.
- 2017. *Duhovne pisme* u franjevačkim kantualima iz prve polovice 18. stoljeća u Slavoniji i Srijemu. *Zbornik Urbani Šokci 11/12: Tradicijska kultura i kulturna baština Šokaca, Bunjevaca – zemlja, čuvari i baštini*. Ur. R. Pšihistal i K. Dimšić. Osijek – Subotica: Šokačka grana i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Subotica. 129–182.
- 2018. Pjesme u molitvenicima zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca – Vrhovac i glazba. *Zbornik radova XI. međunarodnog znanstvenog simpozija Pasijske baštine „Muka kao nepresušno nadahnuće kulture“*, *Pasijska baština kajkavskih krajeva*. Ur. J. Čikeš. Udruga Pasijska baština. Zagreb. 206–258.
- 2019. Crkvene pučke pjesme iz Bapske. *Iločki zbornik, povijest i suvremenost*. Udruga OS, Zagreb i Marija Kovač, Ilok. Zagreb – Ilok. 25–54.
- 2019. Napjevi Iličevih varoških pjesama – O pjevanju i popijevkama u slavonskoj glazbenoj baštini. *Zbornik Znanstvenog simpozija o Luki Iliču Oriovčaninu* održanog 15. listopada 2018. u Novskoj, u organizaciji Novljanskog akademskog društva, Grada Novske i MH iz Novske, Novska, 131–165.
- 2019. Kordunski Uskrs 2001.–2018. *Zbornik radova XII. međunarodnog znanstvenog simpozija Pasijske baštine „Muka kao nepresušno nadahnuće kulture“*, *Pasijska baština Like* održanog u Gospiću. Ur. J. Čikeš. Zagreb: Udruga Pasijska baština. Zagreb. 447–480.

Magistarski rad:

- 1990. *Notni zapisi folklorne glazbe iz Slavonije od početka 19. stoljeća do Kuhačeve zbirke*. magistarski rad. rkp. IEF 136

Knjige

- 1994. *Pjesmom na Vezove: zbirka hrvatskih folklornih napjeva i plesova iz Slavonije i Baranje*, s Josipom Vinkeševićem. Turističko društvo „Đakovački vezovi“. Ogranak Matice hrvatske Đakovo.
- 2003. *Zbirka starogradskih pjesama i plesova*, s Josipom Vinkeševićem. Savez KUD-ova Slavonije i Baranje. Đakovo.
- 2014. *Kada vrime slavno dođe*. Crkvene pučke popijevke baranjskih Šokaca. Đakovačko-osječka nadbiskupija. Đakovo – Osijek.
- 2019. *Hodi k meni, puče dragi*; Hrvatske duhovne pjesme franjevačkih rukopisnih kantuala prve polovice 18. stoljeća u Slavoniji i Srijemu. Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda Zagreb. Zagreb – Našice – Vukovar.

Summary

The book *Traditional Church Folk Songs in the Area of the Diocese of Požega* is the original work of Miroslava Hadžihusejnović Valašek, MA, written based on the material recorded by the author in the parishes of the Diocese of Požega. Planned field research began within the project supported by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia called *Church Folk Singing in Slavonia and Srijem*, in the period from 2012 to 2014, shortly after this type of traditional singing was entered into the Register of Cultural Heritage of the Republic of Croatia.

The author continued the field recording of musical material in August 2015, when she agreed with the Bishop of Požega, Antun Škvorčević, PhD, to print a collection of church folk songs in the area of the Diocese of Požega. This was followed by a two-year collection of material in Požeština and Posavina. At the end of 2016, the number of collected church folk songs from the Diocese of Požega was about 400, from 44 places. After that, a musical transcription of the collected musical material was done, and the notes and lyrics of the songs were recorded. First, there is the transcription of the tune with the text of the first stanza and then the added entire poetic text of each song. The transcript of musical notes contains the basic components of the tune: the melody, rhythm structure, tonality, measure, two-part singing, and especially the arrangement of the text under the notes so that it remains compatible with the structure of the musical content.

From the collected material, a selection of songs was made for the press. Rev. Mario Večerić was entrusted with their transcript electronically and a concept of the book content was made whereby all recordings of notes are arranged according to the usual content and arrangement of church hymnals. The book *Traditional Church Folk Songs in the Area of the Diocese of Požega* contains a selection of 218 traditional church folk songs, recorded in 42 places, as well as recordings from the collection of Rev. Ivan Sučić, which are marked with the letter (S). The songs are arranged in 12 groups of musical notes:

Songs for Mass
Advent songs
Christmas songs
Lenten songs
Easter songs
Songs to the Holy Spirit
The Heart of Jesus
Songs to Christ the King
Marian songs
Songs to the saints
Occasional songs
Songs for the deceased

The collected church folk songs are of different origins: in addition to traditional Croatian songs, there are translations of Latin hymns, songs by certain composers, songs of medieval origin. Although some of the songs differ from the traditional tunes of the Croatian people, they have been accepted, preserved, and orally transmitted, and have become an important folk and religious part of Croatian heritage.

Musical notes are unison or two-part, depending on the vocal performance, and contain recorded musical notes with accompanying additional elements (chorus, insertions, invocations) with literary repetitions. The tunes are formally structured differently: the songs are usually in two part (A, A, B, A), composed of two to four verses, which is a typical oral literary structure of the area. The choruses have a practical role: one singer would sing a text that could then be easily repeated by all the people present.

The melodies of church tunes are more developed than secular Slavonian music and are in harmony with old-town songs, which are partly of foreign origin. They often have separate triads, a shift from tonic to subdominant and vice versa, a shift from seventh to octave. The range of tunes is different: from fifth to tenth. The tonality depends on the content of the text, that is, on the type of prayer: the most common tunes are in major and minor with appropriate modulation. Unlike secular folk music, where the final note is mostly in the second degree, the church tunes in this collection have a cadence mostly in the second and sometimes in the third degree of the scale. In several songs of spiritual content in the villages of Posavina, tight intervals are retained as remnants of ancient performance in the past. The tempo of singing depends on the age of the performers, their local customs,

and partly on the content of the songs. Freedom is common for folk singing, it is sung from the heart, in a full voice, without caring for the purity of tonality and nuance of dynamics, as is the case with professional singing.

Along with the title, which is also the first line (or part of that line) of each song, there is information about the performers, place and date of recording, and at the bottom is information about the type of song, source of additional text and other important information. The structure of the poetic text are verses in octosyllable, which is also common in traditional oral lyric poems. There are some verses in septasyllable and hexasyllable, as well as longer ones, in decasyllable and dodecasyllable. Except in quatrains (a, b, a, b), most of the songs are structured in two verses (couplets) that rhyme (a, a). The book includes tunes based on oral narratives, usually containing entire biographies of saints, that were sung on pilgrimages. Songs with oral narratives of rhyming couplets are the oldest data from the area of Slavonia, especially Požega and its surroundings. 30 recordings marked with (S) were inserted from the music collection of the priest Ivan Sučić (1932-1992) the *Folk Songs from Čađavica* (Institute of Ethnology and Folklore - IEF N 152) in the Slatina Deanery. Next there are articles intended for researchers and those who love secular and church folk music in the Diocese of Požega in the chapter *Musical "Wanderings" Through the Diocese*, the first of its kind in the history of Slavonia. After the title *Chronological Review of Documenting Church Folk and Traditional Songs* come *Sources* and *Literature*, followed by the *Alphabetical List of Songs and Locations*.

The collection of musical notes in the book *Traditional Church Folk Songs in the Area of the Diocese of Požega* is a contribution to the preservation and evaluation of folk tradition of more than 200 years, and also an aid to getting to know it in the present time. In addition, the collection is one of the few publications among the Croats of continental Croatia that is not a handbook for the approved singing of liturgical songs in the church, as is the case with many songbooks that have been officially prepared or adapted for the faithful. This collection contains exactly those songs that people have chosen for themselves, memorized them and passed them on as spiritual food to new generations.

Sadržaj

Proslov	5
Crkvene pučke pjesme u Slavoniji	9
NOTNA ZBIRKA CRKVENIH PUČKIH POPIJEVAKA POŽEŠKE BISKUPIJE	13
MISNE	
1. Došle su ti duše vjerne	14
2. Evo opet vele sreće meni	15
3. Isuse premili	16
4. Ja sam, Bože, dijete tvoje	17
5. Klanjam ti se, Isuse	18
6. O premili Isuse	19
7. O spasonosna hostijo	20
8. O sveta hostijo	21
9. Pred tobom, Bože divni	22
10. Tebe molim, Boga svog	23
11. U Boga našeg srce sveto	24
12. Zdravo, telo Isusovo	25
13. Zdravo, telo Isusovo	26
14. Zdravo, tijelo Isusovo	27
ADVENTSKE	
15. Ah, dođi Mesijo	28
16. Doletio anđel s neba	29
17. O anđele, Gabrijele	30
18. Poslan bi arkandeo svet	31
19. Sinoć stiže tužna Mati	32
20. Zazivam vas svekolike	33
BOŽIĆNE	
21. Ajmo sad Nazaretu	34
22. Anđelska pjesma	35

23. Božićno zvono	36
24. Danas se čuje događaj novi	37
25. Djetešce mileno	38
26. Dobar vam večer, gospodo	39
27. Dobar vam večer, gospodar	40
28. Hajd'mo, hajd'mo svi k Betlemu	41
29. Hod'te skupa	42
30. Istom počeh ja nabolje spavati	43
31. Isuse maleni, kako si lijep	44
32. Kakve s' to jasnosti	45
33. Kakve su jasnosti	46
34. Marija Djevica Sina porodila	47
35. Na salašu kraj Betlema	48
36. Na salašu kraj Betlema	49
37. Noć ova vrlo čudna je	50
38. Nunaj, nunaj, Jezuš mali	51
39. O Isuse, poljubljeni	52
40. Oj Betleme, Betleme	53
41. Oj Djetešce moje drago	54
42. Oj spavaj, milo Djetešce	55
43. O slavna betlemska	56
44. Poslušajte dušice	57
45. Rodio nam se Sin Djevice	58
46. Sa kakva se svjetla	59
47. Slava Bogu na visini	60
48. Slušajte, pastiri, na betlemskoj gori	61
49. Slušajte, svi narodi	62
50. Stada pastiri	63
51. Stada pastira	64
52. Sunašce tone, anđeli zvone	65
53. Svaki vjernik rado prima	66
54. Svijetu se porodi	67
55. Svim na zemlji	68
56. Što se ono dogodi	69
57. Tiha noć, biserna	70
58. Travnikom ravnim	71
59. Ustajte, pastiri	72
60. Vesel'te se, narodi kršćanski	73
61. Vjerujem u tebe	74
62. Zdravo, Sunce milosti	75

KORIZMENE

63. Ah, Isuse mili	76
64. Amo sad, grešnici	77
65. Barjaci kreću kraljevi.	78
66. Dušo, sad pođi sa mnom	79
67. Grešniče jadni	80
68. Gorko plače Gospa draga	81
69. Išla Gojspa prikim putem.	82
70. Isusove ruke raskriljene su	83
71. Kada su Isusa sa križa skidali	84
72. Kad Isusa osudiše.	85
73. Majka vruće suze lije	87
74. Moja ljubav, Isuse najdraži	88
75. Na Uljevoj tužnoj gori	89
76. Na visokoj planini Maslinskoj	90
77. Nebo, zemlja, sve stvorenje.	91
78. Nebo, zemlja, sve stvorenje.	92
79. O grešnici, sad je vrijeme	93
80. O grešnici, sad je vrijeme	94
81. O Marijo, Majko mila	95
82. Poslušajte, braćo mila (Gospin plač)	96
83. Poslušajte, braćo mila (Gospin plač)	97
84. Pred smrt svoju (Muka)	98
85. Stala plaćuć tužna Mati	99
86. Tužno jauče, gorko plače	100

USKRSNE

87. Isukrst nam slavni	101
88. Isus usta slavni	102
89. Iz srca se svi radujmo	103
90. Iz srca se svi radujmo	104
91. Opet sunce svjetlost steče.	105
92. O Spase roda ljudskoga.	106
93. Pjevaj iz dna grudi	107
94. Spasitelj iz groba usta	108
95. Uskrsnu Isus doista	109
96. Uskrsnu spas, Isus Krist naš	110
97. Veliko je sad veselje	111
98. Veliko je sad veselje	112
99. Veseli se, o Marijo	113
100. Veseli se, o Marijo	114

DUHU SVETOM

101. Dođi, Duše Presveti.	115
102. Dođi k nama, Duše sveti.	116

SRCU ISUSOVU

103. Isuse blaga i ponizna srca	117
104. Isuse blaga i ponizna srca	118
105. Gdje tišina zrakom bdije.	119
106. Slava Bogu na visini.	120

KRISTU KRALJU

107. Kriste, Kralju svih vjekova	121
--	-----

MARIJANSKE

108. Bezgrješna Djevice.	122
109. Faljen Isus, Marijo	123
110. Faljen Isus, Marijo	124
111. Faljen Isus, sveta sliko.	125
112. Isus, Josip, Marija.	126
113. Klanjamo se tebi.	127
114. Šetala se Marija	128
115. Šetala se, šetala	129
116. Zbogom ostaj, sveta sliko	130
117. Jednog dana ovo bi	131
118. Marijo, s neba pogledaj nas	132
119. Na nebeskom sjajnom dvoru	133
120. Veseli se mala Bernardica	134
121. Zapjevajmo prelijepu pjesmicu.	136
122. Zapjevajmo prelijepu pjesmicu.	137
123. Gospo od Suza	138
124. Molitvom ovom, Majko naša (U tebe uzdam se)	139
125. Po svojim svetim suzama	140
126. S brežuljka ovog.	141
127. Slavimo te, Majko naša	142
128. Kraljice anđelska	143
129. Marijo, Sniježna	144
130. O Marijo Majko	145
131. Bezgrešnom srcu nebeske Majke.	146
132. Da mogu biti cvijetak	147
133. Danas nam se rodi	148
134. Danicu jutrom rano.	149

135. Gle, opet nam došo je maj	150
136. Hvaljen Isus, dvor nebeski	151
137. Iz doli suza	152
138. Ja sam sirota	153
139. Kad me brige pritisnu	154
140. Kad večernjega zvona glas	155
141. Kraljice možna	156
142. Kraljice s koje sja	157
143. Kraljice, zdravo	158
144. Krasna ti zvjezdana kruna	159
145. Majčice draga	160
146. Majko Božja Snježna	161
147. Majko Djevo, ti jedina	162
148. Majko Divo, ti jedina	163
149. Marijina bašća ružicom procvala	164
150. Marijina bašća ružicom procvala	165
151. Marijo, Djevice sveta	166
152. Marijo, Marijo, ti mila ljubice	167
153. Moćna, odičena	168
154. Najljepše riječi, najljepše note	169
155. O Gospojo prevelika	170
156. Oj, kako si divna	171
157. O Majko, Majko	172
158. O Marijo, Majko naša	173
159. O Marijo Majko	174
160. O Marijo Majko	175
161. Pod obranu tvoju	176
162. Ponovno jesensko cvijeće	177
163. Poslušajte, kršćani	178
164. Pozdravljamo te, Majko Božja	179
165. Prejasna Kraljice	180
165a. Prejasna Kraljice	181
166. Pun sjaja cvijet je jedan	182
167. Radujte se, svi narodi	183
168. Rastuži se lice nebeske Kraljice	184
169. Rumena, prelijepa zora	185
170. Sred životnih borba, jada	186
171. Sveta Marijo, moli se za nas	187
172. Svetoj Majci hvalu dajmo	188

173. Svibanj se zeleni	189
174. Svibanj ti, Marijo	190
175. Ti jedina, o Marijo	191
176. U mom srcu ljubav	192
177. Uz miris ruže	193
178. Već svibnja zora sviće	194
179. Zbogom ostaj, Marijo	195
180. Zdravo, Majko Isusova	196

SVECIMA

181. Evo nas na svetom mjestu.	197
182. Josipe, dika, čast	198
183. Zdravo budi, sveti Josipe.	199
184. Nebesa se otvore	200
185. Sveti Niko, dođi skoro.	201
186. Slavimo tebe, sveta Magdaleno	202
187. Sveti Antune, moli za nas	203
188. Svom te dušom pozdravljamo	204
189. Sveti Jurje mučeniče	205
190. Sveti Petar u raj ide	206

PRIGODNE

191. Dobri Kralju mira	207
192. Dušo moja, poj veselje	208
193. Dušo moja, poj veselje	209
194. Ima jedna sveta zemlja	210
195. Jedan mi lik u srcu stoji.	211
196. Jutrom oprem oči.	212
197. Klečim, Bože moj.	213
198. Marijo, Majko kraljice.	214
199. Milosrdni Kriste.	215
200. O anđeli, anđeli	216
201. Oče naš, koji jesi	217
202. O Isuse, vjerujem.	218
203. Oštri Suče svih grešnika	219
204. Proljeće se vrati	220
205. S dragih nam polja.	221
206. Za tobom mi vene duša.	222

POKOJNIČKE

207. Bože Oče, duše vjerne.	223
208. Bože Oče, duše vjerne.	224

209. Isukrste za nas raspeti	225
210. Na dan sudnji	226
211. Nad grobovima sad	227
212. O čovječe tužni.	228
213. Oj umrli, umrijet ćete	229
214. Smilujte se.	230
215. Vjernim mrtvim.	231
216. Vjernim mrtvim.	232
217. Za čim hlepiš	233
218. Zbogom dragi roditelji	234
Abecedni popis pjesama.	235
Abecedni popis lokaliteta	241
Glazbene »skitnje« biskupijom	243
Kronološki pregled dokumentiranja crkvenih pučkih i tradicijskih pjesama.	252
Zaključno: Krug je zatvoren.	270
Izvori i literatura	271
Životopis i pregled važnijih radova.	281
Summary	285

BIBLIOTHECA ARS SACRA DIOECESIS POSEGANAE

POŽEŠKA BISKUPIJA

Trg Sv. Trojstva 18, 34000 Požega

tel. 034/290 300; fax. 034/274 295

e-adresa: biskupijski-ordinarijat@po.t-com.hr

www.pozeska-biskupija.hr

BIBLIOTHECA ARS SACRA
DIOECESIS POSEGANAE

